

This Book is Due

P.U.L. Form 2

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

عدد : ۱

احمد رفیق

ممالک عثمانیہ

دمیرباشی شارل

دیوان ہایوندہ محفوظ غیر مطبوع وثیقہ لہ و معاصر وقعہ نوہسلرک قیودانہ
نظراً یازلمشدر . دیوان ہایون وثیقہ لری عیناً مندرجدر .

استانبول

ہلال مطبعہ سی — باب عالی قارشوسندہ

۱۳۳۲

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

عدد : ۱

احمد رفیق

ممالک عثمانیہ

دمیرباشی شارل

دیوان ہایونده محفوظ غیر مطبوع وثیقہ لره و معاصر وقعه نویدلرک قیوداستہ
نظراً یازلمدر . دیوان ہایون وثیقہ لری عیناً مندرجدر .

استانبول

باب عالی قارشوسنده ہلال طبعہ سی

۱۳۳۲

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

عدد : ۱

احمد رفیق

ممالک عثمانیہ

دمیرباش شہارل

دیوان ہایونہ محفوظ غیر مطبوع وثیقہ لہرہ و معاصر واقعہ نوپسارک قیود استہ
نظراً یازمیدر . دیوان ہایون وثیقہ لری عیناً مندرجدر .

استانبول

باب عالی قارشوسندہ ہلال طبعہ سی

۱۳۳۲

حق محفوظدر .

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

مکمل بر تاریخ عثمانی وجوده کتیرمک ایچون اول امرده مختلف وقعه لرك كافه وناقیه جمع وتالیفی ، عثمانی سیاحتیات واجتماعیاته دائر قیوداتك تفتیق وتصنیفی وعثمانی تاریخچه دائر كرك لساعتمزده موجودیازمه انارك وكرك السنه اجنبیه یازلمش قیمتدار مؤلفانك واقفانه حاشیه لره طبع ونشری اسباب موفقیتك مهملرندن معدوددر. تاریخ عثمانی انجمنی تعالیمت اساسیه سنده بووظیفه اضاربه نظر اعتباره آلمش وانجمنك مقاصد اساسیه سی ایضاح اولوندین صروده بو قیل رسائلك طبعی ونشری ده ذكر اولونمشدر .

انجمن بونشریاتی واسع بر ساحه داخنده یازمه غیرت ایله جکدر .
(تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی) نامی آلتنده نشر ایدیله جك اولان بو اثرلر آتیدکی مواد شامل اولاجقددر :

۱ . دولت علیه عثمانیه ایله اور، پادولتلی یینده وقوعه کان مخبرات سیاییه دیوان همیون وخزینة اوراق قیودانندن چیقاریلارق هر جلد بردولته عائد اولوق اوزره ترتیب اولوناجقددر. ینه بومیانده دولت عثمانیه ایله سائر اور و پادولتلی ازمسنده کی مناسباته متدائر اولوب دیوان همیون قیوداننده تصادف ایدیله مین تفصیلات لازمه درجه وثوتلرینه نظرأ السنه سائرده دن انتخاب وترجمه ایدیله جکدر .

۲ . عثمانلیلرك بدایت ظهورنده ممالك عثمانیه ده اجرا ایدیلمن سیاخلره عائد آناردن صرف مملكتتمزه تفاق ایدن قسملر السنه مختلفه دن ترجمه وبرر جلد حالنده نشر ایدیله جکدر .

۳ . عثمانلیلرك ظهورندن استانبولك فتحه قدر بیزانس مؤرخلرینك

(RECAP)

2070

1177

363

687219

عثمانی و بیزانس مناسبات سیاسیہ و تاریخیہ سنہ دائر یازدقلمی فصلار
عیناً ترجمہ و طبع اولونا جقدر .

۴ . سلاطین و مشاہیر عثمانیہ نك حیاتہ و تاریخمزك مهم دور لرینہ
عائد اثر لر كافه و ثقیلہ جمع و تالیف ایدیله جقدر .

اور و پالیجر جہ (مونوغرافی) نامی ویرین بوقیل نشریاتك فوائد
عظیمہ سی دركارد . بومونوغرافیلر ك نشری انجمنمزك وظیفه اصلیه سی
اولان و ایلك جلدینك نشری قوه قریبہ یه كلن عثمانی تاریخہ صرف
اولونا جق مساعی یی سكتہ دار ایمیہ جك و مجموعہ نك نشرینہ ده منتظماً
دوام اولونا جقدر . بو اثر لر عثمانی تاریخك آتیا یازیلہ جق جلد لر ی ایچون
حاضر لق مقامہ قائم اولاجنی كی عثمانی تاریخیلہ اشتغال ایده جك ذوات
ایچون ده منابع موثوقہ خدمتی ایفا ایده بیلیر .

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتك برنجی عدینہ (ممالك عثمانیہ ده دمیرباش
شارل) ایله باشلا یورز . بو اثر انجمنمز اعضاسندن احمد رفیق بك طرفندن
دیوان هایون قیوداتی تدقیق ایدیله رك یازلمش و بوتون وثیقہ لر متن اثره
عیناً درج ایدلشدر . کلیاتك سائر عدد لر ی ده متوالیا نشر ایدیله جقدر .
تاریخ عثمانی انجمنی

ممالك عثمانیه ده

دمیرباش شارل

— ۱ —

پولتاو ادن سوکرا - عثمانیلرک اسوج قرالیله مخبره لری - شارلک بندرده مراصلتی -
اوزی محافظی یوسف باشانک شارله محمد افندی بی مرخص کوندرمی - محمد
فدینک شارل ایله ملاقاتی - اوزی قلعه می محافظی عبدالرحمن باشانک عزلی -
شارلک بندرده اقامتی

شمال حربی بوتون شدتیه باشلامشدی . بو حربک اک بویوک
قهرمانلری: روسیه چاری دلی پترو، دانیمارقه قرالی دردنچی فره دریق،
پولونیا قرالی ایکنجی اوکوست (۱)، اسوج قرالی اون ایکنجی شارل .
پترونک شمالده تعقیب ایلدیکی غایه، بالطق دکزینه تمامیه یرلشمکدی .
دانیمارقه قرالی دردنچی فره دریق اسوج حکمدارلرینه قایدی دینی یرلری
کری آلمق، هولشتاین قونتاغنی دانیمارقه یه تابع ایتمک ایسته یوردی .
پولونیا قرالی و ساقسرنیا پرئسی اوکوست ده (لولاند) ی الده ایتمک
چالیشیوردی . بو اوچ حکمدارک بوتون فتوحاتی اسوجک ضررینه
ایدی . نهایت دلی پترو کندی مقصدینی تأمین ایچون پولونیا قرالی
اوکوست ایله اتفاق ایتمدی . استانبولده صالح مذاکراتی ختامه ایرنجیه
قدرهیچ سستی چیقارمادی، فقط کیزلی کیزلی تدارکاتده بولونمندن کری
طورمادی . بو صروده دانیمارقه قرالک حربه باشلاماسی اسوج قرالی

(۱) عثمانلی تاریخچونده نلذران .

اون ایکنجی شارلی غایانہ کتیردی. منتظم بر اسوج اردوسی (قوپنہاغ) اوکنده قرہیہ چیقدی، دانمارقہ قرالی مصالحہ یہ مجبور اولدی. بومصالحہ موجبنجہ هولشتاین قوتی حقوق و اراضیسنی استرداد ایدہ جک، دانمارقہ ایلہ پولونیا بیننده عقد اولنان معاهده فسخ ایدیلہ جکدی .

شارل بوموفیتی متعاقب پولونیا قرالی اوکوستک (ریغا) نی آمانسہ مانع اولق ایچون (لیولاند) اوزرینہ یورودی . بو صرہده پترودہ استانبولده مصالحہ نک عہد ایدلہ یکنی خبر آلدی . هیچ وقت غائب ایتمدن اون ایکنجی شارلہ قارشی حرکت ایتدی . فقط بو حرکت ، (ناروا) ده پترونک فلاکتی ایلہ نتیجہ لندی . اسوج آرسلافی برحمہده دلی پترونی زده لہدی . پوننیادن برچوق لرلر آلدی . شارلک پارلاق ظفری اوکوستک پولونیا تختندن محرومیتہ سبیب ویردی . برینہ کچن قرال ، استانیسلاوس لہ سچینسکی ایدی .

شارل بو متوالی مظفریتارلہ بسبتون جساتہ کلدی . پترونی بالطق ساحلارندن آتمق قابلدی . فقط شارل طوس طوغرو (موسقووا) بہ کیرمک ، پترونی اورادہ صلحہ اجبار ایتمک ایستہدی . بوبویوک وظیفہ یی پارلاق بر صورتده ایفا ایدہ بیلیمک ایچون روسلرک حمایہ سندن چیقان قازاق خطمانی مازہ پیا ایلہ برلشدی .

شارل مظفر اردوسیلہ عثمانلی حدودینہ یاقلاشمشدی . او صو (۱) ، اوزی ایاتی (۲) عثمانلیرک حدود ممالکندن معدوددی . شارل عثمانلی قوتسندن ده استفادہ ایتمکی دوشوندی . موسقوفلرک عثمانلیر ایچون مدہش بر خصم اولدیغنی بیلوردی ، پترونک قوت و نفوذنی قیرمق عثمانلیر ایچون ده لازمدی ، بناء علیہ عثمانلی دولتی ایلہ اتفاق عقدی طرفین ایچون

(۱) بوغ نوری

(۲) اوچاقوف

نافع شرطلر آلتندہ ممکن اولاییلیدی . شارل موسقوف خاکیمتہ نہایت ویرمک فکریلہ بواملہ خدمت ایتدی .
 بوسرودہ عثمانلی تختندہ سلطان احمدخان ثالث سلطنت سوریوردی .
 صدراعظم ، چورلیلی علی پاشا ایدی . علی پاشا اندروندن یتشمہ ایدی .
 سلطان احمد ثالث سلفی ایکنجی سلطان مصطفی زمانندہ ساجدارلق ایتمش ، ادرنہ وقعہسندن صوکرار تبہ وزارتہ نائل اولمشدی . علی پاشا خیرات و حسانی سور ، تصرف و انتظامہ رعایت ایدردی . سلطان احمد ثالث جلوسنی متعاقب رکاب هایون قائم مقاملغنه صعودایدن علی پاشا سلطان مصطفای نائینک کریمہ سی امینہ سلطان ایله ازدواج شرفہ نائل اولمشدی . علی پاشا مقام صدارتہ کچدیکی زمان (۱۱۱۸) اندرونده .
 تنسیقات اجرا ایتمش ، خزینہ ایشلرینی تنظیمہ موفق اولمشدی . علی پاشانک افعال و اجرا آتی هر کسک تقدیرینی جاب ایدیور ، زماننک شاعری :

ایم شریفندہ شہنداه زمانک
 سلطان سلاطین زمان داور یکتا
 خانان ملک مرتبہ خان احمد عادل
 کیم ذات هایونیدر آرایش دنیا
 اول پادشہ مملکت آراکہ ویرلمش
 اقبال سلیمان ، نفس حضر و مسیحا
 چون حکمت ایله اولدی صدارتده وکلی
 برذات خردمند وزیر هنرآرا
 دستور کرم کستر دارای ملک فر
 صدرالوزرا آصف اعظم علی پاشا

طرزنده علی پاشای، مدح و نثادن کری طورمیوردی (۱) .
 چورلیلی علی پاشا شمال حربنی کمال دقتلہ تعقیب ایدیوردی ، بو

مدھش حربك روسیہ، اسوج و پولونیا آہ سندنہ پیدائیلدیکی خصوصت لردن دولئی مستفید ایتمك ایستوردی . علی پاشادہ اسوج قرالی اون ایکنجی شارنك فکرنده ایدی . روسیہ بی ضعیف دوشورمك ایچون ہمہ حال اسوجله اتفاق ایتمك لازمدی . حتی بو اتفاق ایکنجی سلطان مصطفی زمانندہ نہ ایس ایلمك ایستہ نیلمش ، اسوجك استانبولده سفیر بولوندر ماسنہ موافقت ایلمشدی ؛ فقط بعض مانع لرك ظهوری ایله بو آرزو حاصل اولاماشدی (۱) .

علی پاشا دلی پترو ایله اون ایکنجی شارل بینندہ وقوعه کنن محاربه لری اوزی و ایسی یوسف پاشانك کوندردیکی مکتوب لردن خبر آلدی . بو خبر لرك زیادہ ممنونیتی موجب اولدی . یوسف پاشایه کوندردیکی قائم لردہ شارلی موفقیت لردن طولای تبریک ایچون نزدینہ بر هیئت کوندرمسی امر ایتمدی . یوسف پاشا آلدینی امره امتثالاً یرکوکلی محمد افندی (طورن) شهرینہ کوندردی . او صرده لهستانك اکثر عمللری روسلرك حمایتی آئنده ایدی . محمد افندینك کچمنہ روسلرك مانع اولمالری هر زمان ملحوظدی . محمد افندی بو حال لردن طولای لهستان ایله آوستریا حدودی آرمسندن کچمکه مجبور اولدی . آوستریا حدودندہ مأمور لر طرفندن استجواب ایلدی . مسئلہ بی آوستریا

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۲۹۱ — سلطان مراد رابع زمانندہ اسوجله عثمانیلر بینندہ مناسبات باشلامشدی (۱۰۴۱) . حتی اسوجدن او زمانلر استانبولہ بر سفیر کلمشدی . سلطان مراد رابع، تقدیم اولونان بر تلخیصده آئیده کی فقره موجوددر :

« عرض بندہ بمقدار بودرکه بوندن اقدام ازوجه قرالندن آسانئہ کلن الجی ینہ ولایتنه کیتمك اوزره اولمله یاریمی اولور اول بر کونمی اولور بانچہ ده بر محله ده رکاب هایونلرینہ یوزسورمك واذن هایونلری ایله ولایتنه کیتمك باندہ احسان شریف لرن رجا و غنی ایدر . امر و فرمان پادشاهمکدر . »
 سلطان مراد رابع بر تلخیص کنارینہ شوسطر لری یازمشدر :
 « یارین ال اوپمز . اسکدارده اوپر . » (یازمه برنسخه)

مأمورلرینہ ، اولدینی کبی ، آکلاندی ؛ بیک درلو مشکلات ایچندہ
(طورن) شہرینہ گلککہ موفق اولدی .

یوسف پاشا طرفندن کوندربان مرخصک ورودی اسوج قرانک
ممنونیتی موجب اولدی . شارل آرتق بوتون امللرینہ موفق اولاجقدی .
فقط اول امرده عثمانلی رجانک اسوج حقندہ کی تمایلرینی آکلامق
لازمدی . شارل محمد افندی یہ دولت عثمانیہ احوالی سؤال ایتدی ،
کندیسنہ قارشی کوستربلن دوستلک درجہ سنی آکلامق ایستہدی .
مرخص ایلہ شارل آره سندنہ شو محاورہ جریان ایتدی :

-- پادشاھکنزک بکا قارشی بو درجہ دوستلق کوسترمنہ سبب
نہ اولیبایر ؟

— پادشاھمز سزک جسارتکنزی پک زیادہ تقدیر ایدر ، غیابکنزدہ
فوق العادہ حرمت بسار .

— عثمانلیلر آره سندنہ شہرتم نہ درجہ در ؟

— عثمانلیلر آره سندنہ او درجہ شہرتکنز یوقدر ؛ چونکہ سائر
دولتلرک استانبولده سفیرلری بولوندینی حالده سزک ہیچ سفیریکز
یوتدر . اسمکنز یالکنز مملکتکنزدن کلوب کیدن تاجرلر واسطہ سیلہ
معلومدر .

— پک اعلا . سزک پاشاکنز بی دولت علیہ ایلہ دوست ایدوب
مملکتکنزدہ بر سفیرم بولونماسنہ ، تاجرلریمزک کلوب کیتمنہ توسط
ایده بیلیرمی ؟ فقط بزم مملکتمز سبتہ بوغازی خارچندہ در . تجار
سفینہ لریمز بوغازدن کچرکن جزایر لیلر ضبط ایدر ، او زمان نہ یاباجفز ؟
— پاشامز دولت علیہ دہ ہر شیئی یایمایدہ قادردر . ذاتاً جزایر
اواجانی دولت علیہ یہ تابعدر . بز سزکلہ دوست اولوبدہ استانبولده
سفیریکز بولونقدن صوکر او غائلہ پک چابوق برطرف اولور .

— پکی ، مادامکہ اولیہ در ، کچندہ جزایر لیلر بزم بر قابونمزی

آلدیلر، بازی اوتی استردار ایدیورک . برده حکومتکنز روسیہ یه قارشئ
عجیابزه یاردم ایدہ مزمی ؟

— سزکله دولت علیہ پینندہ کی مسافہ اوزاقدز . امداد ناصل
قابل اولور ؟

— بونک قولای واره بن لهستاندن (قناجہ) یه طوغری وکیدرم .
حکومتکنزده بکا او طرفدن امداد کوندریر (۱) .

عثمانی مرخصی ایله اسوج قرالی پینندہ وقوعه کن شو محاوره تک
اساسی صدراعظم علی پاشانکده آمالنه موافقدی . فقط محمد اقدی
بومسئله لک حلتنه مأمور دکدی ؛ بونک ایچون شارلک تکلیفی حاوی
برکاغد آلهرق (اوزی) یه عودت ایتدی، وقوع حالی اوزی والیسی
یوسف پاشایه اطرافیلہ آکلادتی .

یوسف پاشا اون ایکنجی شارلک ارزولرینی صدراعظمه سرعت
ممکنه ایله خبر ویردی . بو ارزولر علی پاشانکده فکرینه توافقی ایتدی ؛
یالکنز بعضلرینی اجرا ایتک غیر ممکندی . بوسیدن علی پاشا اوزی
والیسنه کوندردیکی جوابنامہده جزایر لیلرک اسوجلیردن آلدقلمی
قالیونک استردادی غیر ممکن اولدیغنی ، بومسئله اتقاقدن اول وقوعه
ککش اولاجنی جهتله جزایر لیلره قارشئ بویله برتکلیف ایرادینه مساع
اولامیه جغنی ، مع مافیہ بوندن بویله ا-وجودن کله جک سفائنه تعرض
اولونماق ایچون جزایر ، تونس و طرابلس غرب اوجاقلرینه اوامر
لازمه کوندرلمک قابل اولدیغنی، شمڈیلک روسیہ ایله مصالحه عقدایدلمش
اولدیغنی ایچون روسیہ یه قارشئ امداد اردوسی کوندرمک ده ممکن
اولامیه جغنی خبر ویریوردی . مع مافیہ علی پاشانک فکرنجہ ، شارل
دولت عثمانیہ ایله مناسبات تأسیسی ارزو ایتدیکی تقدیرده استانبولہ
برھیٹ کوندره بیلیردی .

اوزی محافظی یوسف پاشا صدراعظمك بوفكر لرینی اون ایکنجی شارله تبلیغ ایتدی ، او آندن اعتباراً یوسف پاشا ایله . شارل بپننده برنخبره قاپیسی آچیلدی . علی پاشا روسیه ایله حرب ایتکی دائماً ارزو ایدردی . فقط حرب وجدال ، سلطان احمد ثالث سیاسته مغایردی . یا شاه لاله صفاری ، چراغان اکلنجه لریله کچن حیاتی قان قوقوسیه شائبه دار ایتک ایسته مزدی . علی پاشا سیاستنی تعقیدن کری طورمادی . شارل ایله مخبرات تأمیننه اوزی والیسی یوسف پاشانی مأمور ایتدی . اسوج قرالی روسلرله حرب ایتدیکي تقدیرده قریم خاننك اردوسیه برلکده امداده کله چکنی خبر ویردی . سلطان احمد ثالث صدراعظمك بوتشبتلرینی بالآخرم خبر آلدینی زمان وزیرینی تکدیر ایتمش ، روسیه ایله عقد ایدیلن معاهدهنك فیخ ایدلمه سی ایچون قریم خاننه امر لر کوندرمشدی (۱) .

شارل ، سلطان احمد ثالث ایله وزیري بپننده جریان ایدن احوال دن بی خبردی . او آرتق عثمانلیردن قوه امدادیه کله چکنی امید ایدینوردی . فقط یالکیز بو امیدده ربط قلب ایتهدی . بوتقال ویره باش قازاقرینی ده معینه آلدی . پترویه آنی بر تعرض اجرا ایتدی . اسوج آرسلاننك بوتعرضی فلاکت ایله نتیجه لندی . (بولتاوا) هزیمی شارلک بوتون امللرینی زیر وزیر ایتدی . اردوسی پریشان ، کندی آیاغندن مجروح اولدی . بوالیم مغلوبیت اوزرینه عثمانلی طوپراغنه النجاندن باشقه چاره بولامادی . خصوصیه یوسف پاشا ایله اولان مناسبتلری جسارتتی آرتدیردی . شارل ، مائ عسکر لرینك اوکنده ، مغلوب ومنهزم ، عثمانلی ممالکنه طوغرو فرار ایتدی .

روسلر بدبخت قرالک پیشنی براقیورلردی . اسوج آرسلاننی هر طرفدن

دشمنہ ، آتشہ احاطہ ایدلمشدی . آرقہ سندنہ روسلر ، طورلہ (۱) ساحلرندنہ قابوتلرلہ چارپیشوردی . شارلک رجعت استقامتی (اوزی) (۲) طرفلری ایدی . قریم خانی امدادہ یتشمہ دیکی ایچون اهانتنہ حکم ایدیور ، او طرفلردن اجتناب ایلوردی . اوصردہ اوزی قلعہ سی محافظی عبدالرحمن پاشا ایدی .

شارل عظیم محرومیتلر ایچندہ ایدی . روسلر اسوج اردوسنک رجعت استقامتنہ بوتون وسائط نقلیہ یی یاقشیلردی . شارل بو محرومیتلرک کافسنہ تحمل ایتدی . آرابہ تحتہ سی وسائرہ کبی الہ کچن شیلرلہ صالدر یایدردی ، اردوسنی بوصورتلہ نقل ایتمکہ چالیشدی . (آق صو) جوارندنہ (روس کچدی) نہ کلدیکی زمان روس عسکرینک هجومہ اوغراددی . تموز بوتون حرارتینہ حکمران اولوردی . یازک شدتی فرار ایدن عسکرک تاب وطاقنی کسوردی . یالکز بو هجوم انسانندہ بش یوز اسوجلی ایلہ اوچ درت بیک قازاق تلف اولدی . محاربه صباحلرہ قدر بوتون شدتیہ دوام ایتدی . بوصردہ قرال (آق صو) ک اور یاقاسنہ کچہ بیلمشدی .

شارل ایچون بوفلا کتدن قورتولمق ممکندی . اسوج اردوسی بوتون سرعتیلہ نہری کچہ بیایدی . فقط اوزی قلعہ سی محافظی عبدالرحمن پاشا قایق تدارکی ایچون شارلدن کلیتلی پارہ ایستہ دی ، شارل بہودہ یرہ وقت غائب ایتدی . عبدالرحمن پاشا اسوج قرالک فلاکتہ دوچار اولماسیلہ قناعت ایتہدی ؛ « اسوجاودن وافر تازہ اوغلان و قیزلرینی پاشانک کندوسی و اوزی اہالیسی آلوب » (۳) اسپر ایتدیلر . شارل بوفلا کتدن قورتولور قورتولماز (بندر) . نتیجہ ایتدی ، باباطاغی

(۱) دینیہ ستہ نہری

(۲) دینیہ بہ نہری

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۰۱

محافظی یوسف پاشانک مأموری طرفندن استقبال ایدلدی . عبدالرحمن پاشانک غدارانه حرکتندن شکایت ایتدی . یوسف پاشا فراری مسافرینک شکایتلرینی سلطان احمدنائه خبروردی . بر مدت صوکر ۱ احمدخان نالندن کلن حکمده شو صورتله بیان معالعه ایدیلوردی :

اوزی والیسی وزیر یوسف پاشایه حکم که

افتخارالامراء العظام العیسویه محارالکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر الطائفة النصرانیه اسوج قرالی ختمت عواقبه بالخیر ایله مسقو چاری بیننده بالناق نام محلهده واقع اولان معرکهده باراده ادمالی قرال مشارالبه انهم عارض اولغله ملاذ سلاطین جهان ومانجای خواقین دوران اولان سایه دولت علیه ومظله سلطنت سدیهمه التجا قصدیله اولطرفلرده واقع سرحد منصوره محدودنده آق صو مبرلرندن روس کچیدی نام محلهده نهر مزبوری برو طرفه عبور واوزی قلعہسی آلتنه کلیرکن اوزی قلعہسی محافظهسنه مأمور اولان عبدالرحمن پاشا خیانت فطرت وردت خلقی حسیده اسوبلودن کچید آتچہسی نامیله بیک آلتون آلوب وبوندن ماعدا طائفه مرقومه نکر رجانندن بدی سکر نهر اسوجلوبی کندوسی وینه رچالدن ایکی نفر ایله برعورتی دخی کتخداسی اید ویا نرنده آلتوبوب بوکونه اطوار شذیه وحرکات فسیجه یه اجتر ایتدوکی علی وجه الیقین خبر آلتوب وزیر جناح رأفت خسروانهمه التجایتیله حدود سرحد منصوره داخل اولنر حمایه مراسم وایه پادشاهانهم ایله محمی اولیکلدوکی معلوم عالیان ومستغنی عن البیان اولمله قرال مشارالیه حقنده دخی لوازم مهمما (ندری) نوازی و مراسم خالرسازی کما ینبی مراسمات اولتمق لازم ایکن پاشای مذکورک بوکونه ظهور ایدن اوضاع نامهورینک سزاسنه کوره ترتیب جزاسی لازم کلکین مذکور محافظه مزبور ددن رفع وسابقا اچو قلعہسی محافظهسنده اولان امیرالامراء الکرام حسن دام اقباله اوزی قلعہسی محافظهسنه امر شریفمله تعیین اولغله ایددی سنکه وزیر مشارالیه سن اشبو امر شریفم سکا واصل اولدوقده مزبور عبدالرحمن پاشایی وکتخداسنی بندره احضار واسوجلودن کچید آتچہسی نامیله آلدوغی بیک آلتونی باتمام تحصیل واکر کندوستنک واکر کتخداسنک طائفه مرقومه نکر ذکر و انانندن اخذ ویا نرنده آلتوقدقلری اسوجلوبو مقدار ایسه انلری دخی یدلرندن نزع وتخلیص واسوج قرالی طرفنه تسلیم اولندقدن صکره مزبور عبدالرحمن پاشایی وکتخداسنی بندر قلعہسنده محکم

قلم، بند ایدوب بده حترنده نوبهله امر شریفم صانز اولور ایسه موجیله
عمل ایدیهسن دیو یازما در . فی واکر ر ۱۱۲۱ (۱)

سلطان احمد نائیک بو امری در حال اجرا ایدلدی . فقط شارل
عبدالرحمان پاشانک عفوئی استرحام ایدنجه بو ارزوسی ده برینه کتیرلدی ،
سابق اوزی محانظی عفو ایدلدی ، تجزیه سی ایچون کوندربان حکمک
آلنه شو سطر لر یازلدی : « استانبوله کلامک شرطیه اطلاق اولمشدر .
فی اواسط ن ۱۱۲۱ » .

آرتق اون ایکنجی شارل (بندر) یرلشمشدی . اسوجک
چنور آرسالانی هیچ تردد ایتدیور ، تورکیه ده مملکتی کبی حرکت
ایدیوردی . حتی باباطاغ محانظی یوسف پاشا ایله ایلاک دفعه ملاقات
ایتدیکی زمان اعتدالی هیچ بوزمامش :

— بز دولت نلیه ایچی کوندره جکدک . مکر کندیمز کلک
هسمت ایش ! دییه لطیفه ده بیله بولونمشدی (۱ جمادی الاخر ۱۱۲۱) .

دمیر باش شارل ایله سلطان احمد خان ثالثک مخبراتی - چورایی علی باش
و دمیر باش شارل - روسیه ایله محاربه - پروت مظفرتی - پترونک دمیر باش
شارلی تورکیه دن اخراج ایچون تئبئی - باب عاینک تدبیرلی .

اسوج قرالی عثمانلی طوراغنه یرلشدکن صوکر کاتی نویکه باوثری
هدراعظم چورایی علی پاشایه کوندردی . مقصدی عثمانلارله تدافعی
و تعرضی بر اتفاق عقد ایتکدی . فقط نویکه باوثر سیاسی بر صفتی
حائز اولمادی ایچون یالکز صدر اعظم طرفدن قبول ایدلدی ، شارک
مکتوبی سلطان احمد خان ثالثه عرض اولندی . مکتوبک مندرجاتی
بروجه آتی ایدی :

رکاب هایون شهر یاری به اسوج قرالی طرفدن کلان نامه نک ترجمه سیدر .
مکه مکرمه مدینه منوره و قدس شریف و بلاد نله معظمه قسطنطنیه و ادرنه
و بروشه و شام و بغداد و مصر و بتون عربستان و حلب و عراق و عجم و بصره
و موصل و وان و دیاربکر و کردستان و کورجستان و ارضروم و سیواس و ادرنه
و قرمان و مغرب و حبش و تونس و جزایر و طرابلس و اق دکز و قره دکز و جمله
اناطولی و روم ایلی و آنارستان و نوغای و قیچاق و افلاق و بغداد و دولترینه متعلق
اولان جمله بلادک پادشاهی و شهرنیه ال عثمان سلطان احمد خان بن سلطان محمد
خان بن سلطان ابراهیم خان حضرتلرینک جانب ملوکانه لرینه بعنایه تعالی
اسوج و غوتیلر و اندیلر قرالی فنلاندیه بیوک هرسکی اسقانیه اسطونیه لووینه
قاره لیه برمه ورده استپین پومرانیه قسوییه و الدالیه دوقه سی روجیه هرسکی
لقریه و سهاریه مالکیراین و باواریه و کولیاچه قومس پلاتنوشی قلیویه و مونچون
دوقه سی قارلوس طرفدن صحت و سعادت ادعیه سی تقدیمندن صکره اخوت
و دوستلق ایله عرض و اعلام اولنورکه بوندن اقدام اقرانیه طرفندن رفقاء قلییه
ایله جناب ملوکانه لرینک مالکننه دخول ایلیوب کرک بز و کرک ادلرمن استراحت
ایلیوب له مملکننه عسکرلرمن کیتیک اوزره حالیا بندر قریبده سکر کون قدر

توقف ایلیکمز سرعسکرلری یوسف پاشا حضرتلری طرفندن بوندن اقدام ملوم
 هایونلری اولدوغی فهم اولنوب بوآنہ دکین لایقطع طرفیندن استقرار اوزره
 جاری اولان مودتہ بناء ممالک شہریاریلرندہ دوستلری ایلہ قبول اولنہ جغہزہ
 امید وار اولوب ماملوزدن محروم اولیوب کزیدہ سرعسکرلرینک اہتہامی ایلہ
 کمال حرمت ایلہ قبول اولندوغمزدن ماعدا بوآنہ دکین بزہ وادملرمنہ جملہ لوازم
 مستوفی و معتدل ہا ایلہ ویرلدیکندن محظوظ اولدوغمزی اشبو نامہ من ایلہ
 طرف شہریاریلرینہ افادہ ایلمہنری مابیندہ اولان دوستلغہ لایت کوردک و بو
 ممنونیتیزی درونمزدہ حفظ ایلیوب جانب ملوکانہ لرینہ خلوص اوزرہ دوستلغہ
 وکمال رغبت ایلہ مودتمز علی التحقیق معلوم شہریاریلری اولسی صرچو و مطلوبدر
 اہ تمالا حضرتلری وجود هایونلرین حفظ و مانده طوقوب صحت کاملہ ایلہ انواع
 افار مددحہ ظہوری عن صمیم القلب ستدعا اولتور .
 میلاد حضرت عیسانک بیک یدیبوز طقوزنجی سنہ سنده ماہ تموزک اوتوز
 برنجی کونندہ بندر قریندہ یازمشدر (۱) .

شازل بونامہ دن صوکر اسلطان احمد ثالثک سراینہ برمرخص
 کوندردی ، استانبولدہ مقیم اولمق اوزرہ نویکہ باوہاری سفیر تعیین
 ایتمک ایستہ دی . سفیرک تعیینی اوزون اوزادی مخبراتی موجب اولدی .
 قرالدن وقرالک باش وکیلدن ساطاز احمد خان ثالث ایلہ صدراعظم
 چورلیلی علی پاشایہ کوندریان نامہ و مکتوبلر بروجہ آتی ایدی :

« دوللو صدراعظم حضرتلرینہ اسوج قرالی باش وکیلی طرفندن کلاتہ
 مکتوبک ترجمہ سیدر .

الاب معنادہ دن صکرہ تعظیم و تکریم واحترام برلہ دوستانہ اعلام اولنان
 اولدرکہ بویقیندہ دردیلتمدارہ مروتلو افندم اسوج قرالی صلحت کذاری اولان
 سینور نوجبایوری کوندردکدہ بومقولہ خدمتہ لایت و مناسب وجہ وزرہ جملہ
 لوازمات کورلمستہ وقت وامکانک مساعدہ سی اولدیوغندن اول وقتدہ مزبورہ
 مناسب رتبہ احسان اولتمسی ترک اولندی . حالباہندردہ سرعسکر اولان پاشا
 حضرتلری اسوج قرالنے دولت علیہنک رغبتی تحقیق ایلسکلہ بلا تأخیر قرال
 مشارالہ مازالذکر سینور نوجبایور نام مصلحت کذاری الحالہ ہندہ در دولتمدارہ
 ممتاز کوچک الچی قیلوب بورتبہ ایچون اعتمادنامہ سخی عنقریب کوندردہ چکدر .
 ایوم وقت تنک اولغلہ وجہ احسن اوزرہ یولامغہ امکان اولدی و بو ارالقمہ

ہوندن تاخیر مصالح اولامغیچون مر لو قرال افندمک امریلہ طرف سعادتلرینہ مکتوب کوندرمک مناسب کورلدی . اکا بناء تحصیل وقت ایلہ موسی ایلہ سینور نوجیاور نام ماز کوچک الجیسنک حضور شہنشاہیدہ یوز سورکنہ واور ہمہ بی مکالمہ یہ مکان اولہ . اعتمادناہ دخی درعقب علی العجلہ وجہ الیق اوزرہ تکمیل اولنوب کوندریلور . باقی جناب سعادتلری اہ تعالیٰ تک امانندہ اولوب عز و سعادت ایلہ دائم اولملری استدعا اولنور .
 میلاد حضرت عیسیٰ تک بیک یدیبوز طقوزنجی سنہ سنہ ماہ ایلولک یدنجی کوندہ بندر قلمہ سی قربندہ یازلمشدر (۱) .

رکاب ہایون شہریاری یہ اسوج قرالی طرفندن کلان نامہ تک ترجمہ سیدر :

شوکتلو و قدرتلو پادشاہ مکہ مکرمہ و مدینہ منورہ و قدس شریف و بلاد ثلثہ معظمہ قسطنطنیہ و ادرنہ و بروسہ و شام و بغداد و مصر و بتون و حلب و عراق و نجیم و بصرہ و موصل و وان و دیار بکر و کوردستان و کورجستان و ارض روم و سیواس و ادانہ و قرمان و مغرب و حبش و تونس و جزائر و طرابلس و آق دکز و قرہ دکز و جملہ آناتولی و روم و تاتارستان و نوغای و قیچاق و افلاق و بغداد دولتلرینہ متعلق جملہ بلادک شہریاری شہنشاہ ال عثمان سلطان احمد خان بن سلطان محمد خان بن سلطان ابراہیم خان حضر تلیک جانب ملوکانہ لرینہ بنایاہ تعالیٰ اسوج و غوتیلر و واندالیر قرالی فنلانڈیہ بیوک ہرسکی اسقانیہ استونیہ لوانیہ قارہ لیہ برہمہ وردہ استتین پومرانیہ قصوبیہ واندالیہ دوقہ سی روجیہ ہرسکی این غریبہ سہاریہ مالکی راین قومسی پلانیوشی ہواریہ کولیاچی قایتوبہ دوقہ سی قارولوس طرفندن صحت و سعادت ادعیہ سی تقدیمندن صکرہ دوستلق و مودت ایلہ عرض و انلام اولنان مکتوبلر ایلہ خدا مجزدن صداقتلومز مارطینوش نوجیاور نام بکرادہ ارسال اولتمش ایدی . لکن دوستلغمزک علایم معینہ ایلہ معلوم ملوکانہ لری اولسی مقصودمز اولغلہ دوستلق و مودت شہریارلرینہ فوق العایہ نائل اولان قلبمزدہ مرکوز احوالک افادہ سنہ مأمور ایلدیکن کمنہ تک حضور پادشاہانہ لرینہ دخولی ایچون اذن ہلیہ لری صدورینہ مشتاق اولدوغمز اجلدن موسی ایلہ نوجیاور نام بندہ مزہ ممتاز کوچک الجی رتبہ سنی احسان ایلدی کہ حضور ملوکانہ لرینہ دخولی میسر اولدقدہ درونمزدہ طرف شہریارلرینہ کمال صدق و خلوص ایلہ

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۳

جائیکر اولان اعتبار و مودت می افادہ دن غیرى جائینک منافعہ موافق کوریلان هر نه ایسه لساناً تفصیل اوزره تقدیره قادر اوله . بناءً على ذلك مومی الیه نوجیاور ممتاز الجیمز طرفزدن ایراد ایله دیکى کلامره اعتماد بیورملرینی رجایلیوب انواع آثار ممدوحه ظهوری ایله صحت کامله وسعادت شامله ایله دولت علیه لرنده معمر و دائماً الله تعالی حضرتلرینک حفظ و اماننده اولملرینی استعدا ایدرز . میلاد حضرت عیسانک بیک یدیبوز طقوزنجی سنه سنده ماه ابولک اون بشنجی کونده بندر قلعه سی قربنده یازلمشدر (۱) .

جناب ملوکانه لرینک صادق دوستلری

قارلوس

اون ایکنجی شارلک نامه سی سلطان احمد نائیک ممنونیتنی موجب اولدی . نوبکه باوثر حسن صورتله قبول ایدلدى . بندر محافظی بوسف پاشا اسوج قرالی ایله مذاکرات اجراسنه مأمور تعیین اولوندى . شارله جواباً آتیده کی نامه هایون کوندرلدى :

« افتخار امراء العظام العیسویه مختار کبراء الفخام فی الملة المسیحیه مصلح مصلح جواهر الطائفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار اسوج و غوتیلر و واندالبیلر قرالی و آنلره تابع ولایتلرک حکمداری دوستمز قارلوس ختمه عواقبه بالخیر والرشد واحسن الیه سبیل الصواب والسداد توقيع هایونمز واصل اولیجق معلوم اوله که جناب حق و فیاض مطلق جل وعلانک علوعنائی وایکی جهان فخری پیغمبرمنز حبیب خدا ورسول مجتبی پیشوای جمله انبیا حضرت محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکاهها وبن التحیات اوفاهانک سموهدایت باهر . السعادتى ایله ملجاء سلاطین روى زمین وملاد خواقین صاحب التمکین اولان سده سنیة سمادت قرین وعتبة علیه خلافت رهینده اظهار صداقت و اشعار لوازم موافقت ایچون بوندن اقدام طرفکزدن بعث اولنان نامه رسان آدمکز قدوة عیان الملة المسیحیه مارطینوش نوجیاور ختمت عواقبه بالخیر کلوب استانه سعادت اشیانهمزه واصل اولدقده تلقی بالقبول اولنوب و بعده مذکور نامه رسانکزه ابلاغ مراسم رسالته صلاحیت اولماغیچون ینه جائیکزدن کوچک الجملک رتبه سی ویرلسکله عادت قدیمه اسلاف بلند اوصاف و دیدنه مستدیمه اجداد سعادت اتصافز ارزره دستور اکرم مشیر المفخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مدبر امور الجمهور بالفکر الثاقب متمم مهام الانام بالرأى الصائب مهذبیدیان الدولة والاقبال

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۲

المخوف بصنوف عواطف الملك الاعلى وزير اعظم حميد الشيم و وكيل مطلق قوی الهمز علی پاشا ادام اه تعالى اجلاله وضاعف اقتداره وساطتيله اذن ورخصت ملوكانه من صدورندن صكره الحيكز مومی اليه پیشگاه سریر اعلامزه جبهه ساو نامه مخالفت نما و مسالمت انما كزی رسم قدیم اوزره ابلاغ و تسلیم ایدوب ودأب مألوف اوزره وزیر اعظمز مشارالیه طرفندن نامه كزك ترجمه سی والچيكز مومی اليه ك تقریری درگاه شوكت دستگاهزه عرض و تلخیص اولندقده دولت علیه قاهره وسلطنت سنیه باهره من جانبته بر آز ایامدن برو قلبكزده سرکوز ضمیر صداقت سمیر كزده سرموز اولان ادعیه اخلاصی اظهاره و طرفینه لایق عقد و داد ایله مابنده نیجه آثار ممدوحه ظهوره كلسنه ترقب و انتظار اوزره اولدوغتكز محاط علم عالم شمول خسروانه من اولغله بووجه مرغوب و اسلوب مودت مصحوب اوزره ایراد اولنان استدعای دوستانه كز طرف هابونمزدن دخی قرین مساعفه اولوب ومابنده مصمم اولان و دادك انعقادینه لازم اولان شرایط و وسایطی وزرای عظاممزدن دستور مكرم مشیر مفخم نظام العالم بالفعل اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظه سننده اولان یوسف پاشا ادام اه تعالى اجلاله اول جانبده طرفكز ایله سوبلشمك اوزره مأمور و مرخص اولغله نامه هابون ملاطفت مشحونمزدن اصدار و ارسال اولنمشدر . ان شاه تعالى وصولنده طرفیندن وجه مرغوب ایله مطلوب اولان دوستلق خصوصی اولطرفده كركی كبی مكالمه ولوازم و داده موافق شروط و قیود ایله عهدنامه بقلندقدن صكره اول عهدنامه ینه بو طرفه كوندربلوب و طغرای جهان ارامن ایله موشح قلندقدن صكره حالا استانه سعادتمزده اولان الحيكزه تسلیم اوانه جنی معلومكز اولوب و بودوستلوغك استقرارینه عزیمت ملوكانه من مقررایدوكی ملحوظكز اوله ، فی ۱۱۲۱ « (۱) .

سلطان احمد خان ثالث بو نامه سی اسوج قرالی ایله باش وکیلی طرفندن كمال ممنونیتله تلقی اولوندی . كرك قرال و كرك باش وکیل طرفندن صدراعظم چورلیلی علی پاشایه كوندربلن مکتوبلرده بو ممنونیت صراحة اظهار ایدیلوردی :

« دولتو سعادتلو صدراعظم حضرتلرینه اسوج قرالی طرفندن كلان مکتوبك ترجمه سیدر :

القاب معتاده دن صكره تعظیم وتكريم برله دوستانه انما اولنان اولدركه ارسال اولنان آغاقللرینك یديله مکتوب شریفلری طرفزده وصول بولوب مفهومی

(۱) دیوان هابون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۹۱ .

معلومز اولدوقده محظوظ اولدق . علی الخصوص معزز دوستمز شوکتلو پادشاه
حضرتلرینک طرفزه اولان دوستلق و تعلق قلب ملوکانه لرینک دلایلی تصریح
اولدوغندن مسرور اولوب بزدخی فرصت دوشدکجه کذلک انجذاب درون تلایمی
اظهارده قصورایتمه جکمز مقرردر و مؤکد دوستلق انعقادیه آثارمودت حصوله
جناب سعادتلی همترلری مصروف قلدقلرینه اشتباهمز یوقدر . باقی اه تعالی
حضرتلرندن جناب سعادتلرینک امتدادصحت ایله معمر اولملرینی رجا ایلوب طرفلرینه
اولان رغبت و مودتمزی تحقیق ایدهرز .

میلاذ حضرت عیسانک بیک یدیوز طقوزنجی سنه سنده ماه ایلولک اون
بشنجی کوننده بندر قلعه سی قرینده یازلدی . « (۱) قارلوس

« دوللو سعادتلو صدراعظم حضرتلرینه اسوج قرالک باش وکیلی طرفندن
کلان مکتوبک ترجمه سیدر :

القاب معتاده دن صکره تعظم و تکریم و توقیر واحترام برله دوستانه اعلام
اولنان اولدرکه جناب سعادتلی طرفندن صورتلو قرال افندمه ارسال اولنان آغا
قوللرینک وصولندن خبردار اولدوغم برله بلاتأخیر بکمزده کوندروب سلامت ایله
وصولی تبریک ایلم و کورشدکدن صکره مومی الیهی قرال افندمه بولشدروب
مکتوب شریفلرینی تبلیغ و مرصع خچری تسلیم و انواع زینت ایله مکمل دونامش
آت دخی عرض اولندی و مکتوب شریفلری ترجمه ایتدیریلوب مفهومی قراله
افاده اولدوقده قرال مشارالیه جناب سعادتلرینه اولان کمال مودتی اثبات نیتی ایله
کندوالیه زیاده توجه ایله جواب یازوب آغای مومی الیه ارسال ایله کوندکن
ماعدای بکاده تنبیه الیهیکه کوندریلن هدایا ایچون جناب سعادتلرینه دوستلق ایله
ممنونیتی بیله یروب درونی مودتلرینه و کمال رغبتلرینه دلیل اولدقلری اجمله دن
مسروراً قبول ایله وکنی اعلام ایلم و جناب سعادتلی کرک صورتلو قرال افندمه
و کرک بو دوستلرینه کوندردکلری مکتوبارده قرال افندمک در دولنده اولان
ممتاز کوچک ایلیجیسی رغبت ایله قبول اولوب شوکتلو پادشاه حضرتلرینک که
اه تعالی نک حفظنده اوله صورتلو قرالم ایله مابینده دخی قوی دوستلق انعقادینه
کمال رغبت و میل ملوکانه لری اولوب جناب سعادتلی دخی وقت و محله ده تسهیلنه
صرف تندور بیوره جقلرینی اشکاره یازوب بودوستلرینی دخی وجه مشروح اوزره
تقید و اهتمام ایله ترغیب بیوره جقلرینه بناء بو خیرلو مصلحتک عنقریب سعادت
ایله نتیجه پذیر اولاجفته شک و اشتباه قالمدی . زیرا صورتلو قرال افندم وقت
ضایع اولیوب بلکه ایکی دولت بیننده ثابت اوله جق بیوک منفعت حصوله صرف

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۵ .

اولمق ایچون بتون عالمده شیوع بولان ہمت و خلوص ذنیہ سی مقتضاسنجہ مومی ایلہ
مماز کوچک الجیسی لازم اولان سپارشلر ایلہ مأمور قلمشدر .
ہمان اہ تمالی حضرتلری بومصلحتہ توفیق احسان ایلیہ وجناب سعادتلرینک
امتداد صحت ایلہ معمر اولملرینی درون دلدن دوستلق و خلوص ایلہ استدعا ایلیوب
دائماً مراسم دوستلفہ متہی بندہ لری اولدوغم معلوم سعادتلری اولہ .
فی التاریخ المذکور (۱)

سلطان احمد ناک اون ایکنجی شارلہ « برساطلی آت ایلہ بر مجوہر
خنچر » کوندرمشدی . کذا باب آصفیدن و اسوج قرالی طرفندن دہ
سفیرلر و مرخصلر متقابلاً کوندرلدی . قرالک مرخصلرینی محافظہ
ایچون یول اوزرنده کی مأمورلرہ امر اعطا اولوندی :

« آستانہ سعادتمدن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرنده واقع اولان قاضیلرہ
وکتخدا یرلری ویکچری سردارلری واعیان ولایتک ایش ارلرینہ حکم کہ
افتخارالاصراء العظام العسویہ مختارالکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح
الطائفة المصرانیہ اسوج قرالی ختمت عواقبہ بالحیرک طرفندن دردولتمدارہ
کلان ادملرندن ایکی نفر آدمیسی کیرو عودت ایتکلہ سزکہ مومی الیہم سز قرال
مسفورک ایکی نفر آدمیسی ہرقنغککزک تحت قضاسنہ واروب داخل اولور ایسہ
مناسب محلہ کوندروب وکیدر اولدقلرنده یانلرینہ عسکری طائفہ سندن کفایت
مندیاری تفنک انداز ادملر قوشوب اثنای راہدہ و منازل و مراحلدہ کماذنی
حفظ و حراست ایدرک امناً و سالماً بربریکزہ ارسال و بروجہ تعجیل محل مأمورہ
ایصالہ اہتمام تام ایدوب تأخیر و تسویفدن و خلاف شرع شریف برفردہ تعدی
و تجاوزدن بغایت احتراز واجتناب الیک باندہ فرمان عالیہنام صادر اولمشدر .
فی اوائل ص ۱۱۲۱ ، (۲) .

شارل (بندر) ، ہ ، سفیری نویکہ باوژردہ استانبولہ یرلشدی .
اسوج قرالہ یومیہ تعینات ہاسی اولمق اوزرہ درت یوز اون درت
یحق غروش تخصیص ایدلدی . سائر سفارتخانہ لرہ اولدینی کبی اسوج
سفارتخانہ سی ایچون دہ شراب اعطاسنہ مساعده ایدیلورہ حتی فرانسدہ

(۱) دیوان ہایون نامہ دفترلری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۵

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفترلری ، نومرو ۱۱۶ ، ص ۲۲۱ ، ۲۵۵

ذخیرہ یوزندن صیقیتی چکن اسوجک پارس سفیرینہ ایکی کمی حنطہ
کوندرمکدن بیلہ کری طورولینوردی :

« درکاه معلام یکچیری آغاسی مصطفی آغا دام علوه و خاصہ بوستانچی
باشی احمد دام مجده یہ حکم کہ
اسوج قرالنک استانہ سعادتمده مکث اوزره اولان کوچک الجیسی
قدوة الامراء الملة المسيحية مارتین نان نکیب ور (۱) خمت عواقبه بالخیر سده
سعادتمه عرضحال کوندروب استانہ سعادتمده مقیم اولان سائر مستامن الجیلرینہ
خر ایچون امر شریف ویربلہ کنگلہ اشبو بیک یوز یکرمی بر سنہ سنده الجی
مومی الیہ دخی کغاف نفسیچون استانبولہ قریب اسکله ویایلردن بہرمدردی اوزر
قیہ اولمقی اوزره خر مبیاعہ و منزله نقلنہ ممانعت اولنمیوب ضابطلردن واخردن
خرج و عواید نامیلہ آقچہ طلبیلہ رنجیدہ اولنماق بابندہ امر شریف رجا ایلمکین
وجه مشروعه اوزره ایکی بیک مدرہ خر نقلنہ ممانعت اولنماق ایچون یازلشدر .
فی اواسط ن ۱۱۲۱ » (۲)

بوغاز حصارلری دؤدارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالاستانہ سعادتمده مقیم اسوج الجیسی مارطینوش
بوجاور سده سعائمه عرض حال ایدوب اشبو سنہ مبارکہ ده فرانچہ مملکتندہ
بامراء تعالی قحط وغلا واقع اولمقلہ اسوج قرالنک فرانچہ ده اولان الجیسنک
دفع مضایقہ سیچون استانہ سعادتمدن آقچہ سیلہ بر مقدار بغدادی اشترای استانبولده
اولان ایکی قطعہ فرانچہ سفینہ لرینہ تحمیل و فرانچہ ده اولان اسوج الجیسنہ
ارسالہ ممانعت اولنماق بابندہ استدعای عنایت ایتمکین سزکہ دؤدارلرسز حالا
استانہ سعادتمده اولان اسوج الجیسی مومی الیہ استانبولده آقچہ سیلہ اشترای
ایلدوکی انجق سکز بیک کیلہ حنطہ بی فرانچہ ده اولان اسوج الجیسنک دفع
مضایقہ سیچون فرانچہ سفینہ سنہ تحمیل و ارسال ایشدکده بوغاز حصارلرندن
مرورینہ ممانعت اولنماق ایچون یازلشدر . فی اواخر ل ۱۱۲۱ » (۱) .

بو امر نویکه باوژک مراجعتی اوزرینہ یازلمش ، بالا آخرہ محلنہ
کوندرملہ مشدی . حتی دیوان هایونده کی قیدینہ شو نقطہ علاوہ اولونمشدی .
« اشبو امر شریف محلنہ کیتمیوب شق اولنمشدر » .

(۱) نویکه باوژ

(۲) دیوان هایون مهمہ دفتری ، نومرو ۱۱۶ ، ص ۲۶۵

اسوج قرالی ایچون ہردرلو تسمیلات کو تریلیوردی . کاه کاتبلرندن
برینک محافظہ سی ایچون یول بویندہ کی ایش ارلرینہ حکملر کوندریلوردہ .
کاه معیتندہ کی عسکرلری تجہیز ایچون ایستہ دیکی مالز مہ عسکر یہ نی
سرعتلہ یوللامقدن کری طورولیوردی :

« آستانہ سعادتدن بندرہ وارنجہ یول اوزرنده واقع اولان قاضیلرہ
وکتخدایرلری یکچیری سردارلری واعیان ولایت وایش ارلرینہ حکم کہ
افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرالی
قارولوس ختمہ عواقبہ بالخیر والرشد ایچون آستانہ سعادتندہ مبايعہ اولنان
ایکی بیک تدد مزراق تمرینی ایلہ مشارالہک طرفنہ ایصالی مهم ومقتضی اولغلہ
ایمدی ذکر اولنان تمرینلی مزراق ترک اگر آستانہ سعادتندہ واکر قرہ دکز
بوغاز حصارلرندن کلیہ کلجہ سواحل بچردہ واقع اسکھلردن مرورینہ ممانت
اولنیوب برکون اول و برساعت مقدم کلیہ ارسال وایصالہ ہر بریکز کرکی کی
تقید و اہتام ایلہ سز دیو یازلشد . فی واسط حا ۱۱۲۳ « (۱) .

اون ایکنجی شارلک عثمانلی طوراغنہ التجاسی روسیہ نک اندیشہ سی
موجب اولدی . شارل دولت عثمانیہ نی روسیہ ایلہ حربہ تشویق ایچون
نہ درجہ طاتلی املر بسلیورسہ ، باب عالی دہ روسیہ ایلہ صاحب ومسالتی
محافظہ یہ اودرجہ اعتنا ایدیوردی . چورلی علی پاشا روسیہ ایلہ
شمذیلک حسن مناسبات تأمین ایتمک الزم اولدیغنہ دائر اوزی والیسی
یوسف پاشایہ امرلر کوندردیکی کی کرک روس و کرک اسوج مرخصلرینک
مخابرہ لرینی تأمین ایچون یول اوزرنده کی قاضیلرہ دہ حکملر کوندریوردی .
بو حکملر بروجہ آتی ایدی :

« اوزی والیسی وزیر یوسف پاشاہ حکم کہ

بوندن اقدم مسکو چاری ایلہ اسوج قرالی بندندہ واقع اولان معرکہ دن اول
و صکرہ چار مشارالہ طرفندن در دولتدارمہ برقاچ قطعہ نامہ کلوب مفہومندہ
جنت مکان فردوس آشیان مرحوم و مقفور نشان قرنداشم سلطان مصطفی خان
اسکنہ اہ تعالیٰ فی غرق الجنان زمانلرنده بیک یوز اون ایکی سنہ سی محرمنک یکرمی

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۶ ، ص ۳۵۶

آلتنجی کونندہ اوتوزسنہ مدت ایلہ عقد صلح اولنوب لکن تخت عالی بخت اوزرہ جلوس ہایون شوکت مقروم وقوعندن برو اسوج قرالی ایلہ جنک و حربہ مشغول اولدوغندن دولت تلیم ایلہ دوستلق اوزرہ اولان سائرملوک نصارانک رأیلری اوزرہ تجدید صلح مراسمنی ادایہ فرصت بولیوب تأخیرہ قالدوغندن اعتدرایلہ نسبت خالصہ اظہار و تجدید صلح و صلاحی نامہ سندنہ التماس ایدوب بو خصوص ایچون استانہ سعادت مندہ الجینہ رخصت کاملہ ویرمکلہ الجی مسفور ایلہ کرکی کبی مکالہ ایتدیریلوب وقرنداشم مرحوم مشارالیہ زمانندہ ویریلان عہدنامہ نک جملہ شروط و قیودیلہ بلاتغیر و تبدیل طرف ہایونندن دخی اول عہدنامہ تجدید و الجی مسفورہ تسلیم اولدوغندن غیری چار مشارانیہ نامہ ہایون سعادت مقروم دخی شرف صدور بولمغلہ مابیندہ صلح و صلاح متمدد و متأكد اولوب و بو مصالحہ لازم المسالہ نک جملہ شرایطی دولت تلیم طرفندن صرعی و کافئہ ضوابط وروابطی اسباب نقایصدن عمی اولسی اتم مهام دولت علیہ و اہم لوازم سلطنت سنیہ مدن اولمغلہ لوازم مصالحہ کابیننی حفظ و صیانت اولنماغیچون جناب امارت مآب ایات نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولت کرای خان دامت معالیہ یہ نامہ ہایون ملاطفت مقروم شرف یافتہ صدور اولغین ایدمی سنکہ وزیر مشارالیہ سن امر شریفم و وصولندہ منوال مشروح اوزرہ قرنداشم مرحوم مشارالیہ زمانلرندہ چار مشارالیہ ایلہ دولت علیہم بیندہ واقع اولان صلح و صلاح طرف ہایونندن دخی تمدد اولنوب عہدنامہ ہایون ویرلمکلہ بومصلحہ لازم (المسالہ نک) المحافظہ نک شروط و قیودینی رعایتندہ اولکیدن زیادہ اہتمام لازم اولغین بو خصوصہ کمال اہتمام ایلہ قیام و اول سرحد منصورہ مدہ تزیہی لازم (کلنرہ) اولنرہ کرکی کبی تنبیہ و تأکید و اعلان و اشاعت ایدرب دولت علیہم ایلہ چار مشارالیہ بیندہ تجدید و تأکید اولنان مصالحہ نک شروط و قیودنہ علی الدوام رعایت و اسباب نقایصندن حفظ و صیانت ایدوب خلاف عہدنامہ ہایون بر وضع و حالت ظہور ایتمامک اوزرہ کمال بصیرت ایلہ دقت و بذل و سع و قدرت ایلیہ سن شویلہ کہ شروط مصالحہ یہ مخالف اول سرحددہ بر امر ناملایم ظہورہ کلک احتمالی اولور ایسہ سؤل و جوابی طرفکے عاید اولمغلہ بر وجہلہ عذر و جوابک اصفا اولنمیہ جفی مقرر و محقق بیلوب آکا کورہ دائمًا تقید نام و سعی و اہتمام ایلک بایندہ فرمان عالی نام صادر اولندر بیوردمکے . فی اوخرا ۱۱۲۱ھ (۱) بر صورتی : اوزی قلہ سی محافظہ سندنہ اولان وزیر اسماعیل پاشاہ ، بر صورتی : قلہ جدید محافظی وزیر محمد پاشاہ ، بر صورتی کفہ بکلر بکیسی صرطنی دام اقبالہ یہ .

« استانه سعادتدن بندره وارنجه یول اوزرنده واقع اولان قاضیلر وکتخدا
یرلری ویکچی سردارلری واعیان ولایت وایش ارلرینه حکم که
افتخار الامراء العظام العیسویه اسوج قرالک استانه سعادتده مکث اوزره
اولان کوچک الجیبی سده سعادتده عرض حال کوندروب اولکی سرکاتی اولان بوخان
برمان نام مستأمنی قرال مشارالیهک یانه کوندرمک اقضا ایتمکله سز که مومی الیم
سز مسفور یوخان برمان هر قفقزک تحت قضاسنه واروب داخل اولور ایسه
مناسب ومحفوظ محلله قوندروب و کیدر اولدوقده یانه عسکری طائفه سندن
کفایت مقدری آدملر قوشوب انشای راهده و منازل و مراحلده کماذنی حفظ
وحراست ایدهزک امنأ و سالماً بربریکزه ارسال وبروجه تعجیل محل مأموره
ایصال ایوب تأخیر وتوقیفدن و تکاسل و تسامحن بغایت احتراز ایلمه سن دیو
یازلشد. فی اوئل را ۱۱۲۱ « (۱) .

باب عالی شارلک آدملرینه هر درلو تسهلاتی کوستردیکی حالده اسوج
قرالی حدودده دائماً روسلرله منازعه چیقارمقدن خالی قالمایوردی .
شارل یوسف پاشانک اخطاراتی ده دیکله میوردی . حتی بر فوج هفته اول
لهستان حدودینی ترصد ایچون مولدارایه بیک قدر اسوجلی کوندردی .
روسلر شارلک بو مفرزه یی نه سببه مینی کوندردیکنی بیلدکلری ایچون
بدرحال (چرنوویچ) جوارنده آمرض ایتمیلر . وقوعه کلن مصادمه ده
ا- و جیلردن بر قسمی تلف، اولدی، بر قسمی فرار ایتمدی ، بر قسمی ده
اسیر ایلمدی . روسلرک بوتعرضی استانبولده بویوک برنأثیر حاصل ایتمدی .
باب عالی اندیشه یه دوشدی ، عثمانی طوپراغنه التجا ایدن اسوج قرالی
محافظه ایتمکی بر وظیفه ناموس عدایلدی . علی پاشا حدود وقایعنی خبر
آ ایر آ نماز مفتی ورئیس اقدیلرله اوزون اوزادی مذاکرته بولوندی ،
روم ایلی قطعاتندن بعضیلرینک (بندر) ه متوجهاً حرکت ایتملری ایچون
حکملر یازادی (۱) .

روسلرک (چرنوویچ) باصقینی باب عالی نزدنده کی سفیرلرینی مشکلات
ایچنده بر اتمدی . روس سفیری تولستوی ، اسوج قرالک سفیری نوبکه
(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۰۳ .

باوړك مواصلندن برقاچ كون اول حضوره قبول اولونديني زمان سلطان احمدخان نالك ايله وزيرينه قيمتدار هديه لر تقديم ايله مشدى . پترو، سفیری واسطه سیله ایکی تکلیفده بولونیوردی : چار اولاسوج قرانك عثمانلی طور اغنده اوزون مدت قالماسنه باب عالینك ممانعت ایتسنی ، ثانیاً مازه پیا روس تابعیتده بولوندينی ایچون مازه پیانك کنديسنه تسلیمنی طلب ایدیوردی .

روسیه سفیری ايله بو مسئله نی مذاکره یه حسین پاشا زاده الحاج محمد افندی ، امور ایلدی . روسلرک بو آرزولری اسعاف ایدیله میه جک برطرزده ایدی . روسلر بابا طانغی محافظی یوسف پاشایه ده مراجعت ایده رك بو مطالباتی ایلری یه سور مشلردی . اوزمان یوسف پاشا روس مرخصلرینی یاننه چاغیردی ، اونلرله مذاکره یه باشلادی . یوسف پاشا ایچون اول امرده مازه پیا مسئله سنی حل ایتمک لازمدی . روسلر مازه پیا ایستیه بیلیرلردی . فقط یوسف پاشا مازه پیانك تسلیمنی شان سلطنته منافی کرییوردی . بونك ایچون بر چاره واردی : مازه پیا قریم خاننه کوندرمک . قریم خاننك مازه پیا یی تسلیم ایتمه جکی محققدی . یوسف پاشا مازه پیا مسئله سنی بو صورتله حل ایتدی . اون ایکنجی شارل مسئله سنه کانه ، بو مسئله نی ده کمال موفقیتله بر طرف ایلکه موفق اولدی . روسیه مرخصلرینه شو جوابی ویردی :

— سز حدودیمزدن اوتوز آلتی ساعت ایچریلره قدر تعرض ایتدیکز . مسافریمزی مملکتیمز داخنده باصماه جرأت ایلدیکز . دهه بز بوتجاوزیکزدن طولای دعوا یه قیام ایتهدن سز قباحتکزی باصدیرمق ایچون برده فضله اوله رق اسوج قرانلی ایستورسکز . مع مافیه شاید محاربه یه تصدی ایده جک اولورسه کز صلحی کندیکز اخلال ایتمش اولاجقسکز . مازه پیا واقعا چاره تابع ایتمش . فقط بزه اسوج قرانك

معتنہ کلدیکی ایچون بز اونی اسوجلی عد ایده رز . اسوج قرالی مملکت مزدن چقد قدن سوکرا مازہ پیایہ ایستہ دیککزی یابایلیرسکنز (۱). یوسف پاشانک و باب عالینک نقطہ نظری روسیہ سفیرینی مشکلات ایچنہ بر اقدی . تولستوی اسوج قرالنک (آق سو) ساحلرینہ قدر تعقیب ایلمسندن طولایی بیان معذرت ایتدی . (چرنوویچ) باصقیننی کاملاً انکار ایله دی . بونک اوزرینہ روسلرک (چرنوویچ) . نہ صورتله و هانکی استقامتدن تعرض ایش اولدقلمی موثوق بیاناته استناداً آکلاشیلدی . نہایت ایکنجی سلطان مصطفی زمانندہ عقدارلنن معاهده اساس آنخا ایدیلرک روسلرله بر معاهده عقد ایلدی . بو معاهده اسوج قرالنک مناسب کوردیکی یولدن بلاتعرض عودت ایتیمی ده شرط آنخا ایلشدی .

بو صرہده شارل (بندر) ده اوطور یوردی . یگانہ دوشونجهسی دولت عثمانیہ یی روسیہ ایله حربہ تشویق ایلمکدی . اسوج قرالنک باب عالی نزدندہ کی سفیری نویکه باوثر بو وظیفہ یی ایفا ایله مکلفدی . فقط قرالنک زیادہ ایشنه یارایان ، پونیا طووسکی اولدی . شارل پونیا طووسکی یی استانبوله کوندردی .

پونیا طووسکی قرالنک آمانہ خدمت ایچون سرای رجالیله مناسبات تأسیس ایتدی . الہ ایتدیکی بر یہودی واسطہ سیلہ سلطان احمد ثالث والہسی کنوش سلطانک توجهنی قازانمایہ موفق اولدی . بو یہودی قادین دائماسرایہ کیرر چیقار ، شارلک قهرمانلغنی ، حرب منقبہ لرنی ، خارق العادہ جسارتنی حکایہ ایدردی . بو صورتله سرای ارکانی و حتی قادینلر آره سندہ بیله شارلہ قارشی بر حرمت و تقدیر حاصل اولمایہ باشلادی . والہ کنوش سلطان اون ایکنجی شارلک یوزینی بیله کورمدیکی حالہ کندیسنہ قارشی

حرمت بسلردی . شارلک فوجاتی ، دائماً ظفر و بسالت منقبہ لری
دیگلہین والدہ سلطانی سرمست ایدردی . بعضاً اوغلی سلطان احمد ثالث :
— جانم ، آرسلامہ نہ زمان یاردم ایدہ جکسک کہ شوچاری پارچالاسین؟
دیردی .

استانبولہ بوفکرلر جاری اولدینی اثنادہ شارل (بندر) . تمامیلہ
یرلشمشدی . یوسف پاشا شارل ایچون غابت ظریف چادرلر تور دیردی .
بالا آخرہ شارلده کندیسنه مخصوص بر او انشا ایتدیردی . شارلک
اوطوردینی یر ، کندیسنه و ضابطلرینہ مخصوص باراقہ لرلہ عادتا اوافق
بر شہر حالہ کیردی . شارل ، یارہ سی ای اولور اولماز ، بارکیرہ بیئوب
کزینیور ، عسکرلرینہ تعلیملریا پدیریوردی . باب عالی شارلک استراحتنی
تأمین ایدہ جک ہر درلو اسپانی حاضرلادی . تعیینات بہاسی اولمق اوزرہ
ہر کون آلدینی پارہ ایچہ بریکونہ بالغ اولدی . فرانسدن و استانبولہ کی
اسوج تاجرلرندن تدارک ایتدیکی مبلغہ ہر درلو احتیاجاتی تأمینہ
کفایت ایندی .

استانبولہ شارلک قہرمانلنی حقندہ شایعلر دوران ایدیوردی .
ہمان بر چوق کیمسہلر شارلی کورمک ایچون (بندر) ہ کلیوردی .
ہر یردہ اسوج قرالک نامی ایشیدیلیردی .

بو اثنادہ ادرنہ قپوسی خارچندہ یساقجیلر کیجہ لین « بر سرم عربہ سنہ
راست کلوب بر بیاض تحتہ صندوق ایچندہ قدیدا ولمش عورت میتی بولنغین
پانندہ اولان فرنکلرہ سؤال اولوندقدہ مومیادر وحالا پادشاہمز اولان
فراچیہ قرالی اسوج قرالہ کوندرمشدر دیو جواب ویرملریلہ قائم مقام
پاشا ظرفندن مہرلنوب یدی قلہ بہ وضع » (۱) ایدلدی .

سلطان احمد خان ثالث روسیہ سفیری ایلہ تجدید مصالحہ ایدر ایتمز

ہر طرفہ امرار کوندردی . اون ایکنجی شارلہ کوندردیکی بر نامہدہ
 • صالحہ نامہ نك كندیسنہ تعلق ایدن فقرہ سنی ذکر ایتدی : شارل
 ایستہدیکی محلدن مملکتہ عودت ایدہ بیله جکدی . شارلہ اون بیک آلتون
 خرج راه ، « بر رأس مکمل بساطلی ویکرمی بش رأس یلکن دست آت »
 کوندردی . صدر اعظم چورلیلی علی پاشادہ آیریجه « بر رأس مکمل
 بساطلی و اوچ رأس یلکن دست بارکیر ، ہدیہ ایتدی . شارل روسیہ
 ایلہ مصالحتہ نك عقدینی علی پاشادن بیلدیکی ایچون ہدیہ لرینی قبول ایتہدی :
 « بن دشمنلریمک ہدیہ سنی قبول ایدہ م » دیدی .

بو صورتلہ شارل ایلہ چورلیلی علی پاشا بینہ عداوت کیردی . علی
 پاشا بو خصوصتی الکزیاہدہ بندر محافظی یوسف پاشادن بیلدی ، یوسف پاشانک
 عزلی ایچون تدابیر لازمہ اتخاذا ایتدی . اسوج قرالک قریم خانی
 دولتکرای ایلہدہ آرسہی بوزوقدی . شارل قریم خاننک پولتاوا
 محاربه سندن اول کندیسنہ یاردیم ایتدیکی ایچون کوچنمشدی . بوسیددن
 قریم خانی ، اون ایکنجی شارلک سلاح قوتیلہ عزل ایتدیکی اوکوستک
 (نعلقران) قرالغنی تصدیق ایتک جہتی التزام ایدیوردی .

صدراعظم علی پاشا ، شارلدن انتقام آلمق ایچون قریم خاننک افکارینی
 تعقیب ایتدی . بومسئلہ حقندہ سلطان احمد خان ثالثی دہ اوقاع ایتدی .
 احمد خان ثالث شارلہ کیفیتک تبلیغی ایچون برہیت کوندلمسہ قرار
 ویردی . بوہیت قریم خانی ایلہ یوسف پاشا ومیراخور ثانیدن مرکب
 اولاجقدی (۱) .

ہیت (بندر) دہ طوپلاندى . اسوج قرالنی یوسف پاشانک قوناغہ
 دعوت ایتدی . شارل کلہ مک ایچون بہانہ لر آرامایہ باشلادی . ہیت
 شارلک اقامتکاہنہ کیتدی . احمد خان ثالث خط شریفی اسوج قرالانہ

تبلیغ ایدلدی . شارل بو تکلیفی رد ایتدی ، (بندر) دن چیقمق
خصوصنده هیچ بر جواب موافقت ویرمه دی :

« سزك بو تکلیفکز مالایطاقدر . زیرا بن و استانسلاو قرال له
جمهورینه نعلقران من بعد له قرالنی دعواسی ایتمه مک اوزره عهد و پیمان
ایدوب تمسک و یروب تمسک آلمشیدق . بو تکلیف اول عهد و پیمانه
مخالف اولوب سزه موافقت ایلدیکم صورتده عهدمدن رجوع ایتمش
اولورم . بواسه امر محالدر . » دیدی (۱) .

شارل اک زیاده سرایده الله ایتدیکی رجاله استناد ایدیوردی .
اسوج قرالک طرفدارلری و لده کلنوش سلطان ایله سلحدار علی پاشا
و قیزلر آغاسی ایدی . شارل بو اوچ نفوذ سایه سنده صدر اعظمی
دویرمه مکه موفق اولدی (۱۱۲۲) (۲) .

یکی صدر اعظم کوپرلی زاده نعمان پاشا حمیتی و عدالتی ایله
مشهوردی . هرکس بو تجدد ایله کوپرلیلر دورینک شوکت و عظمتی
اعاده اولوناجق ظن ایدیوردی . فقط بو ظن بیهوده ایدی . نعمان
پاشاده ، سلفلری کبی ، اداره دولته اقتدار کوستره مه دی . ایلک ایشی ،
روسیه ایله عقد اولونان معاهده موجینجه اسوج قرالی عثمانی طوبراغندن
چیقارمق تشبندن عبارت اولدی . شارله تکرار مراجعت ایدلدی .
صدر اعظم نعمان پاشا ، (بندر) ده کی هیئته بر مکتوب کوندردی .
« اول بهارده مقدما مقتول مصطفی پاشانک بجه کوندردیکی قدر عسکر

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۲۲۳

(۲) « فاطمه سلطان ماده سننده داماد علی پاشا سلحدارلقدن چقدقده
چورلیلی دفعنه سی ایتدیکی چون داماد پاشا چورلیلیله غیظ ایدوب قیزلر آغاسی
سلیمان آغا ایسه چورلیلی پاشانک یارغاری ایکن یازیچی ابراهیم افندی ئی طشره
آندیردی چون سلیمان آغا دخی وزیره کین ایدوب فرصت کوزه درلر ایدی . »
شمعدانی زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

بیکران ایله اسوج قرالی له ایچندن ولایتنه کوندرملک مصمم اولدین « (۱) اشعار ایتدی . هیئت بو تکلیفی شارله تبلیغ ایتدکن سوکره یرلرینه عودت ایتدی .

نعمان پاشانک اقبالی ده چوق سورمه دی . « مزاج دوله مغایر اوضاع و اطواری باعث خلجان خاطر هایون » اولدی . بالظه جی محمد پاشا صدارت مقامی احراز ایتدی .

محمد پاشا صدارته کلدیکی زمان ، سرایده اسوج قرالک طرفدار لرینی پک نفوذلی کوردی . بونیاطووسکی استانبوله روسلرک نفوذینی قیراجق صورتده چالیشمشدی . والده سلطان ، قیزلر آغاسی ، هپ روسلر عالیهنده ایدی . روسلرک آره صره وقوع بولان تجاوزلری ده بو خصومتلری آرتیردی . بو تجاوزلردن قریم خانیه بیزار اولدی . استانبوله کلدیکی زمان سلطان احمد خان نالک حضورنده آچققد ، آچیغه بیان افکار ایتدی : « شوکتلو خنکارم . بوکافر حيله کار و مکار کافر در . اگر عهد و صلحنه اعتماد و عرض و محضر لردن اغماض عین اعتداد بیوریلورسه عاقبت کار پک دشوار اولور . هله قریم مملکتی شمیدین الدن کتدی . روم ایلی خود قبضه تصرفدن چیقمغه یوزطوتمشدر و بوکافرک قصدی استانبول اولوب عموما رعایا کفره سیله اتحاد و اتفاق اوزره اولدینی ظاهر اولمشدر » (۲) دیدی .

شارل یوسف پاشایه التجا ایتدیکی ایچون قریم خان یوسف پاشای قیصقا تمشدی . بو سبدن پاشای ده عزل ایتیردی . بونکله برابر خصمی اون ایکنجی شارلک بوتون امللرینی قوه دن فعله کتیرمکه غیر اختیاری چالیشمش اولدی . روسیه یه قارش حریک اعلان اولماسنه یاردم ایتدی . نهایت بر مجلس عقد ایدلدی . بو مجلسده روسلرک (آق صو) دن حدودی

((۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۲۷

((۲) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۳۷

تجاوز ایتلری ، از جمله (چرنوویچ) باصقینی وسیلہ آنخاز ایدلای ۔
(فامنیچہ) قلعه سنک اشغالی بسبتون نضر دقتی جلب ایتدی . نہایت ہشمتی
زادہ علی افندینک قواسیہ دلی پتروویہ اعلان حرب ایدلای (۱۱۲۳) ۔

روسیه به اعلان حرب - پترونک هزیمتی - موسقویه مکتوبی - مصالحه مذاکراتی - فالچی مصالحه سی - بالطه جینک صلحه موافقتی - اسوج قرالنک عدم موافقتی - دمیرباش شارلاک تورکیه دن چیقماسی ایچون روسیه نیک تشبثاتی - پترونک سلطان احمدخان ثانی مکتوبی .

اسوج قرالنک بوتون امللری حاصل اولمشدی . شارل روسیه ایله حربی بویوک بردقتله تعقیب اییدیوردی . خصمی دلی پترونک عثمانیلردن بیهجکی ضربه یولتاوا مغلوبنیک انتقامی برینه کچه جکدی . اردونک سردارلغنه بالطه جی محمد پاشا تعیین اولوندی . عسکری لوازم سرعتله اکمال ایلدی .

پترو عثمانیلرک اعلان حربنی خبر آلدینی زمان هیچ متحیر اولمادی . بیژانس ایمپراطورلرینه خلف اولق کبی موسقوف چارلرینک تعقیب ایلدکاری غایه ده برآدیم ایبرلیه جکنه قانع اولدی . اردونک حرکاتنه مساعد زمینلر حاضر لاقچون ، عثمانلی طورراغنده ، عثمانیلرک داخلی دشمنلریله اتفاق ایتمکی مناسب کوردی . اولاً بغدادن وویوده سی قانته میرایاه برلشدی . دها صوکر استانبولده کی روم بطریقنک یاردیمنه اعتماد ایتدی . قانته میره روسیه نیک حمایه سی آلتنده پرنسلاک وعد ایتدی . بوکا مقابل قانته میره اون بیک کشیک بر قوتله پترویه یاردم ایده جکدی . پترونک مأمورلری روملری ، اولاحلری ، بولغارلری ، قره طاغیلیری آیاقلاندیرمغه مشغول اولدیلر ، عثمانلی طورراغنده یاشایان خریستیان عنصرلردن امداد اومدیلر . فقط بوتشبتلردن هیچ برئمه حاصل اولمادی .

بوصره ده بالطه جی محمد پاشا قومانداسنده کی عثمانلی اردوسی (فالچی) به

کلدی . قابودان دریا محمد پاشا قومانداسندہ سکسان قالیوندن مرکب
برقوت دہ قرہ دکڑہ کوندرلدی . دونمایہ اون ایکی شارلک معیتی ارکانندن
برقاج اسوج جنرالی ترفیق اولوندی .
پترو عثمانلیلرک طونہ نی کچملرینہ مانع اولمق ایچون سرعتلہ (باش)
شہرینہ کلدی . اولاحلردن مأمول ایتدیکی یاردیمی کورہ مہدی . پترو
یواندیشہ لرلہ مشغول ایکن ، بالطہ جی محمد پاشا اردوسیہ جہہ دن ، قریم
خانک تاتار عسکرلرلہ آرقہ دن قوشادلدی . چار بوتہلیکہ قارش
شاشیردی . مایوس ومضطرب :

— ایشتہ شمدی شارلک پولتاوادی اوغرادینی فلاکتدن دہا بویوک
بر ہزیمتہ دوچار اولدم !

دیدی . پترو نک مغلوب دشمنلری بو انسادہ عثمانلی اردوکاھندہ
بولونیورلردی . دمیرباش شارلک معیتی رجاندن پونیاطووسکی ایلہ برقاج
اسوجلی ، بالطہ جی محمد پاشانک یاندہ ایدی . پونیاطووسکی پترو نک فلاکتی
شارلہ خبر ویردی . اسوج آرسلا نی معیتہ قرق قدر ضابط آلدی ،
پولتاوادی اوغرادینی ہزیمتک انتقامنی آلمق ایچون (بندر) دن سرعتلہ
حرکت ایتدی .

روس اردوسی محاصرہ آلتندہ ایدی . پترو نک اردوسی دہ ، حیاتی دہ
تہلکہ دہ ایدی . خروج حرکتی امکان خار جندہ ایدی . محاصرہ اردوسنک
قوتی غایت فائقدی . پترو بوفلاکت ایچندہ ، عثمانلی صفلرندن آدملر
قاچیرارق موسقوواہ نومیدانہ برمکتوب کوندرمشدی . چار بومکتوبندہ
یأس ونومیدیسنی شو صورتلہ اعتراف ایدیوردی :

« ایشتہ یا کشش فکرلرہ قابیلارق ہیچ بر جرم اولمادینی حالہ
اردومہ درت مثلی فائق برعثمانلی اردوسیہ اردوکاھمدہ محصور بولونیورم .
جناب حق امید ایتمدی کمز برزماندہ امدادیمزہ یتشمیہ جک اولورسہ
یورادہ ارزاقدن کاملاً محروم اولدیغمز ایچون یا پارچہ پارچہ ایدیلہ جک

ویا اسیر اولاجغز . شاید عثمانلیلر طرفدن اسیر ایدیلیرسه م آرتق بی چاریکیز و سه نیوریکیز صایمایکیز . حتی ہم یازم اولدیغنی بیلہ آکلاسه کز ینہ طرفدن هیچ بر اسر بکله میکیز . کندیم کلنجه یہ قدر بکله بیکیز . شاید ہم غائب اولدیغنی ویا حقیقہٴ وفات ایتیش بولوندیغنی طویارسه کز ، اوزمان ایچکزدن اک لیاقتلیسنی انتخاب ایدیکیز .

پترو سوک دفعه اولارق نومیدانه بر خروج اجراسنه قرار ویردی ، حاضر لقدمه بولوندی . اوکیجه ، مایوس و متأثر ، چادیرینه چکلدی . شارلک رقیبی ، عثمانی عسکر لرینک اورتاسنده ، اضطراب دقیقه لری کچیریوردی . پتروی حیانتک بواک الیم دقیقه سسنده بر قادین قورتاردی . قاتهرینه نامیاه موسقوف چاریچه لکنی احراز ایدن بوفداکار قادین ، مارط ، اوکیجه جنرال لره کوروشدی . عثمانلی سرداری بالطه جی محمد پاشایه بر مکتوب یازماسنی ، کندیسندن متارکه طلب اولونماسنی تکلیف ایتدی . بوتکلیف قبول ایددی . مارط بوتون مجوهراتی طوپلادی . انک قیمتدار اشیاسنی بالطه جینک کتخداسی عثمان آغا ایله سردارک چادیرینه کوندردی . بالطه جی محمد پاشا اولو متارکه یہ ودها سوکر امصالحه یہ راضی اولدی . تاتار خانی ایله اسوج قرالی مصالحه یہ قطعاً موافقت ایتبورلردی .

« وزیر اسوج قرالی وقیرم خانی دعوت واوردو رجالیله مشورت ایدوب مسقو عرض حالنده هر نه استرسکیز ویره یم صلح اوله یم دیه یازمش معقول ندر دیدکده » « اسوج ایله تاتار خانی خستهٴ دوشکده مضمونتجه فرصتی فوت ایتتمک کرک . زیرا موسقو بی عار و حیلہ کاردر . قولنه اعتماد اولنمز . نجات بولدقده سوزندن رجوع ایتتمکدن عار ایتمز دیدی » (۱) . بالطه جی سردارلق نفوذینی استعمال ایتدی ، پتروی بویوک بر فلاکتدن قورتاراجق مصالحه یہ امضایه راضی اولدی . مصالحنامه موجبنجه پترو آزاق قلعه سی ایله توابعنی عثمانلیلره ترک ایده سک ،

(۲) شهرداری زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

(قامینسقا) ، (صمار) و (طوغان) قلعہ لرینی بیقاجق ، پوتقال و براباش قازاقرینک ایشلرینہ قاریشمیہ جقدی . مصالحو نامہ نك دیگر مادہ لرندہ استانبولدہ چارك سفیری بولونمامسی ، عثمانلیرہ التجا ایدن اون ایکنجی شارلک ایستہ دیکی کبی مملکتہ کچوب کیمسی ، حتی ایجاب ایدرسہ پترو ایله بر مصالحو عقد ایتمسی تأمین ایدیوردی .

شارلک دشمنی ، عثمانلیرک ازلی خصمی بوصورتہ اسارتدن قور تولدی . پترو صوک درجه ممنودی . کندیسسی ایله اک آغر شرطلر داخلندہ معاهدہ عقدی ممکن ایکن بالطہ جینک پک خفیف شرائط ایله مصالحوہ راضی اولماسی پترونک نزدندہ مارطک قیمتتی برقات دها بویولتدی . بالطہ جی محمد پاشا ایسہ ، پتروی اسیر ایتمک کبی بویوک برفرصستی اُلدن قاجیردیغنی دوشونمبور : « بزم ایستدیکمز قلعہ لک هر بری هزار سفر و هزار مشقتلرہ محتاجدر . حاضر بوقدر زحمت و مشقتسز الیزہ کیررکن بونعمتی بیلمیوب فرصتہ مغرور اولورسہ ق نعوذباہ بونک وخامتی چکیلہ جکنندہ شہہ یوقدر . » (۱) دیور ، پترو دن آلدیغی برقاچ قلعہ ایله کندیسنی تسلیہ ایدیوردی .

پروت محاربه سی بالطہ جی محمد پاشانک دہ ، اون ایکنجی شارلک دہ راحتلرینی بوزدی . محمد پاشا « قریم خانی قوللریزک واسوج قرالنگ دولت علیہ یہ خیرلو اولان سوزلرین اصفا ایلمیوب کهارک اچیہ سنہ طمع » (۲) ایلدیکندن طولایی عزل ایلدی ، بالطہ جینک عزلنہ شیخ الاسلام ایله داماد سلحدار علی پاشانک و دارالسعاده آغاسنک بویوک تأثیرلری اولدی . « مسند صدارتہ وزارت ایله یکیچری آغاسی اولان یوسف پاشا اصعاد اولندی » (۳) . یوسف پاشانک سعادت د چوق سورمہ دی .

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۶۱

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۶۹ ، ۳۷۱ ، ۳۷۴

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۷۲

پتروئک نقض عہد امارہ لری ، صد اعظمک مالزمہ حریہ تدارکنده مساعہسی اونکده عزلہ سبیت ویردی (۱۱۲۴) . یرینہ نشانجی سلجدار سامان پاشا تعیین اولوندی .

سلطان احمد ثالث ارکان دولتی بوصورتله عزل ونصب ایتمسہ سبیت ویرن ، ہپ روسیہ ایله یکیدن حرب اجرا ایتمک قورقوسی ایندی . پادشاہ حربدن نفرت اییدیوردی . اون ایکنجی شارلک الان عثمانلی طوبراغندہ اوطورماسی ، پتروہ یکیدن حرب وسیلہ بی تشکیل ایتمی احمد خان ثالث نظر دقتنی جاب ایدیوردی .

شارلک دشمنی یالکز پترو دکلدی . انکلیرلرله فلمنکلیرده پتروئک امالری قوہدن فعلہ کتیرمک ایچون دمبر باش شارلہ خصومت ایتمکدن کری طور میورلردی . حتی پتروئک کنڈیلرینہ بویوک برتجارت سربستیسی ویرمسندن غیرتہ کلیورلر ، اون ایکنجی شارلی تورکہدن جیقارتمق ایچون استانبولده تشبثاندہ بولونیورلردی . انکلیرلرله فلمنکلیرک تشبثلری باب عالینکده نقطہ نظریںہ توافق ایتمہدی : پترو ایله عقد اندیلن معاہدہ نامہ نک احکامنہ ہنوز رعایت ایدیوردی . روسیہ ایله ہان یکیدن سفر اجرا ایدیله جک کیددی . بوکادہ سبب « اسوج قرالک دیارینہ رجعت امراندہ توقف وغاندی » (۱) ایدی . پتروسلطان احمدخان ثالثہ کوندردیکی نامہدہ بومستلہنی صراحتہ آکلاتیوردی :

« شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاہ عالمیناہ حضرتلریںہ مسقو چاری طرفندن کلن نامہ نک ترجمہ سیدر

(القاب معتادہدن صوگرا) بیک یدیوز اون بر سنہ سنده ماہ تموزک اون ایکنجی کونستہ نہرپروت کتارندہ وزیر اعظمکوز اولان محمدپاشا بارون قانجیلر وشرمت اوغلنک اوغلی جنرال میخائل نام مرخصلرمنک توسطلریلہ پنمزدہ عقد اولنان صلح مؤبد معلوم ملوکانہ لری اولشدر وطر فزدن تأکید تام کوندرلدیکنہ

بناءً جانب شهر یاریلرندن کوندریان نشان (۴) کلوب وصول بولمشدر و ذکر اولنان مصالحیه کمال رغبتن اولغله تعهد ایدر زکه طرفزدن بلانقصان حفظ اولنور وینه کرکی کبی تصدیق اولتماغیچون طرفزدن ویریلجک مهمور مواد کاغدی که هر ماده لفظ بلفظ مسطوردر هرخصلرمنه ارسال الیمشوزدرو بومبارک صلح مؤبد طرف ملوکانه لردن دخی بلا نقصان مراعات اولنه و هر احوال صلح موجبجه تکمیل اولنه دیو تنبیه الیمشدر و بونک علایمی دخی مشاهده بیورمشلردر. زیرا قازنکه و صمار دماغنده اولان یکی قلعه هدم اولنوب طوب و جبخانه اسماعیل پاشایه تسلیم اولندی و آزاق و طوغان قلعه لردن دخی طوب و جبخانه اخراج اولنور. زیرا او اطرفده اولان جزالمزه تنبیه الیمش که هروجهله آزاغی تسلیم ایچون حاضر ایلیه و بوخصوصی انده اولان قلعه لردن مهماتک اخراجی و طوغانک هدمی و آزاق قلعه سی تسلیم اولتماغیچون حاضر و مهیا اولنسی یا کانون اولده و یا خود کانون تانیده تکمیل اولنه و بلاشبهه ذکر اولنان وقتده ازاق قلعه سی تسلیم اولنور. اگر دشمنن اولان و مقدمات بینمزده منعقد اولان صلحی فسخ ایتدیرن اسوج قرالی مملکتکزدن چیقار ایسه. زیرا قرال هر قوم کیتدکن صکره طرفیندن شبهه رفع اولنور و وزیریکز محمد پاشا بزه یازمش که آزاغک تأخیری صلحک نقضنه بادی اوله جتدر و اچیلرمندن دخی زور ایله تمسک آلمشدر که ایکی آبه دک ازاق قلعه سی تسلیم اولنه. بوخصوص ایسه محالاتدن اولدوغی نمایاندر. آنجق اچیلرمن کندی یدلرنده اولغله بحسب الاقتضا ویرمشلر. لکن جناب ملوکانه لرینک کمال عقل و فراسلرندن مأمول ایدر که بوبله آز زمانده ممکن اولدینی ملاحظه بیوریله و بودخی معلوم شریفلری اوله که قلعه لک بیوک طوبلرندن و ذخیره و جبخانه دن ماعداتون بردونانماضک مهماتی نقل اولنلو و تقدمات مهمات جمع اولنه بیلور جناب ملوکانه لرینک دخی درنخالری اولغله معلوم شریفلری اوله بیلور و بوبله اولدوغی صورتده واقع اولان تأخیره قطعاً سوءالظن بیوریلیه و اچیلرمنه دخی بر درلو عتاب ایتیه لر. زیرا بالاده ذکر اولندینی اوزره طرفزدن هر ماده تکمیل اولنور. آنجق جناب سعادت لردن نیاز اولنور که اسوج قرالی بلاتأخر کستون دیو تنبیه بیوریله. زیرا اطراف و اکنافه شایع ایدر که مملکتکزدن مکث ایسکه مقدمات ایلدوکی کبی هنوز دخی بینمزده عقد اولنان مصالحه بی فسخ ایتدیره و بوسوزلردن عظیم شبهه یه وارمشوز. لکن مملکتکزدن اخراج اولندینی کبی هر درلو شبهه رفع اولنور و بعضی صورقالان ماده لر دخی تکمیل اولنور و ذکر اولنان وقتده

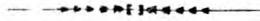
(۴) نشان، طرفین هرخصلرینک تنقیحاً قرارلاشدیردغلی معاهده نیک بر صورتی.

طیغان دخی ہدم اولنوب ازاق تسلیم اولنور و بو احوالہ متعلق ہرنہ ایسہ الجیلرمن
اساناً افادہ ایلسونلر دیو تنبیہ ایلشوزدر و بو خصوصہ اولان میلمز و صادقانہ
حرکتہز معلوم دولنلری اولقلہ دشمنہز اولان اسوج قرالنی اخراج ایلیہ لر .
باقی عمر دولنلری بردوام باد . تخریراً فی اوسط را ۱۱۲۳ « (۱) .

پترو ، نامہ سندہ اسوج قرالک تورکیہ دن اخراجنی طلب ایلدیکی
کبی صدراعظمہ کلن بر مکتوبہ دہ ینہ بومسئلہ دن بحث ایلدیلور :

« اسوج قرالک ولایتہ کیتیمی و حتی اسوج قرالنی دولت علیہ ہرنہ زمانہ
و ہرنہ بولده کوندررسہ مسقو چاری طرفندن و مسفورہ تابع اولنلردن
قرال مشارالہک کیتمنہ آشکارہ و کیزلوجہ بر درلو ممانعت اولتیہ و ینہ اگر
آشکارہ و کیزلوجہ اسوج و عسکرینہ دولت علیہ دن بیلہ قوشیلان عسکرہ
مسقولودن و مسقوہ تابع اولنلردن بروجہلہ ضرروزیان ایرشمیہ دیوقرار « (۲) :

بولدینی یازیلوردی .

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۲۶

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۳۳

باب عالينك شارلى مملكتته كوندرمك تشبى - معاشنك قطعى - يكيدن .
باغلاماسى - شارلك آدم لرينك استانبوله قونولماسى - دونماده كى اسوج جنرال لرينك
چيقارماسى - شارلى لهستاندن كوندرمك ايجون باب عالينك مذاكراتى - شارلك
بندردن چيقارماسى ايجون ترتيبات - دمير باش شارلك اصرارى .

سلطان احمد خان ثالث روسيه ايله حربك يكيدن آولونه مسى ايجون
هر درلو تدابيرى آنخاذا ايلدى . قريم خاننه يازدينى بر نامه ده تاتارلك
بولندقلى يردن بر آدم ايلرى به حركت ايمه لرينى تنيه ايتدى .
نامه ده شو صورتله اخطاراتده بولنايوردى :

« سننكه سلطان مشار اليه سن ، اشبو امر شريفم سكا واصل اولدقده
اكر عساكر تاتار عدو شكار ايله ايصال خسار ايجون مسقو مملكتته طوغرو
عزيمت ايتش بولنور ايسك قطعا بر خطوه ايلرى كيتيوب يانكده اولان بالجله
تاتار عسكربله بولنديك محلدين كيرو عودت ايدوب و اكر هنوز يركدن حركت
ايتامش ايسهك اصلا مملكت مزبور طرفته حركت و عزيمت ايتيوب طوايف
تاتاردن دخى بر فردك كيتمسنه رخصت كوسترموب و دولت عليه م ايله چار
مرفوم بيننده منوال مشروح اوزره صلح و صلاح واقع اولديغن ولايت قريم
و مضافاتندن اولان محلرده واقع طوايف تاتار و سايرلرينه اعلان و اشاعت
و شروط مصالحه به مفاير وضع و حركتدن بغايت مجانبت اولنق اوزره كركى
كبي تنيه و تاكيد ايلك بابنده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . فى اوائل
ج ١١٢٣ « (٢)

باب على بويوك بر اندیشه ايجنده ايدى . اون ايكنجى شارلك
(بندر) دن اخراجى ايجون روم ايلي واليسى وزير حسن باشايه مؤكد

حکملر یازیلور ، شارل ایله مذاکرہ ایچون مأمورلر کوندریلوردی .
حسن پاشایه یازیلان حکملر بروجہ آتی ایدی :

« روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشایه حکم کہ

حالا بندرده مکث اوزره اولان افخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء
الفخام المسیحیہ مصلح مصالح جماہیر الطائفۃ النصرانیہ اسوج قرالی دوستمز قارولوس
ختم اه عواقبہ بالخیر والرشاد و احسن الیہ سبیل الصواب والسداد کندو مملکتہ
کتتمک ایچون کمال امن و سلامت ایله له جمهورینہ ایصال و تسلیحی اہم مهم
دوات علیہ مدن اولمغله سنکھ وزیر مشار الیہ سن ، مکمل و مرتب قیوک خلقی
ایله بو خصوص ایچون سن مأمور و روم ایلی ایالتندہ واقع صاغ قول وصول
قول و سلانیک و اسکوب و اوخری و ایلبضان و یانیہ و دلونہ و اولونہ
و پرزرین و دوقہ کین و اسکندریہ و ولجترین و الاجہ حصار سنجاقلرینک الای
بکیلری و عموماً زعما و ارباب تیماریلہ و اوزی ایالتندن حالا بندرده اولان
سلسترہ و نیکولی و ویزہ و قرق کلیسا و چرمن سنجاقلرینک کذلک الای
بکیلریله عموماً زعما و ارباب تیماری دخی سنکھ . ما تعین ورأی صوابیدیک ایله
حرکت الیلمر ایچون الای بکک هر برینہ باشقہ باشقہ امر شریفله تعین و تأکید
اولمغله ایدی اشبو امر واجب الامتثال و صوابندہ صلا تأخیر و توقف ایتمیوب
مأمور اولدیغک اوزره مکمل و مرتب قیوک خلقی و روم ایلی ایالتندہ وجہ مشروح
اوزره سنکھ مأمور اولان سنجاقلرک الای بککریله عموماً زعما و ارباب تیمارین
دخی یانکھ آلوب و عمالہ قالفوب برکون اول و برساعت مقدم بندرہ واروب
اندہ اولان اوزی ایالتنک آلائی بککریله بالجملہ زعما و ارباب تیماری دخی یانہ
استصحاب ایدوب ایشاہ تعالی قرال مشار الیہ کندو مملکتہ کیتتمک ایچون کمال
امن و سلامت ایله له جمهورینہ ایصال و تسلیم و ادای خدمتہ بذل سعی و قدرت
ایلیہ سز دیو یازلشدر . فی اواسط ج ۱۱۲۳ « (۱)

« اوزی والیسی اولوب حالا بندرده طوائف عسکرہ باش بوغ اولان وزیر
محمد پاشایه و روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشایه حکم کہ

بتوفیق اہ الملك العلام عسا کر اسلام ظفر ارتسام نہر پروت کنارانده مسقو
چارینی و عسکرینی محاصرہ و مقاتلہ ایله تضییق ایدوب و چارہ مقوم طرفندن

(۱) دیوان ہایون مهمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۹

صلحہ طالب اولاد قزلباش دوات علیہ ایدیوندملہ مستو چاری بیندہ بعض شروط و قیودی متضمن مواد اوزرینہ مصالحہ واقع اولوب و طرفیندن معمول بہ تمسکرت آلتوب ویرلمکله مقدا دولت علیہ مک جناح حمایتہ التجا ایدوب حال بندردہ مکث اوزرہ اولان افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح جاہیر الطائفۃ النصرانیہ اسوج قرالی قارولوس ختمہ عواقبہ بالخیر والرشاد و احسن الیہ سبیل الصواب والسدادک دخی امن و سلامت ایله کندو مملکتہ کیتسنہ قطعاً چار مرقوم طرفیندن ممانعت و دخل و تعرض اولتامق خصوصی شروط مصالحہ داخل اولوب بوندن صکرہ قرال مشار الیہ کندو مملکتہ کیتسنہ بر درلو مانع و عذر و علت ایراد ایدہ جک سنہ قالمہ ایدم سنکہ روم ایلی والیبی وزیر مشار الیہ سن کندو مملکتہ کیتمک ایچون کمال امن و سلامت بر کون اول ابوہ (۱) دہ له جمهورینہ ایصال و تسلیمہ بذل و سع قدرت ایدہ سن . شویله کہ بوندن صکرہ دخی قرال مشار الیہ بر درلو عذر و علت ایرادیلہ صوب مقصودہ کیتمکدہ تعقل و تردد ایلمک احتمالی اولورسه سزکہ وزیر مشار الیہ سز قرال مشار الیہ بای حال بر کون اول اردوی ہایونہ نقل و ارسال و ایصالہ بذل مقدور وجد بیتصور ایلمک باندہ فرمان عالی شام صادر اولمشدر بیوردمکہ فی اواسط ج ۱۱۲۳ « (۲) .

بو امر لر روم ایلی ایالتندہ واقع صاغ قول آلائی بکیسنہ و بوتون آلائی بکلریندہ یارلدی . بندردہ « خدمت محافظدہ اولان عتیق سپاہ و سلحدار و سردنکچیدیلر و ترقیلولری ضابطلری و بندرک یمین و یسار کوکلوویان نقراتی آغالی » دہ مسئلہ دن خبردار ایدلدی . فقط شارل تعذد ایدیوردی . شارلک بو اصراری سلطان احمد خان ثالثکدہ جانی صیقدی . اسوج قرالک رجلیہ استانبول بیندہ موصلات قطع ایدلدی . شارلک معنی رجالک استانبولہ کلری منع اولوندی . او زمانہ قدر دونانمادہ بولونان اسوج جنرال لرینک دونانمادن چیقاریلوب (بندر) ، کوندرملری امر ایدلدی . (بندر) دہ کی عسا کر محافظہ نک یرلرندن قیلمد اماملری ایچون امر لر ویرلدی . شارل آرتق باب عالی کدہ عداوتی جاب ایدیوردی .

(۱) لمبارغ .

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۹

اسوج قرالی توریکن دن چیقماہ اجبار ایتمک لازم کلدیکی حس اولونیوردی .

نہایت شارلہ خصومتی اولانلر اونی ہر شیدن محروم برامق ایستہ دیلر . کندیسنہ یومیہ ویریلن تعینات بہاسنی دہ قسماً کسدیردیلر . بو مسئلہ لہ دائر قاضیلرہ ، قبودان پاشایہ ، بندر محافظنہ ، روم ایلی والیسنہ یازیلان حکملر بروجہ آتیدی :

« آتکرمان و تانار پیکاری و کلی و اسمعیل و طولچہ و ایساقی و ابراہیل و برکوکلی و . . . قاضیلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ و اسکہ امینلرینہ حکم کہ

بوندن اقدام دولت علیہ مہ التجا ایوب حال بندردہ مکث اوزوہ اولان افتخار .
الاصراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصلح جاہیر الطائفة النصرانیہ اسوج قرالی قارولوس ختم اہ عواقبہ بالخیر والرشادک کرک کند و مملکتنہ ارسال خصوصی و کرک سائر امور ی خطہا یون شوکت قروئلہ دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم ناظم مناظم الامم وزیر اعظم و سردار اکرم محمد پاشا ادامہ تعالی اجلالہ و ضاعف اقتدارہ مک عہدہ کفایتلرینہ تفویض و حوالہ اولنوب بوندن صکرہ قرال مشارالیک آدملرینک و سائر اسوجلوردن برفردک استانہ سعادتم طرفنہ و کذلک استانبولہ اولان الجیسی آدملرینک و سائر اسوجلوردن برفردک مشارالہ جانبہ مرور و عبورلرینہ قطعاً رضای ہایونم اولماقلہ ایمدی سزکہ قاضیلر و اعیان ولایت و ایش ارلری و اسکہ امینلری سز اشبو امر شریفم ہر قنفکوزک تحت قضا سنہ و اروپ داخل اولورایسہ (. . .) مضمون منیفی اعلان و اشاعت و فیما بعد تحت قضا کردہ اولان اسکہ و معبر و عمرلردن قرال مشارالیک آدملرینک و سائر اسوجلوردن برفردک استانہ سعادتم طرفنہ و کذلک استانبولہ اولان الجیسی آدملرینک و سائر اسوجلوردن برفردک مشارالہ جانبہ مرور و عبورلرینہ زہار رخصت کوسترمیوب اولقولہ مرور و عبور قصدیہ کرک قرال مشارالیک طرفنہ استانہ سعادتمدن کتیمک اوزرہ و کرک استانبولہ اولان الجیسی طرفندن مشارالہ کتیمک ایچون کلان آدملرینی و سائر اسوجلوری علی حال اخذ واردوی ہایونہ ارسال و احضار ایلہ سز . شویلہ کہ بوندن صکرہ اگر قرال مشارالیک آدملرینک و اگر اسوجلوردن برفردک استانہ سعادتم طرفنہ و کذلک استانبولہ اولان الجیسی آدملرینک و سائر اسوجلوردن برفردک مشارالہ جانبہ کچوب کتدوکی استماع اولنور ایسہ صکرہ بروجہ عذر و جوابکن اصفا اولنوب اش . عقوبت ایلہ حقلر یکزدن کلنہ جکن

مقرر و محقق بیلوب آکا کوره زیاده بصیرت و انتباه ایله حرکت ایلمکزه باندنه فرمان عالیشام صادر اولمدر . بیوردومکه فی اوائل ب ۱۱۲۳ « (۱) .

« قیودان پاشایه حکم که

حالا دونمای هایوننده اولان اسوج جنرالی ایله تققدار اسوجلی وار ایسه حالا بندرده مکث اوزره اولان افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه اسوج قرالی دوستمز قارولوس ختمه عواقبه بالخیر والرشد واحسن الیه سبیل الصواب والسدادک یانه ارسال و ایصالاری مهم و مقتضی اولغله ایندی سنکه میرمیران مومی ایله سن اشبو امر شریفم وصولنده بو خصوصده قطعا تامل و تردد ایتموب وجه مشروح اوزره دونمای هایوننده اولان اسوج جنرالک و سائر اسوجلورک جمله سنک یانلرینه متمدعلیه آدملر قوشوب بندره ارسال و بندره وصوللرینی و قرال مشارالیه تسلیم اولندقلرینی مشهر دستور مکرم مشیر مفخم نظام العالم حالا بندر محافظه سننده اولان وزیر محمد پاشا ادام ادنعالی اجلاله دن کاغد آلوب اردوی هایونمه ارسال ایلیه سن . شویله که بو خصوصده فرمان هایونمه مخالف وضع و حرکتک نمایان اولور ایسه قطعا بر درلو عذر و جوابک اصغا اولنوب مواخذ و معاتب اوله جعکی مقرر و محقق بیلوب آکا کوره مزبورلرک برکون اول بندره ارساللرینه زیاده سیله دقت و اهتمام ایلمک باندیه فرمان عالیشام صادر اولمدر . بیوردومکه فی اواسط ب ۱۱۲۳ « (۲) .

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشایه

بوندن اقدم دولت علیه مک زیر جناح حمایتیه التجا ایدوب حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالی عساکر منصوره ایله کندی مملکتته ایصال ایلمک خبریله طرف دولت علیه مدن له جمهوریته آدم ارسال اولندقله له جمهوری اسوج قرالی یالکیز کندو عسکرله امن و سلامت ایله کندو مملکتته بز ایصال ایدرز و بو خصوص ایچون دولت علیه طرفته تمسک و یررز . آنجق دولت علیه طرفدن کلیتو عسکر ایله مملکتزدن کته سنه راضی دکاوز . زیرا مملکتمز پایمال اولور دیو له جمهوری طرفندن اعلام اولنوب و بو خصوص اردوی هایونم طرفندن اسوج قرالی ایله مذاکره و استشاریه موقوف اولغله خصوص مزبور ایچون درگاه معلام قیوچی باشیلرندن . . . دام مجده مباشر تعیین و ارسال اولمدر . ایندی سنکه وزیر مشارالیه سن اشبو امر شریفم وصولنده بو خصوصی مذاکره

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۳

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۳

و استشاره ایچون قرال مشارالیهی مباشر مرقوم معرفتیه برساعت اول اردوی هایونمه ارسال ایله سن. شویله که قرال مشارالیه بالفنس کنندیسی اردوی هایونمه کلکیدن ابا وامتناع ایدرایسه بوخصوصی مذاکره ایچون استانه سعادت طرفدن یانته وارن الچیسسی ایله اردوی هایونم طرفندن کیدن جنرالی . . . یته مباشر مومی ایله معرفتیه تعجیل علی التعجیل اودوی هایونمه ارسال ایلیوب تأخیر وتوقیفدن بغایت توق ایله سن دیو یازلمشدر . فی اوائل ش ۱۱۲۳ (۱) .

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد باشایه و بندر دفتردارینه حکم که

حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالی بوندن اقدام دولت علیه ابد پیوندک زیر جناح حمایتنه التجا ایدرک حقنده لوازم مهمان نوازی مراعاتیه تریب اولسان تزییل دفتری موجبنجه بووقته دکن قرال مشارالیه روزمره تعیینات بهاسی درتیوز اون درت بچق غروش ویریلدوکی خزینه عامره دفتترلنده مقید اولوب لکن کتب فقهیه معتبرده مسائل کتاب هزار تتبع اولندقده (وان ادخل الحربی الینا ستاً ما لم یکن ان یقیم دارنا سنة ویقول له الامام ان اقت تمام السنة وضعت عليك الجزیه والاحل فيه ان الحربی لا یمكن من اقامة دائمه فی دارنا الا باسترقاق اوجزیه لانه یعیر عینا لهم وعدنا علینا فلیحق المضرة بالمسلمین) مسئله شریفه سنک فحوای حکمت احتواسی اوزره حربی طایفه سندن اوزرینه جزیه وضع اولتیوب روزمره تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشون انجق الی غروش ویریلوب ماعداسنک قطعی ایله اکتفا اولتیق فرماتم اولغین امدی سنکه وزیر مشارالیه (سن) دفتردار مومی ایله سن اشبو امر شریفم واردینی کبی خزینه عامره دفتلری موجبنجه قراله مشارالیهک روزمره تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشون انجق الی غروش ویریلوب ماعداد اوچیوز آلتمش درت بچق غروش قطع اولتیق ایچون یازلمشدر . فی اواسط سنه ۱۱۲۳

برصورتی : قرل مشارالیهک اتباعندن مارسحق ظابوربه نک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اون بیک سکز یوز سکسان آتی آچقنک بالکایه قطعی ایچون (۲) .

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۷

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۹

« روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشایه حکم که

سنکه وزیر مشارالیه سن بوندن اقدم دولت علیه ابدیوندمه التجا ایدوب حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالنی کنندی مملکتته کتمک اوزره له جمهورینه ایصال وتسلیم ایچون امر شریفله سن مأمور و بو خصوص ایچون حالا اول طرفده اولان روم ایلی و اوزی ایالتلرینک آلائی بکیلیله عموماً زعما و ارباب تیماری دخی سننکه معاً تعیین اولمشلرایدی . بتوفیقه تعالی قرال مذکورک نقلی خصوصی برطرف اولنجه به دکن ذکر اولنان ایالتلرک آلائی بکیلیله عموماً زعما و ارباب تیمارندن بر فرد ولایتلرینه کتمیوب کما کان اول طرفده یانکنده موجود بولمغلی فرمانم اولغین اشبو امر واجب الامتالم وصولنده مقدما سننکه وجه مشروح اوزره مأمور اولان روم ایلی و اوزی ایالتلرینک آلائی بکلرله زعما و ارباب تیمارندن بر فرد ولایتلرینه کتمک اوزره اذن و یرمیوب و صالیو یرمیوب کما کان اول طرفده یانکنده موجود ایدوب و کرکی کی ضبطور بطرله تقید و اهتمام ایلمک باینده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . بیوردومکه . فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۱) .

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان محمد پاشایه

بوندن اقدم دولت علیه مه التجا ایدوب حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالنی حرکتی غائله سی برطرف اولنجه به دکن بندرده اولان سپاه و سلحدار سردنکچدیلرینک روز قاسمه دکن بندرده مکثلری اقتضا ایدوب واردوی هایونمده اولان سپاه و سلحدار سردنکچدیلری دخی روز قاسمه دکن ایساقچیده توقف و ارام و انشاه تعالی روز قاسم حلونده اکر بندرده اولان سپاه و سردنکچدیلرینک و اکر ایساقچیده اولنلرینک ضابطان و نفراتنه اذن و رخصت و یریلوب و اشبو تذکره لری دخی وقت مرقومده و یرمک اوزره مصمم و مقدر اولغله ایدی سننکه وزیر مشارالیه سن بندرده اولان سپاه و سلحدار سردنکچدیلرینک روز قاسمه دکن انده مکث و توقف ایتدیروب و انشاه تعالی وقت مرقوم حلونده ذکر اولنان سردنکچدیلرک ضابطان و نفراتنه قاقوب کلک اوزره عود و رجعتلرینه اذن و رخصت و یرمک باینده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر بیوردومکه . فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۲)

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۴۳ — برعینی بندر محافظی محمد پاشایه یازلمشدر .

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۴۵

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشاہ حکم کہ حالا اردوی ہایونم باباطاغی صحراسنہ نزول واندن دخی استانہ سعادتم طرفہ توجہ و عزیمت اولمقلہ انشاہ تعالیٰ اردی ہایونم استانہ سعادتم وار ب وحالا بندر دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالنگ احوالہ متعلق خبر وارد اولنجہ دکن اندہ اولان روم ایلی و اوزی ایالتلری عسکرلرندن بر فرد ولایتلرینہ کتیبوب کما کان اول جابده مکملری اقتضا ایلوب آنجی وقت شتا تعاقب الملک اوزرہ اولمقلہ لازم کان زاد و ذخیرہ لرینی آچق ایلہ آلمق اوزرہ ذکر اولنان ایالتلر عسکرلرینک جہ سنی بندر طرفندہ اولان قرادہ قشلاغہ برلشدیروب و روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشاہ دخی درون قلعه دہ اقامتہ چسیان بر مناسب محل تعیین وکنڈاک بندر دہ آشاغی بلوک خلقنہ دخی درون قلعه دہ بر مناسب قیلا تدارک و برلشدیروب وانشاہ تعالیٰ اردوی ہایونم طرفندن قرال ششارالہیک حوالنہ متعلق نوجہلہ اسر شریفم صادر اولور ایسہ مضمون شریفی اوزرہ عمل و حرکت اولمقلی بایندہ یازلمشدر . فی اواخر ش ۱۱۲۳ ھ (۱) .

باب عالی اوسنہ شارلک قیشی بہانہ ایتمسنی نظر دقتہ آلدی . بو اثنانہ شارلک سرای ہایونندہ کی طرفدارلری اسوج آرسلاننگ بو صورتہ ملکہکندن اخراجنی تنسیب ایتمہ دیلر . شارلک تعینات بہاسندن محرومیتی کندیسیم ایچون بویوک بر فلاکتدی . اسوجک فداکار قرالی عثمانلی ظور اغاندہ بورج ایلہ یاشامایہ مجبور اولاجقدی . واندہ سلطان وسائر سرای رجالی بونی موافق کورمہ دیلر . کرک شارلک و کرک معیتی رجالنگ قطع اولنان تعینات بہالربی تکرار اعادہ ایستدیر دیلر . بومسئلہ یہ دائر اوزی محافظتہ و بندر دفتر دارینہ آتیدہ کی حکمملرک یازلماسنی تأمین ایلہ دیلر :

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشاہ و بندر دفتر دارینہ حکم کہ

حالا بندر دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالنگ بوندن اقدام ترتیب اولنان تزیل دفتری موجبہ روزمرہ تعیناتی بہاسنی اولان در تیوز اون درت بچنی

(۲) دیان ہایون مهمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، س ۴۶ .

غروشدن اقتضا حسایلہ آنجق الی غروش ویرلسی فرمانم اولمشیدی . حالا مشارالیهک آنجق کندی تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشک کافی الاول بالتمام ویرلسی فرمانم اولمغه ایدمی سنکه وزیر مشارالیهسن ودفتردار مومی الیهسن اشبو امرشریفم وصولنده قرال مشارالیهک روزمره آنجق کندی تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشی کافی الاول بالتمام ویرمکز باینده فرمان عالیشام اولمشدر . بیوردومکه فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۱) .

• اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشایه و بندر دفتردارینه حکم که

حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرانک اتباعندن مارسحق ظابوریهنک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اون بیک سکز یوز سکسان آلتی آنچهنک ینه بندرده مکث اوزره اولان وپوده کیوسکینک وبراباش خطماننک بندرده اولان تعییناتلری اقتضا حسایلہ قطع اولماغیچون امرشریفم صادر اولمشیدی . الحاله هذہ قرال مشارالیهک اتباعندن سالف الذکر مارسحق ظابوریهنک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اولتقدار آنچهنک وپوده کیوسکینک وبراباش خطماننک دخی بندرده اولان تعییناتلری کافی الاول ویرلسی فرمانم اولمغین ایدمی سنکه وزیر مشارالیه ودفتردار مومی الیهسن اشبو امرشریفم واردینی کی قرال مشارالیهک اتباعندن سالف الذکر مارسحق ظابوریهنک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اون بیک سکز یوز سکسان آلتی آنچهنی و مرقومان وپوده کیوسکینک و براباش خطماننک روزمره اولان تعییناتلری کافی الاول ویرمکز باینده فرمان عالیشام صادر اولمشدر . بیوردومکه فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۲) .

شارل بو صورتله مساعداته مظهر اولدینی حالده معیتی عسکرلری حدودده منازعه لر چیقارمقدن کری طورمیورلردی . شارلک (بندر) ده اوطورمسی باب عالی ایله روسیه مناسباتی ایچون دائماً تهلکه ایدی . لهستان و روسیه حدودلرنده هان هر زمان اشتعاله مهیا بر حرب ووغا آتشی صاقلی بولونیوردی نته کیم شارلک عسکرلری لهستانده برمنازعه

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۴۶

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۴۶

چیقارہ-شلر ، او صرہ دہ محمد باشانک یرینہ تعین اولونان یکی بندر
محافظی اسماعیل پاشایہ آتیدہ کی امر لک کوندر لمسنہ سبیت ویر مشلردی :

« بندر محافظی وزیر اسماعیل پاشایہ حکم کہ

سنکھ وزیر مشارالیہ سن در دولتمدارمہ کوندر دوکک قائمہ دہ اسوج قرالہ
تابع اولوب بندر جانبدہ اولان لہلو وقزاق طائفہ سنندن درت بیک مقداری
لہلو و بیک قدر قزاق لہلوی کندو طرفلرینہ ترغیب و تبعیت اینتدیرمک ایچون
لہ مملکتی ایچروسنہ کیدوب خوتین حوالیسنہ قریب سلانہ نام محلہ واردقلرنده
یوزر آدم اولوق اوزرہ ایکی بیراق لہلو کندولرہ تابع اولوب و محل مزبور دن
لہ قلاعدنن استانسلاو قلعہ سنہ کیدر لر ایکن لہ بکلرندن قالینوسکی بیک بیوز آدم
ایلہ اول محللرک محافظہ سنده بولنمکہ ذکر اولنان لہلو وقزاق لک سرورلرینہ ممانعت
قصیدیلہ برمقدار آدم تعیین ایلدکدہ آدملرندن یکرمی نفر اخذ اولندوغن استیاج
ایلدیکی کبی قصور قلان آدملریلہ مسفور قالینوسکی فرار ایدوب آندن لہک
یوقارو طرفندہ بیماچہ نام محلہ واردقلرنده اوچوز نفر آدم دخی اول محلہ
کندولری متابعت ایلدکلری اعلام اولنوب لکن مسفور لہلولر و قزاقلر اگرچہ
سائر لہلولری کندو طرفلرینہ جذب وترغیب صورتندہ کیتمشلر امانتیجہ حرکتلری
(زد ورد و جدال و قتال) کبی کیفیاتہ منقاب اولمش . دولت علیہمہ التجادہ
اولان مسفور لک ایسہ لہ مملکتہ بوشکل کیفیت دخوللری دولت علیہم ایلہ لہلو
ببندہ اولان صلحی محل نیچہ مفسادی مستقیب امر کریمہ اولوب و سنکھ وزیر
مشارالیہ سن اول طرفلردہ بو مثللو مفسدتک دخی سنک عہدہ کہ لازم خطر متحتم
اولغلہ ایمدی امر شریف واجب الامتثال و وصولندہ فیما بعد ذکر اولنان لہلو وقزاق
طائفہ سنی بوکونہ کیفیت ایلہ لہ ایچندن کتمکدن و دولت علیہم ایلہ لہلو ببندہ
اولان صلح و صلاحہ مقایر حرکات ناشایستہ دن منع ایدوب مسفورلری کرکی کبی
ضبط ایلیہ سن . شویلہ کہ بوندن سکرہ دخی مسفور لک بوکونہ حرکات عنیفہ لری
ظہورہ کلک احتمالی اولورایسہ سنک مساعده کہ حمل اولنوب و بر وجهلہ عذر
وجوابک اصفا اولنوب مسئول و معاتب اولاجفک مقرر در . آکا کورہ زیادہ
صیرت و اتبناہ ایلہ حرکت ایلک بابندہ فرمان عایشانم صادر اولمشدر . بیوردومکہ
فی اواسط را ۱۱۲۴ « (۱) .

باب عالینک بو حرکتی اون ایکنجی شارل حقندہ صول مساعده-

(۱) دیوان ہایون مهمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۴۸

ایدی. اسوج قرالی ومعتنك لهستان و روسیه ایله باب عالینك آره سنی
 آجاجنی محققدی. ارکان دولت « مسقولو ایله وقوع بولان صلحت
 استحکامنه سعی واقدام » (۱) ایدیوردی. باب عالی بومقصدی الله ایتمک
 ایچون یکی بندر محافظی اسماعیل پاشایه پک زیاده اعتماد ایدیوردی .
 حتی اسماعیل پاشانک خدماتی سلطان احمد ثالث طرفندنده تقدیر ایدلمش،
 « بندر ده مکک اوزره اولان اسوج قرالنک بو سنه امانا و سالماً ولایتنه
 نقل و ایصالنده و او . طرفلرک نظام احوالنده بالجمله عهدۀ کفایتکه مترتب
 اولان خدمات علیه مده سندن کلی خدمت و رضای هایونمه موافق
 حرکت مأمول اولغله حالا عواطف عنیه خسروانه مدن نیکبولی الحاقیه
 اوزی ایالتی سکعنائیت واحسانم » (۲) اولشدر دییه بر حکم کوندرلشدی.
 بو حکمک بر صورتی ده حسن پاشانک یرینه کچن یکی روم ایلی والیسی
 عبدی پاشایه تبلیغ اولنمشدی .

اون ایکنجی شارلک آرتق بو سفر وطنه کوندرلسنه قطعاً قرار
 ویرلشدی. قریم خاننه و بندر محافظی اسماعیل پاشایه کوندریلن امر لرده
 بو مسئله صراحةً بیان ایدیلوردی :

« قریم خانی دولتکرای خانه واسماعیل پاشایه صورت خط هایون شوکتتقرون
 سزکه دولت علیه سزک خیرخواه صداقت نشانی بالفعل قریم خانی دولتکرای
 خانسز توجهات پادشاهانه مزایله حال و شانکز ترفیع اولنوب و سزکه بندر طرفنه
 مأمور عسکره باش بوغ اولان اسماعیل پاشاسن سکا دخی توجیه خطاب ملوکانه مدن
 صکره معلوم اولاکه مسقولو ایله مصالحه احوالی انگلیز و فلنک الجیلرینک توسطلریله
 مسقوک بونده اولان سرخص رهنلریله مکالمه اولندقده جمله وزرا و علما و اوچاقلر
 خلقنک بالاتفاق ا- تصوابلریله بعض مواد اوزرینه عقد صلح اولنوب و رهنلردن
 تمسک النوب دولت علیه مدن دخی تمسک و برلادکن صکره مسقو چاری عهدنامه
 هایون المغیچون الچی تعیین ایتمک اوزره رهنلر چارلری طرفنه ادم کوندروب

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۹۰ .

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۲۳ ، ۱۲۴

ہوندن صکرہ حرکت ہایونم اقتضا ایتماکلہ اناطولی طرفندن کلہجک عساکرک
 یرلرنده استقرارلریچون اوامر شریفہ ایلہ تنبہ وان شاہہ تعالی اسوج قرالنک
 کتسی وسائر اقتضا ایدن امورک نظامنہ استخدام اولنماغیچون روم ایلی واوزی
 ایالتلری عسکری بندر جانبہ مأمور اولشلردر . ازجلہ اسوج قرالنک بوسنہ
 ولایتنہ کتسی امر مهم اولوب وبونک حصولی البتہ سزدن مطلوب ہایونمدر
 ولہ ایچندن غیرى طریق ملحوظ اولماقلہ قرال مشار الیہک لہ ایچندن امن وسلامت
 ایلہ کچوب کتسی نہ وجہلہ اقتضا ایدر ایسہ لہلو ایلہ سویلشوب موافقی دفع
 ومشکلاتی حل ایدرک حسن تدبیر ایلہ بوحوالہ پای خال صورت ویروب وتأخیر
 وتوقیف ایتدیرموب اسوج قرالنی لہ ایچندن امن وسلامت ایلہ ولایتنہ ارسال وایصال
 وسائر لازم کلان سرحد امورینہ دخی اقتضاسنہ کورہ نظام ویروب ومسقولو
 ایلہ عقد اولنان مصالحہ یہ مغایر اولطرفلردہ برحرکت ناہموار دخی ظہور ایتماک
 اوزرہ اہتمام ایلیہ سز . ہلہ اسوج قرالنک بوسنہ کتسی اقدم امور دندر .
 فنہار تہاون وتکاسل ایتوب احسن حال ایلہ لہ ایچندن برکون اول ارسالنہ
 ورضای ہایونم تحصیلنہ غیرت وحیت ایلہ بذل قدرت ایلیہ سز . حسن توجہ
 ملوکانہم سزکلہ بیلہ در « (۱) .

بوخط ہایوندن صوکرہ قریم خانی دولتکرای ایلہ بندر محافظی
 اسماعیل پاشایہ برر خط شریف دہا کوندرلدی . قریم خانہ کوندریلن
 نامہ نک عنوانہ آریجہ : « اشبو نامہ ہایونم موجبنجہ اسوج قرالنک
 دوستاق طریقہ لہ مملکتی ایچندن کتسنک وجہی بولنوب کوندرلمسی
 مراد ہایونمدر . اکا کورہ حرکت ایلیہ سز . « (۲) دیبہ خط ہایون
 کشیدہ قلندی . نامہ نک صورتی بروجہ آتی ایدی :

«قریم خانی دولتکرای خاتہ نامہ ہایون

جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب ذوالقدرالائم والفخرالائم
 علم افراز خطہ شہامت یکہ انداز عرصہ جلادت سلالة خاندان خانی نقاؤدودمان

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۴۰ -- تاریخ راشد،

جلد ۳ ، ص ۳۹۰

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۴۳

ایلیخان بالفعل قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیہ توجہات شاہانہ وتلطفات پادشاہانہ کہ عنایت ومحض مکرمندن صادر ومتبادر اولور مطالعہ قلدقدن صکرہ معلومکز اولاکہ دولت علیہ من ایلہ مسقو چاری بینندہ مصالحہ احوالی انکلیز وفلہنک الجیلرینک توسطلریلہ مسقو چارینک استانہ - عادتزده اولان مرخص رهنلریلہ مکالمہ اولندقدہ حملہ وزرا وعلماء اورچاقلز خلفتک بالاتفاق استصوابلریلہ بعض مواد اوزرینہ عقد صلح اولنوب ورهنلردن تمسک آنوب طرف دولت علیہ مزدن دخی تمسک ویرلدکدن صکرہ مسقو چاری عہد نامہ ہایون آلماغیچون الچی تعیین ایتمک اوزرہ مسقو رهنلری چارلری طرفنہ آدم کوندروب بوندن صکرہ حرکت ہایونمز اقتضا ایتمکله اناطولی طرفندن کلچک عساکرک یرلرنده استقرارلریچون اوامر شریفہ من ایلہ تنبیہ اولنوب انجیق بوندن اقدم دولت علیہ منہ التجایدوب حالا بندردہ مکث اوزرہ اولان افتخارالاصراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح جاہیر الطائفة الصرانیہ اسوج قرالی قارولوس ختمت عواقبہ بالخریر والرشادک بوسنہ لہ مملکتی ایچندن امناسالما ولایتنہ ارسائی وایصالی مراد ہایونمز اولغلہ قرال مشارالیک وجہ مشروح اوزرہ ولایتنہ کوندربلسندہ واقتضا ایدن خدمات علیہ منک تمشیت وتکمیلندہ استخدام اولتمیچون روم ایلی واوزی ایالتلری عسکری بندر طرفنہ تعیین ودستورمکرم مشیر مفخم نظام العالم حب والیسی اولوب حالا بندر محافظہ سندہ اولان وزیرم اسمعیل پاشا ادامہ تعالی اجلالہ بندر طرفنہ تعیین اولنان عسکرہ باش بوغ اولوب وانضمام رأی خانلریلہ ہر احوالک تکمیل وآمانہ اہتمام ایلمک اوزرہ اصہر شریفمز ایلہ تنبیہ ہایونمز اولوب وسراروغ بافروغ ایلیخانیاک کیاست وجلادت ورویت وپسالت ایلہ مشار (الیہ) بالبنائی وابتا عن جد دولت علیہ منک خیرخواہ صادق الجنائی اولدوغکز حسیلہ بندر طرفندہ اقتضا ایدن امورک نظامندہ وخاصة اسوج قرالک امنیت ایلہ ولایتنہ ارسالندہ سزدن اسلاف سعادت اتصافکزدن زیادہ مساعی جیلہ مأمول ومنتظر اولغلہ حالیا عواطف سنیہ ملوکانہ مزدن مؤتکزہ مدار اولماغیچون جناب حمیت مابکزہ درت بیک التون وتوفیقہ تعالی اسوج قرالی ولایتنہ کوندردکدہ طرفکزدن یانہ سلاطیندن ہر قنغیسی تعیین اولنورسہ اکا دخی بیک التون عنایت واحسانمز اولغلہ اشہونامہ ہایون ملاطفت مقرومز دخی اصدار وسابقا چاوش باشی اولان افتخارالاماجد والاکارم احمددام مجدہ ایلہ ارسال وبوطرفدہ سویلشیوب صورت بولان کیفیت مصالحہ معلوم اولماغیچون طرفیندن النوب ویریلان تمسک صورتی دخی جانب خانلریلہ کوندربلسدرو بوندن اقدم لہ مملکتک باش خطمانی اولان سناسکی ونک خبر رسان تعبیر اولنور ادمیتیلہ کلان مکتوبنک مفہومندہ لہ جمہورینک اتفاقلریلہ ماذویہ بلاطینی بیوک الجلیک

ایله در دولتدارمزه بعث و ارسال اولمقی اوزره حاضر ومهیا اولدوغنی اعلام
 ودولت علیه من طرفندن الجینک قبول اولماسنی التماس واستدعا ایدرب لیکن جوابی
 یووونه دکین تأخیر اولتمشیدی . الحاله هذه اسوج قرالنک له ایچندن ولایتنه کتمسی
 خصوصی سویلشلوک ایچون له الجیسنک بو طرفه کلیمی استصواب اولمقله بناء علیه
 دستور اکرم منیر انخیم نظام العالم ناظم مناظم الامم مکمل ناموس السلطنة العظمی
 صرت مراتب خلافة الکبری المحفوف بصنوف عواطف المنک اعلی وزیر اعظم
 اصغ شیم و وکیل مطلق قوی الهممز یوسف پاشا ادام ااجلاله وضاعف اقتداره
 طرفندن له الجیسنک کلیمه اذنی مشعر مکتوب ایله خطمان مسفورک ادمیدی
 اعاده اولتمغین ان شاه تعالی بندر طرفنه وصولنده اکر جانب خانلرندن واکر
 بندر محافظی اولوب واول طرفه مأمور عسکره باش بوغ اولان اسمعیل پاشا طرفندن
 له جمهوری طرفنه اقتضا ایدن مکتوبلر تحریر وخطمان مسفورک ادمی بندرده
 توقف ایتدرلیوب بحاله صوب مقصوده ارسال وله الجیسنی بو طرفه عنایت ایدوب
 سرحد منصور من حدودینه داخل اولدقله یولرده امنیت حصوله وبرکون اول
 استانه سعادت مزه ایصالنه اهتمام اولنه که عقد اولنان مصالحه تمسکنده مسقو عسکرینک
 کلیت اوزره له مملکتی ایچندن چیقوب کتمسی ایچون ارچ آی مدت تعیین اولمقله
 مدت مزبوره تمامنه دکین له الجیسنک دخی بو طرفه کلیمی وبتوفیق تعالی اسوج
 قرالی مملکتی ایچندن کوندرلدکده دوستلق طریقله کیده چکنه ولهلویه بر درلو
 ضرر وزیان ایرشمیه چکنه حاصل اولاجق وجهله له الجیسیله بو طرفده سویلشلوب
 صورت ویرلمسی ملحوظ اولمقله ان اشاه تعالی منوال مشروعه اوزره الحی مسفور
 ایله سویلشلوب انجق بواصک تسهیلی ومرادها یونمز اوزره تمم و تکمیلی جناب
 صداقت مآبلرینک عهدۀ همت خانلرینه تحمیل اولتمش مصلحت اولوب ومراد
 هایونمز اوزره حصولی البته طرف کیزدن مظلوب ومنتظر اولمقله بو احوال له الجیسیله
 طرف دولت علیه ده سویلشمکه قالدی دیو اعصاب همتکزه فتور کتور میوب
 فطرت زکیه وسجیه بهیه کزده مضر اولان صداقت قویه وحیت جلیله مقتضاسی
 اوزره سز دخی بومأمولک حصوله قیام ولهلوقرب جوار کزده اولمقله مقتضاسی
 حاله موافق وجه وجیه ایله خبرلشوب وسویلشوب ان اشاه تعالی اسوج قرالی
 کوندرلدکده دوستلق طریقله کیده چکنه ولهلویه بر درلوزر روزیان ایرشمیه چکنه
 اعتماد ایتدروب بای حال موافقی رفعله آتام مرادمه وشمیدین قرال مشاز
 الیه ایله کیده چک عسکرک مهمات سفریه ویول ذخیره لری وسائر لوازم ضروریه نک
 دخی تهیه وتدارکنده وجهه ومناسب نه ایسه اسمعیل پاشا ایله معاضدت وموافقت
 اولنه رق مباشرت واکر لهلو واکر مسقولو ایله اولان صلحک شروطنی دخی
 کرکی کبی محافظه یه مبادرت اولنوب وبعونه تعالی اسوج قرالنک وجه مشروح

اوزره دوستلق طریقله له مملکتی ایچندن کتمسنگ موانی مندفع اولدوغی کبی قرال مشار ایله کیده جک عسکرک اقتضا ایدن یول تدازکلری بالجه کورلمش بولوب صوب مقصوده توجه وعزیمتارینه باعث تأخیر اولور بر نسنه قالماق اوزره همت خاتیرلی مأمولدر . اکر جناب سهل الصعاب طرف خاتیرلندن ترتیب اسباب ایله بوامری تهیل ایدوب له الجینک بو طرفه کلسنه وانکلله سوبلشوب صورت ویرلسنه قالمیوب عقده کشای رأی عالیله اسوج قرالنک دوستلق طریقله له مملکتی ایچندن کتمسی خصوصی مراد هایونمز اوزره خیز حصولده جلوه کر اولورسه سزک صدق نیتکنز ودولت علیه مزه صدقکنز اثری زبور جریده روزکار و پسندیده زمره اولی الابصار اولوب اضماض مضاعف دعای خیر مزه ونجه توجهات ملو کانه مزه مظهر اولور سز واه موفق والمیسر . فی اواخر را ۱۱۲۴ « (۱)

سلطان احمد ثالث شارلی لهستاندن کچیرمک ایچون بو تدبیره مراجعت ایتمشدی . نهایت له سفیر لیه کوروشولمش ، شارلک مقدار کافی محافظ عسکر لیه لهستان ایچندن کچمسنه مساعده ایدلمشدی . پادشاه بو مسئله یی قریم خانی ایله بندر محافظی اسماعیل پاشایه یازدیغی کبی اسوج قرالنده آتیده کی نامه هایونی کوندره مشدی :

« اسوج قرالنه نامه هایون

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر الطائفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار دوستمز اسوج قرالی قارولوس ختم اه تعالی عواقبه بالخیروالرشاد واحسن الیه سبیل الصواب والسداد تویع رفیع هایونمز واصل اولجق معلومکنز اوله که بو سنه مبارکه ده مسقو اوزرینه سفر مصمم ایکن مستو جاری مقدا شروط مصالحه یه داخل اولان ازاق قلعه سنی طرف دولت علیه سزک قدیمی دوستلرندن انکایز وفلمنک الجیلرینه مراجعت و آنلرک توسط لرله سائر احوال دخی سوبلشوب بعض مواد اوزرینه عقد صالح اولمغه مسفورن رهنلردن تمسک آلتوب و طرف دولت علیه سزدن دخی تمسک ویریلوب و سزک له مملکتی ایچندن دوستلق طریقله سلامت ایله ولایتکنزه کیتکنز خصوصی جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۴۳ — مهمه دفتری ،

نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۵۸

قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معاہدہ نامہ ہایون شوکت مقرونیز ایلہ و دستور مکرم مشیر مفخم نظام العالم بندر محافظہ سندہ اولان وزیر اسماعیل پاشا ادامہ تعالیٰ اجلاہیہ دخی امر شریفیز ایلہ کرکی کبی توصیہ و تنبیہ اولمغله طرفکیزہ دخی اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرونیز اصمدار و دولت علیہ منر امکدار لرندن اولوب سابقا چاوش باشی اولان افتخار الاماجد والا کارم احمد دام مجدہ ایلہ ارسال اولمغله نامہ ہایونیز طرفکیزہ واصل اولوب کیفیت معلومکیز اولدقدہ وجہ مشروح اوزرہ لہ مملکتی ایچندن دوستلق طریقہ ولایتکیزہ کتیکہ حاضر وامادہ اولوب وقتہ مترقب اولہ سز . ان شہادہ تعالیٰ بندر طرفہ مأمور اولان عسکر واروب و بو خصوصک سائر لوازم و اسبابی دخی کوریلوب کتیمکیز وقتی قریب اولدقدہ طرفکیزہ یول خرچلنی دخی ایصال اولور و لہلو دولت علیہ منرک قوکشورلی و دوستلری اولوب آنلر ایلہ صلح و صلاح کما کان مقرر اولمغله تصمیم اولنان وجہ اوزرہ لہ ایچندن توجہ و عزیمت ایلہ ککیزدہ بعونہ تعالیٰ ولایتکیزہ واروب واصل اولنجهیہ دکین اشیا عکیزدن و یانکیزہ دولت علیہ منر طرفندن قوشیلان عسکردن لہلویہ ورعایا و بریاسنہ بردلو ضرورزیان ایرشامک و دولت علیہ منر ایلہ لہلو بیندہ اولان صلح و صلاحہ منابر بر نسنہ ظہورہ ظہورہ کلہ مک اوزرہ تقید تام ایلہ کیدیلوب الحاصل لہ ایچدن مرور و عبورکیز اثناسندہ دولت علیہ منر ایلہ لہلو بیندہ اولان دوستلغہ معایر بر ناھموار حرکت و قوتہ کلہ مک اوزرہ شرایط احتیاطہ کرکی کبی رعایت و بو وجہ ایلہ سز کلہ شمعی بہ دکن حاصل اولان و داد قوی الاوتاد مقتضاسنی صیانت ایلمکیز مأمولدر . والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواخر را ۱۱۲۴ « (۱) .

احمد ثالث بو خط ہایونہ بالذات شو جملہ لری علاوہ ایتدی :

« نامہ ہایونم موجبجہ لہ مملکتی ایچندن دوستلق ایلہ و سزک ولایتکیزہ کتیمکیز خصوصی قریم خانیاہ بندر محافظہ سندہ اولان اسماعیل پاشایہ سپارش و تنبیہ اولمشدر . سز دخی اشبو نامہ ہایونیز مفہومیلہ عمل ایلہ سز » .

ہان بوتون ارکان دولت اسوج قرانک لہستان ایچندن کیتیمی مسئلہ سیلہ مشغول اولیوردی . لہستان سفیرلریلہ مذاکرہ کونک حسن نتیجہیہ بنجر اولمسی اسوج قرالی ایچون مضرتدی . شارل بورجلرندن ،

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومر و ۶ ، ص ۲۴۵ — وولتہر ، اون

ایکینجی شارل ، آرمان قولنہ طبی ، ص ۲۲۲ — بونامہ نک ترجمہ سی واردر ؛ فقط یا کاش ترجمہ ایدمشدر .

قیشک تقریبندن بحث ایدیور ، لهستان ایچنده خصمنک انه دوشه جکندن اندیشه ناک اولدیغی ایچون تورکیه دن چیقماق ایسته میوردی . سلطان احمد ثالث لهستان مرخصلرینک مساعده سنی مشعر اسوج قرالنه ایکی نامه کوندردی . صورتلری بروجه آتیدی :

« افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر الطائفة النصرانیه صاحب اذیال الحثمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار اسوج قرالی دوستمز قارولوس ختمه عواقبه بالخیر والرشد والمهم الیه سبیل الصواب والسداد توفیق رفیع هایون واصل اولیجق معلوم اوله که بارادقاه تعالی سزک له ایچندن ولایتکزه کتمکزک اکر عسکر و اکر مهمات جهتیله بر قاچ دفعه تدارکی کوریلوب بعض عوایق و محذورات سببیه بو آنه دکنین تأخیر اقتضا ایتمیدی . الحلة هذه جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولنکرای خان دامت معالیه نیک رکاب کامابازه عبودیت نامه سی کلوب مفهومنده له اعیانک کیفیت احوالی تفصیل اوزره اعلام و سزک ولایتکز طرفندن وافر عسکرکز پومرانیه یه کلوب مسقو عسکرینی پومرانیه دن اخراج ایلا کلرینی بو اثنالرده آغر قیش عسکر یله دولت علیه من و زراسندن بر سیاه له ایچندن ولایتکزه عزیزمکز استصواب ایدوب و بندر محافظی اسماعیل پاشا دخی بو وجه اوزره اعلام ایتمکله خان مشارالیه ایله بندر محافظی اسماعیل پاشا بو قیش ایچنده آغر قیش عسکر یله سز صوب مقصوده کورتورمک اوزره خان مشارالیه نامه هایونمز ایله و بندر محافظی اسماعیل پاشا به دخی امر شریف واجب الامتنان ایله تنبیه هایونمز اوله طرفکزه دخی اشبو نامه هایون م طفت مقرونمز اصدار و سابقا چاوش باشی اولان افتخار الاماجد والاکارم محمد دام مجده ایله ارسال اولمشدره . لدی الوصول مشارالیه ماک عرض و اعلاملری اوزره بو قیش ایچنده له بولندن صوب مقصوده حرکت و عزیزمکز بعایه تعالی سلامت ایله عسکرکزه و دیاریکزه وصولکیزی منتج اولسی ، أمول اولغله ان شاه تعالی خان مشارالیهک رأیلرینه موافقت ایله وقتیله حرکت وله ایچندن ولایتکز جانبه عزمت ایدوب بر درلو تردد و توقف ایله بو وقتک فواتنه جواز کوسترمه سز . مسقوک له ایچندن چیقماسی و کلیت ایله ال چکمی خصوصنده نقض عهدی ظهور ایتمکله مقتضای شرع ویم اوزره اول بهاره سفر هایون نصرتمه و نمز مرر اولمشدره . سز دخی وقت مساعده ایکن تأخیر ایله زمره مخالفینه قوت بولدرمیوب بر کون

اول صوبہ مرہامہ امالہ لجم ادمام ایلمکز ماجوظ ر والسلام علی من اتبع الهدی .
فی اواسط ل ۱۱۲۴ « (۱) .

«الذاب معتادہ دن صکرہ بعونہ تعالیٰ سزک لہ ایچندن ولایتکزه کتتمکز ایچون
اگر عسکر واکر سائر مهمات جہتندن اقتضا ایدن تدارک بوندن اقدم بالجملہ
کوریلوب وجناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی
اولان دولتکرای خان دامت معالیہ ووزرای عظامزدن بندر محافظی اسمعیل
باشاہ اصہ شریفمز ایلہ تنبیہ ہایونمز اولوب و طرفکزه دخی بوخصوص ایچون
نامہ ہایون شوکتہ قرومز شرفیافتہ صدور اولوب در دولتمدارمزدہ سابقاچاوش
باشی اولان افتخارالاماجدوالاکارم محمددام مجدہ ایلہ کوندرلمشیدی . الحالہ ہذہ
اگر قریم خانی واکر اسمعیل پاشا بوسفرہ حرکت ایچون جملہ مهمات و تدارکاریلہ
حاضر و امادہ اولوب و بیلہ کیدہ جک قریم عسکری و سائر طوائف تانار دخی جستہ جستہ
کلوب بندر صحراستندہ تجیز و تجمیع و حرکت و عزیمتکزک دخی قوت قریبہ دہ
اولدوغی وجہ یقین ایلہ معلوم ہایونمز اولوب و بوسفر ایام شتابہ وابستہ اولغلہ
بیلہ کیدہ جک طوائف عسکرک ایام شتادہ ساحہ صحرا دہ مکث وانتظار لری
ضعفلرینہ و رخارت اعصاب ہمتلرینہ باعث اولسی محتمل اولدوغندن غیر ایام
ایرشمزدن وطوککر چوزلمزدن مقدم عسا کر منصورہ مزک عودت لری لازم اولغلہ
حرکتندہ امر و زور دایہ تعاقب ایلہ ایام شتامنقضیہ و وقت فرصت فوت اولمامغیچون
بندردن بر کون اول حرکتکز و بوللردہ دخی مسارعتکز اقتضا ایتمکلہ اشبونامہ
ہایون شوکتہ قرومز اصدار و درکامہ معلامن قیومی باشیلرندن افتخارالاماجد
والاکارم خلیل دام مجدہ ایلہ ارسال اولمشدر . لدی الوصول برآن تأخیر و توقفہ
جواز کوسترمیوب خان مشار الیہ و اسمعیل پاشا ایلہ ہمعنان موافقت اولہرق
بندردن بر کون اول حرکت و بوللردہ دخی مکث و توقف ایلہ اضاعت وقت
ایتمیوب لہ ایچندن کندی دیارکزه سرورده مسارعت ایلہ کتتمکہ مبادرت الیہ
سز . جناب ہادی الطریق سلامت ایلہ ولایتکزه وصولہ توفیق احسان ایلیہ .
غرہ ۱۱۲۴ « (۲) .

آرتق اسوج قرالک مملکتہ کوندرلمسی تقرر ایتمشدی . قریم خانی
ایلہ صدر اعظم قرالک لہستان ایچندن سوقی ایچون لازم کلن ترتیباتی

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۶۵

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۶۸ .

اتخاذ ایتمشردی . صدر اعظم پاشا قریم خانہ کوندردیکی مکتوبہ
حاضرقلربی شو صورتہ تعریف ایدیوردی :

بن سعادتلو شہاتلو مکرمتلو برادر ستودہ ارم حضرتلری . بوندن اقدم
صوب سعادتلرینہ ارسال اولنان بزم چوقدار . . . ایله کوندریلان مکتوب
وقائہلری بر وقت مرغوبہ واصل ومفہومہ اطلاع مخلصی حاصل اولدقدن
صکرہ شوکتلو عظمتلو مہابتلو کرامتلو افندمن خلیفہ روی زمین اعزاء انصارہ
الی یومالدین حضرتلرینک رکاب ہایون جہاندارلرینہ عرض اولنوب اسوج
قرالنگ کوندرلسلی خصوصندہ عزیمت صادقانہ ونیت خالصہ کز طرفکزرہ اولان
حسن توجہ ملوکانہلرینک ازدیادینہ باعث اولمشدروچوقدار مزبور بو طرفہ کلزدن
اویچ کون مقدم اسوج قرالنگ فیما بعد بندردہ توقف ایترمیوب کوتورلسیچون
شرف صدور بولان خط ہایون جلالتمقرون ایله چاوش باشی احمد اغابندہلری
طرف ہایون شہریاریدن مأمور اولوب وبوخلصلری طرفندن دخی مکتوب تحریر
وارسال اولمشیدی . بودفعہ چوقدار ایله وارداولان قائمہ کریمہلرینک درونندہ
قرییدن کلجک صکرہ حاضر وامادہ اولق اوزرہ مقدما تیبہ اولنوب بعدہ بر
ساعت مقدم کلجکہ مسارعتلریچون مخصوص کاغذلر ایله ادملر کوندرلشیدی .
انشاہ تمالی ماہ ذی القعدہ نک یکریمی اوچنجی کونی انلر دخی قریمن حرکت
ابدلر وزدہ قریم عسکرینک ورود ایندوکی کون چیقارز ، انجق حرکتدن
صکرہ ایام صیف کی ہنیکام شتادہ بر منزلدہ ایکی کون توقف اولنز . بناء علیہ
بوکون یارین دیو عساکر اسلامی شدت شتادہ قرہدہ بکاتمیوب بلا تأخیر
حرکت وعزیمت ایلیک ایچون اسوج قرالانہ استعجال اقتضا ایدر دیو تحریرواعلام
بیورلمغہ رای رزین خانیلری اوزرہ اگر بندردہ واگر یوللردہ قطعاً توقف
ایتمیوب علی وجہ المسارعہ کیدلک اوزرہ وجہ اکید ایله اسوج قرالانہ نامہ ہایون
سماذتمقرون دخی شرف صدور بولوب . . . ایله ارسال اولنغلہ اشبو مکتوب
مخالصت مصحوب دخی کشیدہ سلسک تحریر وفرستادہ نادى ارم نظیرلری قلمشدر .
لدی الوصول قرال مشار الیہک ولاینہ کتمسی ویوللردہ دخی توقف ایترلمسی
خصوصی ترتیبہ امر مهم ایدوکی ضمیر منیرلرینہ خفی وستیر ذکدر وبتوفیقہ تعالی
اگر افچہ واگر عسکر وسائر لوازمدن جملہ تدارکی دخی کوریلوب والحالہ ہذہ
نامہ ہایون ایله دخی کتمسی خصوصی تأکید وتعجیل اولنوب حاصلی اقتضاییدن
تأکیدات دخی دفعاتیلہ جاری اولمشدر . شمدن صکرہ بواصرک حصولی قوت کویہ
انداز خانیلرینہ قالمشدر . همانشاہ تعالی بوندن صکرہ قرال مشار الیہی بردرلو
تردد وتوقف ایترمیوب قائمہ شریفکزدہ اشارت بیورلدوغی اوزرہ برکون اولہ

بندردن کالدروب کوتورمک و یوللرده و منزللرده دخی توقف ایتردیوب له ایچندن
 کندی مملکتی حدودنده ممکن اولان محله ایصالنه اقدام و هتام پیوره سز .
 عونکاری لطف باری ایله بوایشک حصولی ذات حمیده ایاتلرینه بلکه اخلاف
 و اتباعلرینه الی ماشاء سبب احراز مفاخرت اوله جنی بلا اشتباهدر و حرکت
 و عزیمتکز خبرینه انتظارمن کالده اولمغله بر کون اول تیشیر بیورمکز مأمول
 و مسؤولدر وقائمده قلمه کتورلدیکی اوزره ازاق قلعہسی ایچون اقتضا ایدن عسکرک
 دخی تدارکنه و انشاء تعالی وقتیلہ محلنه ایصالنه اہتام اولنور وینہ ازاق اوزی
 قلعہ لری جانبلرینہ اقتضا ایدن سفاین خصوصی دخی عزتلو وزیر مکرم قپودان
 پاشا شناورلریله مذاکرہ و برصورتہ افراغ اولمشدر . انشاه تعالی انکداخی
 لزومی مرتبہ تدارکی کوریلور . حق سبحانہ و تعالی جمیع امورمنی تسہیل
 و اسان ایلیوب سزکداخی سفر و حرکتکزده مآثر جیلہ احسان ایلیہ . « (۱)

باب عالینك شارلی اخراج ایچون قطنی تشبیبی - یک-چیریلرک شارلین آلاچقاریخی ایسته مه لری - اوجاقدن بندره آغا مکتوبی کوندرلسی - بورجلرینک تسویه سی - شارله کوندریلن پاره - لهستان ایله مذاکرات - شارلک لهستاندن مرورخی تأمین - شارلک عدم موافقتی - باب عالیدن فضله پاره ایسته مه سی .

اسوج قرالی کرک نامه هایونلردن وکرک کندیسنه بندر محافظی طرفندن وقوع بولان تبلیغاتدن بودفعه باب عالینک شدت مزمنی آکلامشدی . فقط مدت اقامتی اوزاتمق ایچون برهانه بولمق لازمدی : شارل هر طرفه بورج ایتمشدی ، بو بورجلر تسویه ایدلمدکجه کندیسینک بندردن حرکتی موافق کورمیوردی . بوسبیدن بورجلری تسویه ایدلمدکجه تورکیه دن حرکت ایدمه چکنی مأمورلره آکلاتدی . ارکان دولت بوکاده بر چاره بولدیله . اسوج قرالنه ایکی یوز کیسه آچقه کوندردیله . بو آچقه نك یوز کیسه سی خرجراه ، یوز کیسه سی ده بورجلری ایچوندی . مع مافیله بوپاره ده بورجلره کفایت ایدمه چکدی . بونک ایچون ده بر چاره دوشونولدی : متباقی بورجی بر سنه ده تسویه ایتمک اوزره اسوج قرالندن مهرلی بر سند آلتماسی امر ایدلدی . فقط بوچاره قابل تطبیق دکلدی ؛ اسوج قرالک یکچیریلره ده بورجی واردی ؛ یکچیریلر سنه اهمیت ویرمیورلر : « بز آچقه مزنی شمدی استرزا » دییه مناسبتسز لکلر ده بولونیورلردی . صدراعظم یکچیریلرک اویغونسزلقلرینه نهایت ویرمک ایچون امرلر کوندردی . فقط باب عالینک بوشدتی ، آلاچقیلرک شارلی صقیشدیرمالرینه مانع اولامادی . شارله ایکی یوز کیسه آچقه بن اول سنده سکیز یوز کیسه آچقه ده اوندیچ ویرلشدی .

بو سفر هر کیسه سی بشر یوز غروش اولوق اوزره طقوز یوز کیسه آچهدها کوندردلی . شو صورتله بورجلرینه توزیعی امر اولونان یوز کیسه آچهدن ماعدا قراله بکیدن بیک کیسه آچه دها تسلیم ایدلدی . کندیسندن بیک یوز کیسه آچه ایچون بر سند آلیندی . شارلک باب عالییه بورجی بیک طقوز یوز کیسه آچهیه بالغ اولدی . آرتق شارلک حرکت ایچون سرد ایده چکی بر بهانه قالمشدی .

پاره لریک تسلیمی ایچون اوزی والیسنه یاز بلان حکم لری بر وجه آتی ایدی :

« اوزی والیسی اولوب بندر جانینه مأمور طوایب عسکره باش بوغ اولان وزیر اسمعیل پاشایه حکم که

بوندن اقدم دولت علیه التجا ابدوب حالا بنادرده مکث اوزره اولان افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جمهیر الطائفة النصرانیه اسوج قرالی قارولوس ختماء عواقبه بالخیر والرشادک اولجانیده یکیچری طائفه سنه وسائر ناسه . یون کثیره سی اولوب والحاله هذه قرال مشارالیهک دوستلق طریقله له ایچندن ولایتنه کت سی وقتی دخی کلوب لکن ولایتنه وارمدیچه ادای دیون محال اندر محال ایدوکی ظاهر ومتین اولغله ارباب حقرون حقلری ضایع اولماق اوزره بوامواله بر وجه مناسب ایله صورت و برلمک ایچون حالا یکیچری اوجاننده اورته چاوشی اولان قدوة الاماجد والاهیان صالح زیدمجده اوجاق طرفندن اغا مکتوبی ایله تعیین و اشبو امر شریف واجب الاتباعم دخی شرف صدور بولمشدر . امدی سنکه وزیر مشارالیه سن قرال مشارالیه مذکورلردن استراض ایلدکده حد اعتدالدن خارج و بین الناس معتاد اولان معاملاته مخالف مراحه ایله اقراض الیدکلری اول طرفده توارد ایدنلردن تواتر ایله معلوم اولوب بو تقدیرجه داینلری برسنه صبر ایتدکلری صورتده ینه معتاد اولان مراحه بی استیقا و مراحه سندن دخی ضرر ایتیه جکاری اغلب احتمال اولغله مقدما اسوج قرالی ایچون اول طرفه ارسال اولنان ایکی یوز کیسه آچه نیک یوز کیسه سی خرج راه ایچون کندویه مستوفی کفایت ایتمکله یوز کیسه سی قرال مشارالیه تسلیم و یوز کیسه سی دخی داینلریه و برمک اوزره افراز و سابق چاوش باشی اولوب حالا اول طرفده اولان افتخار الاماجد والاکارم احمد دام مجده اوجاق طرفندن تعیین اولنان اورته چاوشی معرفتیه و معرفت شرعله اول طرفده اولان اصحاب حقوقک حقلری علی الاسامی دفتر و هر کیسه نفوددن اصابت این تسلیم و قرال مشارالیه

ترکاتی ظهرینه ثبت و حجت ابتدر دکن صکره اصحاب حقوقه باقی قران دینی ان شاه تعالی بر سه یه دکن اسوج قرالی ولایتندن کندولره ویرلک اوزره سن جانب میریدن وکالة تعهد و حجت ویروب و بونکله منسلی اولدقلری حالده ینه سن بندر دفتر داریلله معاً مهور و معمول به تمسک ویروب و منوال مشروح اوزره اسوج قرالک کندوسنه تسلیم اولنان و بروجه نقد داینلرینه ویرلان ایکیوز کیسه ابله اولطرفده دفتر اولنان اصحاب حقوقک باقی قران حقلری دخی من حیث المجموع بمقدار آنچه به بالغ اولورایسه جانب میری به دینی اولق و برسته به دکن کوندرمک اوزره ینه مومی الیه معرفتلیله قرال مشارالیه دن دخی مهور و معمول به تمسک آلوب بت فیه تعالی بو احواله بو وجه اوزره نظام ویردکن صکره اسوج قرالی بندرده توفقی مقتضی بر سننه قالمقله فیابعد بندرده توقف اولنموب بر کون مقدم صوب مقصوده توجه و عزیزته منطقه بند اهتمام اولوب سندن مأمول اولدی بی وجه اوزره رضای هایونمه موافق وجهله ادای خدمته دل و جان ایلله بذل و سع و قدرت ایلک باینده فرمان عالیشان صادر اولشدر دیو بایلشدر . فی اواسط حا ۱۱۲۴ « (۱) .

« اوزی والیسی اولوب بندر جاتینه مأمور طوایف عسکره باش بوغ اولان وزیر اسماعیل پاشایه حکم که

بوندن اقدم دولت علیه مه التجا ایدوب حالا بندوده مکث اوزره اولان افتخار الاصراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام السیجیه مصلح مصالح جاهیر الطائفة النصرانیه اسوج قرالی کارولوس ختمه عواقبه بالخیر والرشدک اولطرفده بعض کسنه لره دیوب اولوب و داینلرینک اکثری یکیچری طائفه لرندن اولمیرلله بز آنچه منری شمدی استرز دیو قرال مشارالیه و اتباعنه اذیت و جفا اوزره اولدقلری خبر آلتوب واسوج قرالک شمدی کی حالده دیوتی ادا به اقتداری اولدینی آشکار و دولت علیه مک مسافری اولمقله حمایت و صیانتی لازم اولوب و ان شاه تعالی بندر طرفنه مأمور اولان طوایف عسکر واروب وله طرفندن دخی ملحوظه موافق خبر کلوب قرال معارالیهک له مملکتی ایچندن دوستلق طریقله کتمسک وقتی کلنجه ارباب حقوقک حقلری ضایع اولماق اوزره وجه مناسب ایلله تدارک کورلک مصمم اولمقله بو خصوص ایچون حالا اوجاقده اورته چاوشی اولان قدوة الاماجد والاعیان صالح زید مجده اوجاق طرفندن اغا مکتوبیه تعیین والیوم بندرده درگاه معلام یکیچری ضابطی اولان زید مجده به دخی امر شریفمله تنبیه

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۳۱

و سنکه وزیر مشارالیه سن سکا دخی امر شریفم اصدار و ارسال اولنشد .
ان شاه تعالی و صولنده وجه مشروح اوزره اسوج قرانک مملکتی ایچندن
کتمسنگ وقتی کلوب ارباب حقوق حقلری ضایع اولماق اوزره وجه مناسب ایله
بو احوالک تدارکی کورلنجیه دکین اسوج قرانله و اتباعنه جور و جفا ایتمک
اوزره دایرینه تنبیه و تأکید والبته منع و دفع ایدوب سندن مأمول و ملحوظ
اولدوغی اوزره حرکات بسندیده وجوده کتورمکه بذل وسع و قدرت ایلمک بابنده
فرمان عالیشام صادر اولشدر دیو یازلشدر . فی اواخر حا ۱۱۲۴ « (۱) .

« بندر محافظی اسماعیل پاشایه حکم که

استانته سعادتده اولان مسقو رهنرلیله سویلشلان صورت مصالحهده مسقو
چاری عسکرخی اوچ آیه دکین له ایچندن کلیت ایله چیتارمق و فیابعد بر درلو
یهانه ایله له مملکتی حدودینه مسقو عسکری کیرمک و اسوج قرانک کتمسنگه
برطریقاه مانع اولماق اوزره عقد شرط اولنشیکن مدت مزبورده تمامندن صکره
مسقو چاری عسکرلیله اول شرطه مغایر له ایچندن مرور و اسوج مملکتی حدودنده
وقوع پومرانیه ایالنده بر اسوج قلعه سنی محاصره و اسوج قرانک له ایچندن
کیده جک یوانک منتهاسنی سد ایلدیکندن ماعدا پومرانیه دن هر نه زمان عودت
ایدرایسه له ایچندن غیر یولی اولیوب و ایلمه (۲) صوبک اوتیه طرفنده
له مملکتک معموور و ابادان یرلرنده جسته جسته مسقو عسکری اولدوغی متواتر
و مسقو چارینک نقض عهدی و رهنرینک کذب ظاهرا اولمشیدی . الحاله هذه
جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولت
کرای خان دامت معالیه طرفندن سابقا چاوش باشی اولان افتخارالاماجد والاکارم
محمد دام مجده و ساطینله عبودیت نامه و قائمسی و سنک دخی برقطعه مکتوبک
کلوب خلاصه مفهوم لرنده له اعیانک و له الجیسی نامیله مسقو ایله متفق اولان
نعلقران (۳) طرفندن ایچینک احوالی تفصیل اوزره اعلام وله قرالنی ادعاسنده
اولان نعلقران ایله چار خذلان بنیانک اتفاق و دولت علیه می اغفال ایله له مملکتی
ضبط ایتکه و بعده ممالک اسلامییه سوء قصدی افهام اولندقدن صکره خان
مشارالیهک عبودیت نامه و قائمسنده اگرچه اسوج قرالی بوقیش له ایچروسندن
کوندرانک مراد اولنور ایسه مسقو ایتدیکی نقض عهد و رهنرندن ظاهرا اولان

(۱) دیوان هایون مهمه دختری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۳۱ .

(۲) و ایخسول ، و یستول .

(۳) اوکوست .

کذب کوره اسوج قرالی مسقوه دشمنک طریقله کوندردک لازم کلکله بو تقدیرجه اسوج قرالی یاننده بولنان لهلو اعیاننه اعتبار اولنوب کلیتلو آغر قیش عسکری تعیین و بر وزیر دخی بیله کتمک اوزره مأمور اولغه محتاجدرکه له سنورینه وارلدننده کثرت عسکر پرشکوهی مشاهده ایله سایه دولت علیه الجا ایله مسقوه تعرضندن رهاییه وسیله جوی اولنلره قوت قلب کلوب و مسقوه طرفنده دخی خوف و خشیت مستولی اولغله خواه و ناخواه آنلر دخی برو طرفه صراحت و بو طرفدن کیدن عسکره متابعت و اسوج قرالنک کندو عسکرینه التحافنه علی الانفاق معاونت ایدوب مسقولوبی اولنکله لرندن اخراج ایلملری امید اولنور دیو تأخیر اولغله بو خصوص حضور هایون جلالتمرقومده وزرا و سائر غلاما و سائر مشاوره راباندن اولان خیرخواهان دولت علیه مایله استشاره اولندقدنه بعونه تعالی اسوج قرالنک بو وجه اوزره کوترلمسی استصواب و خان مشارالیهک تحریر ایتمدیکی تدابیر صائبه به بالجمله مساعدت هایونم اولمشدر . خصوصاً تحریر اتکزندن و اول جانبدن کلن آدملرک تقریر لرندن اگر مسقوه له مملکتته مالک اولیق لازم کلور ایسه له اولنک کندوسنه تبعیتی ایله قوت و ممالک اسلامیه به استیلا به فرصت و قابلیت حاصل ایده چکی ظاهر اولغله مسقوک و هوادار لرینک استیلا سندن له مملکتی تطهیر و قدیمی دوستلرمز و قوکشیلرمن اولان لهلودن مسقولونک تعرضلرین دفع وله ولایتندن طرد و ابعاد ایله ممالک اسلامیه دخی مسقوک سوء قصدندن امین و سالم اولیق ایچون مسقواوزرینه سفر لازم اولدوغندن ویربلان فتوای شریفه موجبنجه اعلای لواء دین مبین و اعزاز شریعت سیدارسلین ایچون اول بهار خجسته آتازده عموماً روم ایلی و آناتولی عسکری و آلتی بلوک خلقی و درگاه معلام یکچیریلری و جبه جیلری و طولوچیلری و طوب عربه جیلری و سائر طوائف عسکرایله سفر هایون نصرت مقروم مقرر اولغله له لولایکی نامیله مسقوا ایله متفق اولان نعلتران طرفندن چیقان الچی استانه سعادتیه کتورلیوب ادرنده مکث و اقامت ایستردک اوزره آدملر تعیین و مقدمات به لهک کوچک الچیبی نامیله نعلتران طرفدن بیج (۱) بویله استانبوله کلان الچی دخی ادرنده اقامتی فرماتم اولان الچینک یاننه کوندریلوب ان شاه تعالی اسوج قرالی بوقیش ایچنده آغر قیش عسکرله کوندردلسی مراد هایونم اولان موادک ترتیب مقدماتنه متعلق اقتضا ایدن کیفیات نامه هایون شوک مقرومغه خان مشارالیهک حسن کفایتنه تفویض و حواله اولغله سنکه وزیر ممالک سن سندخی بوسفرده خان مشارالیهک رفتارلرینه مأمور وسندن هروجهله غیرت و محبت مأمور اولغله خلع فاخره ملوکانه مدن سمور فایض السروره قاپلورثوب خلعت باهرالیهجت و بشیک غروش عنایت و احسانم اولوب بوندن اقدام بندر

طرفہ کیدوب کلان مومی الیہ محمدام مجدہ ایلہ ارسال اولتشدیر . وصولندہ عنایت واحسانم اولان خلعت مورث الہجتی لوازم تکریم ایلہ اکتسا و اظہار مفاخرت و مباحات ایتدکن صکرہ اسوج قرانک کوندرلسی خصوصندہ خان مشارالہک رایلرینہ موافتت ایلہ سندخی مبادرت و قرال مشارالہہ مقدا بر وجہ قرض و یریلوب و تمسک آلنان سکز بوز کیسہ آچہ دن ماعدا بوسنہ ایچندہ دخی ہر کیسہ سی بشر یوز غروش اولق اوزرہ ایکیبوز کیسہ آچہ کوندریلوب و مبلغ مزبورک دخی بوز کیسہ سی کندوسنہ تسلیم و بوز کیسہ حالا بندر طرفندہ محفوظ اولغلہ حالا اول بوز کیسہ آچہ نک اوزرینہ ینہ ہر کیسہ سی بشر بوز غروش اولق اوزرہ طفوز بوز کیسہ آچہ دخی ارسال و مجموعی بیک کیسہ بہ بالغ اولغلہ ذکر اولنان بیک کیسہ آچہ بی خان مشارالہہ طرفندن سنک معرفتکلہ قرال مشارالہہ تسلیم و بوسنہ کندوسنہ مقدا و یریلان بوز کیسہ آچہ ایلہ جمعاً بیک بوز کیسہ آچہ ینہ تمسک آلوب و بوندن اقدام ولایتہ کتسنہ موقوف الیہ عد ایتدوکی آچہ احوالی دخی بو دوفہ مرادی اوزرہ حاصل اولوب بوندن صکرہ تأخیر و توقفہ باعث اولہجق برسنہ قالمقلہ ان شاہ تعالیٰ خان مشارالہہ ایلہ سویشلوب اسوج قرالی بندردن قالدرفہ اہتام و امیرالاصراء الکرام بر وجہ آرہلق اولونہ سنجانغہ متصرف اولان مصطفی دام اقبالہ بی بندردہ یریکہ وکیل قویوب و اگر مصطفی پاشادن غیری بندر محافظہ سندہ بر مقدار عسکر دخی اقتضا ایدر ایسہ بو طرفہ اعلام ایلک اوزرہ خان مشارالہک رایلرینہ حوالہ و بر مقدار تاتاردخی بولمق لازم ایسہ سلطانلردن بریلہ می اولور بوخسہ بر میرزا ایلہ می اولور بر مقدار تاتار عسکری دخی بندر محافظہ سیچون طرفلردن تعیین اولتسی خصوصی عہدہ کفایتلرینہ تعلق اولتغلہ خان مشارالہہ ایلہ جملہ احوال سویشلوب و قرار و نتیجہ و یرلدکن صوکرہ سندخی مکمل و مرتب قپوک خلق و مسلح و مستوفی آدملرکلہ خان مشارالہہ رفاقت و رأی رزینلرینہ موافتت ایدہ رک صوب مقصودہ بلہ کیدوب سنک مأمول ہایونم اولدینی اوزرہ مساعی جیلہ وجودہ کتورمک و استحصال رضای ہایونہ دل و جان ایلہ بذل تاب و توان ایلک باندہ فرمان عالیشانم صادر اولتشدیر . بیوردومکہ فی واسط ل ۱۱۲۴ ، (۱) .

اسوج قرالی ایستہ دیک پاره لره نائل اولدقن صوکرادہ کیتمکدہ .

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۰۶ — وولتہر ، اولن ایکنجی شارل ، آرمان قولن طبی ، ص ۲۲۹ ، بو مکتوبک ترجمہ سی . وارسدہ غایت نافص و پاکشدر .

الآن تعلق ایتدی ، حکومت عثمانیه دن بیک کیسه آچمه ده ایتسه دی . اون ایکنجی شارلک بو حرکتی ارکان دولتیجه وبالخاصه کندیسنه مخالف اولانلرجه تحمیل خارجنده ایدی . آرتق اسوج آرسلانک بندردن جبراً چیقارلمسینه لزوم حاصل اولیوردی . ایلك اول ویریلن قرارده شارلک سلانیک ناههسنه نقلی مناسب کورولدی ، بو وظیفه نك ايفاسی ایچون قریم خانسه بر نامه (۱) ، بندر محافظی اسماعیل پاشایه بر حکم کوندرلدی :

«بندر محافظی وزیر اسمعیل پاشایه حکم که

بوندن اقدام افتخارالاماجد والا کارم حالا چاوش باشی اولان احمد دام مجده نك اول طرفه واردقدن صکره اسوج قرانک کیفیت احوالی متضمن مکتوب قائمه سی کلوب و جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیه نك وسنکه وزیر مشار الیه سن سنکدخی برر قطعه مکتوبکیز مومی الیه احمد دام مجده نك کاغدلریله مصحوباً واصل و مفهولری بالجمله معلوم هابونم اولشدر . از جمله اسوج قرانک کتمکده بعض تعویقات باطله یه توسل و نیجه اوضاع ناهمواری مومی الیه چاوش باشی احمدک قائمه سننده تحریر و قرال مسفوره بندردن قاقوب کتمسی تضییق اولندقدده تردد و تامل ایله مقابله ایدوب کتمسی خصوصی ابرام اولندقدده بن دولت علیه دن بیک کیسه آچمه دخی استرم . اول آچمه کلدکجه نیم بردرلو ایشم بجز و کیتیم (۱) دیوجواب ویردوکی

(۱) «بزی بورادن مسلماً چیقارمایه استعجال ایدیورلر . قرال، پادشاهک بوندن معلوماتی اولمادیغنی بیلدیکی ایچون صوک راده یه قدر بیکله مکه قرار ویردی . غالباً تانار خانی اوکوست ایله متادیا مختبرانده بولونیور . بوایشلره سبب ، هپ اودر . دون ضابطلریمزدن و عسکرلریمزدن برچوغنی آلدیلر . قراله هجوم ایده جکارمش دینیور . قرالک قیمتلی وجودینی قانعک صوک دامله سنه قدر مدافعه ایده جکیز . ایشته کوریورسکز یا ، عزیزم ، بوتون بونلری ذات شاهانه به بیلدیریکنز . بز کندیلرینه بیک کیسه آلمادن کیده میز دینک . اردو من بولونیانن کلوبده بزه پاره وهرشی کتیر نیجه قدر مساعده ایتلری سوبله دیک . فقط بونلر لاف دیکله میورلر .»

غر و طوسک مکتوبی ، بندر ، ۱۲ کانون نانی ۱۷۱۳

«عزیز قدشم ، ذات شاهانه به بر عرضحال ویریکز و بیلدیریکنز که تانار خانی بزی جبراً قالدیرمق ایستور . اطرافزده شمیدن ۶,۰۰۰ کشی واردر .»

سنگ ومومی الیہ احمدک مکتوبکزندہ اعلام اولنگلہ بوایش انجق اسوج قرالنک له ایچندن ولایتنه کتسنک اگر عسکر واکر سایر جهندن بوندن اقدام تدارکی کوریلوب حرکتہ مانع اوله جق برنسنه قالممش ایکن شمعی کتسکدن ابا وامتناعی محض تعلل وتسول اولوب برکون اول بندردن قالمسی امر لازم اولنگلہ قرال مسفوری برکون اول قالدروب صوب مقصوده کوتورمکه اقدام واکر رضاسیلہ کتمز ایسه بای حال جبر ایله کوتوروب له ایچندن کندی دیاری حدودنده ممکن اولان محله ایصال وله ایچندن جبر ایله کوندرلدیکی حالده بوندن دولت علیہ یه بر نفع ملحوظ اولیوب مضر اولاجنی محتمل ایسه له بولنی ترک ایدوب بلاتردد سلانیک قلعه سنه نقل وایصال ایلیه سن دیو خان مشار الیه خطاباً خط هایون شوکتقرنوم شرفصدور بولوب (۱) تبلیغی خدمتیلہ بالفعل بیوک میراخورم اولان افتخارالاماجد والا کارم محمددام مجده تعیین اولنگلہ (۲) سکادخی اشبو امرشریفم اصدار وارسال اولنمشدر . ایعدی انشاه تعالی وصولنده سندخی بو خصوصه خان مشار الیهک رأی رزینلری نه موافقت ایدرک کمال اهتمام ایله قیام وقرال مسفور بندردن قالدیریلوب صوب مقصوده کوتورلمکه اقدام واکر رضاسیلہ کتمز ایسه بای حال جبر ایله کوتوریلوب له ایچندن کندی ولایتی حدودنده ممکن اولان محله ایصال اولنوب وله ایچندن جبر ایله کوندرلدوکی صورتده بر نفع ملحوظ. اولیوب مضر اولاجنی اغلب احتمال اولنگلہ له یولندن انصراف وسلانیک طرفی اختیار اولنقی اقتضا ایدر ایسه قرال مسفوری سلانیک قلعه سنه نقل ایچون حالا بندرده اولوب بروجہ آرپهلق اوخری واولونیه سنجاقلرینه متصرف اولان امیرالاصراءالکرام مصطفی دام اقباله ایله بندرکسواری نفراتندن وغیریدن کفایت مقداری عسکر ولایم کلورسه خان مشار الیه طرفندن دخی بر مقدار قاتار تعیین اولنوب ینه خان مشار الیه، انضمام رأیبری ومومی الیه محمدواحد دام مجدھانک معرفتلیله قرال مسفوری سلانیک قلعه سنه نقل وایصاله اهتمام تام ایلیوب بوخصوصک وفق رضای هایونم اوزره آمانه وحسن ختامنه بذل وسع وقدرت وسندن، آمول

بونلر اوزاقیزی ومواصلاتیزی قطع ایده جکلر . ایچزدن الی کشی طوتدیلر . خان ایله میراخور برلک اولمشلر ، بزلی قرال اوکوسته تسلیم ایده جکلر . قرال امر ایدیور ، بونلری هب پادشاهه بیایدیریکنز . ۴ بندر، ۱۶ کانون نانی ۷۱۳ - (۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۷۱ - تاریخ راشد ،

جلد ۳ ، ص ۳۹۰

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۹۰

هایونم اولدوغی اوزره آثار جیله اظهارینه مبادرت و صرف مکنت ایلک باینده
فرمان عالیشانم صادر اولمدر بیوردمکه فی اواسط ر ۱۱۲۴ ء (۱)

---

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۲۴۸ - نامه دفتری ،
نوسرو ۶ ، ص ۲۷۱

دمیرباش شارله امر قطعی - سرایده مذاکرات - اسوج قرانک جبراً حدوددن
ایچری آلتماسی - دیمتوقه ده اقامتی - شارلک مملکته عودت ایچون تشبیتی - بول
حاضر لاری - عودتی متعاقب سلطان احمد ثالثه مخبراتی - سلطان احمد ثالثه
شارله صوک مکتوبی .

شارله صوک دفعه اوله رق بر نامه هایون دها کوندرلدی . بونامه ده
سرت بر لسان قولانیلیوردی :

« سزکه دوستمز اسوج قرالی سز . بوقیش ایچنده ولایتکزه کتمک اوزره
جمله تدارکیکیز کوریلوب وقریم خاننه ویندر محافظنه نقلکیز خصوصیچون تنیه
هایونمز اولوب وعسکر دخی حاضر اولوب حرکتکزه مترقب اولمیرلیله ایمدی اشبو
خط هایون شوکتمز ووزنز واردقده بووقتی فوت ایتیوب خانک ویندر محافظنک
رأیبری اوزره بلا تأخیر قالقوب ولایتکزه عزیمت ایده سز . کتیه یوب خلافیه
حرکت ایدرسکیز امر باشقه شکل اولق اقتضا ایده جکنی فکر ایدوب البته بلا
توقف قالقوب کیده سز. » (۱)

شارلک تعند واصراری رجال دولتک اغبرارینی موجب اولدی ،
کندیسنه (دمیرباش) لقبی ویرلدی . دمیرباش شارل قریم خانیه ده ،
اسماعیل پاشایی ده دیکله میوردی . نهایت اسوج قرالی علیهنده کلن
مکتوبلر سلطان احمد ثالث طرفندن ده مهم بر قرار اتخاذه لزوم
کوستردی . بوتون وکلای دولت حضورهایونه دعوت ایلدی (۱۱۲۵) .
اسوج قرانک مملکته کتمسی مسئلهسی مذاکره اولوندی :

« اسوج قرالی دولت علیه نیک سایه همایه سنه التجا ایلدن بر ویرقاج
سنه درکه کندیسنک سالما مملکته رجعت وعزیمتی خصوصنده وجوهله

بذل همت اولنوب هر دفعه ده عزیمتی بردرلوصورته تعلیق و کتسمین بر امر عظیم حصولی ضمننده تحقیق ایده رک بر قاچ دفعه درکه دولت عایه یه کونا کون تکلیفات ارتکاب ایتدر دکنصکره ینه بر مانع ایرادیله تعلل ایدوب حتی بودفعه دخی کندو رأی اوزره له ایچندن کتسمی خصوصیچون عظیم مصارف ارتکاب ویاتجه کتسمک ایچون بو قدر طوایف عسکریه اتعاب اولنشیکن ینه امتناع ایلدیکنی خان حضر تلی و اسمعیل پاشا اعلام ایلش . بویابده رأی حسن نه در ؟ »

دیسه سؤال ایلدی . صدراعظم ایله شیخ الاسلام شو مطالعه ده بولوندیله :
— قرال مسفورک بر قاچ سنه دن برو دیارینه کتسمی ایچون تکلیفاتنه مساعدده اولندقجه کدون تعلل و خشونت مشاهده اولنوب دولت علیه زحمت ویرمدن غیره بر فکری اولمدینی ظاهر در . مسافر ایسه مسافرت تمام اولدی . کیده جک ایسه بران مقدم قانتسون . یوق ، دشمندن خوف ایدرم درسه ایشته عسکر حاضر و آماده طور بیور . یاخود فکری بویله مکث مدید اقامت ایسه ممالک محروسه ده اولان سائر نصارا کی قبول ذمت ایله دولت عایه اوزرندن دفع ثقلت ایاسون . والا فرمان عالی یه اطاعت ایتیموب بو حالاتک برین اختیار ایتیمزه اخذ اولنوب بو طرفه کتورلسی اقتضا ایدر .

شیخ الاسلام « عدم اطاعتی نمایان اولورسه محاربه و اخذی باینده ، (۱) فتوی ویردی . بو قرارک دمیرباش شارله تبلیغی و ممانعت ایتدیکی تقدیرده جبراً دیمتوقه یه نقلی ایچون قریم خانه و اسماعیل پاشایه امر لر کوندرلدی . ارکان دولتک مقررانی کندیسنه تبلیغ اولوندینی زمان ، شارل ینه امتناع ایتدی ؟ بو موسمه حرکتک مشکل اولدیغی سویله دی . دیمتوقه یه کتسمکی ایسه هیچ قبول ایتمه دی . ایشته اوزمان ، اسوچ قرالی ایله تانار خانک و اسماعیل پاشانک عسکر لری بیتنده بر مجادله باشلادی . شارل ، معیتده کی .

مائی عسکر لر ایله عثمانیلر قارشلی قهرمانانه مدافعه لرده بولوندی . بوضرودہ . لزومسز جبراً ، یغمالرده وقوعه کلدی . شارل ، بوجسیم قوته طاقتی . یتدیکی درجه ده مقاومت ایتدی . نهایت بالضروره تسلیم اولمایه مجبور اولدی .

شارلک جبراً دیموقیه کوتورلمسی امر اولونمشدی . فقط لزومسز یره مقاومت ایده جکی ، قارشیدسنده کی عسکرک سوء استعمالته میدان ویره جکی عقله کله مشدی . مع مافیہ اوزمانلر سرای خلقندن شارله طرفدار اولانلر بوالیم حادثه یه سبیت ویرنلردن نفرت ایتشلردی (۱) . شارلک فلاکت سبب اولان بندر حادثه سی استانبولده بک زیاده سوء تأثیری موجب اولدی . اسوجلیلردن بر قسمنک اسیر ، حتی ماللرینک یغمالدلمسی ، متجاسر لریک تجزیه سنه لزوم کوستردی . بندر ده کی اسوجلیلرک مقدارینی اکلامق ایچون بندر قاضیسنه ودفتر دار وکیلنه امر لر کوندرلدی ؛ بو امر لر بوجه آتی ایدی :

بندر محافظی اسماعیل پاشایه حکم که

جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیه طرفندن در دولتداره مکتوب وقائمه کلوب منظور هابونم اولدقده بوندن اقدام له قرالنی ادعا سنده اولان استانسلاو بغداد ایچنده اخذ اولغمله مسفوری افکرمان قلعه سنه نقل اتمکچون ادم کوندرلدکده بغداد وبوده سی بعض اعذار ایراد بیه ویرمدیکی اعلام اولغین سالف الد کر استانسلاو وانکلده بیه اخذ اولنان کفره لری بلا تردد خان مشار ایله طرفنه تسلیم ایلمکچون بغداد وبوده سنه مؤکد ومشدد و امر شریف صادر اولوب واسوج قرالنی تضییق ائناسنده بکیچری وسائر طوائف عسکر یه دن و تانازدن بعضلری براز اسوجلوری اخذ واسیر اولوق اوزره ایوم یدلرنده ایدوکی دخی استماع اولنوب واونلرک استرقاقریه قطعا

(۱) «لکن برقرال آل عثمانه التجا ومضطر اولوب مسافر ایشیکن بومثللاواستتقال وتکدیر عقلایه وغفلایه کره کورینوب ناس بیننده قیل وقال وسوء فال و بو استحکار ، سلطنته سزا دکدر دیدکلرین پادشاه استماع ایدوب» شمععدانی زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

رضای ہایونم اولماہملہ ہر کیمدہ بولنورلر ایسہ یدلرندن نزع و خان مشار الیہ طرفہ تسلیم ایچون سنکہ وزیر مشار الیہ سن مخصوصاً بومادہ ایچون شرف صدور بولان امر شریفمدہ سکا تنبیہ ہایونم اولوب واکر اسوجولورک واکر لہلو وقزاقلرک وویودہ کیوسکی و عسکرینک احوالری بالجلہ خان مشار الیہک عہدہ کفایتہ حوالہ اولمقلہ سکا دخی امر شریفم اصدار وارسال اولمشدر .

ایمدی سنکہ وزیر مشار الیہ سن سندخی ذکر اولنان امور وخصوصلرک جملہ سنہ خان مشار الیہ ایلہ ماشات ولوازم ومواققی صراعات ایدرک اہتمام واستانسلو وھنوز خان طرفہ تسلیم اولتیوب بغداد وویودہ سنہ بلا تردد جانب خانی بہ تسلیم ایتدیرلوب واولکی تخمین اوزرینہ افکرمان قلعه سنہ می کوندریلوب یوقسہ براخر یرہ می قالدیرلوب استتباع رأی خانی ایلہ مستحسن کوریلان وجہ اوزرہ صورت ویریلوب واسیر اولقی اوزرہ یکچیچی وسائر طوائف عسکرہ و تاتارلرک اخفا ایتدکلری اسوجولور دخی ہر کیمک یدندہ بولنورلر ایسہ خان مشار الیہ توافق وتعاقد اولنہرق استخلاص واطلاق اولندقدن صکرہ اکر ذکر اولنان اسوجولور واکر حالا بندر طرفندہ اولان اوچ بیک قزاقلر نرہدہ طور مق ونہ ایشدہ اولیق مناسب کوریلور ایسہ انلرک دخی احوالری صورت نظامہ افراغ وبولنرہ امر شریفملہ تعیین اولنان ذخایری دخی انضمام رأی خانی حالو حالرنجہ توزیع واقضاسنہ کورہ استمات ایلہ قلبلری توطین وویودہ کیوسکی و عسکرینک احوالندہ ذل موجب اولان وجہ قدر کرکی کبی تأمل وتفکر ودولت عالیہ مہ تابع رھنوردن سالم وجہ وجہ ایلہ انلرک دخی نظامنہ حسن ختام ویرلدکن صکرہ صورت بولان کیفیتی خان مشار الیہ طرفندن اعلام اولندقدہ سندخی علی وجہ التفصیل ہ احوالی عرض و اعلام وسائر احوالیدہ عہدہ کفایتکہ لازم کلان امور وخصوصلرک کلیسندہ وجہ حسن وتدبیر مستحسن ایلہ اہتمام تام ایلیوب سندن مأمول اولدوغی اوزرہ تلی الدوام مساعی جمیلہ وجودہ کتورمکہ دقت نام ایلیک بابندہ فرمان عالیشان صادر اولمشدر . فی اواخر م ۱۱۲۵ « (۱) .

«بندر محافظی وزیر اسمعیل پاشاہ حکم کہ

بوندن اندم اسوج قرانی تضییق اٹناسندہ اسوجولورک بعضلرخی درکاد معلوم یکچیچیلری و بعضلرخی تاتار وسائر طوائف عسکر اسیر اولقی اوزرہ اخذ ایلیدکلری استماع اولنوب و ضرورلرک استرقاقلرینہ رضای ہایونم اولیوب ہر کیمک یدلرندہ

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۷۱

یولنورلر ایسہ اطلاق اولنوب ونظام احوالری جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیہ نیک عہدہ اہتماملرینہ تفویض وحوالہ وجملہ سنک دخی خان مشار الیہ طرفلرینہ رد وتسلیمی فرمان هایونم اولماقلہ ایمدی سنک وزیر مشار الیہ سن اشبو امر شریفم واردینی کی وجہ مشروح اوزرہ مقدا قرال صرقومی تزییق ائناسنده اخذ اولنان اسوجولورک کرک درکاه معلام بکیچرلیری وکرک سایر طوایف عسکردن ایوم کیمک یدندہ یولنورلر ایسہ ضابطلری معرفتلیبلہ اللرندن الوب واحواللرینہ نظام ویرلمکیچون خان مشار الیہ طرفلرینہ تسلیم ایلمہ سن . الحاصل ذکر اولنان اسوجولورک استرقاقنہ بر وجملہ رضای هایونم اولماقلہ هرکیمک یدندہ اولور ایسہ اوسون بای حال جملہ سنی بولدروب خان مشار الیہک طرفلرینہ تسلیم ایتمدمکدہ زیادہ سیلہ تقید واهتمام ایلمک بایندہ فرمان عالیشانم صادر اولمشدر بیوردومکہ فی اواخر م ۱۱۲۵ (۱) .

«بندر قاضینہ وبندرده دفتردار وکیلنہ حکم کہ

حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو وبراہاش وپوتقالی قزاقلرینک بللو وباشلورلی ایلہ مقدارلری معلوم هایونم اولمق ایچون علی الانفراد تعداد وباشقہ باشقہ دفتر اولتماسی فرمانم اولوب وخصوص صرقوم ایچون درکاه معلام قبوجی باشیلرندن . . دام مجده مباشر تعیین وارسال اولمشدر . ایمدی سز کہ عمومی ایہما سز اشبو امر شریف واجب الامتثال وصولندہ وجہ مشروح اوزرہ حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو وپوتقالی وبراہاش قزاقلری بللو باشلریبلہ نمداردر مباشر مومی ایلہ معرفتیلہ ومعرفت شرعلہ علی الانفراد تعداد وباشقہ باشقہ دفتر ایلیوب مہور دفتریندر دولتمدارمہ ارسال وواقع حالی عرض واعلام ایلمکیز بایندہ فرمان عالیشانم صادر اولمشدر بیوردومکہ . فی اوائل را ۱۱۲۵ (۲) .

اسوج قرالی ادرنہ یہ یرلشدکن صوکر (تیمور طاش) موقعنہ نقلی مناسب کورلدی . بوصرہ دہ (بندر) دہ اسوج قرالی مسئلہ سنہ دائرتحقیقات اجرا ایلدی . باشلیجہ مسیبلر شیخ الاسلام ایلہ صدر اعظم وقریم خانی ایلدی . بو حادثیہ سببیت ویرنلر کاملاً عزل ایلدی . شیخ الاسلام

(۱) دیوان هایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۹۵

(۲) کذا ، ص ۲۹۵

رضای ہایونم اولماقتله ہر کیمده بولنورلر ایسه یدلرندن نزع و خان مشار ایله طرفنه تسلیم ایچون سنکده وزیر مشار ایله سن مخصوصاً بوماده ایچون شرف صدور بولان امر شریفده سکا تنبیه ہایونم اولوب واکر اسوجولورک واکر لہلو و قزاقلرک و وویوده کیوسکی و عسکرینک احوالری بالجلہ خان مشار الہک عہدہ کفایتہ حوالہ اولنقلہ سکا دخی امر شریفم اصدار وارسال اولمشدر .

ایدی سنکده وزیر مشار ایله سن سندخی ذکر اولنان امور و خصوصلرک جملہ سنہ خان مشار ایله ایله مامشات و لوازم و موافقتی صراعات ایدرک اہتمام و استانسلاو و ہنوز خان طرفنه تسلیم اولنیوب بغداد و وویوده سندہ بلا تردد جانب خانہ یہ تسلیم ایتدیلوب وارلیکی تخمین اوزرینہ افکرمان قلعہ سنہ می کوندیلور بوقسہ براخر یرمی قالدیریلور استتباع رأی خان ایله مستحسن کوریلان وجہ اوزرہ صورت ویریلوب واسیر اولق اوزرہ یکیچری و سائر طوایف عسکریہ و تانارلرک اخفا ایتدکلی ا- و جولور دخی ہر کیمک یدندہ بولنورلر ایسہ خان مشار ایله توافق و تعاضد اولنہرق استخلاص و اطلاق اولندقدن صکرہ اکر ذکر اولنان اسوجولور واکر حالا بندر طرفندہ اولان اوچ بیک قزاقلر ترده طوموق و نہ ایشدہ اولق مناسب کوریلور ایسہ انلرک دخی احوالری صورت نظامہ فراغ و بونلرہ امر شریفملہ تعیین اولنان ذخایری دخی انضمام رأی خان حلالو حالرنجہ توزیع و اقتضاسنہ کورہ استمات ایله قبلبری توطین و وویوده کیوسکی و عسکرینک احوالندہ ذل موجب اولان وجہ قدر کرکی کبی تأمل و تفکر و دولت علیہمہ تابع و محذور دن سالم وجہ وجہ ایله انلرک دخی نظامنہ حسن ختام ویرلدکن صکرہ صورت بولان کیفیت خان مشار ایله طرفندن اعلام اولندقدہ سندخی علی وجہ التفصیل ہر احوالی عرض و اعلام و سائر احوالیدہ عہدہ کفایتکہ لازم کلان امور و خصوصلرک کلیسندہ وجہ حسن و تدبیر مستحسن ایله اہتمام تام ایلوب سندن مأمول اولدوغی اوزرہ تلی الدوام مساعی جملہ وجودہ کنورمکہ دقت نام ایلک باندہ فرمان عالیشام صادر اولمشدر . فی اواخر م ۱۱۲۵» (۱) .

«بندر محافظی وزیر اسمعیل پاشایہ حکم کہ

بوندن اندم اسوج قرانی تضییق اٹناسندہ اسوجولورک بعضلری درکادہ معلوم یکیچریلی و بعضلری تانار و سائر طوایف عسکر اسیر اولق اوزرہ اخذ ایلدکلی استماع اولنوب و مزبورلرک استرقاقرینہ رضای ہایونم اولیوب ہر کیمک یدلرنده

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۲۷۱

بولنورلر ایسہ اطلاق اولنوب ونظام احوالری جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیہنک عہدہ اہتاملرینہ تفویض وحوالہ وجملہ سنک دخی خان مشار الیہ طرفلرینہ رد وتسلیمی فرمان ہایونم اولغہ ایدمی سنک وزیر مشار الیہ سن اشبو امر شریفم واردینی کبی وجہ مشروح ارزہ مقدا قرال صرقومی تضییق اٹناسندہ اخذ اولتان اسوجلولرک کرک درکام معلام یکیچریلری وکرک سایر طوایف عسکردن ایوم کیجک یدندہ بولنورلر ایسہ ضابطلری معرفلریلہ اللرنندن الوب واحواللرینہ نظام ویرلکیچون خان مشار الیہ طرفلرینہ تسلیم ایلمہ سن . الحاصل ذکر اولتان اسوجلولرک استرقاقنہ بر وجملہ رضای ہایونم اولماغلہ ہر کیجک یدندہ اولور ایسہ اولسون پای حال جملہ سنی بولدروب خان مشار الیہک طرفلرینہ تسلیم ایتمکدہ زیادہ سیلہ تقید و اہتمام الیک بایندہ فرمان عالیشام صادر اولمشدر بیوردومکہ فی اواخر م ۱۱۲۵ (۱) .

«بندر قاضیسنہ و بندردہ دفتردار وکیلنہ حکم کہ

حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو وبراہاش وپوتقالی قزاقلرینک بللو وباشلولری ایلہ مقدارلری معلوم ہایونم اولمق ایچون علی الانفراد تعداد وباشقہ باشقہ دفتر اولنمائی فرمانم اولوب وخصوص صرقوم ایچون درکام معلام قیوجی باشیلرندن . . دام مجدہ مباشر تعیین وارسال اولمشدر . ایدمی سزکہ مومی الیہما سز اشبو امر شریف واجب الامتثال وصولندہ وجہ مشروح اوزرہ حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو وپوتقالی وبراہاش قزاقلری بللو باشلریلہ نمتداردر مباشر مومی الیہ معرفتیلہ ومعرفت شرعلہ علی الانفراد تعداد وباشقہ باشقہ دفتر ایلیوب مہور دفتریندر دولتمدارمہ ارسال وواقع حالی عرض واعلام ایلمکنز بایندہ فرمان عالیشام صادر اولمشدر بیوردومکہ . فی اوائل را ۱۱۲۵» (۲) .

اسوج قرالی ادرنہ یہ یرلشدکن صوکر (تیمور طاش) موقعنہ نقلی مناسب کورلدی . بوصرہ دہ (بندر) دہ اسوج قرالی مسئلہ سنہ دائر تحقیقات اجرا ایدلدی . باشلیجہ مسیلر شیخ الاسلام ایلہ صدر اعظم وقریم خانی ایدی . بو حادثہ یہ سببیت ویرنلر کاملاً عزل ایدلدی . شیخ الاسلام

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۹۵

(۲) کذا ، ص ۲۹۵

ابہ زادہ نک یرینہ عطاءہ افندی ، صدر اعظم سلیمان پاشانک یرینہ قبودان ابراہیم پاشا ، قریم خانی دولتکرایک یرینہ درود و سده منفی بولونان کوچوک قاردشی قبلان کرای تعیین ایدلدی (۱) . شیخ الاسلام ابہ زادہ اسوج قرانک جبراً کتیرلسندن او قدر ممنون اولمشدی کہ ، سروردن قربانلر کسمش ، بوتدیرک صرف کندی سایہ سنده و کندی فکریلہ وقوعہ کلدیکنی اہالی یہ اشاعہ ایلہ مشدی .

بندر محافظی اسماعیل پاشانک دہ بومستلہ دہ دخلی اولدینی آکلاشیلدی ، پاشا سینوبدہ قلعہ بند ایدلدی (۲) . بندر دہ کی اسوجلیبر اسماعیل پاشانک بعض اشیائی اغنام ایتدیکنی خبر ویردیلر . تحریات اجرا ایدلدی ، برشی بولونامادی . قرالک (تیمور طاش) موقعہ نقلی ایلہ اسماعیل پاشاہ ضبط ایدیلن اشیائی اعادہ ایتسی ایچون یازیلان امرلر بروجہ آئی ایدی :

« درکاه معلام قاپوچی باشیلرندن شاطر مصطفی دام مجددیہ حکم کہ
افتخار الاسراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرالی قارلوس
ختم اہ عواقبہ بالخیر والرشادک ادرنہ یہ قریب تیمور طاش نام محلہ نقلی اقتضایتمککہ
سنکہ قاپوچی باشی مومی الیہ سن اشبو امر شریفم وصولندہ قرال مشار الہی
دیمتوقہ دن قالدیروب کندی اتباعیلہ تیمور طاش نام محلہ نقل ایلک بابندہ فرمان
عالیشانم صادر اولمشدر . بیوردومکہ فی واسطہ ر ۱۱۲۵ » (۳) .

« سابقا بندر محافظہ سندنہ اولوب حالا سینوبدہ قلعہ بند اولان اسماعیل
پاشاہ حکم کہ

بوندن اقدام دولت علیہ مک سایہ حمایتہ التجا ایدوب حالا بندر جانبندہ
مکٹ اوزرہ اولان لہلو اعیانندن ویودہ کیوسکی وسائر لہلولرک اسوجلو ایلہ
اولان وقعہ دہ قطعاً مدخللری اولیوب بندر قلعہ سندنہ کندو حاللریلہ اقامت .

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۹۳ ، ۱۷۵

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۳۴۰ ، ۳۴۱

(۳) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۹۶

اوزره لر ایکن سنکه وزیر مشار الیه سن وقعه مذکوره ائناسنده سابق الذکر کیوسکینک واکر سائر لهولرک اموال و اشبارلی طرفکدن نهب و غارت اولوب و مسفور لهولردن درد و تدمارمه دفتر و عرضحال و بریلوب و منوال مشروح اوزره طرفکدن غصب و غارت اولنان اموال و اشبارلی کندولره رد و لئتمق باینده استرحام اولندقه درگاه عالی قیوجی باشیلرندن افتخارالاماجد و الاکارم خلیل دام مجده باشرتیله و معرفت شرعاه سنک بندرده تحریر اولنان اشیاک دفترنده دخی مسفورلرک غارت اولنان اشیا سنندن بر نسنه بولئماقله مسفورلرک غارت اولنان اموال دفتری طرفکه ارسال و اصحابنه استردادای فرمانم اولئیکن هنوز خبری و اثری نمایان اولماقله تا کید ایچون تکرار اشبو امر شریفم شرفیافه صدور اولوب کوندرلندر . اعدی انشاالله تعالی وصولنده مسفور و بوده کیوسکی و سائر لهولرک اول وقعه ده طرفکدن نهب و غارت اولنان اموال و اشبارلی ارسال اولنان دفتر موجبنه معرفت شرعاه بالتمام اصحابنه ایصال ورد و تسلیم ایله ابرای ذمت ایدوب بوخصوصه بر وجهله تعلل و مخالفتدن بغایت احتراز و اجتناب ایلمک باینده فرمان عالیشانم صادر اولندر . فی اوائل م ۱۱۲۵ ، (۱) .

اسوج قرالی مسئلهسی بوتون ارکان دولتی اشغال ایدیوردی . بندر محافظه سنه اسماعیل پاشادن صوکر ، بوایشه موفق اولور امیدیه ، کوسج خلیل پاشا تعیین اولوندی . فقط پاشا اسوج قرالی نقل ایچون حکومته عظیم مصرفلر تکلیف ایتدی . بو مسئله اوزرینه اوده عزل ایدلدی ، رینه عبدی پاشاتعین اولوندی . قرالک دیمتوقهیه نقلی روسیه ایله باب عالینک مناسباتنده بر ایلمک حاصل ایتدی . او زمانه قدر ایکی طرف بیننده کرکینک حاصل ایدن ، اون ایکنجی شارلک بندرده او طور مسی و مملکتنه کیمه مسی ایدی . بوسفر روسلر « اسوج قرالک دیارینه رجعتی خصوصنده ترک مخالفت ایتمک اوزره اعتماد ، (۴) ایتدیله ، باب عالی ایله مصالحه لرینی تأکید ایلدیله .

اون ایکنجی شارل (بندر قالابالی) ندن صوکر دیمتوقهیه ایکی

(۱) دیوان همیون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۴۰

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۶

ابہ زادہ نک یرینہ عطاءہ افندی ، صدر اعظم سلیمان پاشانک یرینہ قبودان ابراہیم پاشا ، قریم خانی دولتکرایک یرینہ دہ رودوسدہ منفی بولونان کوچوک قاردشی قبیلان کرای تعین ایدلدی (۱) . شیخ الاسلام ابہ زادہ اسوج قرانک جبراً کتیرلسندن او قدر ممنون اولمشدی کہ ، سرورندن قربانلر کسمش ، بوتدیرک صرف کندی سایہ سندہ وکندی فکریلہ وقوعہ کلدیکنی اہالی بہ اشاعہ ایلہ مشدی .

بندر محافظی اسماعیل پاشانک دہ بومسئلہ دہ دخلی اولدینی آکلا شیلدی ، پاشا سینوبدہ قلعہ بند ایدلدی (۲) . بندردہ کی اسوجلیلر اسماعیل پاشانک بعض اشیائی اغنام اینتدیکنی خبر ویردیلر . تخریبات اجرا ایدلدی ، برشی بولونامادی . قرانک (تیمور طاش) موقعہ نقلی ایلہ اسماعیل پاشایہ ضبط ایدیلن اشیائی اعادہ ایتمسی ایچون یازیلان امرلر بروجہ آنی ایدی :

« درکاه معلام قاپوجی باشیلرندن شاطر مصطفی دام مجدیہ حکم کہ افتخار الاسراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرانی قارلوس ختمہ عواقبہ بالخیر والرشادک ادرنہ بہ قریب تیمور طاش نام محلہ نقلی اقتضایتمکله سنکھ قاپوجی باشی مومی الہسن اشبو امر شریفم وصولندہ قرال مشار الہی دیمتوقہ دن قالدیروب کندی اتباعیلہ تیمور طاش نام محلہ نقل ایلک بابندہ فرمان عالیتام صادر اولمشدر . بیوردومکھ فی اواسط ر ۱۱۲۵ * (۳) .

« سابقا بندر محافظہ سندہ اولوب حالا سینوبدہ قلعہ بند اولان اسماعیل پاشایہ حکم کہ

بوندن اقدم دولت علیہ مک سایہ حمایتہ التجا ایدوب حالا بندر جانبندہ مکٹ اوزرہ اولان لہلو اعیانندن وپودہ کیوسکی وسائر لہلولرک اسوجلو ایلہ اولان وقعہ دہ قطعاً مدخللری اولیوب بندر قلعہ سندہ کندو حاللریلہ اقامت

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۹۳ ، ۱۷۵

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۴۰ ، ۳۴۱

(۳) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۹۶

اوزرہ لر ایکن سنکھ وزیر مشار الیہسن وقعہ مذکورہ اٹناسندہ سابق الذکر کیوسکینک واکر سائر لہولرک اموال و اشیا لری طرفکدن نہب و غارت اولنوب و مسفور لہولردن دردولتدارمہ دفتر و عرضحال و بریلوب و منوال مشروح اوزرہ طرفکدن غصب و غارت اولنان اموال و اشیا لری کندولرہ رد و لمتق باینده احترام اولندقدہ درکاه عالی قیوچی باشیلرندن افتخارالاماجد والا کارم خلیل دام مجده باشرتیلہ و معرفت شرعہ سنک بندردہ تحریر اولنان اشیاک دفترندہ دخی مسفورلرک غارت اولنان اشیا سندن بر نسنہ بولنماقلہ مسفورلرک غارت اولنان اموال دفتری طرفکہ ارسال و اصحابنہ استردادی فرمانم اولمشیکن ہنوز خبری و اثری نمایان اولماقلہ تا کید ایچون تکرار اشبو امر شریفم شرفیافتہ صدور اولوب کوندرلشدو . اعمدی انشاالله تعالی وصولندہ مسفور و بودہ کیوسکی و سائر لہولرک اول وقعہ طرفکدن نہب و غارت اولنان اموال و اشیا لری ارسال اولنان دفتر موجبہ معرفت شرعہ بالتمام اصحابنہ ایصال ورد و تسلیم ایلہ ابرای ذمت ایدوب بو خصوصہ بر وجہہ تطل و مخالفتدن بغایت احتراز واجتناب ایلمک باینده فرمان عالی شام صادر اولشدر . فی اوائل م ۱۱۲۵ ، (۱) .

اسوج قرالی مسئلہ سی بوتون ارکان دولتی اشغال ایدیوردی . بندر محافظہ سنہ اسماعیل پاشادن صوکر ، بوايشہ موفق اولور امیدیلہ ، کوسج خلیل پاشا تعیین اولوندی . فقط پاشا اسوج قرالی نقل ایچون حکومتہ عظیم مصرفلر تکلیف ایتدی . بو مسئلہ اوزرینہ اودہ عزل ایدلدی ، یرینہ عبدی پاشا تعیین اولوندی . قرالک دیمتوقہ یہ نقلی روسیہ ایلہ باب عالینک مناسبتندہ بر ایلمک حاصل ایتدی . او زمانہ قرر ایکی طرف بیتندہ کرکینلک حاصل ایدن ، اون ایکنجی شارلک بندردہ اوطورمسی و مملکتہ کیتنہ مسی ایدی . بوسفر روسلر « اسوج قرالک دیارینہ رجعتی خصوصندہ ترک مخالفت ایتمک اوزرہ اعتماد » (۳) ایتدیلر ، باب عالی ایلہ مصالحہ لرینی تا کید ایدیلر .

اون ایکنجی شارل (بندر قالابانی) ندن صوکر ا دیمتوقہ ایکی

(۱) دیوان هایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۴۰

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۶

سنه‌یه یاقین مایوس و مضطرب بر عمر کچیردی. بالا آخره آوستریا طریقیه مملکتته کیمکه راضی اولدی. سفیر بارون غرطوس واسطه‌سیله سلطان احمدخان ناکه برنامه کوندردی؛ بونامه‌ده اسوج قرالی عودت آرزوسنی اظهارایدیوردی :

« جانب هایون شهریاری به اسوج و غوتیلر واندایلر قرالی و آکا تابع ولایتلرک حکمداری قارولوس طرفندن کلان نامه‌نک ترجمه‌سی صورتیدر :

تقدیر ربانی ایله تحت حکومتلری اولان ممالک محروسه‌لرنده بر آرز زمان مکث ایلماسی مقتضی ومدت مکشزده دفعانیه لطف و کرم و اخلاص شهناهیله آتاری مشاهده اولنوب بر کون مقدم مملکتتک سرحدینه قریب کتاهزه نیت و تصمیم اولمغله بحار و نیجه ولایتی اوزرندن کتاهزه مناسب کوریلوب باخصوص بوندن اقدم نیجه چاساری طرفندن مملکت موروثه‌لری ایچندن امن و سلامت ایله کتاهزه خصوصی بر قاچ کره تکلیف اولمشیدی . الحاله هذه دولت علیه ابد پیوندلریله اولان درون خلوصز مقتضاسنجه و بونیتیزک طرف هایونلرینه افاده اولنسی اوزرزه فرض مرتبه‌سنده اولدیغندن وعد بیورلدینی اوزره کندومزک و جمله اتباع و آدملمزک ممالک عثمانیه دن امنآ و سالمآ مرور و عبور ایچون اقتضا ایله جک اواصر شریفه همان احسان اولنمش مثابه‌سنده عد اولمغله خلوص درون ایله ادای تشکره قیام و ایام مکشزده مشاهده اولنان انواع لطف و کرم و آثار محبت شهریاری لری مدی‌العمر فراموش اولنق احتمالی اولیوب دائماً تشکرآ دوات علیه ابدیوندرلیله اولان مصافانک استحکامی و دولت علیه‌نک دوستلنی طرفزندن مراعات اولنسی تعهد اولنور واشبو خلوصنامه‌مزی و کاب هایونلرینه تسلیم و ایراد اولنان خصوصلری و مودت و اخلاصمزی لسانآ تصدیق ایتمک ایچون برالچی نصب و تعیین اولنمی مقتضی اولدیغنه بناء قولونل و بکجیلر مزک قوماندانی اولان معتمدن کریستیان البرت بارون غرطوس الحیلک خدمته انتخاب و اختیار اولنمشدر . ان‌شاه‌تعالی طرف هایون شهریاریلرندن آثار اخلاصزه و عزیمتیزک تسهیلته متعلق الحی موی‌الیه طرفزندن هر نه‌که تقریر و عرض ایدرایسه اعتماد کلی بیورلنی رجا اولنور . دوکاه خدای لایزال دن رجا صاقدانه‌من بودرکه دولت و سعادتلرین زیاد بر زیاد ایلیوب عاقبت خیرلنی ایله کمال دولت و اقبال ایله اول عالی حضرتی دایم و پایدار ایلیه آمین . دیمتوقده میلاد حضرت عیسانک بیک پدیبوز اون

درذنجی سنه سنده ماه تموزک اوتنجی کوننده یازلمشدر « (۱) .

کامل دوستکنز
قارولوس

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون شوکتقرنون

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر
الطائفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار اسوج
وغوتیلر واندالیلر قرالی و آنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری و دوستن
قارولوس ختمت عواقبه بالخیر والرشاد توفیق رفیع هایون واصل اولیجق معلوم
اولاکه جناب خدای متعال تقدس ذاته عن الشبهه و المثال حضرت تلیزیک علوعنایتی
وایکی جهان فخری پیغمبر حبیب خدا و رسول مجتبی صف آرای سربیه انبیا قائد
کتابیه اصفا حضرت محمد المصطفی علیه من التجیات انماها وازکاهها ومن الصلوات اکملها
واوفاها ناک معجزات کثیره البرکاتی ایله مرجم سلاطین عظام وملجاء خواقین کرام
اولان عتبه علیه شوکت پناه وسده سنیة سپهر ارتفاعمره اظهار صداقت ایچون
طرفکنزدن بعث اولناق الجیکز قدوة امراء الملة المسیحیه بارون غروطوس ختمت
عواقبه بالخیر مقر سلطنت سنیة عثمانی و استانه سعادت اشیاء جهانبایزه وصول
بولدقدن عادت قدیمه اباء بلند اوصاف و دیدنه مستدیمه اسلاف سادات اصف
اوزره دستوراکرم مشیرافخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مدیر امورالجمهور بالفکر
الثاقب متمم مهام الانام بالرأى الصایب ممد بنیان لدولة والاقبال مشیدارکان السعادة
والاجلال مکمل ناموس سلطنة العظمی مرتب مراتب الخلافة الکبری الخفوف
بصنوف عواطف ملک اعلى وزیراعظم و وکیل مطلق قوی الهممز علی پاشا ادام
اجلاله وساطتيله اذن ورخصت ملوکانه من صدورندن صکره الجیکز مومی الیه موقع
عظمت و اجلال وموئل دلائل سعادت و اقبال اولان عتبه علیه خسروانه منزه
روعمال و رسم قدیم اوزره نامه کزی تسام ایله کده نصکره وزیر اعظم من مشارالیه
وساطتيله نامه کزک ترجمه سی پایه سریر سعادت نصیر خسروانه منزه عرض وتلخیص
اولنوب خلاصه مفهومنده تقدیر ملک منان ایله بر آرایام ممالک محروسه منزه
مکت وارم ایدوب حالاً مملکتکزه اوفق و انب کورلدیکی اوزره نمچه و مجار
ولایتلری اوزرندن توجه و عزیمتکزه قرار ویرلدیکندن اگر کندوکزک واکر
بالجملة اتباع و آدملرکزک ممالک محروسه المسالککنزدن اماناً و سائناً صوب مقصودلرینه

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۳۳۲

مرور و عبور لریچون او امر شریفه مقتضی اولدینی و سزک صداقت و اخلاص کزه و عزیمتکزک تسهیلنه متعلق الچیکز مومی الیهک لساناً تقریرنه حواله اولنان خصوصاً لره اعتماد اولتسی و دولت علیہ ابدیوندمزله مابیننده حاصل اولان دوستلغک صداقت و اخلاصی ایله مراعاتی طرفکزدن تمهد اولندینی اعلام اولنقله تجریر اولنان مرہام مخالفت فرجام و الچیکز مومی الیهک تقدیری دخی وزیر اعظمز و ساطتیلہ بالجلہ محاط علم عالم شمول خسروانہ من اولوب بعونہ تعالی حرکتکنو ایچون اقتضا ایدن عربہ و بارکیز و ذخایری تدارک و احضار ایله کدنصکرہ بوندن اقدم طرفکزده اولان درکاه معلام قپوجی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم یوسف دام مجده ایله معاً کندیکزی اتباعکزی امن و سلامت ایله دولت علیہ من حدودی نہایتہ دکن ایصال ایلک ایچون حالا درکاه معلامز قپوجی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم مصطفی دام مجده دخی تعیین و بندرده اولان اتباعکزک دخی کذلک اقتضا ایدن عربہ لرین و بارکیز و ذخیره لرین تدارک ایلک و سزک دیمتوقه دن حرکتکزدن صکرہ انلر دخی بندردن قاقوب اثنای طریقده ترغہ و بیشتہ نام مجده سزه ملاقات ایتمک ایچون دولت علیہ من امکدار لرندن حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجده تعیین اولنوب و طرف مملکتکزه عزیمتہ اذن و مساعدتہ هایونمز اولدیغین اشعار ایچون اشبو نامتہ هایون ملاطفت مقرومز اصدار و الچیکز مومی ایله ایله ارسال اولنمدر . لدی الوصول نامتہ صداقت علامه کزده تمهد اولندینی اوزره دولت علیہ ابدیوندمزله حاصل اولان دوستلق طرفکزدن مراعات اولندقہ جناب ملوکانه مزدن دخی اجرای مرہام مصافاته حسن توجه یادشاهانہ من مرررف ایدوکی معلومکز اوله . والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواسط ش ۱۱۲۶ء (۱)

فی الحقیقه سلطان احمد ثالث شارلک مملکتہ کوندرلمسی ایچون لازم کلن ترتیباتی اتخاذ ایتمشدی . شارل ممالک عثمانیہ دمه ، معنی افرادی حدود جوارنده قالدقہ ، روسیه ایله صلح و مسالمت اوزره بولونمانک غیر قابل اولدینی آشکاردی . استانبولدن روسیه حدودینه ، روسیه حدودندن استانبوله کلن روسلرک اسوجلیلر طرفندن بندرده تعرضه اوغرامالری احتمالی دأماً موجوددی . حتی بر دفعه سندہ :

«درنه دن مکتوبلر ایله بندره واندن دخی مسقو حدودینه کیدن مسقولولرک و کذلک مسقو حدودندن ممالک محروسه جانبہ کلن مسقولولرک دولت علیہ

حلبراغندہ نفوس و اموال لرینہ عسا کر منصورہ دن لہلو واسوجلو قزاق و سایر لردن قطعاً بر کونا ضرر و کزند ایرشمامک اوزرہ محافظہ و محارسہ لری خصوصندہ تقید و اہتمام » (۱)

ایدلمسی ایچون بندر محافظی مصطفی پاشایہ حکم یازلمشدی . کذا شارلک یوللردہ محافظہ سی ایچون دہ امرلر کوندردلی . قرالک بانقراد یولیلہ اسوجہ کوندردیکی ایکی ذاتک محافظہ سی ایچون قاضیلرہ ، کتبخدا یرلرینہ ، یکیکچری سردارلرینہ آیریجہ تنبہاندہ بولونولدی . بو امرلر بروجہ آتی ایدی :

« دیمتوقہ دن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرندہ واقع اولان قاضیلرہ و کتبخدا یرلری و یکیکچری سردارلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالا استانه سعادتہ سعادتہ اولان اسوج الجیسی بارون غر و طوس ختمت عواقبہ سدہ سعائزہ عرضحال کوندروب حالا دیمتوقہ دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالی طرفندن بلغراد یولیلہ اسوج ولایتہ ایکی نفر اسوج بکزادہ سی کوندرلک اقتضا ایتمکلہ سز کہ مومی الیم سز ذکر اولنان ایکی نفر اسوج بکزادہ سی ایکی نفر خدمتکار لر بلہ ہر قنغکزک تحت قضاسنہ واروب داخل اولور ایسہ کندولرینہ ، واثواب و طوارلرینہ دخل و تعرض و مرور و عبور لرینہ سماعت اولنماق باندہ امر شریفم رجا ایلدوکی اجلدن وجہ مشروح اوزرہ عمل اولنمق ایچون یازلمشدی . فی اواخر ب ۱۱۲۶ » (۲) .

« درکاه معلام قیوچی باشیلرندن مصطفی دام مجدہ و جزیہ محاسبہ جیسی شکری حسین زید مجدہ یہ حکم کہ

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسيحية اسوج قرالی قارولوس ختمت عواقبہ بالخیر حالا دیمتوقہ دن ولایتہ عودت و عزیمت اوزرہ اولغلہ سز کہ مومی الیم سز دیمتوقہ یہ واروب قرال مہمار الیہ ایلہ معاً کیدوب افلاق حدود دن مجازلسنورینہ قریب تر غروبشہ نام مجلہ وارنجہ قرال مشار الیہک لازم کلان زادو

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۵ ، ۶
(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۱۳۹ .

ذخیره لرین و یروب کندویه و اتباعنه بر درلو ضرورت و مضایقه چکدر میوب و اشائی راهده رعایا فراسنه بر کونه جور و تعدی و بر فردک مفت و مجاناً بر شیلرین آلیوب و آلدرمیوب و ما کولات و مشروباتی هر نه ایسه سنکه مباشر قیوجی باشی مومی الیه سن منازلده رایج الوقت اولان بها ایله تدارک و الحقرین بالتمام کندویدکله اصحابنه و یروب و قرال مشار الیهک اولدن یانه تعیین اولنان درگاه معلام قیوجی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم یوسف دام مجده دخی سنک رأیکه مخالف وضع و حرکت الیوب معیتده و اتفاق ایله اجرائی خدمته بذل اقتدار اولتیق ایچون افتخار الاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتر دار اولان عثمان دام علوه تک اتلامی موجبجه دیوان هایونم طرفندن امر شریف تحریر اولتیق ایچون صادر اولان فرمان موجبجه باش محاسبه دن مهور قائمه و بر ملکله وجه مشروح اوزره عمل ایلمک زبانه فرمان عالی شام صادر اولشد بر بیوردومکه فی واسطش ۱۱۲۶ (۱).

«حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجده یه حکم که

افتخار الاصراء العظام مختار الکبراء الفخام المسیحیه اسوج قرالی قارولوس ختت عواقبه بالحیرک بندرده مکث اوزره اولان باش و کیلی جنرالک یوز قرق طقوز نفر آدمیسی اولوب یومیه و بریلان تعییناتلری شی قلیل اولغله کفایت مقداری تعیینات و ساکن اولدقلری خانه لرینه شمده دک اجاره و برلامکله انک دخی و برلمسی ایچون جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان قیلان کرای خان دامت معالیه اعلام ایدوب قرال مشار الیه حال اولاینته عودت و عزیمت ایتمک اوزره اولغله جنرال مرقومک و نفراتنک و سایر اسوج لورک بندردن ترغو و بیسته نام محله قرل مشار الیهه ملحق اولنجه لازم کلان عربه و بارکیر و کفایت مقداری تعییناتلری و خانه لرینک کیرالری امیر الاصراء الکرام حالا بندر محافظه سنده اولان محمد دام اقباله معرفتیه ترتیب و دفتر و بالجمله مالزمه لری تکمیل و حاضر و اماده ابتدریلوب و سنکه باش باقی قولی مومی الیه حسن زید مجده سن قرال مشار الیهک باش و کیلی و یاننده اولان بالجمله اسوج لیلری محل مأموره نقلنه سنی مأمور و لازم کلان مصارف لری دخی سنک بوکون صرف اولتیق اوزره بهر منزله آلتان تعییناتنک نرخ جاری اوزره بهار لری و بر ملک اوزره بیک یوز بیکرمی یدی سنه سی (کیلی) جزیه سی مالندن سنکه مومی الیه سن علی الحساب سکا بیک غروش حواله اولنوب و افتخار الاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتر دارم

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۱۲۳ ، ۱۲۴

اولان عثمان دام علوہ اعلامیہ دیوان ہایون طرفندن امر شریف ویرنک ایچون باش محاسبہ دن مہور قائمہ ویرنککہ وجہ مشروح اوزرہ عمل اولنق بابندہ فرمان عالیہ نام صادر اولشد . بیوردومکہ فی اواسط ش ۱۱۲۶ « (۱) .

شارل آرتق مملکتہ کیتمکہ راضی اولیوردی . سلطان احمد ثالث اسوج قرانہ صمیمیتی کوسترمک ایچون خرچلققر، مکمل آتلیر ہدیہ ویردی . قرال ، معیتدہ درت یوز کیشی بولوندینی حالده، دیتوقہ دن حرکت ایتدی (۱۰ رمضان ۱۱۲۶) . شارلی محافظہ ایچون سابق اوزری محافظی مرحوم یوسف پاشانک کتخداسی مصطفی آغا ایلہ درکاه عالی قوچی باشینرندن سلیمان آغا زادہ یوسف بک تعیین اولونمشدی . شارل دائما معاونت کورہ رک ، یوللردہ مشکلاتہ اوغرامہرق ، اردل حدودینہ یاقلاشدی . افلاقدہ ، (بیدست) موقعندہ ، معیتدہ کی ایکی بیگ بش یوز کیشی نی بولوکلرہ آیردی ، ہر برینہ برر قوماندان تعیین ایتدی . معیتی افرادندن « اون نفر کمنہ یہ صقال صالیویردوب اردل ایچندن قزل قله بولندن خفیہ » (۲) کوندردی .

اسوج آرسلائی پولتاوا ہزیمتدن سوکرا عثمانی تطوبراغندہ یارہ سنی تداوی ایتمش ، خصمندن انتقام آلمق ایچون سنہ لرجہ اوغراشمش ، نہایت یأس و المدن باشقہ بر شی کورمہ رک مقہور و متأثر مملکتہ چیقوب کیتمشدی .

اسوج قرالی ، ہر درلو سرگذشتلرینہ ، محرومیتلرینہ رغماً ، عثمانلی

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۵ — « مقدم سکراون ادمنہ صقال سالدرمش . عسکری اولان اون بیگ بشیوز آدمنی بشر بلوک ایتدی و ہر بلوکہ ایکیشر صقالو الحاق ایتمکہ کندوبی غیب ایتدی . ہرقنی بلوکدہ اولدینی بلنامدی . بو تقریب ایلہ سلامت مملکتہ کچدی کیتدی . « شمعدانی زادہ اوغلی سلیمان افندی ، یازمہ تاریخ .

ذخیرہ لرین و یروب کندیوہ و اتباعہ بر درلو ضرورت و ہضایقہ چکدرمیوب و اشای راہدہ رعایا فخراسنہ بر کونہ جور و تمدی و بر فردک مفت و مجاناً بر شیلرین آلیوب و آلدرمیوب و ما کولات و مشروباتی ہر نہ ایسہ سنکہ مباشر قیوچی باشی مومی ایہ سن منازلہ رایج الوقت اولان بہا ایلہ تدارک و ایچہ لرین بالتام کندیویدکلہ اصحابہ و یروب و قرال مشار الیہک اولدن یاننہ تعین اولنان درکاہ معلام قیوچی باشیلرندن افتخارالاماجد و الاکارم یوسف دام مجدہ دخی سنکہ رایکہ مخالف و ضم و حرکت ایلوب معیتدہ و اتفاق ایلہ اجرای خدمتہ بذل اقتدار اولتی ایچون افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتردار اولان عثمان دام علوہ سنکہ اعلامی موجبہ دیوان ہایونم طرفندن امر شریف تحریر اولتی ایچون صادر اولان فرمان موجبہ باش محاسبہ دن مہور قائمہ و برملکہ وجہ مشروح اوزرہ عمل ایلکزیباندہ فرمان عایدنام صادر اولمشدر بیوردومکہ فی واسطش ۱۱۲۶ (۱).

«حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجدہ یہ حکم کہ

افتخارالاصراء العظام مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرالی قارولوس خدمت عواقبہ بالحیرک بندردہ مکث اوزرہ اولان باش وکیلی جنرالک یوز قرق طاقوز نفر آدمیسی اولوب یومیہ و بریلان تعیناتلری شی قلیل اولغلہ کفایت مقداری تعینات و ساکن اولدقلری خانہ لرینہ شمدیہ دک اجارہ و برلماسکلہ انک دخی ویرلسی ایچون جناب امارت ماب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان قیلان کرای خان دامت معالیہ اعلام ایدوب قرال مشار ایلہ حالاولایتہ عودت و عزیمت ایتمک اوزرہ اولغلہ جنرال مرقومک و نفراتنک و سایر اسوج لولرک بندردن ترغوویستہ نام محلدہ قرال مشار ایلہ ملحق اولنجہ لازم کلان عربہ و بارکیر و کفایت مقداری تعیناتلری و خانہ لرینک کیرالری امیرالاصراء الکرام حالا بندر محافظہ سنندہ اولان محمد دام اقبالہ معرفتیلہ ترتیب و دفتر و بالجلہ مالزمہ لری تکمیل و حاضر و امادہ ایتدریلوب و سنکہ باش باقی قولی مومی ایلہ حسن زید مجدہ سن قرال مشار ایلہک باش وکیلی و یانندہ اولان بالجلہ اسوج لیرلی محل مأمورہ نقلنہ سنی مأموز و لازم کلان مصارف لری دخی سنکہ بوکون صرف اولتی اوزرہ بہر منزلدہ آلتان تعیناتنک نرخ جاری اوزرہ بہالری و برملک اوزرہ بیک یوز بکرییدی سنہ سی (کیلی) جزبہ سی مالندن سنکہ مومی ایلہ سن علی الحساب سکا بیک غروش حوالہ اولنوب و افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتر دارم

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۲۳ ، ۱۲۴

اولان تہان دام علوہ اعلامیہ دیوان ہایونم طرفندن امر شریف ویرنک ایچون باش محاسبہ دن ممهور قائمہ ویرملککہ وجہ مشروح اوزرہ عمل اولنق بابندہ فرمان عالیہ نام صادر اولشدر . بیوردومکہ فی اواسط ش ۱۱۲۶ « (۱) .

شارل آرتق مملکتہ کیتمکہ راضی اولیوردی . سلطان احمد ثالث اسوج قرالہ صمیمیتی کوسترمک ایچون خرچلقر، مکمل آتلیر ہدیہ ویردی . قرال ، معیتندہ درت یوز کیشی بولوندیغی حالہ، دیمتوقہ دن حرکت ایتدی (۱۰ رمضان ۱۱۲۶) . شارلی محافظہ ایچون سابق اوزی محافظی مرحوم یوسف باشانک کتخداسی مصطفی آغا ایلہ درکاہ عالی قیوچی باشیرندن سلیمان آغا زادہ یوسف بک تعیین اولونمشدی . شارل دائما معاونت کورہ رک ، یوللردہ مشکلاتہ اوغرامیہرق ، اردل حدودینہ یاقلاشدی . افلاقده ، (بیدست) موقعندہ ، معیتندہ کی ایکی بیگ بش یوز کیشی بی بولولکرہ آیردی ، ہر برینہ برر قوماندان تعیین ایتدی . معیتی افرادندن « اون نفر کسنہ یہ صقال صالحیوردوب اردل ایچندن قزل قلہ یولندن خفیہ » (۲) کوندردی .

اسوج آرسلائی پولتاوا ہزیمتندن صوکر عثمانی طوپراغندہ بارہ سنی تداوی ایتمش ، خصمندن انتقام آلمق ایچون سنہ لرجہ اوغراشمش ، نہایت یأس و المدن باشقہ بر شی کورمیہ رک مقہور و متأثر مملکتہ چیقوب کیتمشدی .

اسوج قرالی ، ہردرلو سرگذشتلرینہ ، محرورمیتلرینہ رغما ، عثمانی

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۵ — « مقدم سکزاون ادمنہ صقال صالحدرمش . عسکری اولان اون بیگ بشیوز آدمنی بشر بلوک ایتدی و ہر بلوکہ ایکیشر صقالو الحاق ایتمککہ کندوبی غیب ایتدی . ہرقننی بلوکدہ اولدینی بلنادی . بو تقریب ایلہ سلامت مملکتہ کچدی کیتدی . « شمعدانی زادہ اوغلی سلیمان افندی ، یازمہ تاریخ .

وطنندہ کوردیکی اکراملردن ینہ ممنوندی . شارل وطنمزده کندی مملکتندہ ایمش کبی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک صوکنه قدر اونونتمامشدی . مملکتنه مواصلتنی متعاقب سلطان احمدخان نائنه کوندردیکی تشکرنامهده بو حسیاتی علناً بیان ایله مشدی .

شارل هر درلو تعذرلرینه ، اصرارلرینه رغماً عثمانیلردرده خاطرہ سنی بر درلو اونونو نامبورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دیرباش شارله جواباً کوندردیکی نامهده اسوج آرسلائی حقدہ کی صمیمیتنی ، اسوج قهرماننک بسالنه حرمتنی شو صورتله اظهار ایله مشدی (۱) :

و طرف هایون شہریاریدن اسوج قرالنه نامہ هایون

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح
جواهر الطائفة النصرانیہ صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج وغوتیلر واندا لیر قرالی و آنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دوستمز
قارولوس خمت عواقبه بالحیرو الرشاد تویق رعایع هایون واصل اولیجق معلوم
اولاکه حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله تک علو عنایتی و ایکی جهان فخری
پیغمبر من حیث خدای رسول مجتبی صف آرای سریره انبیا قائد کتیبہ اصفا حضرت
محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھبا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره
البرکاتیلہ . لمجا سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیہ
سعادت قرین و عتبه علیہ خلافت رهینہزه مؤسس بیدان موانست و مہمد ایوان
مصادقت ایچون طرفکزدن ارسال ایلدیککز نامہ مخالفت علامه کز ودیعه
آغوش اماتنی اولان طرف ایله جانب دریادن درانصر والمیہ بحمیه ادرنه صانہاھ
عن الافات والبلیہده قائد توفیق الہی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم
جهانیانی اوزره وزرای عظام و وکلای فخرمز و ساطنی ایله ترجمہ سی پایہ سریر
سعادتصیر خسروانہ منہ عرض و تلخیص اولنوب خلاصه مفہومی بالجمله محاط
علم عالم شمول خسروانہ من اولشدر . از جمله ممالک فسیحہ المسالکمز حدوددن
صوب مقصوده توجه و عنایت و قطع منازل و طی مراحل ایدرک بتوفیق الملک الباری
آمناً و سالماً نجه لودن مالک اولدوغکز مملکتکزه عافیت و راحت ایله وصولکیزی
و دولت علیہ ابدیوند من ایله مایندہ حاصل اولان دوستلک صدقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۴۰۲

ایله مراعاتی طرفکزدن سنوح ایتدوکی اوزره جانب سلطنت سنیه مزدن دخی تأکد واستقراری خلوص فوآدایله مرادکز ایدوکن اشعار ایتدوکززدن خاطر هایون صفامقرومیز محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عهد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان راسخ البنیانمز ایله صداقت و اخلاصده راسخدم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکز سببی ایله خاطر قدسی مناظرمز طرفکزه منجذب و معطوف اولدوغنه بناء آستانه سعادت آشیانه مزده باعث تودد وائتلاف اولسون ایچون سر بایلوسکز اقامت ایلك اوزره بوندن اقدم قبول ورغبت واذن ورخصتی متضمن وزیر اعظمز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبرمز اولوب سبب تزیاد مهر و وداد اولمشندن محظوظ اولدوغمیزی اشعار ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقرومیز اصدار ... ایله ارسال اولمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیه مز ایله مایینده حاصل اولان موالات و مصافات مقتضاسنجه فیما بعد خصوص مزبور تکرار استشاره واستئذانه موقوف اولیوب استانه سعادت آشیانه مزده اقامت ایتک اوزره هر نوقتده طرف باهر البسالترندن بایلوس ارسال اولنور ایسه میآنزده محقق اولان خلوص ومودتی تمهید ایچون صفای خاطر ایله استانه سعادتمزده اقامت وشریطه مسالمت رعایت ایتدیریله چکی معلومکز اولوب نامه صداقت علامه کزده تمهد اولندوخی اوزره دولت علیه ایدیوندمز ایله مایینده حاصل اولان دوستلق وائتر مخالفت بروجهله فراموش اولنمیوب جناب ملوکانه مزدن اجرای مراسم مصافاته حسن توجه پادشاهانه مز مصروف ایدوکی ملحوظکز اوله . جناب میسرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و هجرانکز مقابلی امید بعید صفا و عاقبت واعداء بدخواه لکز اوزرینه غلبه و نصرت و یروپ وقت وقت نامه مصادقت ختامه کز ورود بولدجه بر مقتضای صدق و سداد طبع هایون جلادت نهاد مزه دخی باعث انشراح اولمقدن خالی الیه و مزید فوز و عنایت ازلیه سندن غرور و رعوتنه تبعیت ایله مناقض عهد و پیمان اولان بدخواه قرین خسرانلر مز می مدصر و مقهور ایدوب اودای خلوص اشنازمی دخی سرورمز ایله سرور ایله آمین . بفضل المعین والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواسط ر ۱۱۲۹

وطنده کوردیکی اکراملردن ینه نموندی . شارل وطنمزده کندی
مملکتنده ایتمش کبی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک
صوکنه قدر اونوتمامشدی . مملکتنه موصلتنی متعاقب سلطان احمدخان نالته
کوندردیکی تشکرنامه ده بو حسیاتی علناً بیان ایله مشدی .

شارک هر زولو تغدیرینه ، اصرار لرینه رغماً عثمانیلر ده خاطر سه
بر درلو اونوتامیورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دمیباش شارله
جواباً کوندردیکی نامه ده اسوج آرسلانی حقنده کی صمیمیتی ،
اسوج قهرماننک بسالته حرمتی شو صورتله اظهار ایله مشدی (۱) :

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح
جاهیر الطائفة الصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج وغوتیلر واندالیر قرانی وآنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دوستمز
قارولوس ختمت عواقبه بالخیر والرشد توفیق رفیع هایون واصل اولیجق معلوم
اولا که حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله تک علوعناتی و ایکی جهان فخری
پیغمبر من حبیب خدارسول مجتبی صف آرای سریه انبیا قائد کتیبه اصفا حضرت
محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھیا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره
البرکاتیله ملجأ سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیه
سعادت قرین و عتبه علیه خلافت رهینهزه مؤسس بنیان موانست و محمد ایوان
مصادقت ایچون طرف کزدن ارسال ایلدی ککز نامه مخالفت تلامه کز ودیعه
آغوش امانتی اولان طرف ایله جانب دریادن درالنصر والمینه محبه ادرنه صانهاه
عن الافات والبلیه ده قائد توفیق الهی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم
جهانیانی اوزره وزرای عظام و وکلای فغانمز وساطتی ایله ترجمه سی پایه سریر
سعادت مصیر خسروانه مزه عرض و تلخیص اولنوب خلاصه مفهومی بالجمله محاط
علم عالم شمول خسروانه مز اولمشدر . از جمله ممالک فسیجه المسالک مز حدودندن
صوب مقصوده توجه و عزیمت وقطع منازل وطی مراحل ایدرک بتوفیق الملك الباری
آمناً وسالماً نمچه لودن مالک اولدوغکمز مملکتکزه عافیت وراحت ایله وصولکزی
بو دولت علیه ابدیوندمز ایله ماینده حاصل اولان دوستانمک صداقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۴۰۲

ایہ مراعاتی طرفکزدن سنوح ایتدوکی اوزره جانب سلطنت سنیہ مزدن دخی تاکد واستقراری خلوص فوادایہ مرادکز ایدوکن اشعار ایتدو ککزدن خاطر هایون صفامقرومخ محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عهد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان زاسخ البنیانمز ایله صداقت و اخلاصده راسخدم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکز سببی ایله خاطر قدسی مناظرمز طرفکزه منجذب و معطوف اولدوغنه بناء آستانه سعادت آشیانه مزده باعث تودد واتلاف اولسون ایچون سر بایوسکز اقامت ایلك اوزره بوندن اقدام قبول ورغبت واذن ورخصتی متضمن وزیر اعظمز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولتمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبرمز اولوب سبب تزیید مهر و وداد اولسندن محظوظ اولدوغمزی اشعار ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقرومخ اصدار ... ایله ارسال اولمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیہ مز ایله مابینده حاصل اولان موالات و مصافات مقتضاسنجه فیابعد خصوص مزبور تکرار استشاره واستیذانه موقوف اولیوب استانه سعادت آشیانه مزده اقامت ایتمک اوزره هر نوقنده طرف باهر الباسالترندن بایوس ارسال اولنور ایسه میانزده محقق اولان خلوص و مودتی تمهید ایچون صفای خاطر ایله استانه سعادت مزده اقامت و شریطه مسالمت رعایت ایتدیر یله چکی معلومکز اولوب نامه صداقت علامه کزده تمهید اولندوغی اوزره دولت علیه ابدیوندمز ایله مابینده حاصل اولان دوستلق و اثر مخالفت بروجهله فراموش اولتیوب جناب ملوکانه مزدن اجرای مراسم مصافاته حسن توجه پادشاهانه مز مصروف ایدوکی ملحوظکز اوله . جناب میسرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و هجرانکز مقابلی امید بعید صفا و عاقبت و اعداء بدخواه لکز اوزرینه غلبه و نصرت و یروب وقت وقت نامه مصادقت ختامه کز ورود بولدجه بر مقتضای صدق و سداد طبع هایون جلادت نهاد مزه دخی باعث انشراح اولقدن خالی ایلیه و مزید فوز و عنایت ازلیه سندن غرور و رعوتنه تبعیت ایله مناقض عهد و پیمان اولان بدخواه قرین حسرانلر مزی مدصر و مقهور ایدوب اودای خلوص اشتنازی دخی سرورمز ایله سرور ایلیه آمین . بفضلہ المعین والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواسط ر ۱۱۲۹ «

دمیر باش شارلک وفاتی - قیز قاردشی اولریقانک باب عالی به مراجعتی -
یرینه زویجی برنجی فردریکک جلوسی - استانبولده اسوج سفیری - دمیر باش
شارلک بورجلری - داماد ابراهیم پاشا صدارتنده اسوجه سفیر اعزامی - ایلك
سفیریمز قوز بکجی مصطفی آغا - اسوج قرانک جوابلری .

دمیر باش شارلک ، تورکیه دن مفارقتدن سوکرا ، محاربه میدانلرنده
ترک حیات ایتدی (۱۱۳۱) . شارلک «دانیمارقه قلعه لرندن (قرون حولم) (۱)
نام قلعه یی محاصره ایتکین انهای جنک وجدالده بالذات کندوسی
متریسلرده عسکرینه تآکیدحال و حرب دقتال ایدرکن قلعه دن قورشون
ایله اوریلوب افتاده خاك هلاک ، (۲) اولدینی قریم خانی طرفندن باب
عالی به خبر ویرلدی .

استانبولده داماد ابراهیم پاشا صدارته کچمش ، یکی و پارلاق بر دور
آچیلمشدی . مملکت صالح و صلاح ایچنده ترقی ایله یوردی . اوروپا
دولتلیله ، وبالخاصه فرانسه ایله ، مناسباتمز غایت صمیمانه ایدی . دولت
عثمانیه ایله اسوجلیلر بیننده طاتلی بر خاطره قالمشدی . دمیر باش شارلک
بندرده اقامتی عثمانلیلره اسوجلیلر ارسنده صمیمی بر رابطه حاصل
ایتشدی . هرکس اسوجلیلری عثمانلیلره دوست و روسلره دشمن عد
ایدیوردی . اسوجه باب عالی بیننده مناسبات دوستانه ایدی .
بر ایکی سنه ایچنده اسوجه مهم تبدلار حاصل اولدی . دمیر باش
شارلک یرینه قیز قاردشی اولریقا الهونورا اسوج تختنه جلوس ایتدی .

(۱) فریدریکسهالد .

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۲۸

بوتبدل سلطنت «بروجه سفارت آستانه سعادتده خوشنشین مسافرت اولان نمچه ایاجیسی وساطتیه استدامه مودت ایچون» (۱) تبلیغ ایدلدی . سلطان احمد ناله بر نامه ، صدر اعظم داماد ابراهیم پاشایه قرالیچه طرفدن بر مکتوب کوندرلدی . بو مخبرات ، باب عالی ایله اسوج بیننده کی صمیمیتک تمادیسنه سبب اولدی . «دولت علیه نك باب احسان و عنایتی روی احباب و اعدایه کشاده اولدیغی » آو-تريا سفیرینه تبلیغ ایدلدی . بر مدت صوکراباب عالی اولریقا اله تونورا (۳) نك اختیاری ایله قراللق اموریغی زوجی فریدرقوش نام کیمسه یه تفویض ایدوب مسفور بالاستقلال اسوج ممالکینه قرال اولدیغی متضمن» (۲) قرال برنجی فره در بقدن نامه و مکتوب کلدی (۱۱۳۲) .

داماد ابراهیم پاشا بوتون دولتله صلح و مسالمت اوزره یاشامق فکیرنده ایدی . بساروفچه معاهده سنی بوفکره بناء عقد ایتدیرمش ، صالح عقد ایدله دن صدارتی درعهده ایتمه مشدی .

داماد ابراهیم پاشا مملکتک مالیه ایشلریغی تدقیق ایتدیکی صرهده اسوج قرالی اون ایکنجی شارلک بورجی مسئله سنی نظر دقنه آلدی . بو بورج آلآن تسویه ایدله مشدی . قرالک بورجی ایکی بیک کیسه آقچه ، اوزمانک رایجی اوزره ، ایکی یوزاللئ بیک غروشدی . ابراهیم پاشا بو بورجک تسویه سنی طلب ایتمک اوزره اسوجه بر سفیر کوندرمکه قراروردی . بوسفیر ، قوزبکیجی مصطفی آغا ایدی . عثمانلی سفیری نامه هایونی تقدیم ایده جک ، متوفی اسوج قرالک دولت عثمانیه یه بورجی اولان مبلغی تماماً اخذ و قبض ایله جکدی . نامه هایونک صورتی بروجه آتی ایدی :

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۸۱

(۲) عثمانلی تاریخلرنده آنا

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۷۳

«اسوج قرالی وغولوا وانداک واکا تابع نیجه ولایتلرک حکمداری فردر قوشه نامه هایون .

بوندن اقدم اسوج قرالی ایکن دار دنیادن عالم عقبایه ارتحال ایدن قاینکز قارولش ختمده مبذول اولان عواطف علیاً پادشاهانه مزوبعدہ زوجکزر مفتخره۔ المملکات العظیماک العیسویه مختاره الخدراک الفخیمات المسیحیه اولریقه الوناک ختمت عواقبها بالخیر ایله معامله مجامله وحسن ملاطفت وموالات ملوکانه مزوسز دوستمز ایله دخی مراسله وما یبندہ حاصل اولان دوستلق مراسمنه رعایت ایله تقویت ویرلمکین وبودوستلغک حقوقنه رعایه مقدما مشار ایله قارولش قراله مبذول اولان انعامات خسروانه مزدن ماعدا ایکی قطعه معمول به تمسکایله خزینة عامره مزدن اقراض ایلدوکی ایکی بیک کیسه الحقه نک مطالبه سی مملکتکزرک حسن نظام بولسنه توقیف وتأخیر اولمشیدی . الحاله هذه باراداه تعالی حسن تدبیرکزر سببیله مملکتکزر نظام تام بولوب وبواجبه قرالفکزر دینی اولوب اداسی لازمه عهدہ اهتمکزر اولغله حالا اخذ وقبض وما یبندہ پایدار اولان دوستلغک تراید وتأکید ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقرون پادشاهانه مز ایله درددولتدار۔ مزدن . . . (۱) تعیین اولتغین دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مہمد بنیان الدوله والاقبال مشیدارکان السعادة والاجلال مکمل ناموس السلطنه العظمی مرتب مراتب الخلافة الکبری المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلی وزیر اعظم ستوده شیم وکیل مطلق قوی الهمم وداماد مکرم ومحترم ابراهیم پاشا اداماه تعالی اجلاله وضاعف بالتأیید اقتداره واقباله طرفلرندن بوخصوص ایچون مفصل ومشروح مکتوب تحریر ومومی ایله ارسال اولمشدر۔ لندی الوصول کیفیت احوال علی التفصیل معلومکزر اولدقده منوال مشروح اوزره قرالفکزر دینی اولان مبلغ مرقرمی تماماً اخذ وقبضه مأمور اولان مومی ایله ادا وطرف دولت علیه مزه ارسال ایله دوستلق حقوقنی ایفا وازدیاد موالات ومودته اہتمام اوفی الیککز ملحوظدر والسلام علی من اتبع الهدی . تحریرافی اواخر ۱۱۳۸ (۲) .

مصطفی آغا اسوجه کلدی . (استقوقهولم) ده پارلاق بر صورتده۔ استقبال اولوندی . دمبرباش شارلک وطننده اوزون مدت قالدی .

(۱) قوز بکچی مصطفی آغا .

(۲) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۱۲۸

بومدت ظرفنده اعزاز واکرام ابدلدى . مصطفى آغا نامه هایونى قراله-
تقديم ایتدی ؛ فقط بورجى آلمایه موفق اولامادی : اسوج حکومتی
عظیم مضایقه ایچنده ایدی . شمال حربى اسوجك منابع ثروتى خللدار
ایتمشدى . بوسیلردن طولایى حکومت بیان معذرت ایدیور، عثمانلى دولتلك
دمیر باش شارل حقنده کوستردیكى صحابتدن طولایى اظهار ممنونیت
ایلیوردی . اسوجك احوال مالیهسى یولنه کیرر کیرمز باره نك تسویه
ایدیلهجکی وعد ایدیلوردی .

مصطفى آغانك اسوج سفارتى بر سنه یه یاقین دوام ایتدی . هوالرك
غیرمساعده بولونماسى عودتلك تأخیرینه سبب اولدی . مصطفى آغانك اسوجده
اقامتى اثناسنده استانبوله اسوجدن برسفیر کوندرلدى . سفیرك اعزامنه
ومصطفى آغانك تأخیر عزیمتنه دائر اسوج قراللك باش وکیلى طرفندن
صدراعظم داماد ابراهیم پاشایه برمکتوب کوندرلمشدى . صورتى بروجه
آتی ابدی :

«دولتو عنایتلو ولی النعم صاحب دولت حضرتلرینه اسوج قراللك باش وکیلى
و قنچه لیراسی رودوش طرفندن کلان مکتوبك ترجمه سیدر .

دولتو سعادتلو مکرمتلو دولت علیه نك وزیر اعظمی دوستمز ابراهیم پاشا
حضرتلرینك حضور سعادتاً بلرینه ادعیه متوافره برله عرض خلوص مودت قلمق
سیاقنده دوستانه انما اولتان بودرکه دولت علیه عثمانیه جانبدن تجدید مصافقات
ایچون حشمتلو اسوج قرالی مروتلو افندم دوستلری طرفنه فرستاده بیوریلان
عزتلو مصطفى آغا یديله طرف سعادتلرندن تحریر وارزانی بیوریلان ایکی قطعه
مکتوب مرغوب مودت مشحونلری کلوب وصول بولدقده کمال مرتبه ممنون
ومسرور اولمشزدر . طرف سعادتلرندن مومی الیه مصطفى آغانك تبلیغنه سیارش
ورؤیت و تمیثی بودوستکیزک ذمت اهتمامنه حواله بیوریلان امور مهمه ده تکاسل
اولنموب حشمتلو قرال باوقار مروتلو افندم دوستکیز دولت علیه ابد قیامه میل
ورغبتلرینی اظهار و بیانیه براهین واضحه ایله طرف دولت علیه تشنه ومشتاق
اولدقلری صدق و خلوصی متضمن نیت وغزیمتلرینی قوتدن فعله کتورمکه فرصتیاب
اولق ارزوسنده اولدقلرینی باخصوص دولت علیه ابدقیاملرنده مهمان اولق تقریبیه

مرور و عبور لیچون او امر شریفہ مقتضی اولدینی وسزک صداقت و اخلاصک زہ
 وعزمتک زک تسمیلنہ متعلق الچیکز مومی الیہک لساناً تقریرینہ حوالہ اولنان خصوصہ
 اعتماد اولتسی ودولت علیہ ابدیوندمزلہ مابیندہ حاصل اولان دوستلغک صداقت
 و اخلاصی ایلہ مراعاتی طرفکزدن تمہد اولندینی اعلام اولنمغلہ تحریر اولنان مہرام
 مخالفت فرجام و الچیکز مومی الیہک تقدیری دخی وزیر اعظمز وساطتیلہ بالجملہ
 محاط علم عالم شمول خسروانہ من اولوب بعونہ تعالیٰ حرکتکنو ایچون اقتضا ابدن
 عربہ و بارکیر و ذخایری تدارک واحضار ایلد کدنصکرہ بوندن اقدم طرفکزدہ اولان
 درکاه معلام قیوچی باشلرندن افتخار الاماجد والا کارم یوسف دام مجدہ ایلہ معاً
 کندیکزی اتباعکزی امن و سلامت ایلہ دولت علیہ من حدودی نہایتہ دکن
 ایصال ایلک ایچون حالا درکاه معلا من قیوچی باشلرندن افتخار الاماجد والا کارم
 مصطنی دام مجدہ دخی تعیین و بندردہ اولان اتباعکزد دخی کذلک اقتضا ابدن
 عربہ لرین و بارکیر و ذخیرہ لرین تدارک ایلک وسزک دیمتوقہ دن حرکتکزدن صکرہ
 انلر دخی بندردن قاقوب انشای طریقده ترغہ ویشته نام محلدہ سزہ ملاقات
 ابتدرمک ایچون دولت علیہ من امکدار لرندن حالا باش باقی قولی اولان حسن
 زید مجدہ تعیین اولنوب و طرف مملکتک زہ عزیمتہ اذن و مساعدہ ہایونمز اولدینین
 اشعار ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرونمز اصدار و الچیکز مومی الیہ ایلہ
 ارسال اولنشد . لدی الوصول نامہ صداقت علامہ کزدہ تمہد اولندینی اوزرہ دولت
 علیہ ابدیوندمزلہ ایلہ حاصل اولان دوستلق طرفکزدن مراعات اولندچہ جناب
 ملوکانہ مندن دخی اجرای مراسم مصافانہ حسن توجه پادشاهانہ من . صرف
 ایدوکی معلومکز اولہ . والسلام علی من اتبع الہدی . فی اواسط ش ۱۱۲۶ (۱)

فی الحقیقہ سلطان احمد ثالث شارلک مملکتہ کوندرلمسی ایچون لازم
 کلن ترتیبائی اتخاذ ایتشدی . شارل ممالک عثمانیہ دہ ، معیتی افرادی
 حدود جوارندہ قالدچہ ، روسیہ ایلہ صلح و مسالمت اوزرہ بولوتمانک غیر
 قابل اولدینی آشکاردی . استانبولدن روسیہ حدودینہ ، روسیہ حدودندن
 استانبولہ کلن روسلرک اسوجلیلر طرفندن بندردہ تعرضہ اوغرامالری
 احتمالی دایما موجوددی . حتی بر دفعہ سندہ :

« ادرنہ دن مکتوبلر ایلہ بندردہ واندن دخی مسقو حدودینہ کیدن مسقولورلرک
 وکذلک مسقو حدودندن ممالک محروسہ جانبہ کلان مسقولورلرک دولت علیہ

طہراغندہ نفوس و اموال لرینہ عسا کر منصورہ دن لہلو واسوجلو قزاق و ساہرلردن قطعاً برکونا ضرر و کزند ایرشمامک اوزرہ محافظہ و محارسہ لری خصوصندہ تقید و اہتمام « (۱)

ایدلسی ایچون بندر محافظی مصطفی پاشایہ حکم یازلمشدی . کذا شارلک یوللردہ محافظہ سی ایچون دہ امرلر کوندرلدی . قرالک بلغراد یولیلہ اسوجہ کوندردیکی ایکی ذاتک محافظہ سی ایچون قاضیلرہ ، کتخدا یرلرینہ ، یکیکچری سردارلرینہ آیریجہ تنبہاتدہ بولونولدی . بوامرلر بروجہ آتی ایدی :

«دیمتوقہ دن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرنندہ واقع اولان قاضیلرہ و کتخدا یرلری بویکیچری سردارلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالا استانة سعادتمده اولان اسوج الجیسی بارون غر و طوس ختمت عواقبہ سدہ سعاتمزہ عرضحال کوندروب حالا دیمتوقہ دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالی طرفندن بلغراد یولیلہ اسوج ولایتہ ایکی نفر اسوج بکنزادہ سی کوندرلک اقتضا ایتمکله سزکہ مومی الہیم سز ذکر اولنان ایکی نفر اسوج بکنزادہ سی ایکی نفر خدمتکارلرلہ ہر قنغکزک تحت قضاسنہ واروب داخل اولور ایسہ کتندولرینہ . و اثواب و طوارلرینہ دخل و تعرض و مرور و عبورلرینہ محاممت اولنامق بابندہ امر شریفم رجا ایلدوکی اجلدن وجہ مشروح اوزرہ عمل اولتمق ایچون یازلمشدر . فی اواخر ب ۱۱۲۶ « (۲) .

«درکاه معلام قیوجی باشیلرندن مصطفی دام مجدہ و جزیہ محاسبہ جیسی شکری حسین زید مجدہ یہ حکم کہ

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسيحية اسوج قرالی قارولوس ختمت عواقبہ بالخير حالا دیمتوقہ دن ولایتہ عودت و عزیمت اوزرہ اولملقہ سزکہ مومی الہیم سز دیمتوقہ یہ واروب قرال ہمار الیہ ایلہ معاً کیدوب افلاق حدودندن مجازنشورینہ قریب ترغوویشتہ نام مجلہ وارنجہ قرال مشار الیہک لازم کلان زادو

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۵ ، ۶

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۱۳۹ .

مرور و عبور لریچون او امر شریفہ مقتضی اولدینی وسزک صداقت و اخلاصک زہ وغیرہ تکزک تسہیلنہ متعلق الچیکز مومی الہک لساناً تقریرینہ حوالہ اولنان خصوصلرہ اعتماد اولنسی و دولت علیہ ابدیوندمزلہ مابینندہ حاصل اولان دوستلغک صداقت و اخلاصی ایلہ مراعاتی طرفکزدن تعہد اولندینی اعلام اولنمغلہ تحریر اولنان مراسم مخالفت فرجام و الچیکز مومی الہک تقدیری دخی وزیر اعظمز و ساطیلہ بالجملہ محاط علم عالم شمول خسروانہ من اولوب بعونہ تعالی حرکتکنہ ایچون اقتضا ایدن عربہ و بارکیر و ذخایری تدارک و احضار ایلد کدنصکرہ بوندن اقدم طرفکزدہ اولان درکاه معلام قپوجی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم یوسف دام مجدہ ایلہ معاً کندیکزی اتباعکزی امن و سلامت ایلہ دولت علیہ من حدودی نہایتہ دکن ایصال ایلک ایچون حالا درکاه معلام قپوجی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم مصطفی دام مجدہ دخی تعیین و بندردہ اولان اتباعکزک دخی کذلک اقتضا ایدن عربہ لرین و بارکیر و ذخیرہ لرین تدارک ایلک وسزک دیمتوقہ دن حرکتکزدن صکرہ انلر دخی بندردن قالقوب اثنای طریقہ ترغہ ویشته نام مجلدہ سزہ ملاقات ابتدرمک ایچون دولت علیہ من امکدار لرندن حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجدہ تعیین اولنوب و طرف مملکتکزہ عزیزتہ اذن و مساعدتہ ہایونمز اولدیغین اشعار ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرومز اصدار و الچیکز مومی ایلہ ایلہ ارسال اولنمشد . لدی الوصول نامہ صداقت علامہ کزدہ تعہد اولندینی اوزرہ دولت علیہ ابدیوندمزلہ ایلہ حاصل اولان دوستلغک طرفکزدن مراعات اولندیقہ جناب ملوکانہ مزدن دخی اجرای مراسم مصافقہ حسن توجہ بادشاہانہ من ضرور ایدوکی معلومکز اولہ . والسلام علی من اتبع الہدی . فی اواسط ش ۱۱۲۶» (۱)

فی الحقیقہ سلطان احمد ثالث شارلک نملکتہ کوندرلمسی ایچون لازم کلن ترتیبانی اتخاذ ایتشدی . شارل ممالک عثمانیہ دہ ، معیتی افرادی حدود جوارندہ قالدیقہ ، روسیہ ایلہ صلح و مسالمت اوزرہ بولونمانک غیر قابل اولدینی آشکاردی . استانبولدن روسیہ حدودینہ ، روسیہ حدودندن استانبولہ کلن روسلرک اسوجلیلر طرفندن بندردہ تعرضہ اوغرامالری احتمالی دائماً موجوددی . حتی بر دفعہ سندہ :

«ادرندین مکتوبلر ایلہ بندرہ واندن دخی مسقو حدودینہ کیدن مسقولولرک وکذلک مسقو حدودندن ممالک محروسہ جانبہ کلان مسقولولرک دولت علیہ

طہراغندہ نفوس و اموال لرینہ عسا کر منصورہ دن لہلو واسوجلو قزاق و ساہرلردن
قطعا برکونا ضرر و کزند ایرشمامک اوزرہ محافظہ و محارسہ لری خصوصندہ
تقید و اہتمام « (۱) »

ایدلسی ایچون بندر محافظی مصطفی پاشایہ حکم یازلمشدی . کذا
شارلک بوللردہ محافظہ سی ایچون دہ امرلر کوندردلی . قرالک باغراد
یولیلہ اسوجہ کوندردیکی ایکی ذاتک محافظہ سی ایچون قاضیلرہ ، کتخدایا
برلرینہ ، یکچیری سردارلرینہ آریجہ تنبہاندہ بولونولدی . بوامرلر
بروجہ آتی ایدی :

« دیمتوقہ دن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرندہ واقع اولان قاضیلرہ و کتخدایرلری
ویکیچیری سردارلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالا استانه سعادتہ اولان اسوج الجیسی بارون
غروطوس ختمت عواقبہ سدہ سعائمزہ عرضحال کوندروب حالا دیمتوقہ دہ مکث
اوزرہ اولان اسوج قرالی طرفندن بلغراد یولیلہ اسوج ولایتہ ایکی نفر اسوج
بکزادہ سی کوندرملک اقتضا ایتمکله سز کہ مومی الیہم سز ذکر اولنان ایکی نفر
اسوج بکزادہ سی ایکی نفر خدمتکارلرلہ ہر قنغکوزک تحت قضاسنہ واروب داخل
اولور ایسہ کندولرینہ ، واثواب و طوارلرینہ دخل و تعرض و مرور و عبورلرینہ
ممانعت اولنماق بابندہ امر شریفم رجا ایلدوکی ایلدن وجہ مشروح اوزرہ عمل
اولتیق ایچون یازلمشد . فی اواخر ب ۱۱۲۶ « (۲) » .

« درکاہ معلام قپوچی باشیلرندن مصطفی دام مجددہ و جزیہ محاسبہ جیسی شکرلی
حسین زید مجددہ حکم کہ

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسيحية اسوج قرالی قارولوس
ختمت عواقبہ بالخیر حالا دیمتوقہ دن ولایتہ عودت و عزیمت اوزرہ اولقلہ سز کہ
مومی الیہم سز دیمتوقہ و واروب قرال مہمار الیہ ایلہ معاً کیدوب افلاق حدوددن
مجازلرینہ قریب ترغرویشتنہ نام مجملہ وارنجہ قرال مہمار الیہک لازم کلان زادو

(۱) دیوان ہایون ۱۰۰۰ دفتری ، نوسرو ۱۲۲ ، ص ۵ ، ۶

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نوسرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹ .

ذخیره لرین و یروب کندیوه و اتباعنه بر درلو ضرورت و مضایقه چکدر میوب، و اثنای راهده رعایا فقراسنه بر کونه جور و تعدی و بر فردک مفت و مجاناً بر شیلرین آلیوب و آلدرمیوب و ما کولات و مشروباتی هر نه ایسه سنکه مباشر قیوجی باشی مومی ایله سن منازلده رایج الوقت اولان بها ایله تدارک و ایچ، لرین بالتام کندیویدکله اصحابنه و یروب و قرال مشار الیهک اولدن یاننه تعیین اولنان درگاه معلوم قیوجی باشیلرندن افتخارالاماجد و الاکارم یوسف دام مجده دخی سنک رأیکه مخالف وضع و حرکت الیوب معتدده و اتفاق ایله اجرای خدمته بذل اقتدار اولتیق ایچون افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتردار اولان عثمان دام علوه نیک، اعلامی موجبجه دیوان هایونم طرفندن امر شریف تحریر اولتیق ایچون صادر اولان فرمان موجبجه باش محاسبه دن مهور قائمه و یرلمکله وجه مشروح اوزره عمل ایلمک زبانه فرمان عالی شام صادر اولشدر بیوردومکه، فی واسطش ۱۱۲۶ (۱).

«حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجده به حکم که

افتخارالاصراء العظام مختار الکبراء الفخام المسیحیه اسوج قرالی قارولوس خدمت عواقبه بالحیرک بندرده مکث اوزره اولان باش و کیلی جنرالک یوز قرق، طغوز نفر آدمیسی اولوب یومیه و یریلان تعییناتلری شی قلیل اولغله کفایت مقداری تعیینات و ساکن اولدقلری خانه لرینه شمده دک اجاره و یرلما سکه انک دخی و یرلسی ایچون جناب امارت مأب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان قیلان کرای خان دامت معالیه اعلام ایدوب قرال مشار ایله حال اولایتنه عودت و عزیمت ایتمک اوزره اولغله جنرال مرقومک و نفراتنک و سایر اسوج لولرک بندردن ترغوویشته نام محله قرال مشار ایله ملحق اولنجه لازم کلان عربیه و بارکیر و کفایت مقداری تعییناتلری و خانه لرینک کیرالری امیرالاصراء الکرام، حالا بندر محافظه سنده اولان محمد دام اقباله معرفتیه ترتیب و دفتر و بالجمله مالزمه لرلی تکمیل و حاضر و اماده ایتدیلوب و سنکه باش باقی قولی مومی ایله حسن زید مجده سن قرال مشار الیهک باش و کیلی و یاننده اولان بالجمله اسوج لیلری محل مأموره نقلنه سنی مأمور و لازم کلان مصارف لری دخی سنک بوکون صرف اولتیق اوزره بهر منزله آلتان تعییناتنک نرخ جاری اوزره بهالری و یرلک اوزره سیک یوز یکریمی یدی سنه سی (کیلی) جزیه سی مالتنق سنکه مومی ایله سن علی الحساب سکا بیک غروش حواله اولنوب و افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتر دارم،

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری، نومه و ۱۱۹، ص ۱۲۳، ۱۲۴.

اولان عثمان دام غلوه اعلامیه دیوان هایونم طرفندن امر شریف ویرنک ایچون باش محاسبه دن مهور قائمه ویرنکله وجه مشروح اوزره عمل اولنقی باینده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . بیوردومکه فی اواسط ش ۱۱۲۶ « (۱) .

شارل آرتق مملکتنه کیتمکه راضی اولیوردی . سلطان احمد ثالث اسوج قرالنه صمیمیتی کوسترمک ایچون خرچلقلر، مکمل آتار هدیه ویردی . قرال ، معیتده درت یوز کیشی بولوندینی حالده ، دیمتوقه دن حرکت ایتدی (۱۰ رمضان ۱۱۲۶) . شارلی محافظه ایچون سابق اوزی محافظی مرحوم یوسف پاشانک کتخداسی مصطفی آغا ایله درگاه عالی قوجی باشینردن سلیمان آغا زاده یوسف بک تعیین اولونمشدی . شارل دائمًا معاونت کوره رک ، یوللرده مشکلاته اوغرامه رق ، اردل حدودینه یاقلاشدی . افلاقده ، (بیدست) موقعنده ، معیتده کی ایکی بیک بش یوز کیشی بی بولوکلره آیردی ، هر برینه برر قوماندان تعیین ایتدی . معیتی افرادندن « اون نفر کسنه یه صقال صالیوردوب اردل ایچندن قزل قله یولندن خفیة » (۲) کوندردی .

اسوج آرسلائی پولتاوا هزیمندن سوکرا عثمانلی طوبراغنده یاره سنی تداوی ایتیش ، خصمنندن انتقام آلمق ایچون سنه لرجه اوغراشمش ، نهایت یأس و المدن باشقه بر شی کورمیه رک مقهور و متأثر مملکتنه چیقوب کیتمشدی .

اسوج قرالی ، هر درلو سرگذشتلرینه ، محرومیتلرینه رغماً ، عثمانلی

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹
 (۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۵ — « مقدم سکزاون ادمنه صقال صالدرمش . عسکری اولان اون بیک بشیوز آدمنی بشر بلوک ایتدی وهر بلوکه ایکیشر صقالو الحاق ایتمکه کندوبی غیب ایتدی . هر قنفی بلوکه اولدینی بلنهادی . بو تقریب ایله سلامت مملکتنه کچدی کیتدی . « شمعدانی زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

وطنده کوردیکی اکراملردن ینه نموندی . شارل وطنمزده کندی
مملکتده ایمش کچی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک
صوکنه قدر اونوتمامشدی . مملکتنه مواصلتی متعاقب سلطان احمدخان ثالته
کوندردیکی تشکرنامهده بو حسیاتی علناً بیان ایله مشدی .

شارک هر درلو تغدیرینه ، اصرار لرینه رغماً عثمانلیلرده خاطره سنی
بر درلو اونوتامیورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دمیرباش شارله
جواباً کوندردیکی نامهده اسوج آرسلائی حقنده کی صمیمیتی ،
اسوج قهرماننک بسالته حرمتی شو صورتله اظهار ایله مشدی (۱) :

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصلح
جاهیر الطائفة الصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج وغوتیلر واندالیر قرالی وآنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دوستمز
قارولوس ختمت عواقبه بالخیروالرشاد تویقیر رفیع هایون واصل اولیجق معلوم
اولاکه حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله نیک علوعنایتی و ایکی جهان فخری
پیغمبر ص حبیب خدارسول مجتبی صف آرای سریة انبیا قائد کتیبه اصفیا حضرت
محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھیا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره
البرکاتیله ملجأ سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیة
سعادت قرین وعتبه علیه خلافت رهیننزه مؤسس بنیان موانست و ممد ایوان
مصادقت ایچون طرف کزدن ارسال ایله بیککز نامه مخالفت تلامه کز ودیعه
آغوش امانتی اولان طرف ایله جانب دریادن درانصر والمینه محبة ادرنه صانهاه
عن الافات والبلیه ده قائد توفیق الهی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم
جهانبانی اوزره وزرای عظام و وکلای فغانمز وساطتی ایله ترجمه سی پایه سریر
سعادتصیر خسروانه مزه عرض و تلخیص اولوب خلاصه مفهومی بالجمله محاط
علم عالم شمول خسروانه مز اولمشدر . از جمله ممالک فسیحة المسالک مز حدودندن
صوب مقصوده توجه و عزیمت وقطع منازل وطی مراحل ایدرک بتوفیق الملک الباری
آمناً وسالماً نمچه لودن مالک اولدوغکمز مملکتکزه عاقبت وراحت ایله وصولکیزی
و دولت علیه ابدیوندمز ایله مابنده حاصل اولان دوستانک صداقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نوسرو ۶ ، ص ۴۰۲

ایله مراعاتی طرفکزدن سنوح ایتدوکی اوزره جانب سلطنت سنیه مزدن دخی تأکد واستقراری خلوص فوآدایله مرادکنز ایدوکن اشعار ایتدوکنکزدن خاطر هایون صفامقروغز محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عهد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان زاسخ البینانمز ایله صداقت و اخلاصده راسخدم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکز سببی ایله خاطر قدسی مناظرمز طرفکزه منجذب و معطوف اولدوغنه بناء آستانه سعادت آشیانه مزده باعث تودد و ائتلاف اولسون ایچون سربایلو سکز اقامت ایلمک اوزره بوندن اقدم قبول ورغبت و اذن ورخصتی متضمن وزیر اعظممز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبرمز اولوب سبب تزاید مهر و وداد اولمشندن محظوظ اولدوغمزی اشعار ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقروغز اصدار ... ایله ارسال اولمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیه مز ایله مابینده حاصل اولان موالات و مصافقات مقتضاسنجه فیما بعد خصوص مزبور تکرار استشاره واستیذانه موقوف اولیوب استانه سعادت آشیانه مزده اقامت ایتمک اوزره هر نوقتده طرف باهر البسانلرندن بایلوس ارسال اولنور ایسه میآنزده محقق اولان خلوص و مودتی تمهید ایچون صفای خاطر ایله استانه سعادتمزده اقامت و شریقه مسالمت رعایت ایتدیر یله چکی معلومکز اولوب نامه صداقت علامه کزده تعهد اولندوغی اوزره دولت علیه ابدیوندمز ایله مابینده حاصل اولان دوستلق و اثر مخالفت بروجهله فراموش اولنمیوب جناب ملوکانه مزدن اجرای مراسم مصافاته حسن توجه پادشاهانه مز مصروف ایدوکی ملحوظکنز اوله . جناب میرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و هجرانکز مقابلی امید بعید صفا و عاقبت واعداء بدخواه لکز اوزرنه غلبه و نصرت و یروب وقت وقت نامه مصادقت ختامه کز ورود بولدجه بر مقتضای صدق و سداد طبع هایون جلادت نهاد مزه دخی باعث انشراح اولمقدن خالی ایلیه و مزید فوز و عنایت ازلیه سندن غرور و رعوتنه تبعیت ایله مناقض عهد و پیمان اولان بدخواه قرین الحسرا نلر مزی مدمر و مقهور ایدوب اودای خلوص اشنامزی دخی سرورمز ایله سرور ایلیه آمین . بفضل المعین والسلام علی من اتبع الهدی . فی واسط ر ۱۱۲۹ «

وطنده کوردیکی اکراملردن ینه ممنودی . شارل وطنمزده کندی
 مملکتده ایتمش کبی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک
 صوکنه قدر اونوتمامشدی . مملکتنه مواصلتی متعاقب سلطان احمدخان ثالثه
 کوندردیکی تشکرنامهده بو حسیاتی علناً بیان ایله مشدی .
 شارلک هر درلو تعذرلینه ، اصرارلرینه رغماً عثمانیلرده خاطره سنی
 بر درلو اونوتامبورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دمیرباش شارله
 جواباً کوندردیکی نامهده اسوج آرسلائی حقهده کی صمیمیتی ،
 اسوج قهرماننک بسالته حرمتنی شو صورتله اظهار ایله مشدی (۱) :

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون

افتخارا الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصلح
 جاهیر الطائفة المصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار
 اسوج وغوتیلر واندایلر قرالی وآنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دوستمز
 قارولوس خنت عواقبه بالخیرو الرشاد توفیق رفیع هایون واصل اولیجق معلوم
 اولاکه حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله نیک علوعنایتی و ایکی جهان فخری
 پیغمبر من حیجرب حبیب خدارسول مجتبی صف آرای سریه انبیا قائد کتیبه اصفیا حضرت
 محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھیا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره
 البرکاتیه ملجأ سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیه
 سعادت قرین و عتبه علیه خلافت رهینهزه مؤسس بزمان موانست و محمد ایوان
 مصادقت ایچون طرفکزدن ارسال ایله یککز نامه مخالفت غلامه کز ودیعه
 آغوش امامتی اولان طرف ایله جانب دریادن درانصر والمینه محبته ادرنه صانهاه
 عن الافات والبلیهده قائد توفیق الهی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم
 جهانبانی اوزره وزرای عظام و وکلای فخاممز وساطتی ایله ترجمه سی پایه سریر
 سعادت نصیر خسروانه مزه عرض و تلخیص اولنوب خلاصه مفهومی بالجمله محاط
 علم عالم شمول خسروانه من اولشدر . از جمله ممالک فسیحه المسالک کز حدودندن
 صوب مقصوده توجه و عزیمت و قطع منازل و طی مراحل ایدرک بتوفیق الملك الباری
 آمناً وسالماً نیچه لودن مالک اولدوغکز مملکتکزه عافیت و راحت ایله وصولکزی
 و دولت علیه ابدیوند من ایله ما پنده حاصل اولان دوستانک صداقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۴۰۲

اہلہ مراعاتی طرف کفکردن سنوح ایتدوکی اوزرہ جانب سلطنت سنیہ مزدن دخی تآکد واستقراری خلوص فوادایہ مرادکز ایدوکن اشعار ایتدوکی کزذن خاطر ہایون صفامقرومز محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عہد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان زاسخ البنیائمز ایلہ صداقت و اخلاصده راسخ دم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکز سببی ایلہ خاطر قدسی مناظرمن طرفکزرہ منجذب و مطوف اولدوغنه بناء آستانہ سعادت آشیانہ مزده باعث تودد و ائتلاف اولسون ایچون سربایلو سکز اقامت ایلک اوزرہ بوندن اقدم قبول ورغبت و اذن ورخصتی متضمن وزیر اعظمز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولتمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبرمن اولوب سبب تزیاد مهر و وداد اولسندن محظوظ اولدوغمزی اشعار ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرومز اصدار ... ایلہ ارسال اولتمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیہ من ایلہ مابینده حاصل اولان موالات و مصافات مقتضاسنجہ فیابعد خصوص مزبور تکرار استشارہ و استیذانہ موقوف اولیوب استنانہ سعادت آشیانہ مزده اقامت ایلک اوزرہ ہر نوقده طرف باہر البسالنرندن بایوس ارسال اولنور ایسہ میائزده محقق اولان خلوص و مودتی تمہید ایچون صفای خاطر ایلہ استنانہ سعادت مزده اقامت و شریطہ مسالت رعایت ایتدیریلہ چکی معلومکز اولوب نامہ صداقت علامہ کزده تعہد اولندوغی اوزرہ دولت علیہ ابدیبوندمن ایلہ مابینده حاصل اولان دوستلق و اثر مخالفت بروجہلہ فراموش اولتیوب جناب ملوکانہ مزدن اجرای مراسم مصافاتہ حسن توجہ پادشاہانہ من مصروف ایدوکی ملحوظکز اولہ . جناب میسرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و ہجرانکز مقابلی امید بعید صفا و عافیت و اعداء بدخواہلرکز اوزرینہ غلبہ و نصرت و یروب وقت وقت نامہ مصادقت ختامہ کز ورود بولدقہ بر مقتضای صدق و سداد طبع ہایون جلادت نہادمنہ دخی باعث انشراح اولقدن خالی ایلہ و مزید فوز و عنایت ازلیہ سندن غرور و رعوتہ تبعیت ایلہ . تناقض عہد و پیمان اولان بدخواہ قرین خسرا نلر منی مدصر و مقہور ایدوب اودای خلوص اشنا منی دخی سرور من ایلہ سرور ایلہ آمین . بفضلہ المعین و السلام علی من اتبع الہدی . فی واسط ر ۱۱۲۹ »

دمیر باش شارک و فانی - قیز قاردشی اولریقانک باب عالی یه مراجعتی -
یرینه زویچی برنجی فردریقک جالوسی - استانبولده اسوج سفیری - دمیر باش
شارک بورجلری - داماد ابراهیم پاشا صدارتنده اسوجه سفیر اعزامی - ایلک
سفیریمز قوز بکچی مصطفی آغا - اسوج قرانک جوابلری .

دمیر باش شارک ، تورکیه دن مفارقتدن سوکرا ، محاربه میدانلرنده
ترك حیات ایتدی (۱۱۳۱) . شارک «دانیمارقه قلعه لرندن (قرون حولم) (۱)
نام قلعه یی محاصره ایتکین انسی جنک وجدالده باللذات کندوسی
متریسلرده عسکرینه تأکید حال و حرب دقتال ایدرکن قلعه دن قورشون
ایله اوریلوب افتاده خاك هلاک ، (۲) اولدینی قریم خانی طرفندن باب
عالی یه خبر ویرلدی .

استانبولده داماد ابراهیم پاشا صدارته کچمش ، یکی و پارلاق بر دور
آچیلمشدی . مملکت صلح و صلاح ایچنده ترقی ایله یوردی . اوروپا
دولتلییه ، وبالخاصه فرانسه ایله ، مناسباتمز غایت صمیمانه ایدی . دولت
عثمانیه ایله اسوجلیلر بیننده طاتلی برخاطره قالمشدی . دمیر باش شارک
بندرده اقامتی عثمانلیلره اسوجلیلر ارسنده صمیمی بر رابطه حاصل
ایتشدی . هرکس اسوجلیلری عثمانلیلره دوست و روسلره دشمن عد
ایدیوردی . اسوجه باب عالی بیننده مناسبات دوستانه ایدی .
بر ایکی سنه ایچنده اسوجده مهم تبدلار حاصل اولدی . دمیر باش
شارک یرینه قیز قاردشی اولریقا الهونورا اسوج تخننه جلوس ایتدی .

(۱) فریدریقسهالد .

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۲۸

ہو تبدیل سلطنت «بروجہ سفارت آستانہ سعادتہ خوشنشین مسافرت اولان نمچہ ایاجیسی وساطتہ استدامہ مودت ایون» (۱) تبلیغ ایدلدی . سلطان احمد ثالثہ بر نامہ ، صدر اعظم داماد ابراہیم پاشایہ قرالیچہ طرفدن بر مکتوب کوندرلدی . بو مخبرات ، باب عالی ایہ اسوج پینتدہ کی صمیمیتک تمادیسنہ سبب اولدی . «دولت علیہ نک باب احسان و عنایتی روی احباب و اعدایہ کشادہ اولدیغی » آو-تربیا سفیرینہ تبلیغ ایدلدی . بر مدت صوکرابا باب عالی اولریقا الہئونورا (۳) نک اختیاری ایہ قراللق امورینی زوجی فریدرقوش نام کیمسہ یہ تفویض ایدوب مسفور بالاستقلال اسوج ممالکنہ قرال اولدیغی متضمن » (۲) قرال برنجی فرہ دریقدن نامہ و مکتوب کلدی (۱۱۳۲) .

داماد ابراہیم پاشا بوتون دولتله صلح و مسالمت اوزرہ یاشامق فکرنده ایدی . پساروفچہ معاہدہ سنی بو فکریہ بناء عقد ایتدیرمش ، صلح عقد ایدلمہ دن صدارتی در عہدہ ایتہ مشدی .

داماد ابراہیم پاشا ممالکتک مالہ ایشلرینی تدقیق ایتدیکی صرہ دہ اسوج قرالی اون ایکنجی شارلک بورجی مسئلہ سنی نظر دقتہ آلدی . بو بورج الان تسویہ ایدلمہ مشدی . قرالک بورجی ایکی بیگ کیسہ آچہ ، اوزمانک رایجی اوزرہ ، ایکی یوز اللی بیگ خروشدی . ابراہیم پاشا بو بورجک تسویہ سنی طلب ایتک اوزرہ اسوجہ بر سفیر کوندرمکہ قرار ویردی . بو سفیر ، قوزبکچی مصطفی آغا ایدی . عثمانلی سفیری نامہ هایونی تقدیم ایدہ جک ، متوفی اسوج قرالک دولت عثمانیہ یہ بورجی اولان مبلغی تماماً اخذ و قبض ایلہ جکدی . نامہ هایونک صدرتی بروجہ آتی ایدی :

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۸۱

(۲) عثمانلی تاریخلرنده آنا

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۷۳

«اسوج قرالی وغولوا وانداں واکا تابع نیجہ ولایتلرک حکمداری فردر
قوشہ نامہ ہایون .

بوندن اقدم اسوج قرالی ایکن دار دنیادن عالم عقبایہ ارتحال ایدن قاینکز
قارولش حنندہ مبذول اولان عواطف علیہ پادشاہانہ مزوبعدہ زوجکز مفتخرہ۔
الملکات العظیبات العیسویہ مختارۃ الخدراوات الفخیمات المسیحیہ اولریقہ الونار ختمت
عواقبها بالخیر الیہ معاملہ و بحاملہ وحسن ملاطفت وموالات مالوکانہ مزوسز دوستمز
ایلہ دخی مراسلہ وما یبندہ حاصل اولان دوستلق مراسمنہ رعایت ایلہ تقویت
ویرلمکین و بودوستلق حقوقہ رعایہ^۱ مقدا مشار الیہ قارولش قرالہ مبذول
اولان انعامات خسروانہ مزدن ماعدا ایکی قطعہ معمول بہ تمسکاریلہ خزینہ
عاصرہ مزدن اقراض ایلدوکی ایکی بیک کیسہ ایقہ نک مطالبہ سی مملکتکزک حسن
نظام بولسنہ توقیف وتأخیر اولنمشیدی . الحالہ ہذہ بارادۃہ تعالیٰ حسن تدبیرکز
سبیلہ مملکتکز نظام تام بولوب و بواجہ قرالغکز دینی اولوب اداسی لازمہ
عہدہ اہتمامکز اولغلہ حالا اخذ و قبض وما یبندہ پایدار اولان دوستلق تزیاید
وتأکید ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرون پادشاہانہ مز ایلہ دردولتمدار۔
مزدن . . . (۱) تعیین اولنغین دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم ناظم
مناظم الامم مہمد بنیان الدولہ والاقبال مشیدارکان السعادة والاجلال مکمل ناموس
السلطنۃ العظمیٰ مرتب مراتب الخلافة الکبریٰ المحفوف بصنوف عواطف الملک
الاعلیٰ وزیر اعظم ستودہ شیم و وکیل مطلق قوی الہمہ و داماد مکرم ومحترم
ابراہیم پاشا ادامہ تعالیٰ اجلالہ وضاعف بالتأیید اقتدارہ واقبالہ طرفرنندن
بوخصوص ایچون مفصل ومشروح مکتوب تحریر ومومی الیہ ایلہ ارسال اولنمشدر۔
لدى الوصول کیفیت احوال علی التفصیل معلومکز اولدقدہ منوال مشروح اوزرہ
قرالغکز دینی اولان مبلغ مرقومی تماماً اخذ و قبضہ مأمور اولان مومی الیہ
ادا وطرف دولت علیہ مزہ ارسال ایلہ دوستلق حقوقی ایفا وازدیاد موالات
ومودتہ اہتمام اوفی الیککز ملحوظدر والسلام علی من اتبع الہدی . تحریرافی
واخر ۱۱۳۸ (۲) .

مصطفی آغا اسوجہ کلدی . (استقوقہولم) دہ پارلاق بر صورتدہ
استقبال اولوندی . دمبر باش شارلک وطنندہ اوزون مدت قالدی .

(۱) فوز بکچی مصطفی آغا .

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۱۲۸

بومدت ظرفندہ اعزاز واکرام ابدلدی . مصطفی آغا نامہ ہایونی قرالہ-
تقدیم ایتدی ؛ فقط بورجی آلمایہ موفق اولامادی : اسوج حکومتی
عظیم مضایقہ ایچندہ ایدی . شمال حربی اسوجک منابع ثروتی خللدار
ایتمشدی . بوسبیلردن طولانی حکومت بیان معذرت ایدیور، عثمانلی دولتنک
دمیر باش شارل حقندہ کوستردیکی صحابتدن طولانی اظہار ممنونیت
ایلیوردی . اسوجک احوال مالہسی یولنہ کیرر کیرمز پارہنک تسویہ
ایدیلہجکی وعد ایدیلیوردی .

مصطفی آغانک اسوج سفارتی بر سنہیہ یاقین دوام ایتدی . ہوالرک
غیرمساعدا بولونماسی عودتنک تأخیرینہ سبب اولدی . مصطفی آغانک اسوجندہ
اقامتی اثناسندہ استانبولہ اسوجدن برسفیر کوندرلدی . سفیرک اعزامہ
ومصطفی آغانک تأخیر عزیزمنہ دائر اسوج قرالک باش وکیلی طرفندن
صدراعظم داماد ابراہیم پاشایہ برمکتوب کوندرلمشدی . صورتی بروجہ
آتی ایدی :

«دولتو عنایتلو ولی النعم صاحب دولت حضرتلرینہ اسوج قرالک باش وکیلی
و قنچہ لیراسی رودوش طرفندن کلان مکتوبک ترجمہ سیدر .

دولتو سعادتلو مکرماتلو دولت علیہنک وزیر اعظمی دوستمز ابراہیم پاشا
حضرتلرینک حضور سعادتاً بلرینہ ادعیۂ متوافرہ برلہ عرض خلوص مودت قلمق
سیاقندہ دوستانہ انہا اولنان بودرکہ دولت علیہ عثمانیہ جانبدن تجدید مصافحت
ایچون حشمتلو اسوج قرالی مرآتو افندم دوستلری طرفنہ فرستادہ بیوریلان
عزتلو مصطفی آغا یدیلہ طرف سعادتلرندن تحریر وارزانی بیوریلان ایکی قطعہ
مکتوب مرغوب مودت مشجونلری کلوب وصول بولدقدہ کمال مرتبہ ممنون
ومسرور اولمشزدر . طرف سعادتلرندن موی الیہ مصطفی آغانک تبلیغہ سیارش
ورؤیت و تمثیتی بودوستکنزک ذمت اہتمامہ حوالہ بیوریلان امور مہمہدہ تکاسل
اولنمبوب حشمتلو قرال باوقار مرآتو افندم دوستکنز دولت علیہ ابد قیامہ میل
ورغبتلرینی اظہار و بیانہ براہین واضحہ ایلہ طرف دولت علیہہ تشنہ و مشتاق
اولدقلری صدق و خلوصی متضمن نیت و عزیزمتلرینی قوتدن فعلہ کنورمکہ فرصتیاب
اولق ارزوسندہ اولدقلرینی باخصوص دولت علیہ ابدقیاملرنندہ مهمان اولمق تقریبیہ

اقربالرتدن متوفی اسوج قرالی اولان اون ایکنجی قارولوش نام قرال حقتده مبدول بیوریلوب مظهر اولدقلری التفات علیه نك تذکر و تشکرینی اظهار قیدنده ایکن مومی الیه مصطفی آغا هدیة بهیه الیه وصول بولدی . اغای مومی الیه سپارش اولنان خصوصلرک تنفیذ و تمسیتنده بو داعیلری عهدة و سعمده اولدینی مرتهده تقصیرات وجوده کتورمیه جکمه اعتماد علیه لری بیوریله واکرچه مومی الیه مصطفی آغا حشمتلو قرال باوقار مروتلو افندم دوستلرینک مقر حکومتلرینه واصل اوله لی برسنه مرورینه قریب اولدی . لکن امور مهمه مملکت الیه واقع اولان اشتغال کثیره دن ناشی قرال باوقار دوستلرله ملاقات و اعلام و افاده سی عهدة دمتلرینه سپارش بیوریلان امور و خصوصک قرال باوقاره تبلیغی و بوجه الیه قرال باوقاردن دوستانه جوابلرک صدرری برمدت مکث و تأخیره بادی اولمشدر . الحاله عده اشبحوروف کتب و لنوب جناب سعادتاً بلرینه دوستانه اعلام اولنورکه اغای مومی الیه حشمتلو قرال باوقار مروتلو افندم دوستلرینه ارسال اولنوب قدومندن ممنون و محظوظ اولوب کرکی کبی اکرام الیه قرال دوستلرینه واردقلرنده مکرم اولمشدر و دولت علیه نك مطلوبی قرال باوقارک معلومی اولدینی برله رجال دولتندن معتبر و معتمدی اولان اشترتا حاکمی در دولتیه کوندلرک اوزره الحی نصب و تعیین ایلدیلر . تاکم ایلیچی مرقوم طرف دولتیه واردقلرنده دولت علیه الیه مابنده اولان قدیمی دوستلنی تجدید و تأکید بالذات وسیله اوله و بونیت و عزیمت الیه موانع شتا مندفع اولدینی برله روبراه اولتی اوزره در وسفینه الیه مومی الیه مصطفی آغانک عودتی مراد اولمشیکن دریا ممالک لری ملاحظه اولندقده تهلیکه ارتکاب اولنمیوب اول مهاره تأخیر اولدینی خصوصده عفو یکز رجا اولنور . ان شاه بوندن بوبله مکث و اقامت لری حالنده دوستلغه لایق وجه اوزره کندوسنه اکرام اولنوب عودتلرنده کندلک عزت و اکرام الیه شوکتلو و قدرتلو پادشاه ال عثمان حضرترلرینه حشمتلو قرال باوقار مروتلو افندم دوستلری جانبندن نامه مودت مشحون تحریر و ارسال لیه دوستلک تأکید و تقویتیه اهتمام اولنور و بوداعیلرینک مقصودم و عمده مرادم بوایکی دولت اره سننده دوستلنی رتبه اعلایه رسیده قلمغه وسیله اولوب بالمشاهده دوستلک اناری مبین و نمایان اولتی ارزوسنده اولدوغنده اشقباه بیوریله . باقی عمر ابدوسعدت سرمد برله کامیاب اوله لر . میلاد حضرت عیسانک بیک دیدیوز بکرمی یدی سنه سنده ماه کانون اولک اون التنجی کوننده اشتهلم نام شهرده تحریر اولمشدر « (۱) » .

نہایت مصطفیٰ آغا استانبولہ عودت ابتدی . اسوج قرالک بورجی
مسئلہ سی بوضورتہ تأخرہ اوغرادى . قرال فرہ دریق عثمانیلرک نزا کتندن
طولای متشکر دی . بومنونیتی صدراعظم ابراہیم پاشاہ تبلیغ ایتمکدن
کری طورمادی . کرک قرال و کرک باش و کبلی آروہ دو حورن طرفندن
داماد ابراہیم پاشاہ ایکی مکتوب کوندرلدی . بومکتوبلر دہ دمی رہاں
شارلک بورجی نہ سببہ منی تأدیہ ایدلر ایکی صراحتہ بیان ایڈیلور دی :

« صدراعظم ابراہیم پاشا حضرتلرینہ اسوج قرالی طرفندن کلان مکتوبک
ترجمہ سیدر .

شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاہ معظم حضرتلرینک داماد مکریمی ودولت
علہ نیک وزیر اعظمی ولتلو سعادتلو ابراہیم پاشا حضرتلرینہ بز فردریقوش
نام کہ بعنایاہ اسوج وغوتوس وواندال مملکتلرینک قرالی یوز جناب دولترینہ
صحت دائمہ وسعادت کاملہ دعواتی تقدیم ن صکرہ دوستانہ انہا اولدان بودرکہ
شوکتلو قدرتلو پادشاہ معظم ودولت علیہ ایلہ بونجہ زماندن برو مایندہ سرعی
وصراعات اولنوب مستحکم قلدان مصافات وموالات امرینہ تعظیم واعتبار وهر حالہ
مطلوبز اولدیغندن غیرى ارباضدن اولوب بوندن اقدم اون ایکنجی قارولوش
متوفی قرال ممالک محروسہ دہ اقامتی مدتندہ طرف دولت علیہ دن حقندہ مبدول
اولان دوستلق فکر وملاحظہ اولندقیجہ پی در پی طرفزدن ممنونیت بالضرورہ
ازدیاد بولقہ ددر . واوزرمزہ فرض عین اولان تشکر نعمت و ذکر ووداد
فرصت ومناسبتہ تشنه ومشتاق اولدوغمزدن الحالہ ہذہ عزتلو رغبتلو مصطفیٰ آغا
وساطتیلہ درونمزدہ جا بکیر مودت وعلاقہ بی اظہار واتلام ایچون فرصتی نعمت
بیلوب جناب خدای متعال حضرتلریندن نیاز اولنورکہ شوکتلو عظمتلو قدرتلو
پادشاہ معظم اولو دوستمز حضرتلرینک وجود شریفلرینہ دولت وسعادت برلہ
دائم و برقرار ایلیہ نامہ ہایون شوکتصیرلری ایچی قوللری ارسالیلہ بوغملصلرینی
فوق الغایہ ممنون ومسرور قلمشلردر . باخصوص تذکر وتشکر نعمت سابقہ عہدہ
ذمت خلوصمزہ واجب ولازم ایکن نظام مهام واشتغال کثیرہ منک اقباضی
مانع اولوب دوستانہ معاملہ بیوروب نامہ ہایون وهراسلہ برلہ سبقت ایدن امر
ذیشان ذکرندن ینہ باعث ممنونیت عظیمہ وسبب مفاخرت جلیلہ من اولسیدر .

ان شاہ تالی بوندن بویله اوزرمنه فرض عین و واجب اولان لوازم دوستلق
اجراسنده ذره مقدراری تأخیره جواز ایلیچی قوللری مقر حکومتیز اولان مجله
وصولنده جناب سعادتلرینک مکتوب مودت اسلوبلرخنی تسلیم و شمذیلک عودتلیری
تعجیل اولمقله جناب دولتلیرینه خلوص دروغز اظهار و شوکتلو قدرتلو پادشاه
معظم حضرتلرینک اولو دوستمز طرفلرندن دولت علیه ده متوفی قرال مدت
اقامتده استقراض ایندیکی مینلی مقر ومعترفز . قرال مرقوم شجیع و بهادرلغه
مغزوراً هر جانبدن اعدایی تحریک و کندوسی دخی تخانی واجتباب اوزره اولیوب
تقدیر خدای متعال برله فوتی واقع اولدوقده نظام امور جمهور ایچون اعدا الندہ
بونجه مملکتیزی ترک ایله صلحه مجبور ونظام مملکت ایچون اولان کثیر ومتوفا
قراله امداد ایچون استقراض اولانان دیونک تأخیرینه علت مستقله اولمشدر
وبوصدق و خلوصیزی اظهار و بیان و واقع حالی اعلام ایچون جناب دولتلیرینه
مکتوب مصادقات تحریر ومومی الیه ایلیچی قوللرینه دخی جناب دولتلیرینه اعلام
وافاده ایلمک اوزره لساناً تفصیل اوزره سپارش اولمشدر. آغای مومی الیه قوللری
صاحب رشد و کمال مستقیم بنده لری اولوب بالجله وضع و حرکتی جملہ یه مقبول
اولمشدر. بوندن غیرى دولت علیه ایله اولان مصافات وموالات یوماً یوماً نشوونله
وشریط دوستلق و هر حالده اجرا برله صرتیه اعلاده استحکام یولقدہ بذله
مقدورسز درکار اولوب وبوکونه دوستلقی انبات ایچون درون دلدن تشنه
ومشتاق ایدیکوزه اشتباه اولنیه . جناب دولتلیری های رشد و عقل ایله ممتاز
اولدولرینه بناء بودوستلقک دوامنه کمال استحکام و قیامنه صرف همت بیورملری
ملحوظ و مأمولمزددر . باخصوص که شوکتلو قدرتلو پادشاه معظم حضرتلرینک
وکیل امور دولتلیری و داماد مکرملری اولدوغ. کوزه بناء بویکی دولت ییننده
اولان دوستلقی افاده و عرض ایلمکیز رجا و نیاز اولنور. باقی جناب دولتلیرینی
حفظ خدایه امانت ایده رز. میلاد حضرت عیسی نک بیک بدییوز یکریمی سکز
سنه سنک ماه آغستوسک اون دردنچی کوننده متر حکومتیز اولان استوحلم
نام شهرده تحریر اولمشدر « (۱) ».

« صدراعظم ابراهیم باشا حضرتلرینه ینه بوخصوص ایچون اسوج قرالک
اردوس حورن (۲) نام باش وکیلندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر :

شوکتلو قدرتلو پادشاه ال عثمان حضرتلرینک داماد مکریمی و دوات علیه

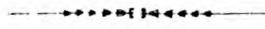
(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ض ۲۷۶

(۲) آروهده هورن .

ابداتصاڪ وزير اعظمى دولتو سعادتلو دوستمز ابراهيم پاشا حضرتلرينه ادعيه لايقه تقديمندن صكره دوستانه عرض واعلام اولنان بودر كه بوندن اقدم رسالت ايله كلوب دولتمزده مكث واقامت اوزره اولان عزتلو و حرمتلو مصطفى آغا قوللرى يديله برقطعه مكتوب مودتمشحوئلرى بو داعيلرينه وصول بولوب وجوابى دخى طرفدن صدق اوزره تحرير وبوندن اسبق طقوز آى مقدارى زماندر كه مومى اليه مصطفى آغانك يدينه تسليم اولنوب و بو آنه دكين طرف دولتلرينه وصول بولديغنده اشتباهمز يوقدر. الحاله هذه مومى اليه الجى داعيلرى عودت ايلك اوزره اولوب و له طرفلرندن راهى اولوق عزيمتنده ايكن اشبو مكتوب مودتنامه مزك ارسالنه وسيله اولوب اعلام اولنور كه دولت عليه ابدقياملرى جانبدن اسوج دولتمزه وقراليمزه وقوع بولان رسالت خصوصنده و مصطفى آغانك عاقلانه وضع و حركتندن جمله مز ممنون و مسرور اولدق و مومى اليه الجى داعيلرى مكث واقامتى مدننه دكين طرف دولت عليه دن مأمور اولدوغى مصلحتلك تمشيقي و مصافات و موالاتك ترايد و استحكامى خصوصنده طرفدن دخى صرف مقدور اولتمش . باخصوص قرال دوستلرى بونجه زماندن برو بوايكي دولتك منافع عظيمه سيچون مجرد دوستلغك مرافاى قيدنده اوليوب بلكه على الدوام دوستلغك اريادينه و بو دعوايى فعله كتورمكده ليل ونهار تشنه و مشتاق و حاضر و مهيا اولوب مترقب فرصدر و دولت عليه لرى جانبدن متوفى قراله مبذول اولان الطاف عليه بر طريقه فراموش اولتمق ممتنع ايدر و عميت امورينه امداد ايچون قرض اولنان مبلغك سبب تاخيرى كرك شوكتلو قدرتو پادشاه حضرتلرينه و كرك جناب دولتلرينه قرال دوستلرى طرفندن دوستانه تحرير اولنان مكاتبدين صدق خلوص اوزره بيان اولنور و نماياندر كه اسوج دولته اطرافنده واقع اعدا ايله يكرمى سنه دن زياده جنك و قتال تمتد اولوب دولتمزه ضعف طارى و صلحى دخى تحصيل ايلك ايچون نيجه نيجه ممالك اضاعتيله حاصل اولمشدر و احوال دولتمز برصورت نظامه افراغ اولتمق لامحاله بر مدت مرورينه محتاجدر و بواحوال طرف دولتكزدن شوكتلو قدرتو پادشاه معظم حضرتلرينك حضور هايونلريته حسن ادا و تمبيريله عرض و اعلام اولتمق قرال دوستلرينك التماسلريدر. باخصوص كه شوكتلو پادشاه معظم حضرتلرينك داماد اكرمى و عقل و كمال ايله موصوف اولدقلى اجلدى بوايكي دولت بيننده واقع موالات و مصافاى كماله رسیده قلنمق همتلرى مرچودر و بو داعيلرندن دخى حد و سعمده اولدينى مرتبه بو خدمت شايسته به صرف مقدور اولنور و درونمزه اولان بوكونه خلوصمى تصديق ايچون قرال دوستلرى طرفندن دولت عليه به وارمق اوزره مقدما تسميه اولنان الجيمز طرف دولتلرينه وارمق اوزره تعيين اولتمشدر . ان شاه تعالى وصولى ميسر اولدقده هر احوال طرف دولتلرينه

تفصیلاً عرض و اعلام اولنوب قرال دوستلری ابله ماہینده واقع مصافات و موالات طرفینک منافع عظیمه تحصیل ایچون سی و اہتمام اوزره اولد؛ غمز معلوم دولت لریدر . باقی عمر و دولت دایم و برقرار باد . ولادت حضرت عیسانک بیک یدیوز یکرمی سکیز سنہ سنده ماہ آغستوسک اون دردنجی کوننده استوحلم نام شہر دہ تخریر اولنشد « (۱) » .

اسوج قرالی دمبر باش شارلک بورجی مسئلہ سی داماد ابراہیم پاشانک صدارتندہ ، بوضورتہ ، تأخیر ایدلمش ، سلطان احمد خان ثالثک خلی اوزرینہ یرینہ کچن سلطان محمود خان اول دورندہ بورجلرک تسویہ سی ایچون اسوجہ یکیدن سفیر کوندرمکہ لزوم کورولمشدی .

• سعید محمد افندینک اسوج سفارتی — اسوج قرالی ایله ملاقاتی —
بورج مسئله سنک مذاکره سی — اسوجک مضایقه مالیه سی — اسوج قرالی
برنجی فره درینک سلطان محمود خان اوله و صدر اعظم حکیم اوغلی علی پاشایه نامه
و مکتوبلری — اسوج قرالینک ویردیکی سندلر .

سلطان محمود خان اولک جلوسدن ایکی سنه صوکر اسوج حکومتک
روسیه ایله اتفاقه میال اولدینی خبر آندی . صدر اعظم حکیم اوغلی علی
پاشا بومسئله بی حل ایتمک و عین زمانده دمیر باش شارلک دولتمتزه بورجی
تحصیل ایله مک اوزره اسوجه تکرار برسفیر کوندرمکه قرار ویردی .
بودفعه اتخاب اولونان ذات ، علم و عرفانی ، درایت و کیاستی ایله عثمانلی
رجالی بیننده تمیز ایدن سیالردندی : شق ثالث رتبه سی حائز اولان
سعید محمد افندی بو وظیفه بی بحق ایفا ایده بیله جک مزیتلری حائزدی .
سعید محمد افندی ، پدری سلیمان آغازاده یکرمی سکیز چلبی محمد افندی ایله
برابرداماد ابراهیم پاشانک صدارتنده پارسه کیمش ، اوروپا آداب و عاداتی
اوکر نمشدی . لسانه ، اوروپا احوال سیاسی سنه تمامیه واقفدی .

حکیم اوغلی علی پاشا آلدینی خط هایون موجبجه (۱۱۴۵) اسوج
دولتنک عثمانلیله نه قدر بورجی اولدینی محاسبه دن درکنار ایتدیردی .
ایکی یوز اللی بیگ غروشه بالغ اولان بورجک تسویه سی لزومنه دائر سلطان
محمود خان اوله بر عریضه تقدیم ایتدی . عریضه نک صورتی بروجه
آتی ایدی :

• اسوجلو خصوصیچون شرفیافته صدور اولان خط هایون شوکت تورولری
منطوق معلوم جا کرانهم اولدی . نفس الامر ملاحظه هایون جهاندار لمری عین

کرامتدر . لیکن اسوجلونک ضعف حالی ومسقو ایله اتفاق و تبعیتی بوندن مقدم مسمرع چا کرانه م اولوب اولوقت بومثللو بر ملاحظه اولمیدندن تحقیق وتدقیقنه چندان وقت اولامشیدی . بو دفعه شرفریز صدور اولان امر هایونلرینه بناءً اسوجلو مسقولو ایله متفق و مسقولویه تبعیتی واقعیدر دکلیدر حقیقتی ارباب وقریدن استخبار واستکناه و صحتی نه وجهله ایسه رکاب هایونلرینه بعدالعرض اقتضاسی اوزره اسوجلونک طرفندن اولان ایلیجیسی ایله مذاکره و مکالمه سنه مباشرت اولنور و اسوجلونک دولت علیه نه مقدار دیوناتی اولدینی بوندن اقدم محاسبه دن درکنار ایتدیرلده ایکیبوز الی بیک غروش دینلری اولدینی درکناردن مستبان اولقله درکنار اولنان کاغد عتبه علیه ملوکانه لرینه عرض اولندی .

حکیم اوغلی علی پاشا بو تدابیری اتخاذ ایلدکن صوکر اشق ثالث دفترداری سعید محمد افندی بی سفارتله (استوقهولم)ه کوندردی . محمد سعید افندی استانبولدن حرکت ایتدی (۱۸ جاذی الاول ۱۱۴۵) . یوز الی طقوز کونده اسوجه واصل اولدی . عثمانلی سفیری پارلاق بر صورتده استقبال اولوندی . او آقشام قرال طرفندن ضیافته دعوت ایلدی . بر قاچ کون صوکر ا محشم بر آایله قرالک سراینه کلدی ، نامه هایوننی تقدیم ایتدی . سلطان محمود اول نامه هایونده دولت عثمانیه ایله اسوج دولتی بیننده من القدیم موجود صمیمیتدن بحث ایدیور ، از جمله اون ایکنجی شارلک تورکده اقامتی اثناسنده کوستریلن مهملا . نوازانی تذکار ایتدیکی صره ده :

« بوندن اقدم کار فرمای ممالک اسوج ایکن داردنیادن ارتحال ایلیان قایتکز قارولوس مقدا تقدیر خدا ایله دولت علیه عنایت اثره التجا خلاننده طرفیندن کسب ود و موالات و تحصیل دوستی و مصافات قلندیفندن ناشی بر مقدار مسافره مکث واقامت و بعده مملکتلرینه سوق مطیه عزیمت ایدنجه دکن (اکر موا اضیافکم) منطوقه ثمره المصداقه سی مصدوقنجه شان مکرمت عنوان دولت آسمان مکنته لائق مراسم شهنشاهی و عوارف سنیه غیرمتناهی ایله مرعی ومشمول » (۱)

قلندیغنی درمیان ایدیوردی .

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۲۷۹

او کون قرال برنجی فرہ دریق عثمانی سفیری سعید محمد افندی بی رسماً حضورینہ قبول ایتدی ، بعدہ کنڈیسیلہ صورت خصوصیہ ملاقاتہ بولوندی . سفیرہ ایران احوالندن بحث ایتدی . سعید محمد افندی اوکله یکنی قرال ایله برابر بیدی . یکنده سعید محمد افندی ایله قرال بینده شو محاورہ جریان ایتدی . برنجی فرہ دریق لطیفہ طریق ایله عثمانی سفیرینہ ورودی :

— چونکہ دولت علیہ نک عجم ایله جنکی اولوب عجباً یکر می اوتوز بیگ عسکری ایله امداد ایچون وارسق شوکتلو افندیکنز نہ بیوررلرایدی؟
— شوکتلو مهابتلو افندیمن حضرتلری زیادہ حظ ایدوب سزلرہ عظیم لطف واکرام بیوررلرایدی . لکن معلومکنزد کہ دولت علیہ شمدی به کلنجہ واقع اولان جنکلرده قطعاً کمنسنه نک اعانتہ محتاج اولیوب نہ ایسه فتح وظفرلرمن یالکنزجه کندو قیاجمز ایله حاصل اوله کلکله سزدوستلرمزک مالاً ووجوداً زحمتہ کیرمه لرینہ حاجت یوقدر همان بوراجقده کوکل یاردیمی ایلدکلکنز کافیدر .

— بوجوابکدن حظ ایلدم کوزل دیدک .
قرال ، دها سوکرا ، عثمانی خدمتہ کیرن قونت دو بونوالدن ، خبره جی احمد پاشادن بحث ایتدی :

— دولت علیہ خدمتہ موفق اولدیغندن زیادہ حظ ایلدم . کندو ایله رفاقمز چوق . برزمان جنکلرده رفیقم ایدی . دیدی .

سعید محمد افندی اواقشام اوینه دوندی . ایرتہ سی کون باش وکیل ایله ملاقات ایتدی . صدراعظم حکیم اوغلی علی پاشانک مکتوبی وردی . برایکی هفته قدر جواب بکله دی . هیچ بر جواب چیقما نیجه ، باش وکیلہ تکرار مراجعت ایتدی . بورج مسئله سی ایچون مذاکرانده بولونمادقجه عودت ایدمه بجکی سویله دی . نهایت برکون باش وکیاک خانہ سنه

دعوت ایلدی. مذاکرہ دم اسوج رجانندن پک چوقذوات موجوددی..
عثمانلی مرخصی ایله اسوج باش وکیلی آره سنده شو محاوره جریان ایتدی :
— سؤالکیز نهدر بیورک. زیرا بورجال جمهور مخصوص جنابکیزک
مجتبایله مشرف اولمق ایچون جمع اولدیلر .

— سؤالیز صاحب دولت افندیمیزک مکتوبلرینی فهم ایلدکیزی،
جوابکیز نهدر ؟

— صاحب دولت حضرتلرینک مکتوبلرینی فهم ایلدک. واولو جهله
عرض مودت بیوردقلرنندن زیاده مسرور اولوب حظ ایلدک .
— یا دین خصوصنه دائر بعض تحریرات یوقی ایدی ؟

— بعض اشارت واردر. لکین بزم کیفیتمز معلومکیز اولمق کرک .
زیرا بوندن اقدم طرف دولتندن ارسال بیوریلان قوز بکچی مصطفی آغا
ایله احوالیز اعلام اولنشدی . بزم اکثر محصولدار ولایتلرمنز
مسقولوبه کرفنار اولغله الآن الیمزده اولان اراضی ییاصلدر. الحاله هذه
ادای دین ایتمک دکل، اقتضا ایدن مصارف ضروریه منزی وقایه ایدنه جک
ایرادمنز یوقدر. خصوصاً که جوانب اربعه منز دشمندر. شمذیکی حالده
بزم سعیمز کندیمیزی دشمندن قورتارمغه برمکننت تحصیلدر .

دیدی . استرحا کارانه بعض سوزلر سویله دی. سعید محمد افندی
باش وکیله شو جوابی وردی :

— خوش بوسوزلر مانع دکل ، لکن بواقچه استقراض اولنه لی
یکرمی بش سنه یه قریب وقت مرور ایلدی . اول زماندنبرو سنوی یکرمی
بشر کیسه دین ادا ایتسه کیز، شمذی یه دک بوایش برطرف اولورایدی .
اگرچه خزیننه خصوصاً منده بر مقدار مضایقه کیز واریسه ادا خصوصنه
همته قصورکیز اولمش. زیرا بویله طرفلیجه دولتندن دین ایچون سنوی

برمقدار آچہ اراضی برایش دکل ایدوکی ظاہر در . زیرا طرفکزنہ اولان کرملری ا کر خاطر دن چیمق لانم کلسہ بہمہ حال سز بوکا نظام ویریر ایدیکز .

— حاشا بز دولت علیہ نک کرم ونعمتن فراموش ایدنلردن دکلز وسزلر دخی بو مضایقہ ائناسندہ تشریفکزدن ممنون اولدق کہ احوالمنز معلومکنز اولدقدنصکرہ بلکہ دولت علیہ دن برمقدار خر جلق آلیویرمکہ سبب اولمغلہ دولتک نعمتی ادریمزہ تجدید ایدرسز .

— نہ شہہ . ا کر ذکر ایلدیککنز ونقل ایلہ بکم اوزرہ بو آچہ بی تدریجی ادا ایش اولدیککنز شمعی افندیلریمزدن ہر نہ التماس ایتسہ کنز حصولی بو حقیر درعہدہ ایدر ایدم . لکن نہ یوز ایلہ رجا ایدیم . سز انصاف ایدک .

باش وکیل ، سعید محمد افندیکن بوجوانہ سوز بولامادی . نہایت شو جوانی ویردی :

— ا کرچہ قرالمنز بو آچہ بی استدانہ ایشیدی . لکن بندر وقعہ سندہ مبلغ مر قومی عثمانلی یغما ایلدیککندن ماعدہ بزم فی الاصل ولایتزدن کتوردیکمنز ایشامزدخی غارت زدہ اولوب سزک کف امانکزنہ التجا ایش بر آلی عاجز وبی کناہ آدملر ایکن بزی اسیر ایتدیککنز . دیدی . سعید محمد افندی باش وکیلک بو جوانی غایت معقولانہ رد ایتدی :

— چونکہ بندر وقعہ سنی ذکر ایتدیککنز ، اقتضا ایلدیکہ اول خصوصہ دولت علیہ نک سرمو مدخلی اولیوب تقصیرات ینہ طرفکزدن اولوب کندو کسب یدیککنز اولدیغنی سزہ تفہیم ایدم . اولاد دولت علیہ سزی امانتہ قبول و فوق الامکان اکرام واحترامکزدہ قصور ایتکسزین قرالکزی ولایتہ کوندرمک ایچون قرق بیکن قدر عسکر ترتیب و مخصوص وزرای عظامدن بر قایچ وزیر وسر عسکر تعیین ایدوب بو قدر عسکر

حرکتکزه انتظار ایله بندر آلتندہ قشلابوب دنیا قدر زحمت و مشقت چکد کد نصر کره متوفی قرال مسقو قرانی بالطه جی محمد پاشا مرحوم نیچون طوتوت ایله ویرمدی دیو اولکی قولندن نکول و تکرار مسقولو ایله صلحی یوزوب اجرای اغراض نفسانیہ صدینہ دوشدییکی آشکاره یه چیققدده کندی دخی انکار ایده میوب بو عنساد اوزره مصر اولدقدده شریعت مطهره ده ایسه بلا سبب کمنه ایله نقض عهد ایتمک خلاف شرع شریف اولوب شوکتلو کراملو خلیفه اسلام افندیمز حضرتلری اولوقدده چونکه قرال ولایتنه کیتیمک ایستمیور ، بندر سر حدنده بولنق ایله فسخ صلحه باعث اولماق ایچون اوتہ دنبرو ویریله کلن تعینات یسه ویرلسون ، کلوب جوار دولت علیه ده مناسب محله ایستدیکی قدر مکث ایلسون دیو بیورمشلر ایکن بو خصوص کندویه اوچ درت آی ایچنده مره بعد اخری تفهیم اولنشیکن حتی عدم قبول ایله اصرار ایلدکه ناچار کندوی سر حددن تبعید اقتضا ایتمکه کویا کندی سعی ایدوب بو حالتک وقوعنه باعث اولدی . قالدیکه دین خصوصی . بو آچه سزه ویرلدکه مراد ایستدیکمز محله صرفه موفق اولور ایسه ک ادا ایده رز والابر طریق ایله ضایع اولور ایسه ادا ایتمز دیو بوقول ایستدیکمزی یوقسه علی الاطلاق دین آلوب بلا ربح قرض شرعی اولق اوزره می آلدیکز؟ و بومذ کوری ایراددن مقصود دینمز بوقدر دیمکی ، مراد نه در؟ یوقسه برغیری ملاحظه ضمننده می سویلدیکنز ؟

دیدى . نهایت باش وکیل شو جواب ایله مباحثه یه ختام ویردی : — بز دینی انکار ایتمز . لکن شویله برعذر قارشمش معنادر . تحصیل خصوصنده عجله اولنق لایق دکلددر . خصوصاً بزم دولتمز جمهور اولوب حل وعقد امور مستقلاً برآدمک النده اولیوب جمیع ناسک آفاقه محتاج بر کیفیت اولغله قانونمز اوزره اوچ سنه ده بر دفعه جمعیت کبرا اولوب دولتمزک ایراد و مصرفی محاسبه سی وسائر جمیع

ناسنك مواجهه و اتفاقيله اولمغله ان شاهه تعالى بر بچق سنه دن صكره اوله - حق جمعتمزده بو خصوصى مذاكره و خالقك رضالريله دولتمزك ايرادنن سنوى براز ايراد افراز ايدوب يا تقدأ ويا اشيا اولمق اوزره تدريجى ادا اولمق ايجون مخصوص براياچى دخی انتخاب ايدوب طرف دولت عليه به ارسال ايدمزر (۱) .

اوكون مذاكره بو صورتله ختامه ايردى . سعيد محمد افندى بومذاكره ايله اكتفا ايمدى ، بر قاج كون صوكر ا باش و كيله تكرار مراجعت ايتدى . قرالك مهريله مهور برسند الملق ايبسته دى ، باش و كيل اولامتناع ايتدى ، صوكر ا راضى اولدى . سعيد محمد افندى به ويريلن ايلك سندك صورتى بوجه آنى ايدى :

« ميلاد حضرت عيسانك بيك يديوز اوتوز اوچنجى - سنه سنده ماه نيسانك يكرى سكرنجى كونده اسوج مملكتنك قرليوك نام شهرنده اسوجه مأمور اولان سعيد محمد افندى طرفدن عرض اولنان كاغده اسوج قرالندن جواب اولمق اوزره مهوراً ويريلان كاغدك ترجمه سيدر :

شوكتلو عظمتلو قدرتلو شهنشاه ال عثمان حضرتلرينك نامه هايون شوكتمقرو - نلرينك مضموننده دولتو وكيل مطاق حضرتلرينك مکتوبلرى مفهومندن و بو طرفه ارسال اولنان سعيد محمد افندينك لسانندن و كاغدنن حشمتلو اسوج قرالى غایت ايله ممنون و منتدار اولمشدر . زيرا دولت عليه ابدیونند بونجه زماندن برو ماينده اولان دوستلغك و مصافات و موالاتك من بعد دخی بلاخلل مراعاتنه ميل ورغبت كوسترمشدر و حشمتلو اسوج قرالى دخی دولت تايه نك دوستلنى نه مرتبه ده كرانبا ايدىكنى فهم و ادراك و قدر و قيمتى بلوب هروجهله دوستلغه تعظيم و توقير و كمال مرتبه ده اعتبار اهتامنده در و بو ايكي دولتك بيننده حقیقى اولان مودتك تا كيد اكيد ايله استحكامنده بر درلو تقصیراته جواز ويرلك قرال مرقوم طرفندن حيز تصور اولمديغه بناء شوكتلو قدرتلو شهنشاه معظم پادشاه ال عثمان حضرتلرينك جانبندن دخی بو كونه دوستلغك مراعاتنه مساعده

(۱) سعيد محمد افندينك تقريرى ، تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه بى ، نومرو ۱۱ ،

بیورباق مرچو و مأمولدر و بوایکی دولت بربرلینک موقعنه نظر ایله بوکونه وقوعی با تقدیر خدا انفع مواقع اولوب بوندن بویله اتحاد درون ایله نیجه امور نظامک و منافع کثیره نك حصولی ملحوظدر . حتی دولت علیه به هر وقتده صداقت ایله اولان دوستلق علائقی اظهار ایچون قرال مرقوم نیجه نیجه امور عظامی فکر و ملاحظه دن خالی دکلدر . باخصوص که بوندن اقدم فوت اولان قارولوس نام اسوج قرالی دولت علیه نك ممالک محروسه لرینه ورود و وصول بولقدده مدت اقامتده کندوسنه نه وجهله اظهار مودت اولندوغی حالا اسوج قرالک جایکیر درونی اولوب بونعمت جلیله فراموش اولنلق حیز تصور دکلدر . بالاده ذکر اولان متوفی قرال اولوقتده دولت علیه دن استدانه ایلدیکی ایچه خصوصی و مبلغ مزبورک اداسی وقتی کلوب طلب اولندقدده اسوج دولتک نظامی مختل ومشوش اولدیغندن ادایه اقتداری بولنمیش . زیرا اولزمانده طرف طرف دشمنلر من حرکت وحکمت خدا ایله جنک وجدانز متمادی و پیدرپی طرفز انهزام الود اولدوغی حالت اسوج دولتی زیاده ممدوح و معتبر برلرندن ایدوب باخصوص مسقولو ایله صلحک اقتضاسی ظاهر اولوب و مسقولو دخی اسوج قرالک ممالک محروسه به ورودی ودخولی و مکث واقامت مسقولو طرفندن نیجه منافعک طرف دولت علیه به عهد نامه ایله تسلیمه باعث و بادی ایدوکنی و عد و اسوج لوردن تضمین و مکافات اولنقدده مصر اولوب بوتقریبله صلحک انعقادى ضمننده مسقولوبه و بریلوب نیجه معتبر اولدوکنی فدايه مجبور اولدوغمز دینک اداسنی تأخیره علت مستقله اولمشدر و دولت علیه ابدیپونده معلومدر که ذکر اولنان قارولش نام متوفی اسوج قرالینه اشبو استقرض اولنان ایچه دن چندان فائده اولمامشدر . زیرا مبلغ مرقومک بر مقدارى اولوقتده معینه جمع اولنان عسکره خرج و مصرف اولنمغله اول عسکر ایسه اول ائنده واقع اولان مناسبک اقتضاسنه کوره دولت علیه نك وافر خدمتده بولنمشدر . باقی قالان مبلغک بر مقدارى ذکر اولان قرالک عودتی امورینه قبض اولنمغله بوتقریب ایله اولدخدی دولت علیه رعایاسنک یدلرینه واصل اولوب قالمشدر . بوجهله برله بخت نامساعد مزدن ناشی ایچه خصوصنده ضرورتمز کالده در و لکن ینه کرک متوفی قرالک و کرک یاننده بولنان اسوج لونک دولت علیه رعایاسنه اولان دینلری دیون سائره به ترجیح اولنوب سائر بورجدن اول ادا اولنمشدر و بوایرا اولنان موادک هیچ بریسی ذکر اولنان ایچه نك اداسنه مانع اولمامغله اسوج قرالی داعیلری بو خصوصک تمیمی ایچون مناسب اولان اسبابلره سی ایدرکه حسن معامله برله دینلرینی ادا ایله . تا کم بوکونه وجه احسن ایله متوفی اسوج قرالینه مبذول اولان الطاف علیه شکرینی یرینه کتوره . باخصوص که بوایکی دولتلرک منفعتنه و موقعنه نظر ایله بوخصوص دلپذیر اوائق غایت مناسبدر و لکن بوکونه

ارزو و اشتیاقندہ اولدوغمز خصوصہ نیت صادقانہ منزی قوتدن فعلہ کتورمکہ ہنوز اقتدار حاصل اولمافلہینہ اسوج قرالی داعیلری بوخصوصہ دولت علیہنک لطف و کرمی امیدبلہ دولت علیہنک معنادی اولان عدالتہ استناد ایدہ بور و چلہ دن قطع نظر دولت علیہ دن فکر و ملاحظہ بیوربلہ کہ اسوج دولتک بونجہ مقاتلہ دن صکرہ نہ مقدار ایرادی اولہ بیلور و همجواری عقد صلح اولدینی کوندن برو بووقته دکن امتداد قتال تقریبیلہ کرک خرابہ مشرف اولان اسوج مملکتک نظام اموری و کرک ضعف ناپذیر اولان قوت قدیمہ لرینک تحصیل ایچون و کرک دوستلرینک منفعتہ تحصیل قدرت ایچون بر مقدار ایامہ دخی محتاجدر . بوندن غیر اسوج قرالی داعیلری ممنوندرکہ عزتلو سعید افندی بوندن اقدام کندوسنہ اعلام ایتیش کہ دولت علیہ یہ بوکونہ دکن اسوج لونک اعتدالری کرکی کبی معلومدر . حتی دولت علیہ اسوج لونک اعتدالی بلدوکنہ بناء بوآنہ کاتبجہ توقف و تأخیر ایلہ بویکی دولت بیندہ عقدہ قویہ ایلہ انعقادی لازمہ حالدن اولان مصافات و موالاتہ بردرلو معاہرت کوسترمامش دینلہ کدہ جواب اولنمش کہ بوکا بناء درکہ ارادہ واقع اولان دوستلرک منفعتی و نمرہ سی حصولیچون حالا قرال داعیلری صدق پر خلوص ایلہ دولت علیہ ابدپیونده دوستلرک واضح نمونہ سنی اظهار الملک اہتمامندہ در . حتی بونیت و عزیمتی مکاتبات و مراسلات ایلہ اثبات ایچون ایکی دفعہ اسوج الپسی دردولتہ کوندلرک اوزرہ تعیین اولنمش ایدی و بوندن اقدام کلان الچینک (۱) عودتندن صکرہ بر معتبر الچیمز انتخاب و تعیین اولندقدہ ازقضا فوت اولوب اسوج قرالی داعیلرینک درونی اولان ارزوسی وجودپذیر اولہ مدی و کرک مومی الیہ قرال و کرک زوجہ سی قرالیچہ دولت علیہ یہ اولان اعتبار و تعطیلی اظهار ایچون ہر وقتہ و ہر حالہ فرصتہ مترقبردر و بوندن اقدام اسوج تجارتی دولت علیہنک ممالک محروسہ سنہ و لیمانارینہ شیوع بولقدہ اذن و رخصت درکار ایدوکی الچی* مرقومک اعلامندن مفہوم و معلوم اولدقدہ برقات دخی ممنونیت حاصل اولمشدر و دولت علیہ ابدپیوند بوخصوص ایچون جزایر اوجاغنہ امدش ایدن سفینہ لریمزک امنیتی ایچون مؤکد فرمان بیورمشدر و اسوج دولتی طرفندن دخی بوخصوصک تمثیتی ایچون طریق کونا کون ایلہ تجارتہ قلب قوت ویرلشدر و لکن تجارت اموری محیر اولوب و تجارتک مرادینہ مووف بر ایش اولدیغندن غیر وقتہ دخی محتاجدر . باخصوص کہ دولت علیہ ایلہ اسوج دولتی بیندہ مسافہ بعیدہ واقع اولمشدر . الحالہ ہذہ اسوج رعایاسی جزایرہ و اولظرلردہ سایر محللرہ سفینہ لر ایلہ وارہ بلہ کلرندن و قرالک دلخواہی بوندن

دخی اوزاغہ وارمق اولوب بو خصوصہ تمثیت ویرر لر و بوتقریبله طرفین رعایاسنک منفعتی نیجه امتعه لر نقل اولندیغندن ماعدا بو ایکی دولتک تقویتنه زیاده سیله بر وسیله اولور . بوندن غیر ی لهه دائر اولان احوال ایچون اسوج دولتی نه کونه رأی و تدبیر ایدر دینلده موی الیه الجینک سؤالنه جواب اولنور که بوماده یه دائر اسوج دولتی وقت و حاجت نه کونه رای و تدبیر ایده جکنی دولت علیه یه کال صدق ایله عرض و اعلام ایده بور و معلوم اوله که اسوج قرالی داعیلری کال مرتبه ارزو ایدر که له ملتک قدیمی اولان قانون سربستیتنه کرکی کبی نائل اولوب وعن قریب اوله جق قرال اتخابلرینه بر درلو اختلالری واقع اولیه . بوندن ماعدا بو ایکی دولت بئنده عن طبع واقع اولان دوستلک تزیایدینه حالا اسوج قرالی طرفندن هر وجهله صرف مقدور و اهتمام اولنه جغه اعتماد اولنه و کذلک شوکتلو و قدرتلو شهنشاه اعظم حضرتلرینک مساعده علیه لری مبدول بیورلمق مأمول اولنور و انشاء تعالی رکاب هایون شهر یاری یه وزیر اعظمه بو کونلرده قرال داعیلری طرفندن صدق ایله اولان جوابلری تحریر اولنوب بالاده ذکر اولان سعید محمد افندیکن یدینه تعظیم برله تسلیم اولنور « (۱) .

سعید محمد افندی بوتمسکی موافق کورمه دی ، چونکه بورجک نه زمان تأدیه ایدیه جکی تمسکده بیان اولونمامشدی . بناء علیه قرالک مهریله کن بوسندی رد ایتدی . باش وکیل بو حرکتک قراله قارش ی تزاکتسزلک اولاجغنی ، مع مافیه ایکنجی بر سسند تنظیمی ممکن اولدیغنی سوبله دی . بر قاج کون صوکر اسعید محمد افندی قرال ایله کوروشدی ، ارزوسنه موافق بر تمسک ایسته دی ، نهایت بوتمسکی ده آلمایه موفق اولدی . ایکنجی تمسک شو صورتله یازلمشدی :

« اسوج جانبنه مأمور اولان سعید محمد افندی طرفندن ایکنجی دفعه عرض اولنان کاغده اسوج قرالندن اولمق اوزره ویریلان جواب کاغدیکن ترجمه سیدر : دولت علیه نیک ایلچیسی عزتلو سعید محمد افندی جانبندن میلاد حضرت عیسانک بیک یدییوز اوج سنه سنده ماه حزیرانک یدنجی کوننده استوحلم نام شهرده ایکنجی دفعه ابراز اولنان کاغدک مضموننده حشمتلو اسوج قرالینک معلومی اولدیکه ایلچی مرقومک ایراد واقوالی بونک اوزرنده درکه متوفی اون

ایکنجی قارولوش نام اسوج قرالینه طرف دوات علیه دن قرضاً ویریلان مبلغ ادا و تسلیم اولنه و چونکه ایلچی مرقومک اولکی ابراز اولتان کاغدینه ویریلان جوابدن ادا نك وقتی تعیین اولنماغله بوکا تکراراً ابرام والاحه مجبور اولوب ایراد ایلدی که طرف دولت علیه به قرال مشارالیهک ثابت اولان خلوص و صداقتنه بناءً مبلغ مزبورک بر مقدارى الان ادا اولنمق ایچون قرال طرفلرندن لازم اولان تزیهلر وارد اوله و قصوری دخی نقود و یا خود بهاسی معتدل اولان اشیا ایله ادا اولنه و اگر بو ذکر اولتان بریسنه امکانی یوغیسه باری ادا و تسلیمک وقت وطریق متعین اوله و بو وجه اوزره دولت علیه نك رضاسی تحصیلنده بولنه و اگر چه حشمتلو قرال داعیلری طرفندن مقدما بو خصوص ایچون ورود ایدن جوابلرنده بو آنه دك وقوع بولان عوق و تأخیر مجرد اسوج دولتنك حالت مضایقه سندن ناشی ایدوکی معلوم و مشهود اولمشدر و بوندن غیرى ذکرى سبقت ایدن اسوج مملکتنك اتمه و اشپاسی و محصولی خصوصه دائر صدق ایله جواب اولنورکه یوموله اتمه و محصول بالاتفاق اسوج مملکتنك نیجه مصارفنه تعیین اولنمش بولدی. ایمدی متمد و مؤخر ویریلان جوابدن و اسوج دولتنك الان بولندینی احوال و کیفیتندن و مبتلا اولدینی مضایقه سندن مشهود و معلومدرکه اسوج قرالی داعیلرینك کمال ارزو و اشتیاقی بودرکه ایلچی مرقومک خدمت و مأموریتی اوزره طلب اولتان مبالغه ادا سنده قصور اولنیه و لکن شمدیکی حالده کثرت مصارفندن ناشی بونك بر طریق ممکن اولیوب و مادامکه اسوج مشورتنك وقتی ایرشیمیه ماده مرقومه نتیجه پذیر اولوق حد امکانده دکلدر. انجق ایکی سنه مدتدن صکره جمعیت مرقومه نك وقتی ایرشدیکنده تفتیش ایراد و تحصیل محصولاته سی اولنوب اولوقنده ان شاه تعالی دولت علیه نك مطالبه سی ایچون دخی کرکی کبی اهتمام اولنه جنی بی اشتباهدر و بو وجهله مبلغ مزبورک ادا سنه نتیجه ویریلور و وقت مرقومه ده عن نقد و یا خود اسوج مملکتنك محصولندن هر وجهله دولت علیه ابد پیوندنك خاطر عاطری تطیب اولنمقده صرف مقدور اولنور. بوندن ماعدا ایلچی مرقوم طرفندن طریق آخر یه نی حشمتلو اسوج قرالی بر مقدار اچیه به غیرت ایلیه دیو ایراد ایلدوکنده مشارالیه قرال متکدر اولمشدرکه شمدیکی حالده بر وجهله بولکونه غیرته اقتداری یوق و اسوج مملکتینه دخی زیاده تکلیف تحمیل ایلك امکانده اولماغله دولت علیه نك عدالتندن مأمول اولنورکه منوال محرر اوزره بالاده مسطور اولان بالجمله حالات مضایقه و دو ستلغه لایق وجه اوزره مساعده بیوریه. علی الخصوص که متوفی اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوش دولت علیه طرفنه تسلیم ایتدیکی تمسکانه بومنوال اوزره تسطیر و تصریح اولنمش که مبلغ مزبوری ابتدای وقت فرصته امکان اولدوغی برله ادا سیچون اقتضا ایدن تزیهلر من وارد اوله که

مبلغ مزبور طرف دولت علیه ادا و تسلیم اولنه . ایمدی بوتقدیرجه حالاحشماتلو قرال داعیلری طرفندن ایراد اولنان جوابه مطابقدر . زیرا بووقته دکن اسوج مملکتینک نظام احوالی هنوز نامنتظم اولغله دولت علیه نك مطلوبنه کوره مرادی حصوله کلمکده بروجله وقتک مساعده سی هنوز ظاهراولدی . بوکا بناءً دولت علیه ابدیونندک دوستلغندن مأمول اولنورکه بوکونه دکن مبلغ مرقومک ادا و تسلیمنده وقوع بولان عوق و تأخیر غیري بهانه یه حمل اولنیوب میانه ده واقع مصافات و موالاته قطعاً بردرلو خلل ترتب الیه . باخصوص که بویکی دولتک تراید منافعه و سائر عهود و قیودینه نظراً ثمره دوستلق بالجمله سائر مصالحه ترجیح اولتی هروجله شایسته در واسوج قرالی داعیلری فرصت یاب اولدینی برله مبلغ مزبوری دولت علیه تعهد ایدر . والحاصل ایلچی مرقومک اشبو ماده به کمال کریمت مصر و مأموریتنک آتامی ایچون بونجه اقدامی ظاهر اولوب صداقتندن ناشی مأمول اولنورکه جانب دولت علیه ابد استمراره عودت ایلدیکنده بوجله یی خلوص و طویت برله کرکی کبی اعلام و تقریر ایلیه و بوخصوص ایچون دولت علیه به اعتماد کلی و برلمک ایچون اسوج قرالی و دولتی طرفندن خلوص اوزره اولان صداقتی مقتضاسنجه اجرای مراسم مودتدن برآن خالی اولدوغنه بناءً واراده اولان دوستلغنک دوام و ثباتینه وجهاً من الوجوه کمال اهتمام اوزره اولدوغندن هراحوال تفصیلاً تحریر اولمشدر . « (۱)

سعید محمد افندی بوجوابنامه یی آلدقدن سوکره مستریخ اولدی . اسوجده اوچ آی اون کون اوپوردی . برنجی فره دربق ایله متعدد دفعه لر ملاقات ایتدی . عودتنده قراله عثمانلی سفیری شو سوزلری سوبله دی :

— بوقوللری اکرچه احترام و خلوصکزدن فوق الغایه ممنون و خشنود اولدق . چونکه مأموریتمز ماده سنده تهی دست کیدیلور . لکن بندخی امید ایدرکه جواب نامه مضمونن خاطرندن چیقارمیوب وقتی کلدکده و عدیکز اوزره حرکت ایلیه سز .

قرال کمال نزاکتله شو جوابی ویردی :

— ایلچی افندی ، بوخصوصه مطمئن الحاطر اول . مبلغ مرقومی

اسوجلودن طلب ایچون سنک وکیلکم . وسکا قراللق سوزیمی ویردم .
سعید محمد افندی وظیفه سنی ، شو صورتله ایفا ایلدکن صو کرا ، ممنوناً
استانبوله عودت ایتدی .

اسوج قرالی برنجی فرهدریق کرک سعید محمد افندیکن سفارتنه وکرک
اون ایکنجی شارلک دولت عثمانیہ بورجنک صورت تسویہ سنه دائر
سلطان محمود اوله برنامہ و صدر اعظم حکیم اوغلی پاشایه ده برمکتوب
کوندردی . نامہ ، باش محاسبہ یہ قید و حفظ ایچون اصلی ایله برابر
بافرمان عالی دفتر دار حضر تلرینه ویرلدی (۱) . کذلک اسوج باش وکیلی
آرود دوهورن ده صدراعظمه بومسئله یہ دائر برمکتوب کوندرمشدی .
نامہ ایله مکتوبلرک صورتلری بروجه آتی ایدی :

«رکاب هایون شہریاری یہ فریدریقوش نام اسوج قرالی طرفندن کلان نامہ نک
ترجمہ سیدر .

شوکتلو عظمتلو قدرتلو مکہ مکرمہ و مدینہ منورہ و قدس مبارکک
پادشاهی و بلاد ثلاثہ معظمہ نک یعنی ادرنہ و بروسہ و قسطنطنیہ نک مالکی و شام
شریف و بغداد و مصر و تماماً عربستان و حلب و عراق عجم و موصل و وان و دیار بکر
و کوردستان و کوردستان و ارض روم و سیواس و ادنہ و قرمان و مغرب و حبش
و تونس و جزایر و طرابلس غرب و طرابلس شام واق دکن و قرہ دکن و تماماً
اناطولی و روم ایلی و تاتار و بوجاق و نوغای و دشت قیچاق و افلاق و بغداد و سایر
بیچہ بیچہ ممالک و بلادک فرمانی پادشاه اعظم شہنشاہ معظم سلطان ابن
سلطان سلطان محمود خان ابن سلطان مصطفی ابن سلطان محمد خان ابن سلطان
ابراہیم خان حضر تلرینہ بعنایہ اہ تعالی لاندغراویا و حاصیہ نک حاکی و قرشتہ نانک
پونجی و قایمہ یسوج و دیچہ و جیہ کتمین و ندده و صاومبرغ قونته سی و اسوج
وغوط و واندالیا قرالی طرفندن حضور هایون شہنشاہیلرینہ و شان و شوکتلرینہ
شایستہ تعظیم و توقیر ایله عرض خلوص و موودتلقنوب دوام عمر و دولت و قیام
سعادت و شوکتلری دعوائی تقدیمندن صکرہ مخلصانہ انہا اولان بودرکہ سزین
سالفہ ده دولت علیہ ابد قیام عثمانیہ جانبندن اسوج دولتی طرفنہ کریمانہ معطوف
اولان حسن نظر و دوستانہ مصروف اولان میل و رغبت خلوص دل و جان ایله

صرعی و معتبر و مشکور و محترم طوتیلوب و من بعد دخی الی الابد بونیت و غیر متندہ طرفزدن ثبات اقدام درکار و اشکار اولدوغندن ناشی مدت میدیدہ دولت علیہ لرلہ اسوج دولتی بینندہ صدق خلوص ایلہ مراعات اولنان دوستلق ترقیدہ و ما بیندہ جاری اولان موالات و مصافات تزیادہ ایکن یقین زماندہ وقتاکہ اقتضای تقدیر ازی برلہ سابقا اسوج قرالی اولوب بوداعیلرینک اقرباسندن اولان اون ایکنجی قارولوش نام اسوج قرالی میلاد حضرت عیسیٰ نک بیک یدیبوز طقوزنجی سنہ سنندہ حالت منعجہ ایلہ ممالک محروسہ دولت علیہ لرینہ ورود وصول و دائرہ وسیعہ الفضا دولترینہ داخل اولدقدہ ماتقدمدن برو صرعی و محترم و متزاید اولان دوستلق و بوجہلہ ما بیندہ جاری ونشوو نامدہ اولان مصافات و موالات بو تقریب ایلہ رتبہ اعلایہ رسیدہ و تا کید ا کید ایلہ مستحکم و کذلک جناب شہریاریلرینک عم امجدلری سلطان احمد خان حضرت لرینک ہنکام سلطنت لرنندہ مومی ایہ اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوسک فوتندن صکرہ متوفای صرقومک خلی و جالس مقرر حکومتی اولوب بوداعیلرینک زوجہ سی اولان اولریقہ الثورورا نام مودتلو قرالیچہ داعیلری زمانندہ و مومی الہا ایلہ معیت اوزرہ بوداعیلری دخی مقرر حکومت صرقومہ نائل اولدیغوزدن و کرک مومی الہانک و کرک بوداعیلرینک وقتزدہ دوستلغہ میل و رغبت و قیام و دوامی مراسمہ مراعات بیوریلوب باخصوص بویام مبارکدہ طرف دولت نلیہ دن شق ناک رتبہ سیلہ نامہ ہایون شوکت مقرون برلہ طرف داعیلرینہ ارسال و فرستادہ بیوریلان عزتلو سعید محمد افندی قوللرینک سفارتلریلہ ما بیندہ ثابت و استوار اولان دوستلق ذروہ علیادہ ازدیاد و استحکام بولمشدر . جناب ہایون پادشاہیلریلہ قرالغمز بینندہ بو وجہلہ جاری اولان مودت قدیمہ بہ بناء بوندن اقدام اقرباہزدن سلفمز اولان صرقوم اون ایکنجی قارولوش نام متوفی اسوج قرالی توابعیلہ معاً ممالک محروسہ لرلی حدودینہ داخل و واصل اولدقلری ائادہ لطفاً و کرماً مسافرت قبول اولندوغندن غیر مومی الیہ دولت علیہ لرندہ ہش سنہ مدتدہ اقامتی احیانندہ طرف دولت علیہ لرندن فوق القیاس و توصیف و تعبیردن بیرون وجہ اوزرہ حقتندہ مبذول بیوریلان الطاف علیہ و وضع کریمانہ ممنونیتی آلان جایکیر دروغز ایدوکنندہ اشتباہ بیورلیہ و کرک بوداعیلرینہ و کرک عموماً اسوج اہالیسی جناب شوکتلریلہ علی الدوام موالات و مصافات و دولت علیہ لرلہ دوستلغی منت عظیمہ و نعمت جلیلہ عد و شمار ایلدکوزہ اعتماد علیہ لرلی بیوریلہ . باخصوص بوندن اقدام اسوج قرالی اولوب اقرباہزدن سلفمز اولان صرقوم اون ایکنجی قارولوش نام قرال داعیلری حقتندہ مبذول بیوریلان الطاف علیہ متنوعہ نک شکر و نشری عہدہ ذمت و خلوص مزہ

واجب ایدوکنی مقر و معترف اولدوغمز دنشاشی بو کونه دوستلغک شامل اولدینی نعمت عظمائک ادای شکرنده توقع و ترتب فرصت ایله جناب واهب مطلق درکهنه دست تضرعمرز آورده و راه انتظاره دیده امیدیمز کساده اولوب مابینده ثابت دوستلغک امتدادی و طرفینک ازدیاد منافع حصولی آرزوسیه دوستلغک شروط و قیودی استحکامنده ازل و درون حاضر و آماده لر واستقراض اولنان مبلنی داده نه مرتبه ده دلشنه و مشتاق لر ایدیکمز جناب هایون شوکت مصیر جانبدن وارد اولان الچی قوللرینه اعلام و افاده اولتمشدر و طرفزدن مخصوص الچی انتخاب اولنوب دولت علیه لرینه ارسال اولتیق زمانی و بوندن بویله مرور و عبور و وصولی امکانی و قضا احتمالنندن امنیتی خصوصی هنوز تحقیقمز اولیوب باخصوص ابناء بشر مبتلاء انواع تهلکه و خطر اولغله بوندن اقدام فی الحقیقه انتخاب و تعیین و ارسال اولنان الچی اثناء طریقده گرفتار قضاء ازل اولدینی دخی محققدر. الحاله هده طرف دولت علیه لرندن سفارت ایله بو جانبه مأمور داعیلرینک دخی صادقانه جواب نامه سنی موصل عزتلو الچی قوللری کرک جناب هایون لرندن عهدۀ ذمت عبودیتنه امر و فرمان بیوریلان خصوصلردن و کرک ماتقدمدن برو ثابت و استوار دوستلغک تضاعف و تزیاد و استحکامی مراسمی اجرا ده عقل و رشد تأمللری مقتضاسنیجه طرفزده مکث و اقامت ایلدکلری مدتده عاقلانه وضع و حرکت ایله علایم دوستلغی بلا قصور اظهار ایلدیکی مشهودیمز اولغله صدق و خلوص اوزرینه کندولرینه اعتماد کلی برله اعتماد ایلمشدر . بناءً علی ذلک خاکپای سریر سعادت مصیری به عودت و وصولرنده خدمت مأموره لرینی اتمام و اکمال ایلدکلرندن جناب هایون شهریار لرندن بوداعیلری و دولتمز مأنوس و مألوف اولدوغی الطاف علیه یوماقیوماً حقمنزده مبذول و متزاید اولق مأمول و ملحوظمزددر. باقی جناب هایون شهریار لرینی حفظ خدای متعاله سپارش و دوام عمر و شوکت ایله کامران و کامیاب اوللرینی درگاه حقندن ازل و جان رجا و نیاز ایدرز .

ولادت حضرت عیسانک بیک بدییوز اوتوز اوچنجی سنه سنده ماه تموزک اوچنجی کوننده مقر حکومتمز اولان هولیه شهرنده تحریر اولتمشدر « (۱) » .

« دولتلو عنایتلو صدر اعظم حضرتلرینه اسوج قرالی طرفندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر

بز فریدر یقوش که بنیایه اه تعالی اسوج و غوط و وانلدیا قرالی و حاصیه نک حاکمی و فرشلندیانک پرنجی وقایه لیسبوح و دیجه وجیه کتمین و ننده و صاومبرغ

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۷۳۱

قونته سی طرفزدن دولت علیه نك وزیر اعظمی دولتو سعادتلو مودتلو درستمز علی پاشا حضرتلرینك حضور سعادت اتصافلرینه عرض خلوص ومودت برله دوستانه انہا واعلام اولنورکه بو ائناده جانب دولت علیه دن بوداعیلری طرفنه ورود ایدن رسالت مراسمی مجرد جناب والاهم حضرتلرینك اعلام مودتلرندن عد الفوب کرک رسالت مرقومه ورودندن وکرک مضامین مکاتیب محبت نالرنده جانب داعیلرینه وعموماً قرالغمزہ اظهار بیان اولنان محبت ومودتلری بلا انقطاع جاری و خلوص اوزره ثابت واستوار اولدوغمزہ رغبت بیوردقلری حسن نیدلرینه اطلاع حاصل اولغله فوق الغایه ممنون ومحفوظ اولمشزدر واشبوروا ربط خلوص ومودت بویکی دولتک منافع عظیمه سنک تزایدینه بادی اولان امور مهمه دن اولغله طرفزدن خلوص وطوبیت برله هر بار حفظ وصیانت اولتقی درکار اولدیغندن ناشی تشدید بنیان و داد و تأیید لوازم صداقت جانب داعیلرندن اظهار بیان اولتقی ایچون طرف دولت علیه یه مخصوص ایلیچلیک وساطتیه ادای لوازم صداقت قلنمق کمال ارزو واشتیاقنده اولدوغمزہ بناء اشبو خدمت لازم التوفیقہ طرفزدن ممتاز ومعتمد تعیین اولنان کمنسه طرف دولت علیه یه عزم راه ایشیکین ناگاه راه بقایه انحراف ایلدیکندن غیرى نیجه موانع سائرہ نك دخی ظهورندن ناشی مصمم اولان مصلحت خیر الانجامک اگرچه بو آنه دکین عوق و تأخیرنه باعث اولمشدر ولکن درون پرخلوص زده جایکیر اولان صداقت اوتهدن برو نه مرتبه ثابت ودولت علیه ایله قرالغمز پیننده جاری اولان مصافات وموالاتک دوام و ثباتنه نه کونه مائل وراغب وحاضر و آماده اولدوغمز وعلی الخصوص طرف دولت علیه دن بوندن اقدم متوفی اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوش نام سلفمزک حقنده مبذول بیوریلان الطاف کریمانه و عنایت بی نهایته دن غیرى دولت علیه ابدیوننده اثنای اقامتده قرضاً ویرلیدیگی ایچه ایله اظهار قلنان اعانت ومعاونتک هر بار تشکر وتدکرنده اولدوغمز دولت علیه نك مشهود ومجربى اولدوغی مأمول وملحوظمزدر و ذکر اولنان ایچه نك اداسی خصوصى ایچون بودفعه دخی فرستاده وبعث اولنان شق ثالث رتبه سیله دولت علیه نك معتمد ایلیجیسی عزتلو محمدفندی بنده لرینك وساطتیه ایراد بیوریلوب ذکر اولنان دینک ادا وتسلیمی بوانه دکین تکمیل اولنمدوغنك علمتی جناب سعادتلرینه روشن وهوید'ومملکت اسوجک احوالی وکیفیت مضایقه سی هنوز اولکی کبی اولوب وقتک مقتضای حالنه کندرمن دخی تابع اولغله مجبور اولمشزدر و بووجه اوزره ایچی مومی ایله بنده لری طرفندن جانب داعیلرینه ابراز اولنان ایکی قطعه کاغده جواب ویریلوب تفصیلنده بو ائناده مملکت مزه دائر مشورتی لازم اولان امور مهمه مزک وقوعندن معلوم دولتلری بیوریلور وبوکا بناء دولت علیه نك دوستلغندن مأمول وملحوظ اولنورکه ذکر

اولنان احوالزہ نظر بیوریلوب دوستانہ التماس اولنان امہالہ وجہ شایستہ اوزرہ مساعده ارانہ . علی الخصوص کہ ایچی مومی الیہ بندہ لری بوخصوصہ کمال کریمت ایلہ مقدم و ہصر اولوب و بزدخی مبلغ مزبورک اداسندہ نہ مرتبہ ارزوواشتیاق اوزرہ اولدوغمزہ و قرف نام تحصیل ایلدیکندن غیر مومی الیہ بندہ لریک ما مور قاندینی امورک تمثیلندہ یا مزدہ اقامتی مدتندہ کمال اقدام و اہتمام برلہ عافلانہ حرکتی ظاہر و مبلغ مزبورک اداسی خصوصندہ وجہ آسان اولیق اوزرہ براییکی طریق ایراد ایلیوب ولکن منوال محمر اوزرہ اسوج مملکتی الآن حالت مضائقہ بولمغله خصوص مزبور حصول پذیر اولیق میسر اولمغله ما مول اولنورک ایچی مومی الیہ بندہ لری بونہ تعالی عودت ایلدیکندہ بوخصوصہ نہرتبہ دہ ارزوکش اولدوغمزی صداقتی مقتضاستجہ پیشکاه والالربنہ تفصیلاً اعلام و افادہ و معناد دولت اوزرہ قریباً مصمم اولان امور مشورت مزدہ کمال اہتمام ایلہ کرک خصوص مزبور و کرک دولت علیہ ابد استمرار ایلہ بنمزدہ جاری اولان مصافات و موالاتک دوام کیفیتی و یوماً فیوماً ازدیاد منافع ایلہ حفظ و صیاتی عہدہ ذمت خلوص مزدہ لازم اولدوغتہ بناءً طرفزدن ایراد اولنہ جنی بی اشتباہ درو چونکہ طرف دولت علیہ دن دخی مایندہ اولان دوستلق روابطک و تزیاد فوایدیک حفظ و صیاتی امرندہ ذاتکزدہ صر کوز اولان رأی رزین اصابت پذیر لری ورتبہ اعلا لری مقتضاستجہ درکار ایدوکی وجوہ ایلہ مشہور دمن اولمغله بعد ازین دخی دوستلق دوام و ثباتنہ ہمت اصفانہ لری بدول و بی دریغ بیوریلہ جنی ما مول و ملحوظ اولنور . باقی مسند صدارت عظاما لرنہ طول عمر و سعادت برلہ کامیاب اولہ لر . میلاد حضرت عیسانک بیک یدیوز اوتوز اوچ سنہ سنہ ماہ تموزک اوچنچی کونندہ ہولیہ شہرندہ تحریر اولمشدر . « (۱)

« دولتلو عنایتلو صدر اعظم حضرتلرینہ اسوج قرالک قولش دہ ہورن نام باش وکیلندن کلان مکتوبک ترجمہ سیدر .

دولت علیہ نک وکیل مطلق دولتلو سعادتلو وزیر مکرم حضرتلرینک حضور معالی موفورلرینہ دوستانہ انہا اولنان بودرکہ طرف دولت علیہ دن حشمتلو اسوج قرالی طرفنہ رتبہ شوق ثالث ایلہ الحیلک خدمتتہ ما مور اولان سعید محمد افندی بندہ لری شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاہ ال عثمان حضرتلرینک پیشکاه ہایونلرینہ و جناب صدارت لرینہ حشمتلو قرال مشار الیہ طرفندن دوستلق مقتضاسی اوزرہ

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومبر و ۷ ، ص ۳۳۳

جواب نامه لرله عودت اوزره اولغله جناب دولت افاضلرندن مومی الیه الچی بنده لری وساطتیه بو مخلصکزه تحریر فرستاده بیوریلان مکتوب مرغوب مودت مقرولرینه دوستانه جواب یازلمسی اهم مهامدن عد اولندی . شوکتلو قدرتلو عظمتلو پادشاه آل عثمان شهنشاہ والاشان جنابلرله وبالجمله طوائف عثمانیه ایله ماتمدن والان وبوندن بویله حشمتلو قرالمزک وتماماً اسوج خلقمزک دوستلغه و تحابیه و اتفاق و اتحاد برله توادده کمال مرتبه ده اوزوی دل و خواهش درونلری درکار اولدینی محقق اولوب دولت علیه ایله اسوج قرالری اوتهدن برو مصافات وموالاته مائل و راغب لر ایکن مقتضای تقدیر ازل اوزره کچن سنه لرده بوندن اقدم اسوج قرالی اولان اون ایکنجی قارولش طریق غریب و عجیب ایله ممالک محروسه دولت علیه یه وصول برله دخوله اذن ورخصت ارزانی بیورلدوغندن غیری تماماً بش سنه مدته دولت علیه ابدیونک مهمان ملتزم الکرامی اولوب ایام مرقومه ده حقنده میذول اولان عنایت بی نهایت عیدم سبق والمثل وجه اوزره تماماً عالمده شان وشوکت دولت علیه نک نشر وشیعنه باعث اولشدر وبوماده کرانمایه نک ذکر بالجمیل الی اخر الزمان قوم اسوج میاننده جاری ومعتبر اولدوغندن ماعدا بوکونه الطاف سنیه دوات علیه السنه عالمده خیر ایله داستان اولمق مقرر دره وبوداعیلری دخی طرف شهریاریدن حشمتلو قرال مخلصلری قبلنه فرستاده بیوریلان الچی مومی الیه بنده لرینک عهده ذمت اهماثنه اهم وفرمان بیوریلان امور وخصوصک رؤیت وتمشیتده کندولرینه دوستانه معاوندنه صرف مقدور ایدوب ایکی دولت بیننده بناء ودودادک واساس موالات ومصافاتک تأکید وتشیدی دوستلق ضابطه لرینک دوام وقیام اوزره امتداد واستمراری وظیفه مالزیم اولان حب منافع وطنیه ومقتضای حق وعدله رعایت وحشمتلو قرالک دولت علیه ایله واقع دوستلغک ازیادیته واستحکام واستمرارینه دائر واقع اولان نیت وعزیمت خالصه لرین واسوج قومنک دولت علیه لری خلقنه بالطبع واقع میل ومردت ورغبتلرین عین الیقین بیلوب بو ایکی دوات بیننده واقع مودت ومحبت ومملکتلرینک موقعلرینه نظر ونسبت ایله طرفینک مقتضای صدق وخلصلرندن مأمول الظهور امور عظیمه نک خواهش واشتیاقیه ایکی دولنک دوستلق ومنافعه عاید اولور امور وخصوصده حد امکانده اولدینی مرتبه ده بردرلو تقصیراته طرف داعیلرندن جواز کوسترلماکه اعتماد شریفلری درکار بیوریلوب الچی بنده لرینک دخی لساناً وتقریرندن معلوم علم عالم محاطلری بیورلق مأمول وحشمتلو قرال داعیلری الان امور عظیمه فکر وملاحظه سندن خالی اولیوب افکار ایله مشغول اولدوغی مهم مملکت میاننده جله دن زیاده مهم عد ایلیوب مباشرته مبادرتی واقدا می ترجیح

ایلدیکی خصوص بودرکه جمله دن اقدام اسوج مملکتی بر صورت ونظامه افراغ
 آیده که بوندن اقدام اسوج قرالی اولان قارولوش دولت علیه ابد استمرارک ممالک
 محروسه لرنده مدت اقامتی اثناسنده استدانه ایلدوکی دیونک وجه اسهل اوزره
 ادا وتکمیلی جمله دن اول صورت امکان بوله . خصوص مزبورک حصولی کرک
 اسوج دولتنه نظراً وکرک شیمدیکی حال ووقته نظراً نه مرتبه ده جایکیر درونلری
 ایلدوکی دولت علیه لرینه عودت وعزیمت اوزره اولان الهی مومی الیه سعید
 محمد افندی به بوندن اتمم ویریلان جوابلری حاوی مکاتب منظور دوتلری بیورلدقده
 واضح واشکار اولور . بوداعیلری دخی عهده ذمت خلوصه لازم ورتبه اعتبارمه
 نسبت وظیفه مالزم اولدیغنه بناء کرک خصوص مزبورک حصولنه طرف دولت
 علیه ایله مابینده ثابت واستوار مصافات وموالاتک ازدیاد واستحکامی لوازمنده
 بذل مجهود ایده جکمه اعتماد شریفلری بیوریه . الحاله هذه حشمنالوقرال داعیلرینک
 جواب نامه سیله بوداعیلرینک مکاتب مودت اسولر یله الهی بنده لری طرف دولت
 علیه به رجعت وعودت اوزره اولغله مومی الیه الهی بنده لری بوجاننده مکث
 واقامتی اثناسنده خدمات مأوره سنی ادا و تکمیلده عاقلانه وضع و حرکتی جمله
 تحسین پسندیده اولوب کندولرینه فوق الحد محبت اولمشدر . باقی جناب دولت
 اتصافلری بوداعیلرینک ایکی بیننده واقع روابط مصافاتک کمال مرتبه ده
 استحکامنده بذل متدور برله تشنه دل و مشتاق درون اولدیغمدن غیری جناب
 معالی منقبت مکارم اتصاف صدر والالرینک خلوص ایله مودت و محبتلری جایکیر
 درونمز ایلدوکنه اعتماد بیوریلوب بوندن بویه حفظ خدای متعالده مزید عمرو
 دولت برله کامیاب اولملری درگاه حقندن مسئول ومتوقعدر . میلاد حضرت
 عیسی نک بیا؛ یدیبوز اوتوز اوچنجی سنه سنده ماه تموزک اوچنجی کونده
 هولیا نام شهرده تحریر اولمشدر « (۱) » .

سعید محمد افدینک سفارتندن صوکرک دولت عثمانیه ایله اسوج دولتی
 بیننده دائماً مناسبات دوستانه دوام ایتدی . نهایت بومناسبات بر تجارت
 معاهده سیله نتیجه لندی . عین زمانده اون ایکنجی شارلک دولتمز اولان
 بورجنک تسویه سی ده بر اصوله ربط ایلدی .

اسوجله تجارت معاہدہ سی عقدی - استانبولده اسوج مرخصلری - سلطان محمود اولك اسوج قرالی برنجی فرہدریقہ نامہ ہایونی - اون ایکنجی شارلك بورجی تسویہ ایچون اسوج قرالیله مخبرات - بورجك صورت تسویہ سی - اسوج قرالی برنجی فرہدریقك صدراعظم عوض محمد پاشایہ مکتوبی .

عثمانلرله اسوجلیلر بیننده اك صمیمی مناسبات سلطان محمود خان اول زماننده تأسس ایتدی . سعید محمد افندینك عودتی متعاقب اسوجدن استانبوله ایکی مرخص کلدی : بونلردن بری بارون هوپکن ، دیکری ادوار قارلسون ایدی . بو ایکی مرخصك وظیفہ سی دولت عثمانیہ ایله اسوج دولتی بیننده بر تجارت معاہدہ سی عقدینی تأمین ایتك ، دمیرباش شارلك دولتمزہ اولان بورجی بر صورت تسویہ یه باغلامق ، ایکی دولت بیننده کی مناسباتی « بعض رابطہ قویہ ایله توسیع » ایلکدی (۱) . اسوج قرالی برنجی فرہدریق بو ایکی ذاتی صلاحیت کاملہ ایله یوللامش ، سلطان محمود خان اولہ کوندردیکی نامہ ده مرخصلرینك صلاحیتنی تعیین و ایضاح ایلمشدی :

« ركب مستطاب جهاندارى به اسوج قرالى طرفندن كلان نامه نك ترجمه سیدر فی اواخر شعبان ۱۱۴۹ .

مکہ مکرمہ و مدینہ منورہ و قدس مبارک و بلاد اللہ عظیمہ یعنی ادرنہ و بروسہ
(۱) بورابطہ قویہ ده دولت عثمانیہ ایله اسوج بیننده روسیہ یه قارشى تدافى ، او زمانك تعبیری وجه ایله ، تحفظی براتفاقدی . اوزمانلر عثمانی اوردوسنده خبره جی احمد پاشا نامیله خدمت ایدن فرانسز مهندیلرندن بونوال بوتفاقك تأسیسی ایچون استانبولده بولونان ایکی اسوجلی بی ملکترلرینه کوندرمش ، بوتفاقه مقابل دمیرباش شارلك بورجلرندن صرف نظر ایدیله جکنی بیان ایلمشدی . هامهر ، جلد ۳ ، ص ۴۵۴ .

واستانبول و ممالک و بلاد ساثرہ دن شام شریف و بغداد و موصل و وان و دیار بکر و کوردستان و کورجستان و عربستان و عراق عجم و ارض روم و سیواس و ادنہ و قرمان و مغرب و حبش و طرابلس غرب و جزائر و آق دکز و قرہ دکز و بالجلہ آناتولی و روم ایلی و تاتارستان و بوجاق و طوائف نوغای و دشت قیچاق و افلاق و بغداد و ساثرہ نیچہ ممالک و بلادک بالارث و الاستحقاق سلطان معدلت عنوانی شوکتلو قدرتلو پادشاہ ال عثمان سلطان محمودخان بن سلطان مصطفی خان بن سلطان محمدخان بن سلطان ابراہیم خان حضرتلرینک طرف ہایونلرینہ بزفریدریقوش کہ بلطفہاہ تعالی اسوج و غوط و واندا ل طائفہ لرینک قرالی ولاند قراویا برنجی و نواحی شمالیہ دہ اراضی ساثرہ نک حکمداری یوز ، طرفزدن مشارالیہ شہریار صاحب الاقدارک جانب ہایون شوکت مصیرلرینہ دعوات خیرہ تقدیمہ خلوص و مودت عرض اولنور . شوکتلو قدرتلو پادشاہ عالم ارا حضرتلری جانب شہریار بلرندن بوندن اسبق طرفزہ ایلیچلیک ایلہ فرستادہ قلنان سعیدافندی بوجانبہ و مرغوب و محترم مکث و ارام اٹاسنندہ جانب ہایونلرندن و دولت علیہ لرندن طرفزہ واسوج دولتہ معطوف و مخصوص حسن توجہ و مصافات افہام و افادہ دن خالی اولماغلہ طرفزدن دخی بالمقابلہ جانب ہایون شہریار بلرینہ و دولت علیہ لرینہ موافقتہ دائمًا جایکیر دل درونمز اولان خواہش و عرض و حسن توجہ مومی ایلہ بالمواجہہ تصریح و تنبیہ اولندیفندن غیری عودتلری اٹاسنندہ نامہ ہایونلرینہ جواب نامہ صادقانہ مزک تحریر وارسالی اثبات مدعاہہ بینہ فلندی . بونیت عزیمت ایلہ مومی ایلہ ایلیچی قوللری عودت ایلیوب سلامت برلہ در دوات علیہہ ورودی و مودت نامہ مزک حضور ہایونلرینہ وصولی خبری طرفزدن لاحق اولدینی برلہ طرف ہایونلرینہ مع زیادہ خدمت بشکرانہ ادا و تکمیل ایچون ممتاز و معتبر ایچمزدخی منبعث اولہ و توابع اندرونزدن لیبرارون خوبکن نام نویقولارسیمز یعنی قیوجی باشیمز وادیوار قارلسون نام قورسپوندن سہ قومیسارلیکی تسمیہ اولنور محابرات امینی ایکی نفر بکنزادہ لر اذن و رخصت برلہ اطراف ممالککہ عازم سیاحت اولوب قاعدہ دولت علیہ لرلی دارالسلطنۃ السنیہ لرلی اوزرہ استانبول شہرینہ وصولرندہ اعیان دولتدن بعضلری حاللرینہ اطلاع حاصل ایلدکلرندہ اخر بیکانہ لرہ قیاس اولنمیوب مجرد اسوج طائفہ مزدن اولدقلرندن ناشی جملہ نک معتبری و رغبت و مودت مخصوصہ برلہ الی ہذہ الآن عامہ نک مقبول و مرغوبی اولدقلرندن ماعدا الطاف علیہ شہریازی بہ مظهر وایکی دولتک منافعی حاوی امورده طرف ہایونلرندن سزاوار اعتماد قلندقلرندہ طرفزہ اعتبار کرانہ لرلی و الطاف علیہ لرلی مبدول اولمشدر . جناب ہایونلری مومی ایلہ بکنزادہ لر حئلرندہ مبدول اولان الطاف پادشاہانہ لرلی بوداعیلرینہ سبب ممنونیت اولمغلہ من بعد توقف روا کورلیوب

بوجانبدن دولت علیه به تجهیز و انبعائی مراد اولنان ایلچینک مابینده واقع مسافه بیده و یولدرده محقق تهلکه بی نهایته و درد دولت علیه لرینه وصولنده طول زمان ضرورینه محتاج اولور فکر و اندیشه سندن ناشی استانه سعادتن و ندیکه عودت ایدن مارالذکر فویقورمز و مخبرات قومیسارمز بکنزاده لر اولجانبه مکث و اقامته و طرفزدن اعتمادنامه ورودی ترقینه مأمور قلنملری مناسب کورلدی . تا کم اعتمادنامه مز وصولنده بوداعیلری واسوج دولتی اموری رؤیت و تمشیت ایچون استانه سعادته عودت ایده لر و دولت علیه لرندن طرفزه مبذول و مخصوص اولوب علامات واضحی الی الآن مشهورمز اولان انظار علیه به والتفات سنیه بر آن اول موفق اوله لر و لله الحمد ملحوظمز تخلف ایتموب بوخبر مسرت رسان اولدقده طرفزدن تمشیت امورمه توکیل اولنان مومی الیها بکنزاده لر دولت علیه لرینه دوستلغه لایق وجه اوزره قبول اولندقلرندن غیره عهده ذمت خلوص لرینه حواله اولنان امورک تمشیت بر مرتبه موفق اولشلرکه جانب هایونلرندن اوتهدن برو طرفزه و دولتزه لایق قطع مبذول مصافات و موالات مجرد حفظنه دکل بلکه بوندن بویه تأکید و تزایدینه میل و محبت اظهار بیورمشلردر .

اولا طرفینک رعایا و برابالرینک منافع عظیمه سن شامل تجارت موادی سلك تحریره کشیده و نام نامی هایون مراسم سامی دولت علیه لری ایله تأکید و دفاتر اقلام وقایعه ثبت و وکیلان امورمز مومی الیها بکنزاده لر وساطت لرله قبول و تصدیق اولتیق ایچون طرفزه ارساله مساعده تا کم طرفینک رضاری ایله معتاد دولت علیه اوزره شروط سائره برله مستحکم قلوب مصافات دائمه نك رابطه و اتحادی طرفینک ضابطه قویسی اولتیق اوزره دوستلق طرفینده حفظ وصیانت اولنه . ثانیاً بوداعیلرینک قیم اولان متوفی اسوج قرالی اون ایکنجی قارلوش طرف دولت علیه لرندن استقراض ایلدیکی مبلغه دائر خصوصه جانب هایونلری بررتبه ده دوستلغه شایسته وجه وجیه اظهار بیورمشلرکه بو معامله جلیله تمشیتی امور سائر مزدن تقویت امورمه و باخصوص جناب شهرباری جلیل الهمک و دولت علیه لرینک بوداعیلری واسوج دولتی جانبه معطوف میل و رغبت لرینک یوماً قیوماً واضح و آشکار اولسنه و متوفی اسوج قرالی حقیقه ثبوت بولان همت کریمانه مهماندارلنک الی الابد ذکر جلیله باعث و بادی اولوب دولت علیه به نسبت علی الدوام مجد و سعادت واسوج دولته سبب ممنونیت اولمشدر .

ثالثاً بوندن اقدام له دیارنده وقوع بولان حرکاته نظر برله بعض ملاحظات مستقیمه پادشاهانه لری اظهار و طرفینک منافع مدار اوله جق طریق راشار و تمشیت امورمه و کیلر مز اولنلره طرفزه افهام اولتیق اوزره انها اولتمش . تا کم بوخصوصه دخی واقع خیرخواهلیق معلوممز اولدقده ایکی دولتک اسوده لکنه و بالجمله منافع

سائره سنه مؤدی اولور اسبابده بصیرت اوزره تقید واهتمام درکار اوله. امدی بووجهله تبیع وملاحظه اولدوقده طرفزدن بوندن اسبق یدلرینه اذن ورخصتی حاوی اعتمادنامه ویریلوب دولت علیه ده رؤیت و تمثیت امورمزه وکیللرمن اولان مومی الیها بکزاده لرمنک بوندن بویله مع زیاده اذن ورخصت ایله مرخص نصب وتعین اولملری مناسب کوریلوب مجدداً یدلرینه اقصای مصافاتی شامل اشبو رخصت نامه من ویرلمشدره تا کم معیت برله ایکسی دخی تمثیت امورمزه وکیللرمن اولوب ویا بر مقتضای قضا و قدر ایکسندن برینه اجل یتوب موتی واقع اولسه احد هادن حیاتده قلان قنیمسی اولور ایسه اخرک برینه قائم اولوب تمثیت امورمزه منفرداً ومستقلاً وکیلز اوله فلهدا . اولاً ایکی دولتک توابع رعایا و بریارلرینک منافی ایچون بر صورتیه افراغ و طرف هایونلرندن قبول و تأکید و دفتر اقلام وقایعه ثبت و قید اولوب طرفزه کوندریلان تجارت موادنی طرفزدن مومی الیها وکیللرمن امضا ایده لر و دولت علیه ده معتاد اولان رسوم و شروط و سائره برله تکمیل و تمیم ایده لر. نشکم بوداعیلری دخی اشبو مخالفت نامه من ناطق اولدیقی اوزره مواد مرقومه بی باطوع والرضا قبول و تصدیق و تأکید ایده رز. ثانیاً متوفی اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوشک دولت علیه دن استقراض ایله یکی اچه خصوصی جناب خلافتاً بلرندن طرفزه اظهار و اعلان اولنان مصافات وموالاته توقیر واحترام و طرفینک دوستقلری مرعی و مرعات اولنق اوزره بر صورت مرغوبیه افراغ ایده لر و بوخصوصه ایکی دولت بیننده واقع مسافه بعیده مقتضاسنه کوره بران اول حسن ختام ویره لر . ثالثاً بو ایکی دولت بیننده واقع مصافات وموالات بعض رابطه قویه ایله توسیع ومحکم اولنق خصوصی طرفزه فرستاده قلنان مواده نظر اولنوب سیاق وسباقندن مفهومی اولدوقده چون مقصد اصلی له مملکتلرینک اسوده لک واستانسلو قرالک له تحتنده ابقا و تقریری ایدی ولکن نتیجه چاساری ایله فرانچه قرالی بیننده کچنلرده خلاف مأمول شروع اولنان مصالحه یالکنز لهده دکل بلکه تماماً اوروباده تبدلات عظیمیه سبب اولغله انفاً مسطور مراد ومقصدک تمثیتی وقتی بوحالده فوت اولمش کورینور . بوداعیلری استانته دولت علیه لرینه تمثیت امورمزه مأمور وکیللرمنه تنبیه ایله ککه ملوک وملل سائره دولنلری هر نه کونه تغالب اوزره اولملر ویا اولورلر ایسه بوداعیلری واسوج جناب پادشاهانه لرله و دولت علیه لرله مابینده ثابت واستوار اولان موالات ومصافات خالصه بی بالجله لوازمی بلا نقض وخلل الی الآن و بوندن بویله الی الابد هر حالده حفظ وصیانتده ثابت قدم وراسخ دم اولدوغمزه اوله غمزه طرف هایونلرینه و دولت علیه لرینه اعتماد کلی ویره لر. نشکم داعیلری دخی بالذات خصوص مزبورده اشبو نامه من ایله محکم شهادت وتعهد ایده رز وحالاً کمال جد وسعی برله

اهتمام تاممز بونك اوزرنده دركه دولت عليه‌يه اطمينان كلك ايجون دوستلغك وجوه ممكنه ايله توفيقنه تشنه ومشتاقز واقصاي مراهمز خصوص مزبور اولمغه عندمزده بوندن احباشتها برشي اولديغنه ريب واشتباہ اولميه. باقي بوندن بويله جناب هايونلرني و دولت عليه لرني خلوص درون ايله قادر مطلق جناب حق حضرتلرنيك حفظ وحمایه سنه سپارش وامانت ايده رز. ميلاد حضرت عيسى نك بيك يديوز اوتوز التي سنه سنده ماه مارتك اونجی كوتنده مقر حكومتز اولان استوقهولم شهرته تحرير اولمشدر. « (۱)

اسوج سفیرلرنيك استانسوله ورودينی متعاقب بورج مسئله سی پك چابق حل ايدلدى . بوبورجك « یتیمش ایکی پاره طوپ و لوازم سائر ايله دوناتمش برقطعه جنك قالیونی و اوتوز بيك حره لی توفنك » ايله تسویه اولونماسنه مساعدنه اولوندى . سلطان محمود خان اولك بومساعدوسی اسوجده ممنونیتی موجب اولدی . اسوج دوناتماسی ضابطانندن بری معیتی ايله یتیمش ایکی طوپله تجهز جنك قالیونی و اوتوز بيك تفتكندن ده اون بيکی كوندردلدى . باقي قالان يكرمی بيك تفتكك سرعت ممكنه ايله كوندرلمسنه قرار ویرلدى . عين زمانده ، استانبولده اقامت ایدن اسوج مرخصلرندن حوپكن ايله قارلسون اورته ایلچی نصب اولوندى . اسوج قرالی برنجی فرهدریقندن سلطان محمود خان اوله كوندریلن نامه ده بوكیقتلر تماميله تصریح ایدیلدوری :

«ركاب مستطاب جهاندارى به فریدریقوش نام اسوج قرانندن كلان نامه نك ترجمه سیدر . فی ۲۹ ذی ۱۱۵۱ .

مكة مكرمه و مدينة منوره و قدس شريف و بلاد ثلثة عظيمه اولان ادرنه و بروسه و قسطنطنيه و بلاد سائره و كردستان و كورجستان و ارزن الروم و سيواس و ادنه و قره مان و مغرب و حبش و جزائر و طربلوس غرب واق دكز و قره دكز و بالجملة اناطولى و روم ابلی و بوجاق و قریم و نوغای و قیچاق و افلاق و بغداد و سائر تحت حكومتلرنده اولان نيجه ممالك و بلدانك پادشاهی شوكتلو عظمتلو و قدرتلو

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۴۴۴

شہنشاہ ال عثمان سلطان محمود خان بن سلطان مصطفی خان بن سلطان محمد خان بن سلطان ابراہیم خان دوستم حضرت تیرینہ بز فریدریقوش کہ بلطفہ تعالیٰ اسوج غوت وواندال طرفلرینک وسائر یرلرک قرالی وحاسیانک دوقہ سی وخرسفہ دیا وقاقلیوش ودیہ چیوا رمخانیونیدا وچورکیا مملکتلرینک پرنچی و حاکمی یوز طرفزدن حضورہا یونلرینہ طول عمرودولت وصحت شاملہ وسعادت کاملہ ادعیہ سی تقدیمندنصرہ طرف ملوکانہ لرینہ دوستانہ اعلام اولنورکہ بوندن اقدم سلفمز واقربامزدن اولوب ذکری خیر ایلہ یاد اولنان متوفی اون ایکنجی قارولوش ا-وج قرالک دولت علیہ عثمانیہ باقی قالان دینہ دائر دوستانہ مبدول بیوریلان مساعده خسروانہ لرندن بوداعیلری ممنون ومحظوظ اولمدمدروبو بایدہ علام واضحہ ایلہ اظهار بیوریلان مصافاتک وجوہیلہ تشکرین ایدوب طرف داعیلرندن دخی مصافات وموالاتہ لایق اولدوغی وجہ اوزرہ خصوص مزبور بران اول حصول پذیر اولق ارزوسیلہ طرفینہ اسہل ومقبول کوریلان حسن صورتہ مبادرت وحصولہ کلک ایچون بلا عوق وتاخیر اتخاذ اولنان اسبابہ مباشرت اولنوب دونماترک ضابطاندن رغبتلو ہندریقوا کڈسل نام ضابطمزی یتش ایکی پارہ طوب ولوازم سائرہ ایلہ دونامش بر قطعہ جنک قالیونی واتوز بیک توفنکدن اون بیک حربہ لی توفنک تعہد اولندینی اوزرہ دردوات علیہ لرینہ تبلیغ وتسليم ایلک اوزرہ تعیین وارسال ایلشزدر وقصور قالان بکرمی عدد توفنک حربہ لریلہ تدارک وبر کون اول ایصال وتسیر اولنمستہ سمی واهتمامز درکار وبودفعہ ارسال اولنان مهمات ایلہ جناب ملوکانہ لرینہ طوجدن افراغ اولنمش الی عدد طوب وهرطوبک بوزر پارہ کلہ سی ویوز عدد حجرہ کلہ لری ایلہ بر قطعہ ہاون طوبی خاکپای سلطنلرینہ بوداعیلرندن اهدا وارسال اولنوب جایکیر درونمز اولان خلوص وصداقتہ بناء قرین قبول خسروانہ لری بیورلق مأمولدر وبویکی دولت ورعایاسی پینندہ مدت مدیدہ دن بروصرعات اولنان دوستانق بلاخلل حفظ وانا فانا نشوونما وتقویت ویرلہ سیچون طرفزدن علایم واضحہ ایلہ مناسب اولان وقتہ اثبات و بیان اولنقی ارزوسندہ اولدوغمز اجلدن بوندن بویلہ مافی الضمیر اولانی صدق ایلہ اظهار ایچون ارباب استشارہ مزدن اولوب بوندن اقدم استانہ سعادت لرینہ ارسال وحالا مکث ایدن رغبتلو معتمد بارون قارولوش خوبکین وادوار قارلسون نام مصلحتگذار لری مزی اورتہ ایلچیلک رتبہ سیلہ امتیاز ایلشزدر . ایلچیان مرقومان داعیلری بوآنہ دکن الطاف پادشاہانہ لریلہ فخریاب اولدقلری اوزرہ بعدالیوم دخی حضور ہایون شہنشاہ لرینہ رومالہ اذن ورخصت خسروانہ لری بیدریغ ودولت علیہ لریلہ میانہ دہ ثابت واستوار اولان مصافات وموالانک ہر حالہ مرعی ومعبر طوبلہ سندہ اولان نیت وعزیمتمزی وبوداعیلرندن اولق اوزرہ خاکپای دولت لرینہ ایراد

ایلدکلی کلماتہ اعتماد کلی بیورملری مأمول وملحوظمزدو . باقی جناب هایون شهنشاهیلی طول عمرو شوکت وسعادت برله کامیاب اولملری درکاه ذوالجلالدين نیاز اولنور . ولادت حضرت عیدی تک بیک یدیوز اوتوز سکز سنه سنده ماه اغستوسک اون یدیجی کوننده مقر حکومتز اولان استوقولم شهرنده تحریر اولنشدرد (۱) .

اسوج قرالی بونامه ایله برابر پادشاهه هدیه اولارق طونج طوبلر ، کلهلر ، برده هاون طوبی کوندردی . فقط بوهدیه لرك استانبوله قدر کتیرله سی ممکن اولامادی . اسوجیا قالیونی سبته بوغازنده قضایه اوغرادی . بونک یرینه (پاتریوطا) اسمنده دیکر برقالیون کوندرلدی . بوقالیونده اون بیک تفنک واردی . بوتفنکلر جبه خانه عامرہ یه تسلیم ایدلدی . متباقی اون طقوز بیک تفنک ایچون استانبوله کی اسوج مرخصلرندن تمسک آلدی ، دمبر باش شاراک بورجنه محسوباً ویردیکی سندلر اسوج قرالنه اعاده اولوندی . برنجی فرہ دریقک ارزوسی وجہ ایله حوپکن ایله قارلسونک اورته ایلچیلک عنوانلری باب عالیدن تصدیق ایدلدی . سلطان محمود خان اول اسوج ایله مناسباتک غایت صمیمانه اولماسنه اعتنا ایدیوردی . باب عالینک مقصدی روسیه یه قارشى اسوجله اتفاق ایتمک ، عثمانیلرک ازی دشمنلرینک استیلا سیاستلرینه خاتمہ چکمکدی . محمود خان اول اسوج قرالنه کوندردیکی نامه هایونده بوصمیمیتتی پک نازکانه جمله لره احساس ایدیوردی :

« رکاب هایوندن اسوج قرالنه نامه هایون مسوده سیدر .

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح
جواهر الطایفة النصرانیة صاحب اذیال الحشمة والوقار وصاحب دلائل الجدوالاعتبار
اسوج قرالی وغوط وواندال واکا تابع نیجه ولایتلرک حکمداری فردرقوش

(۱) عین مألده بر مکتوبده صدر اعظم عوض محمد پاشایه یازلشدر ، دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۵۱۰

ختماء عواقبه بالخیر والرشاد واحسن اليه سبیل الصواب والسداد تویج رفیع
 هایون واصل اولیجق معلوم اولاکه مقدما طرفکزدن مقام صدارت عظمی به
 ارسال اولنوب حالا استانه سعادت مزده مکث واقامت اوزره اولان مصلحتگذار
 بکزاده لر وساطت لریله عرض اولنان مکتوب مودت اسلوبکوز ناطق اولدینی کیفیات
 معامله دوستانه واراده خیر خراهان کزه دال اولنهدن ناشی حظ موفور حاصل
 اولشد . فی الحقیقه دولت ابد مدتمزه عائد اولان اقبال وسعادت وفائده ومنفعت
 اسوج دولته دخی راجع وساری اوله جنی ظاهر وهمجوار اولان دشمنلرک برینه
 اعتماد اولتیق مراسم حزم واحتیاطه منافی ومغایر اولقدنشاشی طرفینک خیر ومنفعتنه
 مؤدی خصوصاتک بران اقدم تمسیت وآمانده نیجه منافع وفوائد ملحوظ ایدوکی
 اشکار اولغله طرفینک خواهشی اوزره درمیان اولان خصوصک مقتضای وقت
 وحاله انسب اولدینی وجهله تمهید وتمشیتنه موقوف اولان حالات صدر اعظم
 وسردار اکرم طرفندن فرستاده قلنان مکتوب مصحوبده مفصلاً ذکر وتحریر
 قلنوب بعدازین اسوج دولتی ایله مقصود اولان دوستلغک تأکید واستحکامنه
 سمی مالا کلام اولنه جنی جناب لرینک دخی معلوم لری اولغله تفصیل ویباندن مستغنیدر .
 بوندن بشقه بوانشاده دخی رکاب هایون مزه ارسال اولنان نامه دوستی علامه کزک
 ترجمه وخلاصه مضمونی قدوة الامراء المله المسیحیه مومی الیها حوکنن وقارلسون
 نام بکزاده لرکز وساطت لریله دآب دربرین وقاعده پیشین اوزره عرض وتقدیم اولنوب
 مضمون نامه دن مستفاد اولان دوستانه ومجانه تحریر اتدن ومومی الیها بکزاده لر یکزی
 اورته ایلچیلک رتبه سی ایله ممتاز ایلدی ککزدن حظ اولتیق حسنیله بروجه محرر
 میانده درکار وثابت اولان دوستلغک ترقی وازدیادینه باعث وبادی اولتیق ایچون
 التماس دوستانه لری اوزره طرف دولت علیه مزدن بکزادگان مومی الیها به اورته
 ایلچیلک مراسمی اجرا وتمیم اولنوب وقرال سابق متوفی اون ایکنجی قارولوش
 قرالک دولت علیه مزه اولان دینی مقابلی ایصال وتسلیمی باینده مقدما بالالتماس
 قرارداد اولوب صورت ویرلدیکی اوزره ارسال اولنان یتمش ایکی باره طوب
 چکر برقطعه دونامش قالیون استانه سعادت مزه بادبانکشای عزیمت ایکن سبته
 بوغازی نام محله باذن جناب پروردکار صدمه امواج قضایه دوچار اولغله
 پآریوت نامنده وارد اولان دیگر برقطعه قالیونکزی دروننده اولان اشیا ایله
 دولت علیه مز طرفندن ذکر اولنان قالیونه بدل مربوط مراسی قبول قلنوب
 وتسلیمی موعود اولان اونوز بیک حربلی تفنکدن دخی بودفعه اون بر بیک تفنک
 ایلچیان مومی الیها طرفلرندن تسلیم جبه خانه عامر مز اولغله قصور اقتضا ایدن
 اون طقوز بیک حربلی تفنکر بوندن بویله تسلیم اولتیق ایچون ایلچیان مومی الیها
 کندو طرفلرندن تمسک ویرمک شرطیله متوفی قرال مشارالیهک در علیه مزده

ابدکلری کلماتہ اعتماد کلی بیورملری مأمول وملحوظمزدو . باقی جناب هایون شهنشاهیلمری طول عمرو شوکت وسعادت برله کامیاب اولملری درکاه ذوالجلالاندن نیاز اولنور . ولادت حضرت عیسیٰ نیک بیک یدییوز اوتوز سکز سنه سنده ماه اغستوسک اون یدنجی کوننده مقر حکومتمز اولان استوقولم شهرنده تحریر اولمشدر « (i) .

اسوج قرالی بونامه ایله برابر پادشاهه هدیه اولارق طونج طوبلر ، کلرلر ، برده هاون طوبی کوندردی . فقط بوهدیه لریک استانبوله قدر کتیرلهسی ممکن اولامادی . اسوجیا قالیونی سبته بوغازنده قضایه اوغرادی . بونک یرینه (پاترییوطا) اسمنده دیکر برقالیون کوندردی . بوقالیونده اون بیک تفنک واردی . بوتفنکلر جه خانه عامرہ یه تسلیم ایدلدی . متباقی اون طقوز بیک تفنک ایچون استانبوله کی اسوج مرخصلرندن تمسک آلدی ، دمبر باش شارلک بورجه محسوباً ویردیکی سندلر اسوج قرالنه اعاده اولوندی . برنجی فرہ دریقک ارزوسی وجه ایله حویکن ایله قارلسونک اورته ایلچیلک عنوانلری باب عالیدن تصدیق ایدلدی . سلطان محمود خان اول اسوج ایله مناسباتک غایت صمیمانه اولماسنه اعتنا ایدیوردی . باب عالینک مقصدی روسیه یه قارشى اسوجله اتفاق ایتمک ، عثمانیلرک ازی دشمنلرینک استیلا سیاستلرینه خاتمہ چکمکدی . محمود خان اول اسوج قرالنه کوندردیکی نامه هایونده بوصمیمیتنی بک نازکانه جمله لرله احساس ایدیوردی :

« رکاب هایوندن اسوج قرالنه نامه هایون مسوده سیدر .

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح
جواهر الطایفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار وصاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج قرالی وغوط وواندال واکا تابع نیجه ولایتلرک حکمداری فردرقوش

(۱) عین مآلده بر مکتوبده صدر اعظم عوض محمد پاشایه یازمشدر ، دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۵۱۰

نوه عواقب دحیر و ابرشاد و حسن ایه صلیب و اسدک بوقیع رجب
 اول و حسن ابریشی معلوم بود که قصد هرگز کردن مقام سعادت عشق
 وصال و نیویب حال استاده سعادت زده عکس و وقت ابرزه اول مصعبانکار
 اگر دهر و ساحتی در عرض ابرائی مکتوب بودت سوگند فاعق ابریشی بعبت
 نامه دوستی و ابرائی جز در راه کرم دل بوقسن فنی خط عروج حاصل
 و شمر - فی حقیقه دوت در ستره عالم اول نقل و سعادت و وقت معلومست
 سوح دوتی دخی زحج و ساری ابریحی ظاهر و ظهور اول دشمنیک تریه
 تندی اوشق مرسم حرم و حقیقه مدق و سایر اوقسنشی عرفینک حیرت مصلحت
 مؤدی خصوصتک بران اقمه تثبیت و نامده بجه مانع و عواید عروج مؤدی
 شکر بوجه عرفینک حیرتی ابرزه در میان اول خصوصتک شکستی وقت
 و ده نس ابریشی و جهه نمیه و تثبیت عواید بران حالات صبر عظم
 و بردار کرم هر دهن و ستمانه قنن مکتوب معلومه مصلحتاً ذکر و تخریر
 قنن حدیث سوح دوتی به خصوص اولان دوستتک تکیه و مستحکمه
 می مالا کلام بونه می حدیثتک دخی صبر ساری اوجه قصص و بیان من مستحکم
 و من شقه بوشاده دخی زکب می ابرزه اول اولان نامه دوستی علامه ترک
 زجه و علامه خصوصتک لامر نامه سبجه موی به حویکی و قارسون
 ده کز دهر کر و ساحتی در ستره نامه پتیب ابرزه عرض و مقدم و نیویب
 مضمون نامه اولان دوستی و بجه تخریر ابرشمن موی به مکر تهر مکر
 ابرزه بیچیک زتعی به مختار به یک کز کردن خط اوشق حسیه بروجه محرم
 برآمده در کار وقت اولان دوستتک ترقی و زنده دینه دعت و مدق و حق چون
 تنس دوستی مری ابرزه طرف دوت عیبه مزدن مکر دکان موی به ابرزه
 بیچیک مرسمی حر و تهم و نیویب و قران سبقت متوفی و سبقتی قرووش
 فزاک دوت عیبه مره اولان دخی ضعیف وصال و نسبی نامه قصد در اتس
 فزادده و نیویب صورت و بریدی ابرزه ارسال اولان نقش ایکی پاره صوب
 جگر برقصه دونه نش قیون ستمانه سعادت زده دده کشای عربت یکن سه
 بوغزی نامه مجله بدن حد پروردگار صلوات سوح قصد دوچار و صه
 ابرزون نامه وارد اولان دیگر برقصه قیون کشای در نامه اولان شب به
 دوت عیبه مره در حسن ذکر و ان قیونیه من مربوط مرسمی قنن قنن
 و نسبی موعود اولان و تهر یک حرمی شکست دخی بودصه و بر یک شاکت
 ایچین موی به طریقت من تسبب حقیقه عامه مره و نقله قصور قصد بیان
 اول مقنوز یک حرمی تهر بیان به تسلیم اوشق چون بیچین موی به
 کندو طریقت من تمسک و برکت شرطه متوفی قران مشار یک در عیبه مره

محفوظ اولان تمسکری جناب حشمت نصا بلرینہ کوندردیک کوندرلک خصوص لرینی التماس واستدعا ایتملر بله مقتضای شیمه کرمه سلطنت سنیہ من ارزوه مدت وافرہ دن برو اسوج دولتی ایله دولت علیہ من بیندہ جاری اولان دوستانہ معاملات وصرعی و معتبر طوتیلان صادقانه مصافقہ بناء بوکونه موادده ارباب صرف و تجارت بیندہ درکار اولان اخذ و اعطا مراسمہ رعایت مثللو حرکت ایکی دوایک دخی شان و عنوانہ شایان حالتلردن اولغله ذکر اولنان قلیونہ بدل قالیون مرقومک دخی قبولی نیازندہ اولمامش اولسه لر ایلچیان مومی الہماہ دولت علیہ من طرفندن بو بایدہ بوکونه نسہ ایراد و تکلیف اولنمہ جنی ظاہر و بیدار اولدوغندن باشقہ بروجه محرر اشیای مرقومہ و قالیون مذکور دخی میانہ اولان دوستلق مقتضاسنجہ مجرد جناب لرینک ہدیہ بیہ کز مثابہ سنندہ قبول اولغله متوفی قرال مشار الہیک تمسکری صوب مودت دستانکزه ارسال و تسیر و برمنوال محرر کرک دوستانہ عقد و تمہیدی التماسندہ اولدوغکز خصوصات مرقومہ تک قواعد دول اوزوہ عقد و تمہیدینہ و کرک استدعا اولندی بی اوزوہ بو خصوصک تمہیتہ مساعدہ ہایونمزہ بذول و ارزانی قلندیغین مشعر اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرونمز تحریر و املا و طرفکزه عودت ایتدیریلان بکزادہ کز وساطتیلہ تسیر و اسرا قلنمشدر . ان شالمولی لدی الوصول کیفیات مرسومہ معلوم حشمت مابلری اولدقده بوندن بویله دخی طرفیندن درکار اولان دوستی و مصافقک تزیاید واستقراری و مراد اولنان وجہلہ اقتضاسی وقت حالہ کورہ ثمرہ سی اظہارینہ دائر خصوصلردہ ملحوظ اولان دوستانہ حرکت و ہمہمات ظہوری مأمول خسروانہ من اولغله شرایط محبت و موالات طرفکزدن صیانت اولندقہ سنجہ مرضیہ اجداد نظام و دیدنہ حسنہ اسلاف کرامز اولان سلطنت سنیہ من دن دخی صرعی و معتبر قلنمسی امر محقق و مقرر ایدوکی معلوم کز اولہ . والسلام علی من اتبع الہدی . و اخرم ۱۱۵۲ (۱) .

باب عالی بونامہ ہایونی کوندردیکی کچی اون ایکی شارلک استانیولدمہ محفوظ سندلری دہ اسوج مأمورینہ تسلیم ایدلدی . مأمور سلیز یادن کچرکن تلف ایدلدی ، زدندہ موجود سندلر ایله سائر اوراق بو ائنادہ غائب اولدی . بو حادثہ اسوجہ تأثری موجب اولدی . حتی قرال فرہ دریق بو تأثرینی سلطان محمودخان اولہ کوندردیکی برمکتوبدہ بوتون صمیمیتی ایله بیان ایتدی . معافیہ قرالک ارزو ایتدیکی مسئلہ ، تجارت

• معاهده سنک بر آن اول عقدی ایدی . باب عالی قرالک بو ارزوسنی تأمین ایچون مذاکره اجراسنه مساعده ایتدی . عین زمانده اون ایکی شارلک بورجه مقابل ویریلن تفنکاردن متباقی اون بیک تفنکده سریعاً ارسالی طلب ایلدی . اسوج قرالی بوتفنککلرکده بر سنهیه قدر استانبوله کوندریله جکئی وعد ایتدی . قرال فرهدریقک بومسئله لره دائر سلطان محمود خان اوله وصدر اعظمه کوندردیکی مکتوبلر بروجه آتی ایدی :

« رکاب هایون شهریاری به اسوج قرالندن کلان نامه نك ترجمه سیدر . فی ۱۶ ش ۱۱۰۲

مکه مکرمه ومدینه منوره و قدس شریف و بلاد ثلاثه معظمه یعنی ادرنه و بروسه و قسطنطنیه و بلاد سائر دن شام و بغداد و مصر قاهره و بالجه عربستان و حلب و عراق عجم و موصل و وان و دیاربکر و کردستان و کورجستان و ارزن الروم و سیواس و ادنه و قره مان و مغرب و حبش و تونس و جزایر و طربلس غرب واق دکز و قره دکز و بالجه اناتولی و روم ایلی و بوجاق و تاتارستان و نوغای و قیچاق و افلاق و بغداد و سائر نجه ممالک و بلدانک سلطان معدلت عنوانی شوکتلو عظمه تلو قدرتلو پادشاه ال عثمان سلطان محمود خان بن سلطان مصطفی خان بن سلطان ابراهیم خان حضرتلرینک طرف هایون پادشاهانه لرینه بز فریدریقوش که بلطفاه تعالی اسوج و غوت و واندال طائفه لرینک قرالی ولاندغراونک برنجی و نواحی سائر نك حکمداری ایز طرف داعیلرندن عرض خلوص و محبت برله ادعیه لایقه و ائنیه فایقه ابلاغند نصکره مجانه انها و اعلام اولنورکه بوندن اقدام معتمدلر مزدن لیبرارونده سائلارده نام بکزاده مزیدیه فرستاده بیوریلان نامه هایون شوکت مقدر نلرینک اطراف و اکنافدن طرفزه اخبار اولندوغی اوزره مأموریت مرقومه ایله استانه سعادت اشیانه لرندن عودتنده اثنای راهده سلزیا مملکتنده اخذ و هلاکی و مأموریتی مشعر کاغد لرینک غضب و غارتی و وقوعندن ناشی طرف داعیلرینه عدم وصولی اگرچه باعث اندیشه و الم اولوب ولکن در دولت علیه لرنده اقامت اوزره اولان ارباب استشاره مزدن لیبرارون حویکن و کشتی زاده لر مزدن قارلسون نام ایلیچلریمز بنده لرندن لیبرارون باکر و اسوج دولتی حقنده حسن توجهات پادشاهانه لری نمایان و ما بنده جاری اولان مصافات و موالاتک تشبید و استمرارینه و یوماً فیوماً تزايد و استقرارینه حسن نیت و عزیمتلی درکار ازلدینی قلب صداقت مشحون زده جایکیر اولغله فوق الغایه ممنون و محظوظلر اولمشدر و علی الخصوص

طرف دولت علیه لرینه متوفی اون ایکتنجی قارولوش نام اسوج قرالی دینک اداسی خصوصنده سهولته مساعده ملوکانه لری مبدول و طرفزدن ایصال و تسیری مقدا قرار داده اولوب سنه سابعده سبته بوغازی قرینده غادش نام محله قضارا ضایع اولان اسوجیا تسمیه اولنور سفینه نك یرینه دین صرقومک اداسیچون پاتریوطه اسمیله مسمی دیگر سفینه من دروننده اولان بعض اشیای موجوده ایله طرف دولت علیه لرندن قبولنه مساعده برله داعیلری حقنده ظهوره کلان حسن همت پادشاهانه لرندن و مارالذکر بارون لیبرده ساقلااره نام بکزاده مزک یدینه دفع اولنوب نیجه علایم واضحه لرندن و جوهیله ممنون و محبوب اولدیغیز لاریب و اشتباهدر و دولت علیه ابدیوندرلیله قرالغمز بیننده روابط مصافقات ثابت اولدوغنه بناء طرفیندن بسط و تمهیدی مستلزم معااهده و اتفاقات انعقاد و اتمامنه طرف دولت علیه لرندن مأمور مخصلر ایله مکالمه و مذاکره ایچون سالف البیان ارباب استشاره مزدن لیبر بارون خوپکن و کشی زاده لر مزدن قارلشون نام ایلیچیریمز داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مخص تعیین اولنلری لازمه امور دن اولدینی طرف داعیلرینه فرستاده قلنان نامه ملوکانه لرنده اشعار و افهام بیورلدیغنه بناء بوکونه خیرلو و طرفینک منافع عظیمه سنی مشتمل اولان مصلحتک آتام و اکلانه خلوص درون ایله خواهش و ارزومزی اثبات و بیان ایچون اشبو مصلحت خیر انجامک دولت علیه نك مخصلر یله معاً عقد و تمهیده و تکمیلی باندنه ترضیع اوقات ایتمکسزین ایلیچیان صرقومان داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مخص تعیین اولنلشدردر . باقی مصلحت مرقومه نك طرفینه خیرلو اولان خانه سیله قریباً حصونلی میسر و جناب هایون پادشاهانه لری سریر سلطنت سنیه لرنده دائم و برقرار اولملری درگاه ذوالجلال دن مرقو و متنی در . میلاد حضرت عیسی نك بیک یدیبوز اوتوز طغوز سنه سنده ماه تموزک اون التنجی کوننده مقر حکومتز اولان استوحلم نام محله تحریر اولنلشدر « (۱)

« دولتلو عنایتلو وزیر اعظم حضرت لرینه اسوج قرالندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر . ۲۶ ش ۱۱۵۲

بز فریدریقوش که بلطفاه تعالی اسوج وغوت و واندال طائفه لرینک قرالی ولاند غراویانک پرنجی و نواحی ساثره نك حکمداری یزد دولت علیه عثمانیه نك وزیر اعظمی اولان دولتو سعادتلو دوستمز حضرت لرینک حضور سعادت لرینه طرفزدن عرض خلوص و مودت

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۵۳۴

ابلاغند نصرکہ دوستانہ انہا اولنورکہ بوندن اقدام حین عودتندہ قضایہ مصادف و ہلاک اولان لبربارون دہ سانقلاو نام معتمد مزک یدیلہ فرستادہ قلنان مکتوب مودت اسلوبلرینک ارباب استشارہ مزدن اولوب استانہ سعادتمہ مقیم لبربارون حویکن و کشی زادہ لر مزدن قارلشون نام ایلیچلیریز داعیلرندن طرفزہ ورود ایدن صورتندن کرک دین بقیہ سنک اداسی خصوصی و کرک طرفینک فوائد عظیمہ سنی شامل اولان رابطہ معاہدہ و اتفاقک دولت علیہ دن مأمور اولان مرخصلرایلہ عقد و تمہیدی ایچون ایلیچیان مرقومان داعیلرینہ طرفزدن ارسالی مقتضی اولان رخصت نامہ مزہ دائر ایراد و اشعار بیوریلان احوال معلوم داعیلری اولوب فوق الغایہ ممنون اولمشزدر . خصوص مرقوم رگاب ہایون شہریاری بہ طرفزدن تبلیغ اولان نامہ مصادقات مشحونزدن معلوم سعادتلری بیوریلوب زیادہ تفصیل و بیانہ محتاج اولمامغلہ بودغہ انحق دینک تکمیلنہ باقی قلان توفنکک بران اول تکمیل و تسیری ایچون طرفزدن تأکید اوزرہ تنبیہ اولنمغلہ انشاء تعالی بوسنہ مبارکہ دہ حربہ لرلہ اون بیک توفنک طرف دولت علیہ بہ ارسال و ایصال اولنہ جفی معلوم سعادتلری بیورلدقده جناب سعادت انصافلرندن ماہیندہ جاری اولان مضافات و موالاتک استقرار و استمرارینہ و ایکی دولتک منافعنہ شامل اولان مصلحت امورک رؤیت و تمشیتندہ بوآنہ دکین ظہورہ کلان ہم آصفانہ لری درکار ایدوکی مشہودمز اولدیغندن بوندن بویلہ دخی طرفینک دوستلنی دوام و قیامنہ و طرف دولت علیہ دن و بوداعیلرندن رخصت تامہ ایلہ تعیین اولنان مرخصلرک اقدام و اہتمامنہ و حصول مرانہ کماکان ہمت و اعانتلری و جویہلہ مأمول و ملحوظمزددر . باقی صحت و عافیت برلہ ہائم و قرار اولہ لر . ولادت حضرت عیسی نک بیک یدیوز اتوز طقوز سنہ سنندہ ماہ تموزک اون آلتنجی کونندہ مقر حکومت ز اولان استوحلم نام شہردہ تخریر اولمشددر (۱) .

دمبرباش شارلک بورجی مسئلہ سی بو صورتلہ حل ایدلدی . بوتاریخندن اعتباراً دولت عثمانیہ ایلہ اسوج دولتی بیندہ مناسبات برقات دہا صمیمیت کسب ایتمش ، اسوجلہ عقد اولونان تجارت معاہدہ سی برقاچ سنہ ایچندہ روسیہ قارشی بر اتفاق ایلہ نتیجہ لشمشدی .

صوک

یووک آطہ ، ۶ کانون اول ۳۳۲

طرف دولت علیه لرینه متوفی اون ایکنجه قارولوش نام اسوج قرالی دینک اداسی خصوصنده سهولته مساعده ملوکانه لری مبدول و طرفزدن ایصال و تسیری مقدا قرار داده اولوب سنه ساهده سبته بوغازی قرینده غادش نام محله قضارا ضایع اولان اسوجیا تسمیه اولنور سفینه نك یرینه دین مرقومک اداسیچون پاتریوطه اسمیله مسمی دیگر سفینه من دروننده اولان بعض اشیای موجوده ایله طرف دولت علیه لرندن قبولنه مساعده برله داعیلری حقنده ظهوره کلان حسن همت پادشاهانه لرندن و مارالذکر بارون لیبرده ساققلاره نام بکزاده منک یدینه دفع اولنوب نیجه علایم واضحه لرندن و جوهیله ممنون و محبوب اولدیغمز لاریب و اشتباهدر و دولت علیه ابدیوندرلیله قرالغمز بیئنده روابط مصافات ثابت اولدوغنه بناء طرفیندن بسط و تمهیدی مستلزم معااهده و اتفاقک انعقاد و اتمامنه طرف دولت علیه لرندن مأمور مرخصلر ایله مکمله و مذاکره ایچون سالف البیان ارباب استشاره مندن لیبر بارون خوپکن و کشی زاده لر مندن قارلشون نام ایلیچیریمز داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مرخص تعیین اولنلری لازمه امور دن اولدینی طرف داعیلرینه فرستاده قلنان نامه ملوکانه لرنده اشعار و افهام بیورلدیغنه بناء بوکونه خیرلو و طرفینک منافع عظیمه منی مشتمل اولان مصلحتک آتام و اکلانه خلوص درون ایله خواهش و ارزومزی اثبات و بیان ایچون اشبو مصلحت خیر انجامک دولت علیه نك مرخصلر یله معاً عقد و تمهیده و تکمیلی باینده ترضیع اوقات ایتمکسزین ایلیچیان مرقومان داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مرخص تعیین اولنلشدر . باقی مصلحت مرقومه نك طرفینه خیرلو اولان خاتمه سیله قریباً حصولی میسر و جناب هایون پادشاهانه لری سر بر سلطنت سنیه لرنده دائم و برقرار اوللری درگاه فوالجلالدن مر جو و متنی در . میلاد حضرت عیسی نك بیک یدیبوز اتوز طغوز سنه سنده ماه تموزک اون التنجی کونده مقر حکومتز اولان استوحلم نام محله تحریر اولنمشدر « (۱)

« دولتلو عنایتلو وزیر اعظم حضرت لرینه اسوج قرالندن کلان مکتوبک
ترجه سیدر . ۲۶ ش ۱۱۵۲

بز فریدریقوش که بلطفاه تعالی اسوج وغوت و واندال طائفه لرینک قرالی ولاند غراویانک پرنجی و نواحی ساثره نك حکمداری بز دولت علیه عثمانیه نك وزیر اعظمی اولان دولتوسعادت اولدوستمز حضرت لرینک حضور سعادت لرینه طرفزدن عرض خلوص و مودت

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نوسرو ۶ ، ص ۵۳۴

ابلاغند نصرکہ دوستانہ انہا اولنورکہ بوندن اقدم حین عودتندہ قضایہ مصادف وھلاک اولان لیربارون دہ سائقلا و نام معتمد مزک بدیلہ فرستادہ قلنان مکتوب مودت اسلوبلرینک ارباب استشارہ مزدن اولوب استانہ سعادتہ مقیم لیربارون حویکن وکشی زادہ لرمزدن قارلسون نام ایلیچیرمز داعیلرندن طرفزہ ورود ایدن صورتندن کرک دین بقیہ سنک اداسی خصوصی و کرک طرفینک فوائد عظیمہ سنی شامل اولان رابطہ معاہدہ و اتفاق دولت علیہ دن مأمور اولان مرخصلرایلہ عقد و تمہیدی ایچون ایلیچیان مرقومان داعیلرینہ طرفزدن ارسالی مقتضی اولان رخصت نامہ مزہ دائر ایراد و اشعار بیوریلان احوال معلوم داعیلری اولوب فوق الغایہ ممنون اولمشزدرد۔ خصوص مرقوم رگاب ہایون شہریاری بہ طرفزدن تبلیغ اولان نامہ مصادقات مشحون مزدن معلوم سعادتلری بیوریلوب زیادہ تفصیل و بیانہ محتاج اولما مغلہ بودفعہ انجق دینک تکمیلنہ باقی قلان توفنکک بران اول تکمیل و تسیری ایچون طرفزدن تأکید اوزرہ تذبیبہ اولنغلہ انشاہ تعالی بوسنہ مبارکہ دہ حربہ لرلہ اون بیک توفنک طرف دولت علیہ یہ ارسال و ایصال اولنہ جنی معلوم سعادتلری بیورلدقدہ جناب سعادت اتصافلرندن مابیندہ جاری اولان مضافات و موالاتک استقرار و استمرارینہ وایکی دولتک منافعنہ شامل اولان مصلحت امورک رؤیت و تمشیتندہ بوآنہ دکین ظہورہ کلان ہم آصفانہ لری درکار ایدوکی مشہودمز اولدیفندن بوندن بولہ دخی طرفینک دوستلنی دوام و قیامنہ و طرف دولت علیہ دن و بوداعیلرندن رخصت نامہ ایلہ تعیین اولنان مرخصلرک اقدام و اہتمامنہ و حصول مرامنہ کماکان ہمت و اعانتلری وجوہیلہ مأمول و ملحوظہ زدر۔ باقی صحت و عافیت برلہ دائم و قرار اولہ لر۔ ولادت حضرت عیسی نک بیک یدیبوز اوتوز طقوز سنہ سنہ ماہ تموزک اون آلتنجی کونندہ مقرر حکومتہ ز اولان استوحلم نام شہردہ تحریر اولمشدرد (۱)۔

دمبرباش شارلک بورجی مسئلہ سی بو صورتلہ حل ایدلدی۔ بوتاریخندن اعتباراً دولت عثمانیہ ایلہ اسوج دولتی بینندہ مناسبات بركات دہا صمیمیت کسب ایتمش، اسوجلہ عقد اولونان تجارت معاہدہ سی برفاچ سنہ ایچندہ روسیہ یہ قارشی بر اتفاق ایلہ نتیجہ لشمشدی۔

صوک

بویوک آطہ ، ۶ کانون اول ۳۳۲

فیاتی ۱۵ غروشدر

LIBRARY
OF
PRINCETON UNIVERSITY

32101 073504365

AHMED RIFIQ

MEMALIK-I 'OTHMANIYYEDE

DEMIRBASH SHARL

ECAP